

Махаббат базынан

Тул көшеттері

Осман Нури Топбаши

HUKMET

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

АЛМАТЫ, 2014

УДК 28=03:512.161=512.122

ББК 86.38 (5Түр-Қаз)

Т 59

**Қазақстан Республикасы Дін Істері Агенттігінің
дінтану сараптамасы жүргізілген**

Аударған: Хайреттин Өзтүрк

Әсет Ануарбеков

Редактор: Айгүл Ануарбек Саметқызы

Топбаш О.Н.

Т 59

Махаббат бағынан гүл көшеттері / ауд. Х. Өзтүрк, Ә. Ануарбеков;
ред. А. А. Саметқызы. - Алматы: «Хикмет» баспа үйі, 2014. - 396 б.

ISBN: 978-601-7094-88-1

Исламтанушы ғалым Осман Нүри ТОПБАШ ұстаздың түрік тілінде жазған «Muhabbet Bağından Goncalar» атты кітабы «Тасаввуф (تَصَوُّف) лекциялары (2010-2011) Махаббат бағынан гүл көшеттері» деген атпен қазақ тіліне аударылды.

Бұл шығармада Хазіреті Пайғамбар мен қадірменді сахабалары өмір сүрген бақыт ғасырындағы имандылық пен адамгершілік үлгілер қысқа да нұсқа түрде тілге тиек етіліп, оқырман қауымның назарына ұсынылған.

УДК 28=03:512.161=512.122

ББК 86.38 (5Түр-Қаз)

ISBN: 978-601-7094-88-1

© Осман Нүри ТОПБАШ, 2014

© «Хикмет » баспа үйі ЖШС, 2014

ТАСАВВУФ (تَصَوُّف) ЛЕКЦИЯЛАРЫ
(2010/2011)

Махаббат бағынан

ГУЛ

КӨШЕТТЕРІ

Осман Нұри ТОПБАШ

Кіріспе

Бір кездері тас болып қатайған жүректерден сүйіспеншілік, мархамат іздеп, екі езудің арасынан мейірім толы сөздердің төгілгенін күтуші едік. Алау өрттің ішінде өртеніп, оттың қарғанын сезінбеуші едік, айналамызды қоршаған шоқ қорларының ал қызылдығын көрмеуші едік... Білмеуші едік, әр қараңғы күннің артында арайлап атар шапақтың бізді күтіп тұрарлығын. Білмеген едік, асау-асау толқындар мен өмірдің ылдилары мен өрлерінен астан-кестен шайқалған жүректерімізді кімнің келіп жұбатырын.

Осылай алақанымыздан заман ағып бара жатқан кезде, өмір атты байлығымызды ақымақша оңға да, солға да түгесілтіп жүргенімізде, мейірім шуағындай бір қол келіп, бізге жәрдемін ұсынды.. Тікендер

арасында адасып жүргенімізде гүлді бақтарға қарай алдымыздан жол ашыла кетті. Заман мен мекен екіге бөлінді.

Асхабу Суффаға еміреніп, Көңілдер Сұлтанының тізесінің алдында бола алмағанымыздың ащы өкінішін сезінген біздерге, Аллаһтың тартуы болып бақыт бақшаларының есігі ашылды. Әр сұхбат мәжілісімізге гүлдің хош иісі жайыла кетті...

Бізге әуелі сүюді үйретті. Ислам жолымен оны сүйе отырып, өмір сүруді үйретті. Сосын, әлбетте «Сүю пида етуді қажет етеді, қаншалықты сүйсең, соншалықты пида етуің қажет», — дей отырып, жолымыздың барар жерін нұсқады. Ұстазымыздың бар мақсаты зейінімізден гөрі көңілімізді толтыру еді. Ол жан құлағымен өзін тыңдағандарға «ахсану тақуим» сипатына қайтарып алудың сырын берді...

Дүниенің ішінде болсақ та дүниеден бөлек бір әлемге түскендей болдық. Әр апта (өткінші дүние) жұртымыздан һәм оңдағы барлық күйбеңнен азат болып, ұстазымызбен бірге көңілімізді сол жаққа бұрып, алып-ұшып кете бардық.

Бәлкім, раушан бағындағы раушанның бірі бола алмаған шығармыз, бірақ оның хош иісіне, реңіне, бұлбұлдың жүрегіндегі махаббатқа құмар болдық.

Ал енді қазір дін жолындағы қызметті нығмет деп білген ұстазымызға ұқсап, Оның түп-тура бір жыл бойы бізбен бөліскен сабақтарын, сіздермен бөлісудің қуанышына бөленіп отырмыз.

Көмейден шыққан сөздер, көкейге қонса екен деген дұғай тілекпен!

Шәкірттері

Қантар/2014

Стамбул

1-БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ

(30.09.2010)

Тасаувуф (تَصَوُّف) – тақуалыққа жету өнері. Яғни тақуалық тәлімін беретін сала. Тақуалық шеберлігіне қалай қол жеткізуге болады? Аллаһты жақыннан, жүректен тану арқылы қол жеткізуге болады. Ол үшін әр сәтте адам өзінен-өзі: «Мен Аллаһтың ризалығындамын ба? Ғибадаттарымды жан рахатымен жасап жүрмін бе? Адамдармен қарым-қатынасым қалай?», – деп сұрап отыруы керек.

﴿ Мүмин адам «Жаратқан Ие мен Оның Расулы ﷺ менен нені қалар еді?» — деп, көп ойлануы тиіс. Олардың қалауы кәміл, жетілген, көркем, мақлұқаттың ішінде мерейі үстем болуға жарасарлық сипаттарға ие адамның үлгісін паш етулері қажет. Құран Кәрім бізге кәміл адамның сипаттары жайында баян етеді.

﴿ Құран Кәріммен жақын танысуымыз қажет. Пайғамбарымыз ﷺ Құран жолымен жүрудің шыңын көрсеткен. Құран жолымен жүргіміз келсе, өміріміздің барлық кезеңін Оның күйімен салыстырып отыруымыз қажет. Өйткені Ниса сүресінің 80-аятында: «**Расулұллаһқа бойсұныңдар!**» — деп бұйырылған. Аллаһ Расулына бойсұну Аллаһқа бойсұну болып табылады. Пайғамбарға ﷺ махаббатпен жақындай білсек қана кәміл, жетілген, Аллаһпен дос бола білген адам дәрежесіне жете аламыз.

﴿ Бұл дүние — иләһи дәрісхана. Бұл дәрісханада дәл қазір біз бармыз. Бізден бұрын әжелер, аталар, бабалар, әкелер болды. Олардың уақыты өтті. Қазір олар қабірлерінде қияметті күтуде. Олардың осы дүниедегі рухани халдеріне қарай мазардағы жағдайлары да әртүрлі. Ал қиямет мүлде бөлек кезең, ол тіпті, пайғамбарлардың өзін терлететін аса қиын өткел. Ал одан соң мәңгілік өмір басталады. Адам осы дүниеге ана құрсағынан өтіп келгендей, өлім арқылы сол басқа әлемге өтеді. Жәннат пен

Жәһаннам да өз алдына бөлек әлемдер. Бірақ мазарға барған соң, Жәннатты табу немесе жоғалту жоқ. Қол жеткізу де, жоғалту да тек осы дүниеде мүмкін.

» Ең үлкен зұлымдықты адам өз-өзіне жасайды, әрі ең үлкен залым — адамның өз нәпсісі. Адамды өз нәпсісі Жәһаннам жолаушысы етіп жібере алады. Сырттағы залымдар көп болса, адамның жанын алар. Бірақ іштегі залым нәпсі адамның ахиретін қолдан жібертеді. Хақ Тағала Құран Кәрімде адам туралы «**тым залым**» (Ахзаб сүресі, 72-аят) деп айтады. Сол зұлымның бетін қайтаруымыз үшін бізден кәміл адам үлгісі болуымызды қалайды. Яғни салихалы, ізгі амалдармен өмірімізді безендіруімізді қалайды. Құран мен Сүннетті өміріміздің әр кезеңіне орнықтыруымызды қалайды.

» Бір Хақ досы айтқандай: «Бір ара өз ұяшығын толтыру үшін мыңдаған гүлді аралап, мың түрлі гүлден нәр жинайды. Сол мың түрлі гүлден алған өзектермен өз ұяшығын толтыруға тырысады. Мұсылман да сондай болса игі. Өмірінің барлық кезеңінде Құран мен Сүннетті ақтаруға тырысса нұр үстіне нұр болар еді. «**Мен Пайғамбарға ﷺ қаншалықты жақынмын?**», — деп сұрауы керек. Өлшем етіп бір рухани айна табуы қажет және сол айнадан өзінің халі нешік екенін көруі тиіс. «Намазым қалай? Оразам нешік? Ғибадатым ше? Пенделермен қарым-қатынасым қай дәрежеде? Ар-ожданым, мейірімім, жанашырлығым қаншалықты?» — деп ойлануы қажет».

» Адамның алдына екі түрлі бөгет қойылған. Егер оларды асып өте алса, Жәннат бар. Бірінші кедергі — Ібіліс. Ібіліс не істейді? Сырат мұстақим/ тура жолдың үстіне отырып алады. Діндар адамның Аллаһқа баратын жолының үстіне отырып алып, оның нәпсісін қоздырады, тәкаппарлық, менмендік береді, ғайбат айтқызады және т.с.с. жасатады.

Ал екінші бөгет — нәпсі. Яғни, бұл біз екі оттың ортасындамыз деген сөз. Осы екі отты зиян тигізе алмайтын халге келтіруіміз қажет. Барлық пайғамбарлар мен Ислам Пайғамбары ﷺ және Құран бізге сол екі бөгетті қалай асып өтіп, Хаққа лайықты құл бола алатынымызды үйретеді.

» Тақуалық — нәпсі қалауларын, яғни бізді Аллаһтан алыстататын құмарлықтарымызды жеңіп, Аллаһқа жақындатар амалдарды, яғни Хақ Тағаланың біздің фытратымызға, табиғатымызға берген қасиеттерін дамытып, көркейту, кәмелдендіру деген сөз. Адам баласы осы арқылы Хақ Тағаламен достық құра алады.

» Хазіреті Омар бір күні Үбәй бин Кағбтан тақуалықтың не екенін сұрайды. Үбәй ﷺ оған:

«Өміріңде тікенді жолмен жүріп көрдің бе ей, Омар?», — дейді. Хазіреті Омар:

«Иә, жүргенмін», — деп жауап береді. Сонда ол:

«Ал енді сол кезде не істедің?», — деп сұрайды.

Хазіреті Омар:

«Етегімді көтеріп, тікендер батып кетпеуі үшін барынша абай болып жүрдім», — деп жауап береді.

Сонда Үбәй бин Кағб былай дейді:

«Міне, тақуалық деген осы» (Ибн Кәсир, тәфсір, I, 42).

✧ Біз сахабалардан 1400 жылдан кейін дүниеге келдік. Бірақ осынша ұзақ уақыттан соң өмір сүргендіктен Расулұллаһқа жақын бола алмаймыз дегенге келмейді, иншааллаһ. Мысал келтіретін болсақ, Мұғаз бин Жәбәл رضي الله عنه айтады:

«Расулұллаһ صلى الله عليه وسلم мені Йеменге билеуші етіп тағайындап, аттандырар кезінде менімен бірге Мәдина-ның сыртына дейін шығып, үлкен абырой сыйлады. Мен жануарымның үстінде, Ол жол бойы жаяу аяңдап, басып келе жатты. Маған біраз кеңес берген соң:

«Ей, Мұғаз! Бәлкім, осы жылдан кейін мені мүлдем көре алмайтын шығарсың. Ондай бола қалса, мына мешітім мен қабіріме соғып кетерсің!», — деді.

Осы сөздерді естіген соң, ұлы достан, яғни Аллаһтың Расулынан айрылудың қайғысынан көзімнен парлап жас ақты. Расулұллаһ صلى الله عليه وسلم:

«Жылама ей Мұғаз!» — деді де, мүбәрәк жүзін Мәдинаға қаратып тұрып:

«Адамдардың ішіндегі маған ең жақындары кім болса да, қай жерде болса да, Аллаһтан қорқып жүретін тақуалы жандар», — деді (Ахмет, V, 235; Хайсәми, IX, 22). Яғни мейлің Пайғамбарымыздан он бес ғасыр кейін дүниеге келсек те... Оған жақын болу үшін ең бастысы — мұтқақи, яғни тақуалық иесі бола білу.

﴿ Тасаууф (تَصَوُّف) — Аллаһтың жолын сүйдіру, Пайғамбарымызға деген махаббатты арттыру. Өйткені махаббат адамды сол сүйген тұлғасына тәнті етеді, соның ізіне салады.

﴿ Тасаууфты (تَصَوُّف) тақуалық десек те, яки ихсан десек те, не болмаса зұһд десек те бәрі-бір. Барлығы да бір мағынаны білдіретін әртүрлі сөздер.

﴿ Тасаууф (تَصَوُّف) — тақуалыққа жету өнері. Яғни тақуалық тәлімін беретін сала. Тақуалық шеберлігіне қалай қол жеткізуге болады? Аллаһты жақыннан, жүректен тану арқылы қол жеткізуге болады. Ол үшін әр сәтте адам өзінен: «Мен Аллаһтың ризалығыңдамын ба? Ғибадаттарымды жан рахатымен жасап жүрмін бе? Адамдармен қарым-қатынасым қалай?», — деп сұрап отыруы керек.

﴿ Тасаууф (تَصَوُّف) — өзгеріп тұратын құбылмалы өмір шарттарында Хақ Тағаладан разы бола

білу өнері. Аллаһ Тағала бізді осы дүниеде сынақтан өткізуде. Өміріміз әр қилы, сондай-ақ әр сәтіміз тосын сыйлар әкеле алатындай, тағдырымыз — беймәлім. Бір сәттен кейін не боларын білмейміз. Дүниеде бармыз ба, жоқпыз ба, басымызға нелер келеді? Жаратқан Ие молшылықтан соң таршылық береді, денсаулықтан кейін ауру береді. Жоқшылық кезінде сабыр қаруын қалай қолдануымыз керек? Молшылық кезінде өркөкіректеніп кетуден қалай сақтанамыз? Молшылық та, жоқшылық та Аллаһтан дейтіндей жүрек күйіне қалай жете аламыз? Сондай сәттерде хамд пен шүкірді қалай қолданамыз, қалай сабыр етеміз, тасаууф (تَصَوُّف) бізге осыларды үйретеді.

✧ Тасаууф (تَصَوُّف) — ардақты Пайғамбарымыздың ахлағына жақындау өнері.

Надан кісінің алдында қандай жол ұстануымыз керек? Бізді мақтап, марапаттағандардың алдында халіміз қандай болуы қажет? Жеңіске жеткен кезімізде рух күйіміз қандай болуы тиіс? Ісіміз теріс кетіп, бір жеңіліске ұшыраған кезімізде жағдайымыз қандай болуы қажет, тасаууф (تَصَوُّف) бізге осыларды үйретеді.

✧ Тасаууф (تَصَوُّف) — киелі тәлім. Құлды Аллаһқа қауыштырар жол. Аллаһты танудың, Онымен дос болудың тәрбиесін беретін сала. Сондықтан да ең маңызды тәрбие — осы тәрбие түрі.

» Тасаууф (تَصَوُّف) — шағымдануды ұмыттыратын өнер. Кәміл мүмин болғымыз келсе, өмірімізде шағымымыз болмауы тиіс, шағымдануды ұмытуымыз керек. Тіпті, шағымдану сөзін сөздігімізден шығарып тастағанмыз абзал.

» Біз түсінетін тасаууф (تَصَوُّف) түсінігі бойынша, барлық сахабалар — тасаууфшы, яғни сопы болатын.

» Барлық шаруа Құран мен Сүннеттің жолымен өмір кешуде. Ол үшін махаббат шарт. Ал махаббатымыз қаншалықты? Оның көрсеткіші — әдебімізде. Аллаһ Тағала алдындағы әдебіміз қаншалықты, Аллаһ Расулы алдындағы әдебіміз қалай, мүминдер алдындағы әдебіміз қалай?..

» Ең көркем қасиет — Аллаһқа құл бола білу қасиеті. Ең жаман қасиет — Аллаһ сақтасын, құлдықты жоғалтып, Аллаһқа құлдық жасаудан жырақ қалу. Хақ Тағала ондай адамдарды «**әсфәлу сәфилин**» деп атайды. Олардың дәрежесі бүкіл жаратылғандардың ең төмені... Тіпті, олар «**бәлһүм әдалл**» хайуандардан да төмен, адасқандар... Олар Аллаһ берген соншама нығметтерге опасыздық танытқандар. Сондықтан барлық адам тақуалық іліміне мұқтаж. Адамдардың бір бөлігі медицинамен айналысады, басқаларды емдейді. Сол сияқты барлық адамдар ботаника білімімен айналысуы қажет емес. Бір бөлігі топырақпен айналысса жетеді. Барлық адамның астрономия, астрофизика білімін меңгеруі

шарт емес. Бір бөлігі айналысса, жетіп жатыр. Бірақ өзінің ішкі жан дүниесін тәрбиелеуге, Аллаһқа жақын құл болуға әр адам мұқтаж, бұл бәріне қажет.

✧ Күнәлар — Жәннатқа кірудің кедергілері. Күнәларың артқан сайын, Жәннатқа кіруің қиындайды. Өйткені әр күнә құлды тозаққа жақындатады. Ал салихалы амалдар — Жәннатқа жақындағанның белгілері.

✧ Біз осы дүниеде бір таспаны толтырудамыз. Сол таспа қиямет күні ашылып, **«Кітабыңды оқы! Бүгін сенен есеп сұраушы болуға өз нәпсің де жеткілікті»** (Исра сүресі, 14-аят), делінеді. Яғни «Өміріңнің таспасын тамашала!», — делінеді. Міне, сол кезде өзімізді жақыннан танытын боламыз. Бүгін бәлкім, кейбір қателіктерімізді аңғармай жүруіміз мүмкін. Руханиятымыздан да қаперсізбіз, бәрі ойдағыдай сияқты. Бірақ кітап ашылған кезде, **«Кітабыңды оқы!»** — делінген кезде, өзімізді сол жерде басынан бастап тамашалап, танысатын боламыз. Барлығы көгілдір экраннан көрсетілгендей, көз алдымызға әкелінеді. Мұнда тек тіліміз ғана сөйлейді. Бірақ ол жерде қолдар, аяқтар, көздер, құлақтар, терілер де сөйлейді дейді Аллаһ Тағала. Яғни бүкіл дене бір ауыздай сөйлейді. Жер беті сөйлеп, тіл бітеді, өзінің үстін басып жүргендердің не істегендерін түгелдей жайып салады. Барлық мәселе — сол күнге дайын болуда.

❧ Фиқты білу қажет, себебі онсыз ғибадат дұрыс болмайды. Ақиданы білу де аса маңызды, себебі онсыз иман болмайды. Бірақ солардың бәрінен де мағрифатұллаһ қажет. Бұл білім — құлды Жаратушы Иесіне жақындатады. Жаратушы Иесімен достастырады.

❧ Адам баласы бұл дүниеге келгенде үш нәрсеге мұқтаж болып келеді.

Біріншісі — азық мұқтаждығы. Анасының құрсағында ананың қаны арқылы қоректенеді. Туған кезінде оның сүтімен тамақтанады. Азық қаншалықты адал болатын болса, баланың руханиятына соншалықты жақсы әсерін тигізеді. Сол себепті дене азығымызға қаншалықты мән беруіміз қажет болса, рух азығымызға да ең аз дегенде соншалықты мән беруіміз керек.

Екіншісі — тәрбиелеушіге мұқтаждық. Пайғамбарымыз ﷺ былай дейді:

«Әр туылған бала Ислам фытратымен туылады. Содан кейін ата-анасы оны (өз сенімдеріне қарай) не христиан, не яһуди, не болмаса мәжуси етіп өсіреді» (Мүслим, қадар 22).

Ана — медреселердің анасы. Яғни ана — бір мектеп. Мектеп тұғыры мықты болса, оның шәкірті болған бала да мықты болады. Мектеп осал болса,

одан шыққан балалар да осал болады. Балаларға әке онша тәрбие бере алмайды. Әке таң кетіп, кеш келеді. Сондай-ақ әкенің оған шыдамы да ананікіне қарағанда аздау болады. Сондықтан бала ананың шапқаты және мейірімімен өседі. Сондықтан да Пайғамбарымыз кімге қызмет етейін деп сұраған сахабасына үш рет анаңа деп, сосын барып әкеңе деп айтқан болатын.

Үшіншісі — ілімге мұқтаждық. Ілімді сол тәрбиелеушілер, ата-аналар немесе қоршаған орта, қоғамы дұрыс ілім берсе, бала дұрыс болып өседі.

✂ **Хақ Тағала Тәубе сүресінің 128-ші аятында Пайғамбарымыздың бір ерекше сипаты жайында айтады:**

«(Ей, адам баласы!) Ант етемін, сендерге өз іштеріңнен бір Пайғамбар келді. Сендердің қинауларың Оған қатты батады. Ол сендерге ынтық, мұминдерге аса еміреңгіш, мейірімді»

(Тәубе сүресі, 128-аят).

Пайғамбарымыз бізді осыншалықты ойлайтын болса, біздің Онымен байланысымыз қаншалықты, махаббатымыз қаншалықты? Хадис шәрифте *«Адам сүйгенімен бірге»* (Бұхари, әдеп 96) дейді. Дүниеде онымен қаншалықты жақын болсақ, қияметте де соншалықты жақындай түсеміз.

✧ Аллаһ Тағала Әнфәл сүресінің алғашқы аятында «**Араларыңды жарастырыңдар!**» — деп бұйырады. Басымызға келген араздықтарда үнемі «менікі дұрыс, сенікі дұрыс емес» — деу жоқ. Жаратқан Аллаһ құлдарынан мұны қаламайды, қайта: «**Қорқыңдар және араларыңды жарастырыңдар, егер мұсылманмын десеңдер**» — деп бұйырады. Демек, мұмин өзінің мұмин бауырымен қырықпышақ болмауы керек, өштесіп, кек сақтамауы тиіс, кешірімді болғаны абзал.

Өзге бір аятта: «... **Аллаһтың сендерді кешіруін қаламас па едіңдер?!**» (Нұр сүресі, 22-аят) делінеді. Аллаһтың кешірімін қаласақ, алдымен өзіміз өзгелерді кешіре білуіміз керек.

✧ Мұмин ешкімге ауыртпалық түсірмей, қайта керісінше көмекші болуы тиіс. Ешкімнің мойнына мінбей, өзін міндет қылмауы керек. Өз міндеттерін атқарумен қатар, басқалардың да міндеттерін атқаруға, жүктерін жеңілдетуге ұмтылуы қажет.

Хадис шәрифтерден үзінділер...

» «Діннің өзегі — күнә болу ықтималы бар нәрселерден сақтану» (Хақим, Мүстәдрәк, I, 62).

» «Қиямет күні Аллаһтың алдында адамдардың ең жаманы — басқаның дүниесі себебімен өз ақыретін жоғалтқан адам» (Ибн Мәжә, фитән 11\3966; Бұхари, тарихул-кәбир, VI 128\1927).

» «Абай болыңдар! Жәннатқа апаратын амалдар өрлі-қилы әрі ойқыш-ойқыш жол секілді машаққатты (Пайғамбарымыз осы сөзін үш рет қайталады). Ал Жәһаннамға апаратын амалдар түзу және тегіс жол секілді оңай» (Ахмет, I, 327).

» «Мүминдер кішіпейілді және жұмсақ мінезді болады» (Бәйхақи, шуғаб VI, 272-3\8127, 8129).

» «Мүминнің шарапаты түнгі ғибадатта, ал әзиздігі адамдарға алақан жаймауында» (Хақим, IV, 325; Әбу Нуғайм, хилия, III, 253).

Түнгі ғибадатта пидашылдық бар. Ол — құлдың Аллаһқа деген махаббатының көрсеткіші. Адамдарға алақан жаймау, басыңды дүние сұрап имеу — құлдың әр ісі Аллаһ ризалығы жолында екендігін көрсетеді.

✂ «Мизан таразысына алғаш болып тартылатын нәрсе — көркем ахлақ» (Табарани, кәбир XIV, 253-4\647; XXV, 73\178).

✂ «Намаз — әр мүттақи (тақуалы) жанның Аллаһқа жақындау дәнекері» (Қудай, шиъәбул-ахбар, 187).

ЕКІНШІ ЛЕКЦИЯ

(07.10.2010)

Тақуалық оңай болатын шаруа емес. Намазда рәкәаттардың, оразада күндердің санын арттыру ғана емес, Аллаһпен жүрекпен байланыс жасауды арттыру. Ғибадат жасауға құлшыныс пен құштарлықты арттыру, намазды шүкірлік сезімімен оқу, оразаны ләззат алып тұту, басқа бір мұсылманның дертіне қоса күй — тақуалық.

«Адам баласы Аллаһ Тағалаға құл болу үшін жаратылды. Сондықтан ол рухани өмірін кемелдендіруі тиіс. Міне, Тасаууф (تَصَوُّف) — құлдың рухани өмірін кәмілдендірудің ең үлкен жәрдемшісі.

«Хақ Тағала Хижр сүресінің 29-аятында: «...**Рухымнан үрлеген сәтте...**» деп айтады. Яғни адамға ерекше қасиеттер берілген. Құл өз тұла бойындағы қасиеттерді кемелдендіріп, сол арқылы Жаратқан Иемен достық құрады. Аллаһ бізден осыны қалайды.

Мысал келтіретін болсақ, үй салатындай материал дайын тұрса, бірақ сол күйі жайына қалдырылса, босқа шіріп, бұзылады. Бірақ сол материалды алып, қағып, шегелеп, сылап, сипап, нақыштап, іс қылатын болсаң, өте керемет, әдемі, жылы үй болып шыға келеді. Міне, адамның рухы да сондай. Хақ Тағала құлға қажетті материалды толығымен берген. Құл сол материалды іске қолданып, нақыштап, кемелдендіруі тиіс. Алайда бұл өте ауыр және қиын шаруа...

Бірақ адамды адам еткен — еңбек. Бұндай қасиет хайуандарда жоқ. Хайуандар табиғаттың ағынымен өмір сүріп кете барады. Олар Жәннат немесе Жәһәннам үшін жаратылмады. Егер де құл осы қасиеттерін дамытпаса, онда өзге мақлұқтардан еш парқы болмайды. Тіпті, ол хайуандардан да төмен дәрежеге түседі.

✂ Тәрбиеленбеген адамның нәпсісі тым азғын болады. Ең жабайы хайуанның өзі бір үйірге шапса, тек өзі жейтінін ғана өлтіріп, қалғандарына тиіспейді. Бірақ адам ондай емес. Құлағу Бағдатты жаулаған кезде төрт жүз мың мұсылманды бауыздап, Тигрге тастаған. Бұған еш жаны қынжылмастан: «Бұған менің толық хақым бар!», — деп айтқан. Яғни адам егер рухани әлемін тәрбиелемесе, Аллтан алыстаса, залымға айналады. Демек, адам баласы бір жағы плюс, бір жағы минус болатын шексіздік арасында. Басқаша атауы ахсәнү тақуим және әсфәлу сәфилин. Сол үшін де адамның тәрбиеге мұқтаждығы бар. Хайуандардың өзін тәрбиелеуге болады. Мысалы, цирктерде кішкентай жастағы хайуандарды белгілі әдістермен тәрбиелейді. Сондай-ақ, Мәйдә сүресінің 4-аятынынан көретініміздей, егер аңшы арнайы тәрбиеленген итімен аңға барса, ұстаған аңын иті аузымен тістеп әкеліп берсе, ол ет желінеді. Ал егер арнайы тәрбиенген ит болмаса, оның тістегені желінбейді. Яғни Аллаһ Тағала хайуанның өзін іске жарауы үшін тәрбие көруінің зәру екендігін білдіреді. Енді ойланып көрелік, ит екеш иттің өзі тәрбиеге мұқтаж болса, онда адамның мұқтаждығы қаншылықты?

﴿ Аллаһ Тағала Құран Кәрімде айтқандай Пайғамбарымызды ﷺ тәрбиеліліктің шыңына жеткен ахлақ иесі еткен. Әр пайғамбар — негізінде, ахлақтың көркем үлгісі, бірақ Пайғамбарымыз Мұхаммед ﷺ сол ахлақтардың бәріне де өнеге боларлық. Ахлақ деген қиын шаруа. Адамның мақтадан да жұмсақ кезі болады, енді бірде жартастан да қатты болып кетеді. Ал ахлақ — сол тепе-теңсіздікті жойып, үнемі бір қалыпта бола білу. Яғни ең қиын шақтарда да адамның ішкі әлемі мен сезімдерінің өзгермеуі.

﴿ Тасаууф (تَصَوُّف) біздің бойымызға мінез-құлқы орныққан мұсылман болуымызды дарытқысы келеді... Яғни Ислам тұлғалығын өз бойымызға дарытып, көрсете білуіміз...

﴿ Асрұ саадаттағы үммет ең шарапатты үммет еді ғой шіркін. Хақ Тағала Тәубе сүресінің 100-аятында асры саадат үмметіне сөзін арнап, бізге оларды былай таныстырады:

«(Исламға қызмет етуде барлығын) озып кеткен мұәжірлер мен әнсарлар және оларға көркем ілескендер (бар ғой!) Аллаһ оларға разы болды. Олар да Аллаһқа разы болды. (Аллаһ) оларға ішінде мәңгі тұратын, іргесінен тамаша бұлақтар ағып жатқан Жәннаттарды әзірледі. Міне, бұл — ең зор бақыт» (Тәубе сүресі, 100-аят).

Яғни Хақ Тағала бізден ардақты сахабалар секілді болуымызды, олардың жолы мен ізін аңдып басуымызды қалайды.

✧ Адамды жеңіп, әлсіздендіретін үш нәрсе бар:

1) Адам атақ пен билікке әлсіз келеді. Нәпсісін тазартып, тәрбиелемеген адам үшін атақ пен билік үнемі нәпсіні қамшылайтын қасиеттердің бірі. Бүгін көріп отырғанымыздай, кейбір жандар бір жоғары қызметке отыру үшін қандай шараларға барып жатыр. Мәңгілік ақырет өмірін, өткінші осы дүние жолында пида етуде. Мүлдем орындай алмайтын сөздер мен уәделер беріп, өтірік айтып жүр.

2) Адам байлыққа әлсіз келеді. Мүмкіндіктері байлығының арқасында екенін ойламайды, өзін күшті, мықтымын деп санап жүреді. Алайда байлығы мен дәулеті уысынан шыққан күні өзінің қандай әлсіз және қауқарсыз екенін көреді. Бірақ болары болып, бояуы сіңген кезде мұны түсінгеннің пайдасы жоқ. Билік те сондай. Билік аяғының астынан тайған күні, дүркіреткен беделі желі шыққан доптай бола қалады.

3) Адам шәһуатына әлсіз.

» Тақуалық үшін ең қажетті, ең басты материал иләни махаббат. Сүйгенін ұмытпаған адам өзін жамандықтардан, қателіктерден көбірек қорғап жүреді.

» Тақуалық оңай болатын шаруа емес. Намазда рәкәаттардың, оразада күндердің санын арттыру ғана емес, Аллаһпен жүрекпен байланыс жасауды арттыру. Ғибадат жасауға құлшыныс пен құштарлықты арттыру, намазды шүкірлік сезімімен оқу, ораны ләззат алып тұту, басқа бір мұсылманның дертіне қоса күй — тақуалық.

» Құранда бізге хұшүғ жайында баяндалады. Ғибадаттарда намаздың рәкәаты мынанша болсын, күніне осыншама оқы деп айтылмайды. **«Құтылды сол мүминдер, намаздарын хұшүғмен өтейді...»** (Мүминун сүресі, 1-2-аят) деп айтылады. Демек, хұшүғ сезіну өте маңызды. Жаратқан Иеміз намазда хұшүғ сезімінде болуымызды қалайды. Садақаны да хұшүғ сезімімен беруімізді қалайды. Барлық ісімізде хұшүғ болғанын қалайды.

Хұшүғқа қол жеткізудің үш шарты бар:

1) Аллаһтың ұлылығын тәфәккур етумен, жүректі рухани нәрсен сусындату. Нәпсілік тәфәккурлерді доғарып, рухани тәфәккурді арттыру қажет.

2) Сол жүректегі сезімдердің тілге ақтарылуы. Ауыздан қашан да хамд пен шүкір шығуы керек. Барлық іс бісмілләмен басталады. Аллаһ Тағала өзінің алғашқы түсірген аятында **«Жаратқан Раббыңның атымен оқы!»** (Алақ сүресі, 1-аят) деп айтады. Яғни көз жанарымызды қайда қаратпасақ та, ол жерден Аллаһтың есімін көріп тұратындай болуымыз, «Уа Раббым!», деп жүруіміз керек.

3) Осының барлығының іс-әрекеттерімізге шағылысуы.

✂ Шайтанды абайлап жүруіміз қажет. Өйткені Хақ Тағала шайтанды адамға сынақ ретінде беріп қойған. Құл шайтанды жеңу үшін күш жұмсауы керек. Кейбір надан адамдар шайтанның ойындарына алданып, айналасындағыларға «Сенің не күнәң бар. Басқа адамдарға қарасаңшы не істемей жүр. Олардың жанында сен айнадай тап-таза емессің бе?» деген сөздер айтады. Бұлардың бәрі шайтанның алдауы. Аллаһ Тағала Лұқман сүресінде **«...Абайлаңдар, Шайтан Аллаһтың кешіріміне сенім арттырып, сендерді алдап кетпесін»** (Лұқман сүресі, 33-аят) дейді. Мұнда Шайтанның үнемі Аллаһтың заңдарын бұзуға құштар екендігі айтылып отыр. Демек, Шайтанға қарсы сақ болып, дайын жүру шарт.

» Аллаһ бәрімізге шынайы намазды нәсіп етсін. Хазіреті Әли رضي الله عنه балтырына оқ тиіп, жараланғанда оны шығаруға тырысады, бірақ ауырғанына шыдай алмайды. Сол күйі намазға тұрады, оқты сол намаз кезінде суыртады. Ол кісі хұшұғдың шыңына жеткені соншалық, ешқандай ауырғанын сезінбейді. Оның оқығаны да намаз, біздің оқығанымыз да намаз.

Тағы бір сахаба «Мен намазға тұрған кезімде қалағандарыңша сөйлей беріңдер, естімеймін» — дейді. Аллаһ бізге де сондай намазды нәсіп етсін!

ҮШІНШІ ЛЕКЦИЯ

(12.10.2010)

Нәпсіге берілген өмір мен болымсыз энергиялар адамды рухани ауру етеді. Сол үшін де пайғамбарлар ең ұлы тәрбиешілер, яғни адамдарды тәрбиелеушілер. Психологияны, педагогиканы, әлеуметтік антропологияны, яғни адамның қоғам ішіндегі қатынастарын реттейтін қандай білім саласы бар болса, бәрінің ең үлкен шебері етіп Аллаһ Тағала пайғамбарларын жіберген. Адамдар пайғамбарлардың қолынан шипа тауып, мәдениеттің шыңына өрлейді.

✧ Ішкі дүниемізде үнемі Аллаһқа жақындастыратын күйлер мен Аллаһтан алыстататын күйлердің күресі болып жатады. Шайтан кейде адам баласына сондай ойын ойнайды, тіпті, жаңылыс нәрсені хақ жолындағы ізгі іс деп көрсетуі де мүмкін. Ал хақ жолында тер төгіп жүрген адамның көңіліне көптеген күдіктер мен уәсуәсалар, кедергілер салып қояды. Шайтан өзі Аллаһқа не деген еді?

«(Ібіліс:) **"Демек, мені (рахымың мен Жәннаттыңнан қуып), азғындыққа салдың. Ант етемін, мен де олар (адам баласын адастырып, азғындату) үшін сенің дұрыс жолыңның үстіне (тұзақ құрып) отырамын. Сонан соң, ант етемін, олардың алдынан да, ту артынан да, оңынан да, солынан да (оларды әр түрлі азғырту үшін жан-жағынан) келіп, (азғыртып, адастырамын). Сен де олардың көбін шүкір етушілерден таппайсың»** (А'раф сүресі, 16-17-аят).

Яғни оларға тәкаппарлық пен менмендік беремін. Өсек айтқызамын, нәпсілерін алдыңғы орынға шығартамын, сөйтіп, көкейлерін босатып, жасаған барлық амалдарын босқа шығарамын демекші болды. Демек, осылардан сақтану үшін тақуалыққа мұқиятты болу керек.

✧ Адам баласы үшін ең үлкен мәртебе Аллаһқа құл бола білуде. Аллаһқа құл болмайынша, адам басқа нәрселерге құл болып кетеді. Аллаһ бізден Өзіне ғана құл болуымызды қалайды. Дүниеге және оның өткінші пайдаларына құл болып кетуімізді қаламайды.

﴿ Аллаһқа ең алғаш бас көтерген Шайтан болатын. Демек, алғашқы егес пен тартыс Шайтаннан басталды. Егер біз де күш таластыруға кірісетін болсақ, шайтанның рухани күйінен өз үлесімізді алған боламыз.

﴿ Шайтан Аллаһтың берген бұйрығын ақылымен сараптауға тырысты, сондықтан бас көтерді. Біз де Шайтанға ұқсамау үшін Аллаһтың әміріне және Расулұллаһтың әр сүннетін ақылмен сараптауға тырыспай-ақ, бас июіміз керек.

﴿ Адам өз ішіндегі мендігімен мәнді. Адам өзінің «мен»-інен еш уақытта құтыла да алмайды. Өйткені ол болмаса, мына өмірдің сынақ болуының да мәні болмас еді. Ең маңыздысы — сол «мен»-ді тәрбиелеп, Аллаһқа құл ете білуде.

﴿ Тасаууф (تَصَوُّف) құлдың молшылықта тіршілік етіп жүрген кезінде даңдайсуының алдын алып, жоқшылық кезінде де шүкірден айрылмауын қамтамасыз етеді. Барлық халде және барлық жағдайда Хақ Тағаланың құлы екендігін естен шығармауына көмектеседі.

﴿ Тасаууф (تَصَوُّف) — үнемі Аллаһтың ризашылығын іздеу.

﴿ Салихалы жандардың бойындағы жағымды қуат пен жігер таралып, айналасындағыларға рухани

нәр шашып тұрады. Мысал келтіретін болсақ, бөлшектенген атом айналаға радиация таратып тұрады. Ол радиация дуалдан да, шойын темірден өтіп тұрады. Материяның өзінде күш болатын болса, адамның жүрегіндегі күш одан әлдеқайда басым. Өйткені жүрек — Хақ Тағаланың назар тұрағы. Үлкен қуаттың орталығы.

Жағымсыз адамдар айналасына болымсыз, жағымсыз қуат таратады. Бұл өз алдына айналаға мажасыздық пен көңіл таршылығын береді.

✧ Пайғамбарлардың өмірбаяны бізге өмір рецептісін ұсынады. Ол рецептілер мүминдерді емдеп, рухының саулығын қамтамасыз етеді. Бұрындары мұншалықты бүгінгідей психологиялық бүлінулер өте аз болатын. Ад бүгін шарықтап көбейіп бара жатыр. Неге? Өйткені адам баласы қанағатсыз.

Нәпсіге берілген өмір және болымсыз қуат адамды рухани ауру етеді. Сол үшін де пайғамбарлар ең ұлы тәрбиешілер, яғни адамдарды тәрбиелеушілер. Психологияны, педагогиканы, әлеуметтік антропологияны, яғни адамның қоғам ішіндегі қатынастарын реттейтін қандай білім саласы бар болса, бәрінің ең үлкен шебері етіп Аллаһ Тағала пайғамбарларын жіберген. Адамдар пайғамбарлардың қолынан шипа тауып, мәдениеттің шыңына өрлейді.

✧ Дүниеде болып жатқан уақиғаларға көзқарасымыз сыншыл болып, үнемі ғибрат іздеп назар салуымыз керек.

✧ Ғаламды жоқтан бар еткен Аллаһ Тағала, ал рухани оянуымызға себепші болған Пайғамбар ﷺ. Пайғамбарымыздың ақиқатын ұғынуға адам баласының ақылы күші жетпейді.

Бір дәруіш ариф кісіден сұрапты:

«Жүнәйд Бағдади Хазірет ұлығырақ па, әлде Баязид Бистами Хазірет пе?». Әлгі кісі былай жауап берген екен:

«Ол екі әулиенің қайсысының рухани дәрежесі артығырақ екенін бағалай білу үшін олардан асқан әулие болу керек...»

Міне, дәл сол сияқты Пайғамбарымыздың да рухани ақиқатын түсінуіміз мүмкін емес.

✧ Пайғамбарымызға соншалықты ынтық болуымыз керек, оған деген махаббатымыз дүниедегі барлық махаббаттардан асып кетуі керек.

✧ Аллаһ Тағаланың Өзі де Пайғамбарымызды жақсы көретіні соншалық, оның мазасын кетіретін кішкентай қылықтың жасалғанын дағы қаламайды. Мәселен, «Тәббәт» сүресі неліктен түсті? Хақ Тағала

бұл сүреде Пайғамбарымызға деген махаббатын білдіруде. Оған жасалған ең кішкентай зұлымдықтың жазасы ретінде «қолдары құрысын!» деуде. Бұл сүре біздің есімізге нені салады?

Сай болғанды жақсы көру, лайық болғанды жек көру. Сүрені оқыған кезімізде лайық болғанды жек көрудің біздің ерекше міндетіміз екенін ойлауымыз керек. Бізді Аллаһ пен Оның Расулынан алыстататын барлық нәрседен алыстауымыз қажет.

✧ Қиямет күні Пайғамбарымыз бізге куәлік етсін десек, әр сәтімізді Аллаһ Расулына ұнайтындай амалдар жасауға тырысып жүруіміз керек. Бұл тұрғыда Сүннеттің маңыздылығы өте зор. Бүгін кейбір ортада Сүннеттің дәрежесі кішірейтілуде, шегі тарылтылуда. Сүннет тек намазда ғана емес, оразада ғана емес, өмірдің әр мезетінде, әр сәтінде. Бауырмалдықты сезіну, жетімге, пақырға, ғаріп жандарға құшақ жаю... Бір бақытсызды жұбату... Олармен түзу сөйлесе білу... Осындайдың бәрі Сүннеттің шеңберіне кіреді.

✧ Ахзаб сүресінен үйренгеніміздей, Аллаһ Расулын шынайы мағынада үлгі тұтып, ізімен жүре алуымыз үшін мына үш шарттың орындалуы қажет:

1) Аллаһқа иманымыздың жүректе нақты орнығуы.

2) Фәни екенімізді, сондай-ақ ақыретті ұмытпау.

3) Аллаһтың ризалығын іздеп, Жаратушы Иемен бірге болуға күш жұмсау.

✧ Аллаһ Тағала біздің Пайғамбарымызға жақын болуымызды қалайды. Аллаһ Оның үмметіне Өзінің қаншалықты жақын болатынын хабар бере отырып: Ол сондай пайғамбар, сендердің күйзелгендерің оның көңілін босатады. Ол рауф әрі рахим, жұмсақ әрі мейірімді, дейді. Хақ Тағала бізге ешбір пайғамбарымын рауф және рахим сипаттарымен таныстырмады. Яғни екі үлкен сипатты Пайғамбарымыздың бойына дарытқандығын көріп отырмыз. Пайғамбарымыздың киелі жаратылысында бұл сипаттар мықтылап орын тепкені соншалық, былай деп үмметі үшін алаңдайды:

«Мүқият! Мен өмірімде сендердің амандықтарыңның себепкерімін. Қайтыс болғаннан кейін де қабірімде: «Уа, Рабби! Үмметім, үмметім!..» деп, алғашқы сур үрленгенге дейін тілеп жататын боламын...» (Әли Әл-муттақи, Кәнул-ғуммәл, 14 том, 414 б.).

«Өмірім сендер үшін қайырлы. Менімен сөйлесіңдер және сендерге (иләһи үкімдер мен хикметтер) айтылады. Менің өлімім де сендер үшін қайырлы. Амалдарың маған білдіріліп тұрады. Көркем бір амал көрген кезімде, Аллаһқа хамд айтамын. Жаман бір амал көрген кезімде, сендер үшін Аллаһтан истиғфар тілеймін» (Ғәйсәми, IX, 24).

Демек, бар мәселе — жүрегіміздегі махаббатты арттыра білуімізде, Пайғамбарымызды жақыннан тани білуімізде.

✧ Мүмин жан барлық жағдайда Аллаһтың әмірлері мен Аллаһ Расулының Сүннет жолымен жүретін болса, кәмілдікке жетеді. Яғни осы екі киелі құндылыққа бас иген кезде сәлемет келеді. Расында да, Аллаһ Тағаланың тікелей өзі Пайғамбарға мойынсұнуды Аллаһқа мойынсұнумен тең көреді. Өйткені Пайғамбарымыз Құран Кәрімнің іс-жүзіндегі мүфәссірі, яғни анықтаушысы. Құран оның өмірімен тәфсірленген.

Хадис шәрифтерден үзінділер...

✧ «Дүниеге әуессіз болу дене мен жүректі рахаттандырады. Дүниеге қызығушылық кеуденің тарылуы мен көңілдің жабығуын арттырады. Бос нәрселермен айналысу жүректі қатайтады» (Бәйхаки, шуғаб VII, 347-8\10536).

✧ «Басқа төнген пәлекеттер мен ауруларды және берген садақаны жасыру — ізгілік қазыналарының бірі» (Әбу Нуғайым, хийәтул-әулиә VIII, 197).

Яғни жүректі тек Хақ Тағалаға ғана айқара ашу... Демек, басымызға түскен қиындықтарды «О, Раббым! Бәрі де Сенен!» дей отырып, сыртқа көп сыр бермеу. Аурулар күнәлардың төгілуіне себепкер. Садақаны да зәрулік болмаған жағдайларда жасырын беруіміз керек, бірақ зәру жағдайларда жасырмауға да болады.

✧ «Екі түрлі қасиет бар, олар мүнәфиқтың бойында табылмайды: Көркем қылық пен дінде терең түсінік иесі болу» (Термези, ілім 19\2684).

ТӨРТІНШІ ЛЕКЦИЯ

(14.10.2010)

Құран Кәрімде зікір сөзі 250-ден астам жерде айтылып өтеді. 258 жерде тақуа сөзі айтылады. 137 жерде тәфәккур жайында ескертіледі. Бұлардың барлығы біздің көкейімізге қонуы үшін қайталанған. Қайталау ақиқаттың жүрекке орнығуына себеп болады. Бірақ зікір шикі болып, тек зейінімізде қалып қойса, жүрекке қарай түспесе нәтижесі болмайды.

» Адамға жағымсыз жерде жүру, сырахананың алдынан өту немесе сасық иісті қоқыстың қасынан өту қалай ауыр тиетін болса, рухани тәрбиеленген адам үшін де ахлағы бұзылған қоғам ішінде болу қатты ауыр тиеді, көңілін ренжітеді.

» Әр аят пен хадис шәриф оны тыңдаған адамның жаратылысына қарай түрлі әсер қалдырады. Сөздер сол бір сөздер болуы мүмкін. Бірақ кей адамдардың бір құлағынан кіріп, екінші құлағынан шығатын сөз келесі бір адамның жүрегіне барып қадалып, мұхиттай терең мағына береді.

» Мағрифатұллаһ оңай қолға тие салатын білім емес. «Мен қағаз бетінен оқи салайын да, үйреніп ала қояйын» дейтін нәрсе емес. Жүректің әуелі ұзақ мерзімді дайындық кезеңінен өтуі, сосын сол жолға пида болу кезеңіне өтуі керек. Пайғамбарымыздың өмірінде де жүрегін әзірлеу кезеңі болған. Мысалы, Хира мен Сәуір үңгірлерінде, Миғраж кешінде Пайғамбарымыздың мүбәрак жүрегі сатылардан өтіп отырып, рухани әзірліктен өткен.

Ең қарапайым іске кірісерде де әзірлік кезін бастан кешіреміз. Мысалы, адам операция жасататын болса, денесі әуелден әзірлене бастайды. Қан қысымы, қанты, барлығы қалыпты жағдайға келтіріліп, содан кейін операция басталады. Ал мағрифатұллаһ атты рух операциясы үшін бұдан да үлкен дайындықтар қажет.

✂ Хира үңгірінен біздің алатын сабағымыз — Аллаһты ұмытпау, тәухид ақидасын көңілімізге мықтылап орнықтыруымыз. Сәуір үңгірінен алар сабағымыз — адамның тәзкиеге, жүрегін тазартуға деген қажеттілігінің бар екендігі.

✂ Бүгін адам баласының қажеттіліктерін толық түрде ұсына алатын жалғыз ғана дін — Ислам діні. Аллаһ Тағала мұны «**Аллаһ алдында хақ дін Ислам...**» (Әлү Имран сүресі, 19-аят) аятымен баян етеді. Өйткені Ислам әр мәселенің жеке-жеке жауабын берген. Расында, бір дін ақиқи дін бола алуы үшін адамның барлық сұрақтарына жауап бере алатын болуы керек.

✂ Шарифат шекараларына абай болу өте маңызды. Бір күні бір кісі мешітке келіп, күн шығып келе жатқанда, яғни мәкруһ уақытта намаз оқыды. Сахабалардың бірі:

«Мұның дұрыс, емес. Күн шығып бара жатқанда намаз оқуға болмайды!», — деді. Әлгі адам:

«Мен Аллаһқа сәжде етіп жатырмын, Аллаһ мені сол үшін жазаландырады деп айтпақысың?», — деді. Сонда ол сахаби:

«Аллаһқа сәжде жасағандығың үшін емес, Аллаһ пен Оның Расулы қойған шектеулерге абай болмағаның үшін жазаланатыныңды айтып отырмын», — деді.

Шек-шекараға қатты мән беруіміз керек. Өз ойымызбен құлшылық істеуіміз дұрыс емес. Үш минут бұрын басталып, үш минут бұрын ашылған ора-за қабыл емес. Яки түскі намазды уақыты кірмей тұрып, мейлі отыз рәкәат қылып оқысақ та, қабыл емес. Аллаһтың қойған қағидаларына мұқият түрде бағынуымыз керек.

✧ Адамды адам ететін, оның тұлғасын қалыптастыратын нәрсе — оның рухани болмысы.

✧ Адам баласы үшін ең қиыны — иманын сақтап қалу. Бұл істе табысты болу үшін лайықтыны жақсы көріп, тиістіні жек көре білу өте маңызды. Өйткені жек көрілуге тиістіні жек көру Аллаһқа және Оның Расулына деген махаббатты арттырады.

✧ Пайғамбарымыз ғибадаттарыңда да, мысалы, Мұхарам оразасында алдынан бір күн және артынан бір күн қосып ұстау арқылы басқа діндерге ұқсамауға тырысып бағатын. Біздің жүректеріміз де ояу болуға тиіс. Аллаһтың әміріне, Расулұллаһтың сүннетіне, өзіміздің діни ғұрыптарымызға өте абай болуымыз, бас салып басқа бөтен дін мен дәстүрге әуестенбеуіміз қажет.

✧ Аллаһ Тағала неліктен Пайғамбарымызға салауат айтуымызды бұйырады? Өйткені осы арқылы салауатты жүрегімізге дейін тереңдетіп, Аллаһтың Расулын үнемі жадымызда ұстау, сол арқылы

Пайғамбарымызға деген ынтықтығымыздың артуы, Оның өнеге тұлғасының жүректерімізге әсер етуін қалайды.

» Құран Кәрімде зікір сөзі 250-ден астам жерде айтылып өтеді. 258 жерде тақуа сөзі айтылады. 137 жерде тәфәккур жайында ескертіледі. Бұлардың барлығы біздің көкейімізге қонуы үшін қайталанған. Қайталау ақиқаттың жүрекке орнығуына себеп болады. Бірақ зікір шикі болып, тек зейінімізде қалып қойса, жүрекке қарай түспесе нәтижесі болмайды.

» Фәтиха сүресінің бір күндік намазымызда 40 мәрте қайталануы хамдтың қаншалықты қажет екенін көрсетеді.

Алғашқы аятта «Әлхамдү лилләһи Раббил-аләмин» бар. Құл екендігімізді есте сақтап, Аллаһтың сыйлаған тәфәккурімен қайда қарасақ та, Аллаһтың ұлылығын көріп, өзіміздің ештігімізді ұғынып, шүкірімізді арттыруымыз қажет.

Одан соң «Әр-Рахмәнир-Рахим», Оның мейірім Иесі екендігі бар. Жаратушы Тәңірдің осы дүниедегі мақлұқаттарға, әрі Мұхаммедтің үмметіне және басқа үмметтерге деген мейірімін ойлап, осылай мейірімді болуға тырысуымыз қажет.

» Аллаһ Тағала адамға шайтанды сынақ қылып берді. Біздің сол сынақтан сүрінбей өтуімізді қалайды.

Әр іске бастар алдында Аллаһты есімізге алып, иләни жасырын камералардың алдында жүргенімізді санамызға қондырып алуымыз керек, сонда ғана табысқа жетеміз.

« Білім мен қызмет бір-бірінен бөлек нәрселер емес. Тек екеуін біртұтас етіп бірлестіре білу қажет. Егер адам оқыған білімін жүрегіне қондырып, іске асыра алса, соның жолында қызмет етіп жүреді. Сондықтан ілімді жүрекке енгізіп, іс-әрекеттерімізге айналдыру, сөйтіп Аллаһ жолына қызмет етуіміз керек. Яғни ілім мен қызмет бірін бірі толықтырып тұратын нәрселер.

Хадис шәрифтерден үзінділер...

✂ «Жәннатқа ынтық болған адам қайырдың соңына түседі. Жәһәннамнан қорыққан адам жамандықтардан теріс айналады. Ажалды аңдыған нәпсісіне хош келетін нәрселерді тастайды. Дүниеге мән бермеген адам қиындықтарды оңай аттап өтеді» (Бәйхаки, шугаб VII, 370-1\10618, 10623; Әбу Нугайым, хилйә-тул-әулиә V, 10).

✂ «Сәлеметте болғысы келген адам сөйлемеуге тырыссын!» (Бәйхаки, шугаб IV, 241\4937).

✂ «Көп сөйлеген адамның қателігі көп болады. Қателігі көп адамның күнәсі көп, ал күнәсі көп адам тозаққа жақын болады» (Әбу Нугайым, хилйәтул-әулиә III, 74).

✂ «Залыммен бірге жүрген адам оның қылмыстарына да ортақ болады» (Қудаи, Шихәбул-ахбар, 279; Табарани, кәбир, I, 227\619).

Ең үлкен залым — нәпсісіне құл болған адам.

✂ «Өз дүниесін қатты сүйген адам өз ақыретіне зиян береді. Ақыретін қатты сүйген адам дүниесіне зиян береді» (Ахмед, IV, 412; Хаким IV, 308).

✂ «Өшін алуға күші жете тұра ашуын жұтқан адамның жүрегін Аллаһ тыныштық пен иманға толтырады» (Әбу Дәуит, әдеп 3\4778).

«Арам жолмен табыс тапқан адамның малын Аллаһ қауіпті орындарға жұмсатып, жоқ қылады» (Қудаи, Шихәбул-ахбар, 310).

«Кім әмр бил-мағруфпен (жақсылыққа шақырып, жамандықтан қайтару) айналысса, бұл істі ең мағруф түрде, яғни ең көркем түрде және әдебіне сай түрде жасасын!» (Қудаи, Шихәбул-ахбар, 325).

Әмр бил-мағруф, нәһи анил-мүнкәр жасай білу де талантты болуыды қажет етеді. Білім, руханият, ахлақ және жүрек қажет. Мейірім, шарапат және ар-ождан қажет.

«Адамдар тілдерінен тапқандарының кесірінен еңселеп жәһаннамға бірақ түседі».

«Адамның сөйлегендері пайдасы мен зиянына. Тек ізгілікке шақырып, жамандықтан тию үшін сөйлегендері ғана бұдан тыс».

«Құл Аллаһты разы ететін сөз айтады, бірақ онымен Аллаһтың ризалығына бөленемін деген ой мүлде ойына келмейді. Алайда Аллаһ сол сөздің себебінен Өзіне қауышатын қиямет күніне дейін ол адамнан разы болады.

Дәл солай бір құл Аллаһтың қаһарын тудыратын сөз айтады, бірақ сол сөз оны Аллаһтың қаһарына ұшырататынын ойламайды. Алайда

Аллаһ ол адамға сол жаман сөзінің себебімен Өзіне қауышатын қиямет күніне дейін қаһарын төгіп тұрады» (Муатта, кәләм 5).

Демек, ауызымызға ие болу ең маңызды істердің бірі. Не сөйлейтінімізді, қай жерде үндемеу керектігін жақсы біліп, ауызымызды тек қайырга үйретіп, жамандықтан қорғаштауымыз керек...

✂ «Аллаһ сөйлеген адамның қасында болады. Олай болса, адам Аллаһтан қорықсын және не дегеніне абай болсын, аңдап сөйлесін!» (Ибн Мәжә, зухд 15; Ахмет, V, 412).

✂ «Келемеждеп сөйлеу мүнәфиқтықтың бір қыры».

Бұл жүректі аздырады, руханиятты солдырады.

✂ «Төреші — үкім беретін адам. Ашулы күйде үкім шығармасын!».

Өйткені ашуын тарқатпайынша, адам дұрыс ойлап, салмақтай алмайды, ақылдың күші әлсіреп кетеді.

✂ «Мұсылман бауыры өзінен кешірім сұрап келгенде оның кешірімін қабылдмаса, әлгі адамның күнәсін өз мойнына артқан болады».

✂ «Бәріне сәлем беруің, Аллаһқа тәсілім болуға жағдай жасауың, көркем сөйлеуің, хал-жағдай

сұрауың — кей күнәларға кәффарат болатын амалдардың қатарынан болып табылады».

✂ «Мұсылмандардың айыбы мен құпияларын ашкерелеуге тырысатын болсаң, олардың ахлагын бұзасың, немесе оларды соған итермелейсің».

Демек, жансыздық жасаудан шет жүруіміз керек. Тіл кейде рахмет, кейде басқа бәлекет әкеледі.

✂ «Сөзінде тұрмайтын адамның діні жоқ».

Яғни ол өз иманын қатерге тіккені. Сөзге абай болуымыз керек. Орындай алмайтын уәдені беруден сақ болған жөн. Егер сөз берсек, қарызға кірген боламыз.

✂ «Сөзінде тұру — мұминнің, сөзінен таяу — мүнәфиқтың ерекшелігі».

✂ «Әр естігенін жеткізе беру адамды өтірікшіге айналдыруға жеткілікті болады».

✂ «Жаман ойлаудан сақтаныңдар. Өйткені дәлелсіз жаман ойлау — сөздердің ең жалғаны».

✂ «Аллаһ құзырында ең жаман кісілер ауызының бұзық болғандығынан адамдар өздерінен қашқақтайтын кісілер».

✂ «Ащы болса да, шындықты айт».

БЕСІНШІ ЛЕКЦИЯ

(19.10.2010)

Тасаууф (تَصَوُّف) — адам жайындағы ілім. Нәпсі әлемінен сытылып, рухқа терең бойлау. Хикметке қолжеткізуге тырысу ілімі.

Адами ақиқаттардың есігі.

Құран мен Сүннетті жақсылап түсініп, соларды жолбасшы етіп алып өмір сүргендер — тасаууфшылар.

Тасаууфшы — Аллаһтың құзырындағы діни амалдарының жауапкершілігін ұғынып, мойнына ала білген адам.

«Адамдардың «ғылым-білім» деп атап жүргендері айналадағы бар нәрселер жайындағы мағлұматтарды миға тасымалдау ғана. Яғни қоймаға астықты тасып апарып жию секілді... Мәліметтерді мида біріктіріп, үсті-үстіне жинап қою шынайы білім емес. Ол бар болғаны зейінді қоймаға айналдыру ғана. Айналамыздан, табиғаттан және ғаламнан алған мәліметтеріміз бізді тәфәккурге жетелейтін болса, сол білім — бағалы білім және мағрифатұллаһқа апаратын баспалдақ білім. Ақиқатқа апармайтын барлық сырт пішін білімдер, мейлі ол діни білім болса дағы, қысыр мәлімет, қысыр құштарлық қана.

Кей адамдар өте білімді, жүріп жүрген кітапханаға ұқсайды. Алайда олардың бойында хикметке, даналыққа апаратын тәфәккур жоқ. Кітаптан алғандарын тек зейін қоймаларына ақтарып қояды. Ең қарапайым мәселелерде олар бала секілді пайымдайды, сөз таластырады, бір-біріне сөзбен шабуылдайды, қызбалыққа салынады.

Ал негізгі білім адамды терең және иләһи тәфәккурлерге бағыттайтын білімдер. «Адам неге жаратылды, оны кім жаратты, кімнің меншігіндеміз және қайда сапар шегіп барамыз?» Міне, осындай білім — мағрифатұллаһ білімі. Бұл білімге ие болған адамның әр әрекеті жүрек күйіне қарай қалып алады. Ол Аллаһтың ризалығын іздейді, Жаратушы Иесін мойындайды, Одан ұялады. Аллаһқа

жетелемейтінбілім, Аллаһты еске салмайтын ілім, құлды терең тәфәккурге сүңгітпейтін ілім — пайда-сыз білім. Пайғамбарымыз ондай ілімнен Аллаһқа сиынған. Яғни бізді айтпай қоя тұралық, Пайғамбардың өзі ондай ілімнен сескеніп, Аллаһқа сиынған. Ібілістің де түбіне жеткен сондай ілім. Олай болса, құлдың қолынан келері Аллаһтан үнемі пайдалы білім сұрауы.

✦ Рухани тәфәккурдің артуы нәпсілік құштарлықтарды еріте бастайды. Өйткені дүниелік пайдаларға құмарлық, дүниеқоңыздығымыз, арсыз еркектеріміз рухқа ұсынылған улы жемістер секілді. Олардың әрбірі рухани өмірімізге қағылған шынжыр кісен іспеттес. Ондай шынжырлармен бодалған жүрек Аллаһты тауып бара алмайды.

✦ Бүгін бас бермей, қадағалаусыз кетіп бара жатқан бұқаралық ақпарат құралдары жастарымыздың санасын улауда, шаршатуда және өздерінің қалыпттарына келетін қылып миларын қатыруда. Ал негізінде Раббысымен дос болатын, тәфәккур иесі жастардың тәрбиеленуі керек.. Соған ат салысу керек.

«Бұл ғалам неге жаратылды, адам неге жаратылды, мен кімін? Трилиондаған жұлдыз, сан жетпес ғаламшарлар бар, ешбірі бұл дүниеге ұқсамайды! Бұл дүние кімдер үшін осылай безендірілді?» деп ойланатын жас ұрпақ тәрбиелеу.

﴿Тасаууф (تَصَوُّف) — адам жайындағы ілім. Нәпсі әлемінен сытылып, рухқа терең бойлау. Хикметке қол жеткізуге тырысу ілімі. Адами ақиқаттардың есігі.

﴿Құранды және Сүннетті жақсылап түсініп, соларды жолбасшы етіп алып өмір сүргендер — тасаууфшылар.

﴿Тасаууфшы — Аллаһтың құзырындағы діни амалдарының жауапкершілігін ұғынып, мойнына ала білген адам.

﴿Тасаууф (تَصَوُّف) өмірінің ең көркем үлгілерін Пайғамбарымыздың тікелей тәрбиесінен өткен сахабалардан таба аламыз.

﴿Сәждені тиісінше орындай білу керек. Хақ Тағала біздің Өзіне жақын болуымызды қалайды. **«Сәждеге кел де, жақында!»** (Алақ сүресі, 19-аят) дейді. Біздің міндетіміз «Осынша рәкәат намаз оқыдым» деп шаттану емес, «қайтсем намазымды бұдан да жақсы етіп оқимын» деген дертпен жүру. Намаздың шариғи талаптары бар болғанындай, оның рухани шарттары да бар.

Үйімізге қонақ келсе не істейміз? Құрмет көрсетіп, ең жақсы түрде сый көрсетіп, аттандыруға тырысамыз. Шаң кесеге шәй құймаймыз, кір табақпен ас қоймаймыз. Олай болса, намазға да дәл солай

әзірленуіміз керек. Хұшуғ, ықылас, қорқыныш пен үміт арасында жүруіміз керек.

» Хұшуғ — иләһи ұлылық пен құдірет ағыстарын тәфәккур етуді арттыру, тілдің сол сезімді оқуы, ағзалардың сол сезімдерге ортақ болуы.

» Хақ Тағала ораны парыз еткен аятында **«Тақуалыққа жетерсіңдер деп...»** (Бақара сүресі, 183-аят) дейді. Оразада тақуалық қалай болады? Көзімізді, асқазанымызды, құлағымызды, аузымызды қорғап, яғни ораны барлық ағзаларға тұттыру арқылы тақуалыққа жетеміз. Осылай мейірім, шапқат, тәфәккуріміз артып, иләһи сыйлар алдындағы алғыс сезімінде боламыз.

» Нығметтерге шүкірлік ете білу өте маңызды. Бір пенде қиын күндерімізде бізге қол ұшын берсе, оған алғыс жаудырып, оның алдында кішірейіп қаламыз, солай емес пе? Ал Жаратушы Иеміз бізге үнемі жәрдем етіп отырған жоқ па? Одан әрдайым сұраймыз, Ол береді. Ауаның мөлшері ертең азайып кетер ме екен, көбейер ме екен деп уайымдамаймыз. Топыраққа ексем шығар ма екен, ағаш жеміс берер ме екен, бәрі тып-типыл шықпай қалар-ау деп алаңдамаймыз. Аллаһ Тағала бәрін үздіксіз беруде, тек соны байқай білу керек.

» Адам қолындағы дүниенің, бақ-дәулеттің тек аманатшысы, уақытша иесі екендігін естен шығар-

мауы керек. Зекет берген адам, шын мәнінде, кімнің малынан беріп жатыр? Осы дүниеге малымызбен бірге келіп пе едік? Аллаһ Тағала: «Саған берген аманатымды Маған кері қайтар!», — дейді. Ең болмаса, қырықтан бір бөлігін ғана бер, көңіліңнің кеңдігіне қарай артырып бер! — дейді. Аллаһ өзінің құлының таза ықыласын көргісі келеді. Көңіл сондай бір күйге жетуі керек, өзіне қажетінен артығының бәрін бере алатындай болуы керек. Аллаһ құлының Өзін қалай жақсы көретінін көргісі келеді. «Садақаларды Мен қабылдап аламын, тәубелерді Мен қабылдаймын» дейді. «Маған берер кезде көзге ұру үшін берме, басқаны, фәни бір нәрсені, өз нәпсіңді араға қыстырма!», — дейді. Садақалардың ішін толтыра білу керек. Ертең не болатынымыз, қанша ғұмырымыз қалғаны белгісіз.

✂ Қажылық адамды кәмілдікке жеткізуі тиіс. Денемен кейбір іс-әрекеттер жасаумен қатар, қажылықтың ішін рухани амалдармен де толтыра білу қажет. Ибраһим аләйһиссәләмнің рух күйін сезіне білуіміз керек. Ерегесу, сөз таластыру, жаман іс жасау жоқ. Ол жерде кейбір адал істердің өзі тыйым салынған. Аң аулау жоқ, аңшыға аңын көрсетіп берудің өзі жоқ, шөп жұлу жоқ... Бұл не болғаны?! Бұл табиғатқа деген мейірім мен нәзік жүректіліктің нақ өзі.

Мұхаммед Иқбал қажылықтан келгендерді зиярат етуге барғанында сұрайды екен:

«Мәдинә Мүнәууәраны зиярат етгізіз. Мәдина базарынан ақыретіңіз үшін қандай базарлық ала келдіңіз? Әкелген зат сыйлықтарыңыз, тақиялар, тасбихтер, жайнамаздар бір мезгілден соң ескіріп, солып, түтеп бітеді. Мәдинаның еш солмайтын, көңілдерге өмір сыйлайтын рухани сыйлықтарын әкелдіңіз бе?..

Сыйлықтарыңыздың арасында Хазіреті Әбу Бәкірдің адалдығы мен Аллаһқа берілгендігі, Хазіреті Омардың әділдігі, Хазіреті Османның ұяңдығы мен жомарттығы, Хазіреті Әлидің парасаты мен жиһады бар ма? Бүгін мың сан қиындыққа төзуге мәжбүр болып жатқан Ислам әлеміне асрұ саадат дәуірінің шат-шадыман көңіл-күйін бере аласыз ба?».

✧ Тасаууф (تَصَوُّف) — Мұхаммеди ахлаққа жақындай білу.

✧ Пайғамбарымыз үмметіне сондай жанашыр болатын. «Мен әр мүминге өз жанынан да артықпын, бағалымын. Біреу өліп бара жатып мал қалдырып кетсе, ол мал оның жақын туыстарына тиесілі. Ал егер қарыз немесе жетім қалдырып кетсе, ол қарыз менің мойнымда, жетімдер де менің міндетімде» (Мүслим, жұма, 43. Сондай-ақ қрғз: Ибн Мәжә, мұқаддимә 7).

» Осындай өзгенің қамын ойлағыштық дүниенің басқа қандай адамында бар? Оның сахабалары Пайғамбарымызды қатты жақсы көретін. «Әкем, шешем сізгі құрбан болсын!» дейтін. Қазір солай айта алатын ерлер бар ма? Абдуллаһ бин Зәйд Пайғамбарымыз көз жұмған кезде «Енді көруге тұрарлық ештеңе жоқ, бәрі Онымен көркем еді! О, Раббым! Көзiснiң нұрын алғайсың!», дедi, сол кезде-ақ көздерi көрмейтiн болып қалды. Яғни махаббат сондай бiр шыңына жеткенде адам өз мендiгiнен сытылып, сүйгенiнiң iшiнде өзi ерiп, жоқ болып кете барады. Сырдария, Амудария өзендерi теңiзге құйған кезде теңiздiң iшiнен Сырдария мен Амударияны таба алмаймыз, солай емес пе?.. Мiне, сахаба да Пайғамбарымыздың махаббатында солай ерiп кеткен болатын.

» Тахийятта Аллаһ Тағаланың Пайғамбарымызға айтқан бiр лебiзi бар. Әр намазда тахийятты оқыған сайын Аллаһ құлдарына Пайғамбарына сәлем бергiзуде. «Әт-тәхийятү лилләһи уәс-саләуәтү уәт-тайибәт. Әс-сәләмү әләйкә әйюбән-нәбию уә рах-мәтүллаһи уә бәрәкәтүһ».

Бұл сөздер не мағына бiлдiредi? Бiзге қандай сезiм ұялатады. Бұл — Аллаһ Тағаланың Пайғамбарына деген махаббаты.

«Әс-сәләмү әләйнә уә әлә ибәдилләһис-салихин». Пайғамбарымыздың өзiне берiлген сәлемдi салихалы

құлдарға жалғастырып, жолдауы. Яғни қаншалықты салихалы, ізгі жан болсақ, әр мүминнің оқыған дұғасынан бізге де соншалықты сәлем мен дұға келіп тұрады. Бұл істің ішіндегі берекені көз алдымызға елестетіп көрелік. Аллаһ Тағала жан-жақтан сауап жіберуде.

﴿ Хақ Тағала Хашр сүресінде: **«Аллаһты ұмытқан, сол себепті Аллаһ оларға өздерін ұмыттырған адамдар сияқты болмаңдар!»** (Хашр сүресі, 19-аят), дейді. Аллаһты ұмытатын болсақ, күнәнің ішіне батып кетеміз. Сондықтан да Аллаһты ұмытпау шарт.

﴿ Керемет бір хадис шәриф: *«Құранды сені жамандықтардан сақтап қалатындай түрде оқы. Егер ол сені жамандықтардан тыймаса, сен оны оқыған болып есептелмейсің».*

Сондықтан ең маңызды тәлім — Құран тәлімі. Біреулер өмір бойы оқып, кішкене ғана алға қарай жылжыса, біреулер бұлттарға дейін самғайды. Құран біздің жүрегіміздің тереңдігіне қарай сөйлейді, санамыздың қонақжайлығына қарай сіңеді.

﴿ Аллаһ Тағала дін бауырмалдығына көп маңыз береді. Сол үшін қиямет күнінде, сол ауыр күнде Арштың саясында көлеңкесін паналайтын жеті адамның бірі Аллаһ жолында бауыр болғандар болмақ. Бауырының қиындығына күйзелген, дертіне ортақ болған, өз мүмкіншіліктерін бауырына қия білген,

оның кемшіліктерін өз есебінен толтырған жандар. Бауырмалдық деген осы. Сыртынан жамандап, қор көріп, жеңіл қарауға әсте болмайды. Бауырмалдық ең үлкен парыздардың, ең маңызды ғибадаттардың бірі... Бізде бар нәрсе бауырымызда жоқ болса, онымен бөлісе білу, қолымыздан ештеңе келмей жатса, тым болмаса, ол үшін дұға ету бауырмалдық сол. Сол себепті дүниенің төрт бұрышындағы мұсылман бауырларымызға жүрегіміздің созылып жетуі керек.

» Пайғамбарымыз ﷺ былай дейді:

«Мүмин бал арасына ұқсайды. Тазасынан жейді, таза нәрсе өндіреді, таза жерлерге қонады және қонған жерін сындырмайды, бүлдірмейді» (Ахмед II, 199; Хаким, I, 147; Суюти, әл-жәмиғ, 8147).

Демек, мүмин әрқашан таза, адал астан жеп, адамдар жеген нәрсенің бәрін қызығып жей бермейді, таза жерде, таза адам пісірмеген асты жемейді.

Бал арасы тап-таза бал өндіреді. Мүминнің де әр ісі көркем, кәміл және сапалы болуы тиіс.

Бал арасы таза жерлерге қонады, мүмин де жағымсыз орындарда, жағымсыз энергия таралатын орындарда, бұзық адамдардың арасында отырмайды.

Бал арасы қонған жерін сындырмайды да, бүлдірмейді. Мүмин де кірген үйіне есендікпен кіріп,

есендікпен шығып, тек көркем көңіл күйі ғана сыйлайды.

» Мұсылман Құран мен Сүннетті өмірінің барлық кезеңіне ең көркем түрде енгізу арқылы ғана тура жолды табады.

» Мұсылманның әр ісі талғамды, жүрекке жағымды болып келеді.

» Мұсылман мұсылман бауырының көңіліне тек жақсы көңіл-күйі сыйлайды. Аллаһ Тағала бізге «**Сөздің ең жақсысын айтсын!**» деп бұйырады. Одан кейін тағы да «**Дауыстардың ең жаманы есектің ақырғаны**» дейді. Аллаһ адамның есек дауысына ұқсап сөйлеуін қаламайды. Адамның Құрандағы көркем сөздерге ұқсатып сөйлеуін, Құранның көркем тілін үйренгенін қалайды. Қазір шет тілдерге қандай үлкен көңіл бөлінеді. Ағылшынша біле ме, пәлен тілді біле ме, түген тілді біле ме деп қызығып жатады. Ал негізінде «**Құран тілінде сөйлеуді біле ме екен!**» деп қызығуы керек емес пе еді!

» Балалар — Аллаһтың берген аманаты. Оларды қайырлы да жағымды мінездермен безендіруге тиіспіз. Олай етпесек, қиямет күні біздің үстімізден арыз беріп, шағымданады. Ал солай істесек, бұл өзімізге жәри/үзідмес садақа ретінде сауап болып жазылады. Оларға берілетін ең маңызды тәлім — Аллаһты тану, Құранды тану, Аллаһ Расулын тану

туралы тәлім. Бұл қағаз бетінен оқумен ғана бола қоймайтын, оқығанды көңілге, ықыласпен тоқумен болатын дүние.

✧ Аллаһ Тағала жомарт құлдарын жақсы көреді. Жомарт болайық. Жаратушы Иеміз бізге тарту етіп жатқанындай-ақ, біз де адамдарға тарту етейік. Осы арқылы Аллаһтың Рахман сипатынан, Рахим сипатынан өз нәсібімізді алайық, иншаллаһ!

✧ Тасаууфтың көзқарасында күнәһар адам жаралы, қанаты сынған құс секілді. Күнаға деген дұшпандықты күнәһарға көрсету жоқ. Керісінше, күнәһарға жанымыз ашығаны жөн. Жасаған күнәсына жол бермей, оны ең ізгі жолмен туралыққа шақырған абзал.

✧ Хақ Тағала біздің Құран үлгісімен жүріп-тұруымызды қалайды. «**Рахманның құлдары**» деп атайды. Кімдер Рахманның құлдары? Таңдаулы құлдар кімдер? Аллаһ Тағала олардың сипаттарын санап, тізіп берген: «**Жер бетінде кішіпейілді болып жүреді**». «**Өз орнын білмейтіндерге жауап қатпайды**». «**Түндерін сәждемен, қияммен, тағат және ғибадатпен өткізеді**». «**Ысырап жасамайды, сараңдық танытпайды, үнемі орта жолда жүреді**». «**Құранға көрсоқыр және саңырау болып, көз-құлағын бітпейді**». «**Бос сөздер айтпайды, туралықтан айнымайды, шындықты айтады, шындыққа ғана куәлік береді. Надан қауымның**

қасынан айбатпен өтіп кете береді», — дейді. Бұлар қолдан келуі үшін көп нәрсені пайда ете білу керек. Ал осылар қолымыздан келер нәпсіміз тоқырауға ұшырап, рухымыз асқақтайды.

✧ Сабыр өміріміздің барлық сәттерінде жолдасымыз болуы қажет. Молшылық сабырды әлсіретеді. Мал менікі, денсаулық та менікі деуі мүмкін. Ал шын мәнінде, мал да, денсаулығы да, тіпті, сол денесі де өзінің меншігі емес. Мал мәселесінде сабыр — малды қолдана білуде. Өйткені нәпсі үнемі түрткілейді. «Қарашы, анада бар, сенде неге жоқ! Сенің одан қай жерің кем?» деп ойлатады. Ал жоқшылық кезінде қолда мал жоқ болғандықтан адамның сабыр етуі оңайырақ. Молшылық кезіндегі сабыр қиынырақ. Ібіліс білімінің молдығынан адасқан болатын. Қарун малының молдығынан адасқан болатын. Бәлғәм бин Баура атты адам да руханиятқа тым қатты берілгендіктен нәпсісіне ауыртпалық түсіріп, түбінде ол да адасты. Сөз түйіні, құл әрқашан өз орнын білсе игі!

АЛТЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(21.10.2010)

*Ең үлкен тәлім —
мағрифатұллаһ тәлімі. Ал
мағрифатұллаһтың материалы
махаббат. Махаббат құлды
тақуалыққа жетелейді.*

*Тақуалықтың маңыздылығы сол
— Құран Кәрімде әртүрлі кейінде
258 жерде айтылады. Құран бізге
тек тақуалы болсақ қана жол
көрсетеді. Қайыр мен жамандық
жүректе айқындалып, жүрек компас
секілді бола бастайды.*

» Ләйлі мен Мәжнүннің әңгімесінде көргеніміздей, дүниелік махаббаттардың барлығы иләһи махаббаттың алғашқы баспалдағына айналуы керек. Мәжнүннің басты жеңісі Ләйліге тіреліп қалмағандығында жатыр. Кейбір адамдардың Ләйлісі ақша, мал, мүлік. Кейбіреудің Ләйлісі атақ пен даңқ. Кейбіреуде басқасы. Ана өз баласын сүйіп, бағып, өсіріп, оған деген махаббатын Аллаһқа деген махаббатына апарар жол етіп алуы керек.

» Адам табыс тапсын, мал-мүлік иесі болсын, бірақ сол табысының бір мақсаты болуы керек. Ол мақсат — сол малды Аллаһ жолына жұмсау. Күшқуатын нәпсісінің құмарлықтарына қолданбай, қызмет жолына бағыттасын. Әсілі жаратылған нәрселердің барлығы адам баласы үшін материал, ғаламдық зертхана. Лабораториядағы материалдарды дұрыстап қолдана білу қажет. Сол арқылы Аллаһ Тағаламен достық құра білу... Сол достық саясында дүниеде де, ақыретте де, қабірде де жан рахатын табу...

» Қияметте құлдың Аллаһпен достығы қаншалықты болса, соншалықты мерейі үстем болады.

» Тәухид кәлимәсі не? Аллаһтан өзгенің бәрін жүректен сыпырып тастау. Аллаһтан алыстататын нәрсенің барлығынан жүректі тазарту. Жүрекке Жаратушы Хақ Тағалаға деген махаббатты орнықтыру. Басқаша айтқанда жүректі рафинаттау, сүзіп, тазарту. Неліктен бізге тәухид кәлимәсін көптеп қайталауымыз

бұйырылған? Өйткені адамның ең көп айтатыны өзінің сүйген нәрсесі. Аллаһты көп айтып жүруіміз, иманымыздың нығаюына көмекші. Тәухид кәлимәсі — ол біздің иманымыз. Иманымызды жақсылап қорғауымыз керек... Ғибадаттармен мерейіміз артады, орындамасақ, кемиді. Бірақ иман олай емес. Құран Кәрімнің басынан бері басып айтқан басты мәселесі — иман. Аллаһ Құранның қанша жерінде иманын жоғалтқандар және жанын берсе де иманын сақтап қалғандар жайында баян етеді. Демек, тәухид кәлимәсін тілімізден еш түсірмеуіміз керек. Өйткені салихалы амалдар тек иман үстіне құрылса ғана мағыналы болады.

✧ Ең үлкен тәлім — мағрифатұллаһ тәлімі. Ал мағрифатұллаһтың материалы махаббат. Махаббат құлды тақуалыққа жетелейді. Тақуалықтың маңыздылығы сол — Құран Кәрімде әртүрлі кейіпте 258 жерде айтылады. Құран бізге тек тақуалы болсақ қана жол көрсетеді. Қайыр мен жамандық жүректе айқындалып, жүрек компас секілді бола бастайды. Ешуақытта ыстық пешті қолымызбен ұстамайтынымыз сияқты, жүрегіміз де тақуалық арқылы харамдарды соншалықты ажырататын, олардан аулақтайтын болады. Адамның өрттен қашатыны сияқты, жүрек те Аллаһтан өзгенің, Аллаһтан алыстататынының бәрінен өзін қорғай бастайды.

✧ Адамның екі түрлі дұшпаны бар. Бірі — шайтан, екіншісі — нәпсі. Шайтан үнемі нәпсіні түрткілейді. Ал нәпсі үнемі Шайтанға мүмкіншілік ашып тұрады. Құл егер ғапылдықта болса, ол екеуі келісіп алып, көп іс тындырады. Егер нәпсі тәрбиеленген болса, Шайтанды жеңе алады. Шайтан үнемі уәсуәсә беріп тұрады. Ғибадатта, басқа істерде де. Ондай кезде Аллаһ Тағала «**Дереу Аллаһқа сиын!**» дейді. «**Уәсуәсил-ханныс**», Шайтан жүрекке күмән салып қашып, уәсуәсә беріп қашып шегініп жүреді. Олармен Шайтанның да, нәпсінің де Раббысына сыйына отырып күресеміз. Сондай-ақ Шайтанды таспен атқылауды тек қажылықта ғана жасамаймыз. Шайтанды үнемі қуалаймыз. «Әүзү билләһи минәш-шәйтанир-ражийм» дейміз. Ражийм сөзінің мағынасы қудаланған, әрі бір рет емес, жалғасымды түрде қудаланған деген сөз. Әрқашан Шайтанды атқылап қуалау. Шайтанды немен атқылап қуалауға болады? Салихалы амалдармен атқылауға болады, Аллаһтың бұйрықтарымен атқылауға, Расулұллаһтың сүннетімен атқылауға болады. Шайтанды атқылап, қуаламасақ, ол бізді алдына салып қуалайды. Аллаһ сақтасын!

✧ Адамның ең үлкен күресі өз мендігімен болады. Мендік үнемі жақын жерде. Ғибадатта шыға келеді «Мен көп ғибадат еттім» деп. Қызметте шыға келеді «Мен мынандай іс бітірдім, мен сондай кереметпін» деп. Ол барлық жерде өзін көрсетіп қалады. Көлеңкеміз бізден бір адым қалмайтыны

сияқты, ол да бізден айрылмайды. Тек тәзкие арқылы оны әлсіретіп, күшін азайтсақ, зиянынан қорғанған боламыз.

✧ Дін — өзіңді Аллаһқа тәсілім етуің. Ислам сөзінің түбірі тәсілім болу сөзінен келеді. Өйткені ақыл белгілі бір жерге дейін ғана апара алады. Ары қарай тек тәсілім бола білу, яғни істі Аллаһқа тапсыру керек. Аллаһ Тағала тәсілім болмағандықтан өзін-өзі құртқан Ібілісті Құран Кәрімде түрлі-түрлі жерлерінде мысалға келтірген. Демек, өмірімізде бұған қатты мән беруіміз керек. Тәкәппарлық, менмендік сияқты сезімдерге тұтқын болмауымыз қажет. Бізге берілген бұйрықтарға қашан да «әмәннә уә сәддақнә\сендік және растадық» деуіміз қажет.

✧ Ақылды тепе-теңдікті сақтай отырып, орнымен қолдана білу керек. Не былай қарай, не былай қарай шектен шықпау қажет. Ақыл екі жүзді пышақ сияқты. Нан турап жатқанда абайламасаң, тамырыңды кесіп аласың. Ақыл да сол сияқты абайламасаң, пәлеге ұрындырады. Ақыл уахидің шеңберінде ғана бағалы, ал уахидің сыртында қаңғыған ақыл шашырай тасталған бомба секілді.

✧ Тәубенің мүмин өмірінде алар орны өте маңызды. Еш күнәміз болмаса да, тәубеге мұқтаж болар едік. Адам болып дүниеге келдік. Хайуан болып та туылуымыз мүмкін еді. Аллаһ Тағаланың кеңшілігінің арқасында мұсылманбыз әлхамдү лилләһ.

Одан өзге Аллаһтың берген шексіз нығметтеріне де тиісті түрде алғыс айтуға да қауқарсызбыз. Көзіңді беріп, дүниені түгел ал десе, құлағыңды бер де жер бетінің байлығын ал десе, тіліңнен айрылу бағасына дүние сенікі болсын десе келісер ме едік? Яки екі қолыңды кесіп аламыз, екі аяғыңды кесіп аламыз, мына байлық сенікі десе, алмастырар ма едік? Әр ағзамыздың жеке-жеке шүкірі, алғысы бар. Ал иманымыздың шүкірі, тіптен, мүмкін емес.

✧ Сахабалар Тәбук жорығынан қайтып келе жатқанда күн өте ыстық болды. Бәлкім, 50 градус ыстық болған шығар. Айнала күйіп тұрды. Су да жоқ. Денені қуырған ыстықтан біраз бой сергіту үшін Сәмуд қауымынан қалған тас үйлерге кірді. Пайғамбарымыз ﷺ дереу ескерту жасады.

«Мұнда көңілсіз және қайғылы түрде кіріңдер. Аллаһ бұл жерде тұтас бір қауымды жойып жіберген», — деді. Арадан мыңдаған жылдар өткеніне қарамай, Пайғамбарымыз сол жерден алынған сумен иленген қамырды төгіңдер деп бұйырды. Таршылық пен азық жетіспеушілігі болып тұрса да, Пайғамбарымыз бұған рұқсат етпеді. Бұлардың барлығы біз үшін ғибрат. Аллаһ Тағаланың қаһарына куә болған жерлер мен Аллаһқа бас көтерілген жерлерден алыс болуға тырысуымыз қажет. Ең баста теледидарға өте абай болу керек. Неше түрлі бағдарламалар көреміз, ал одан бізге өтіп жатқан көзге көрінбейтін

күпір сынықтары жүрегімізді уландыруда. Тіпті, бұрынғы үлкен кісілер христиан немесе яһуди қабірлерінің жанынан өтпей, аулақтау айналып өтеді екен. Сыраhana немесе арақ сатылатын көшенің арғы бетінен жүреді екен. Бір атом бөлшектенген жағдайда айналаға радиация тарайтыны секілді, бұлар да радиация секілді жүрекке теріс әсерін тигізеді. Сондықтан үнемі салихалы жаңдармен, турашылдармен бірге жүруге тырысу керек. Жүрегіміз қаттайып, ғибадатымыз бен тағатымызды қатерге тікпеу үшін лағынетті жерлерде отырмаймыз, лағынет тарататын көріністерді тамашаламаймыз.

Хадис шәрифтерден үзінділер

✧ «Қайсыбірің ашуланған кезде тік тұрған болса, басылып отырсын, ашуы тарқаса жарайды, ал тарқамаса, жатсын» (Әбу Дәуіт, әдеп 3\4782; Ахмет, V, 152).

✧ «Ашу шайтаннан. Ал шайтан оттан жаратылған. От сумен сөндіріледі. Олай болса, бірің ашуланатын болса, дереу дәрет алсын!» (Әбу Дәуіт, әдеп 3\4784; Ахмет IV 226).

✧ «Біреудің мұсылман болуына себепкер болған адам жәннатқа жолдама алғаны (Табарани, сағир, I, 267\439).

✧ «Раббың балалық жасамайтын жастарды ұнатады» (Ахмет IV, 151).

Демек, Раббымыз салмақты, өзін дана кісілерше ұстайтын, тұлғасы қалыптасқан жастарды ұнатқаны.

✧ «Аз қарыздан, сонда еркін өмір сүресің. Аз күнә жаса, сонда оңай жан тапсырасың» (Бәйхаки, шуғаб IV, 404\5557).

✧ «Малдарыңды зекет арқылы қорғаңдар. Науқастарыңды садақа беру арқылы емдеңдер, пәлелерге қарсы дұғаларыңды әзір ұстаңдар» (Әбу Нұғайым, хийәтул-әулиә II, 10, IV, 237).

ЖЕТІНШІ ЛЕКЦИЯ

(26.10.2010)

Тасаууф (تَصَوُّف) — Құранды өмірімізге енгізу, зүһдпен тіршілік кешу. Дүниелік сынақ үшін қолымызға берілген заттарға қызығып, нәпсіміздің пайдасына пайдаланбау, оларды ақырет үшін пайдалану. Тасаууф (تَصَوُّف) — көңіл көкжиегіне қатысты шаруа, оның негізгі материалы — гашықтық пен махаббат.

» Адамдар қашан да өнеге тұтатын тұлғалар іздейді. Білім де қажет, бірақ жалғыз білім пайдаға аспайды. Жүрек тереңдігі, рух сезімталдығы қажет.

» Пайғамбарлардың пайғамбарлықтан бұрынғы өткендері аспақ парақ секілді.

» Неге Исламда шірк өте ауыр күнә? Тәухид ақидасы ортақ қосудың шаңын да көтеремейді. Серігі болу деген, әлсіз болу деген сөз. Ал Аллаһ кемшілік атаулыдан таза.

» Дінде тек қана сенім жеткіліксіз. Ғибадат керек, амал керек. Өйткені ғибадат арқылы жүрек сапасы жоғарылайды.

» Иман — лайықтыны жақсы көру, тиістіні жек көру.

» Мүмин жан қашан да парасатты болуы керек.

» Мұсылман кірген жерінің көркі мен сәнін келтіреді. Қоршаған ортасына бейбітшілік шуағын таратып тұрады.

» Мұсылман кірген жерінің көркі мен сәнін келтіреді. Қоршаған ортасына бейбітшілік шуағын таратып тұрады.

» Ғаламдағы барлық нәрсе жүректің күйіне қарай мәнге ие болады.

✂ Өлім өзенінің кіретін тесігі көп, бірақ шығатын есігі жоқ.

✂ Менмендік пен тәкаппарлық нағандық пен ақымақтықтан туындайды. Адамға күш берген Аллаһ. Ол күшті сыйлағанды таныған сайын, Оның алдында кішірейіп, кішіпейілдігіміз артуы керек.

✂ Ақылды адам басқаның айыбына қарамайды. Біреудің кемшілігін бетіне баспайды. Байлығы артқан сайын, менмендігін арттырып, ахлағын бұзбайды. Бұлар таза жүрек пен таза ақылды қажет ететін нәрселер.

✂ Нәпсісін таза ұстамағанның ақылы жоқ. Ақыретін, келешегін, өлімінің арғы жағын көре алмайды. Ең үлкен ақымақтық — өлімді көркем етуге тырыспау. Өлімді салихалы амалдармен көркейту керек. Сондықтан да ақырет пен дүние ешуақытта бірге бола алмайды.

✂ Әр істелген күнә жүрекке түсірілген сызат. Күнәлар көбейген сайын жүрекке түскен сызаттар мен дақтар көбейеді. Күнәлар — Жәннатқа кірудің бөгеттері.

✂ Тасаууф (فُوصَات) — Құранды өмірімізге енгізу, зұһдпен тіршілік кешу. Дүниелік сынақ үшін қолы-мызға берілген заттарға қызығып,

нәпсіміздің пайдасына пайдаланбау, оларды ақырет үшін пайдалану.

» Тасаууф (تَصَوُّف) — көңіл көкжиегіне қатысты шаруа, оның негізгі материалы ғашықтық пен махаббат.

» Тасаууф (تَصَوُّف) — соқыр сенімнен көз жеткізе сенуге өткізетін ақиқатқа апаратын жол. Аллаһтың және Пайғамбарының әмірлерінен сыртқа шықпай өмір сүруіміз керек.

» Тасаууф (تَصَوُّف) — кешірім, шапқат пен жанашырлықтың жолы. Бірақ күнәға деген дұшпандықты күнәні істеушіге тасымалдамау керек.

» Бірақ күнәға деген дұшпандықты күнәні істеушіге тасымалдамау керек.

» Әр ілімнің ішінде тасаууф (تَصَوُّف) бар. Ақыл тоқтап, ары қарай бара алмайтын жерде тасаууф (تَصَوُّف) Аллаһқа тәсілім болу арқылы ары қарай жүруді үйретеді. Құл үшін ең ізгі нәрсе — Аллаһқа тәсілім болып, өмірінің әр сәтінде Аллаһқа сенім артып жүруі.

» Ішкі жан-дүниенің, рухани өмірдің жоғарылауы нәтижесінде тақуалық артады.

» Өзіміздің хал-жағдайымызға разы бола білуіміз керек. Үнемі өз әлсіздігімізді сезініп, менменсуден аулақ болуымыз керек.

СЕГІЗІНШІ ЛЕКЦИЯ

(28.10.2010)

Ғибадаттарымызға өте мұқият болуымыз қажет. Намазымыз геометриялық қозғалыстардан ғана тұратын жаттығуға айналмауы, мұминді жамандық пен арсыздықтан тыйып отыруы керек. Селжостықпен оқитын «Сондай түрде намаз оқитындарға нендей өкініш» аятындағылардың құрамына кірмеуге тырысуы керек. Намазды әдептілікпен бастайды. Шарттарын жақсылап орындайды. Ал ең бастысы — намаздың рухына ене білу.

« Аллаһ Тағала адамды сынақ мақсатымен дүниеге жіберді. Өзге мақлұқаттардан ерекшелендіріп, оған тәфәккур ету мен зерттеп, зерделеу сезімін берді. Тәфәккур — жан-жақты ойлау қабілеті. Өзге мақлұқаттарда ойлау деген нәрсе жоқ, олар тек қана өз тіршілігін жалғастыра алатындай дәрежеде ойлайды. Біз оны инстинкт деп атаймыз. Аллаһ Тағала адамға сондай бір қабілет берген, ондай қабілетпен тәфәккуріміздің хайуандардыкіндей ғана болуын қаламайды. Міне, сол себепті тәфәккур мен зерттеу қабілетін тиісінше әрі Аллаһ жолында қолдану қажет. Зерттеу қабілетін жаңылыс жолға қолданатындарға Аллаһ Құранда: **«...Біріңді бірің аңдымаңдар, біріңді бірің ғайбаттамаңдар...»** (Хұжурат сүресі, 12-аят), деп бұйырады.

« Күнәлар мен нәпсіге тұтқын өмір сүру жүрекке дақ түсіре-түсіре қап-қара халге келтіреді. Терезеге қалың перде іліп тастасақ, үйдің ішіне жарық кірмей қалады. Неліктен теңіздің асты 20 метрден тереңі тас қараңғы? Өйткені оған күннің жарығы жете алмайды. 20 метрге дейін барады да, одан арғы жағы қап-қараңғы. Міне, жүрек те солай. Уақыт жылжыған сайын, бұлыңғырлана береді. Дәлме-дәл терезеге балшық шашыраған сайын бұлыңғыр болатыны сияқты. Ондай терезенің арғы беті бұлыңғыр болып көрінеді. Балшық көбейген сайын, әйнекті мүлдем жауып қалады да, арғы беті мүлде көрінбейтін болып кетеді. Күнәлар да жүрекке дәл сондай әсер

етеді. Ондай адам ақиқат атаулыны көрмейтін, көре алмайтын болып қалады. Не үшін дүниеге келді? Не үшін өмір сүреді? Қайда барады? Ризығын кім жіберіп тұр? Гүлшешектер кім үшін гүл ашады? Күн кім үшін көкжиектен туады? Дүние не өзі? Ол адам бұларды елемейтін болады.

✧ Құл Аллаһ жолына қаншалықты нәрсесін пидаткен болса, Хақ Тағалаға соншалықты жақын бола алады.

✧ Малың мен жаныңды Аллаһ жолында жомарт түрде жұмсай білу қажет. Егер құл осыны істейтін болса, Аллаһ Тағаладан оған түрлі сүйіншілер келеді.

✧ Хақ Тағала Фәтх сүресінің соңында Аллаһ Расулының жанындағылардың рух халдері жайында баян етеді. **«Олар дұшпандарына тастай қатты»**, яғни имандарын қорғау тұрғысында, кері адым жасамау жолында берік тұрады. Олар Аллаһ жолында барлық нәрселерін пидата ете алатындай дәрежеде рухани байлыққа ие. **«Ал өз араларында мейірімді, жұмсақ»**. Яғни біріне-бірі сүйеу болып, біріне-бірі жанашыр болып жүреді. Аяттың жалғасында **«Сен оларды рүкуғ және сәжде етіп жатқан кездерінде көресің»** делінеді. Шынайы түрде жасалған рүкуғ пен сәжделерден айналаға рухани жайлылық таралады. Демек, мұсылманның ғибадаты айналаға жағымды энергия таратып тұруы қажет екен. Сәждесінен, рүкуғынан.. содан кейін **«Аллаһтың**

кеңшілігін іздейді», делінеді. Олардың бұл дүниедегі мақсаттары дүниелік пайдалар, мал-мүлік емес. Олар тек Аллаһтың кеңшілігі мен ризалығын іздейді. Сосын **«Олардың жүздерінде сәжденің белгілері бар»**. Яғни олар барған жерлерінде сәждеден бойларына сіңген жағымды көңіл-күй мен болымды энергияны айналасына таратады. Хақ Тағала бүкіл мүминдердің осындай сипаттарға ие болуын қалайды.

✧ Ғибадаттарымызға өте мұқият болуымыз қажет. Намазымыз геометриялық қозғалыстардан ғана тұратын жаттығуға айналмауы, мүминді жамандықпен арсыздықтан тыйып отыруы керек. Селқостықпен оқитын **«Сондай түрде намаз оқитындарға неңдей өкініш»** аятындағылардың құрамына кірмеуге тырысуы керек. Намазды әдептілікпен бастайды. Шарттарын жақсылап орындайды. Ал ең бастысы — намаздың рухына ене білу.

Ораза да дәл сондай... Оразаның рухына ене білу — ең бастысы. Барлық ағзаларға ораза тұттыру.. Өзімізден: «Осы ораза маған не берді?» деп сұрауымыз керек. Аллаһтың Рахман сипаты менің бойымда қаншалықты орын тепкен? Мейірімім оразадан кейін артты ма? Әлде құрғақ аштық қана болды ма? Көзім қаншалықты тыйылды? Құлағым қаншалықты тыйылды? Ауызым қаншалықты тыйылды?

Садақа да солай... Мал мен мүлік деген не? Кімнің мүлкінде өмір сүріп жатырмыз? Бұл мүлік негізінде кімнің меншігі. Осы мүмкіншіліктерді бізге сыйлаған кім? Сол мүмкіншіліктерімізді Аллаһ жолына қаншалықты жұмсай алудамыз? Осыны ұғынып жүру керек. Хақ Тағала «**Садақаларыңды жоймаңдар!**», — деп бұйырады. Жасаған жақсылығымыз бен берген садақамызды жойып жіберетін қателіктерді жасамауымыз керек.

✂ Садақа — негізінде, Аллаһ үшін жасалған барлық нәрсе. Құран Кәрімді үйрету — садақа. Бір ғаріптің ісіне көмектесу — садақа. Бір көңілге қуаныш пен көңіл-күй сыйлау да — садақа. Аллаһ Тағала айтады: «**Егер** (туыстарға, жоқ жітіктерге, жолда қалып қойған жолаушыға беретін нәрсең болмағаны үшін) **Раббыңнан үміт еткен мархаматты** (рызық пен жәрдем) **күткен кезінде олардан бет бұруға мәжбүр болсаң, онда оларға сыпайы, көңілдерін баурап алатын сөз сөйле!**» (Исра сүресі, 28-аят). Осылардың барлығы да — садақа.

✂ Абдуллаһ бин Мәсғуд риуаяит етеді:

«Сахабалардың бірі үйіне барғанда әйелі оған дереу мына екі сұрақты қоятын:

1. Бүгін қанша аят Құран түсті?

2. Аллаһ Расулының өсиеттерінен қаншасын үйреніп келдің?»

Қараңыздар, бүгіннің адамдары қандай әңгіме іздейді, ал сахабалардың жұбайлары қандай әңгіме естігісі келеді?

«Сахаба үйінен шығатын кезде де әйелі оған:

«Аллаһтан қорық, харам табысқа жолама! Өйткені бұл дүниеде аштыққа сабыр ете алармыз, бірақ қиямет күні жәһаннам азабына сабыр ете алмаспыз», деп ескерту жасайтын» (Абдулхамид Кәшк, фи рияһит-тәфсир, I, 26).

Міне, осы — салихалы әйел үлгісі. Расулұллаһ ﷺ «Дүниедегі ең бағалы нәрсе — салихалы жұбай» деген. Сахабалардың осы бір қасиеттерін еш уақытты ұмытпайық. Сахабалар Пайғамбарымыздың шәкірттері болатын. Пайғамбарымыз оларды қандай тамаша тәрбиелегенін, жүректерін ғапылдық аурынан қалай құтқарғандығын осы уақиғадан жақсы түсінеміз. Жаратқан Ие осы хадис шәрифті өмір тәжірибесіне енгізуді барша әйелдерімізге нәсіп еткей!

✦ Мүмин адам ұдайы өз жан-дүниесін таразылап отыруы қажет. Біқыласымыз қаншалықты? Ихсанымыз ше? Иләһи камералардың алдында жүргенімізді қаншалықты ұғынамыз? Аллаһ Тағалаға жақындығымыз қаншалықты? Қаншалықты Аллаһтың ризалығын іздейміз? Оған деген махаббатымыз қандай? Мақлұқатына махаббатымыз қандай?

Ғапыл жүрек науқасынан құтылудың рецептілері осы сұрақтардың жауабында. Мәуләнәнің жақсы бір сөзі бар:

«Ей, бауырым! Сен тәфәккур арқылы өмірге көзіңді ашуың керек. Денең сүйек пен еттен тұрады, жануарлар да сондай. Егер сенің тәфәккуриң гүл болса, сен гүл бақшасыңдасың. Яғни дүние жәннатыңдасың. Ал тәфәккуриң тікен болса, шимақталған жантақсың».

✦ Адамның тағдырына екі нәрсе әсерін тигізеді:

Біріншісі — асқазанымызға толтырып жатқан азығымыз. Екіншісі — тапқан табысымыз, яғни ақша. Ақшаның тағдыры адамның тағдырына араласады. Өйткені ақша лайықты жеріне кетеді. Ал ақша өзінің иесін сол өзі жұмсалған жерлерге сүйрелейді. Барлығы «Мен ақшамды не істейтінімді өзім білемін, қалаған жеріме жұмсаймын» деп ойлайды. Сондықтан жеген асымыз бен тапқан табысымыз екеуі де өте маңызды. Адамның қалтасына таза емес ақша кіретін болса, оның ықыласы мен амалдарын бұзады.

✦ Жүрегімізде орын беріп, тәнті болған адамдарымызға абай болуымыз керек. Адам егер әртістерге ғашық болса, ол да солар секілді бола бастайды. Салихалы жандарға тәнті болса, уақыт өткен сайын соларға жақын бола бастайды.

» Гайбат — құл ақысын жеуге жатады. Әрі құл ақысын жеудің ең жаман түрі. Гайбат кірген жерден бауырмалдық, сүйіспеншілік шығып кетеді. Пайғамбарымыз ﷺ айтады: «Қиямет күні пенде таудай үйінді гивадатпен келеді де, гайбат жасаған адамына соларды береді. Сауабы таусылған кезде гайбат еткен адамының күнәларын мойнына ала бастайды».

Хасан Басри Хазіреті «Егер гайбаттауды ұнатып, одан құтыла алмай жүрсең, тым болмаса, өзгені емес, әкең мен шешенің гайбатын жаса, тапқан сауаптарыңды солар алсын», — дейді. Сондықтан мүмин ауызына қара құлпы іліп қоюы керек. Сөйлемесек, ештеңе жоғалтпаймыз. Бірақ біз аузымызды аша бастаған мезеттен бастап, ардақты жазушылар жаза бастайды. Әсіресе әйелдер бұған қатты абай болсын.

» Мүмин біреудің көңілін табуға тырысып, көңіл қалдырудан, ренжітуден сақ болуы қажет. Біреудің көңілін тапқан сайын Аллаһқа жақындай түсеміз. Біреудің көңілін түсірген сайын ол бізді Аллаһтан алыстата береді.

» Инфәқ деген не? Аллаһтың берген жағдайын Аллаһ жолында бөлісу. Нәфақ арапшада, негізінде, дәліз дегенді білдіреді. Яғни бір ұшы Аллаһқа шығаратын екі кірісі бар дәліз... Мүнәфиқ та сол түбірден тарайды. Мүнәфиқтың бір жағы Аллаһқа ашылғанымен, бір жағы адамдарға ашық.. Жүрек

әлемінде рия бар. Сырттай өзін Аллаһқа жақын деп көрсеткенімен, іші мүлде басқа. Яғни сөзі өзіне ұқсамайды. Сырты бүтін, іші түтін.

✂ Бүгінде адамдардың рухани аштығы дене аштығынан да маңызды болып тұр. Дене аштығы дүниеде ғана азап таттырады, ал рухани аштық мәңгілік өмірден мақрұм етеді. Сол үшін бүгінгі күндегі ең маңызды инфәқ — Аллаһтың дінін түсіндіру, тарату. Алдымызда өрт шығып, ішінде айқайлап, шыңғырып жатқан адамдар болса, көзімізге жас толып, аямас па едік? Бүгін қарап отырсақ, адамдар руханиятын жоғалтып, селде аққан шөптер секілді жоқ болып бара жатыр. Бұған бәріміз жауаптымыз. Қолымыздан келгенше адамзатқа көмектесуге тиіспіз.

✂ Мархамат — ақыреттің мәңгілік бақытының дәнекері. Мүмин Аллаһ Тағала өзіне неден сыйлаған болса, содан сыйлауы керек. Яғни мүмин жүрегі өзіне мархамат сыйы жасалғандықтан, мархамат сыйлаудан, кешіруден ада болмауы қажет. Мархаматтың нәтижесінде жүректен Аллаһтан өзгенің бәрі азаяды. Өйткені ондай құлдың бойында Аллаһтың Рахман сипаты бой көрсетеді. Сол үшін де Аллаһ Тағала Пайғамбарымызға бір аятында: **«...Сенен нені садақа ету туралы сұрайды. «Қажеттеріңнен артығын (беріңдер)» деп айт! Дүние мен ақырет туралы жақсылап ойланарсыңдар деп, Аллаһ өз аяттарын сендерге осылай баян етеді»** (Бақара сүресі,

219-аят) дейді. Яғни сараңдық та харам, ысырап та харам. Аллаһ қойып берген шектеулердің ішінде өмір сүруіміз керек. Одан артылғанын инфәққа жұмсаймыз. Өйткені мал біздікі емес. Мүлік Аллаһтың меншігі. Мал мен мүлік менікі деп құтыру — үлкен гапылдық.

﴿ Жүректі гапылдыққа сүйрейтін нәрселердің енді бірі — өзін ғана ойлап, өзінен басқаларды, мысалы, Африкадағы ғаріп жандарды мүлде ойламау. Топыраққа төгілген сорпаны еңкейіп жалаған аш балаларға немкеттілік, немқұрайдылық таныту... Біз оның орнында, олар да біздің орнымызда болуы мүмкін еді. Сол үшін Аллаһ Тағала **«Сүйген нәрселеріңді (Аллаһ жолына) жұмсамайынша, бірге (жақсылыққа) әсте қол жеткізе алмайсыңдар. Не жұмсасаңдар да, Аллаһ оны, сөзсіз, біліп тұрады»** (Әлү Имран сүресі, 92-аят) дейді. Бір фәни нәрсені жақсы көрсек, оған қанша нәрсемізді сыйлай саламыз. Ал Аллаһқа қаншалықты беріп жатырмыз? Мұқтажға бергеніміз Аллаһқа кететін нәрсе. Құран аятында «Садақаларды мен аламын» деп бұйырмай ма? Гапылдықтан құтылғысы келген құл мольнан инфәқ жасасын.

﴿ Аллаһ Тағала қандай инфәқты қалайтынын Хазіреті Фатима мен Әлиді мысалға келтіре отырып, баян етеді: **«Өздері де мұқтаж бола тұра, пақырға, жетімге, тұтқынға береді. Берген кездерінде:**

"Сендерден алғыс күтпейміз, біз мұны Аллаһтың ризалығы үшін берудеміз, өйткені ауыр сынды күннен қорқамыз" дейді. Аллаһ ондайларды ол күннің қиыншылығынан құтқарады». Сол себепті мұсылман болу деген оңай шаруа емес. Қаншалықты қиындыққа төзсек, соншалықты бағалы сый көреміз. Төлеген ақшамызға қарай зат алатынымыз сияқты. Аллаһ үшін бергенде мәңгілік өмірді сатып алып жатқан боламыз. Аллаһ «Малдарымен, жандарымен Жәннатты сатып алғандар**», — дейді. Мәңгілік өмірді сатып алу, әрине, оңай емес. Бұл дүниеде көп нәрсені пидә етуді қажет ететін іс.**

✂ Жаратушы Аллаһ «**Сол тақуалы жандар молшылықта да, таршылықта да Аллаһ үшін жұмсайды**» дейді. Яғни қолымыз қашан кеңейеді деп күтпей, қолымыздағы аздың өзін бөлісе білу шарт. Осы орайда назар аударатын бір жәйт бар. Пайғамбарымыз сірке берген адамға «Сірке қандай жақсы қатық» деп мақтаған. Бірақ дәулеті тасыған адамның сірке секілді арзан нәрсе инфәқ еткені жарасымды емес. Негізінде Пайғамбарымыз сіркеге ғана күші жеткен адамның инфәғы қандай керемет деп мақтаған. Тағы да «*Жарты құрмамен болса да, Жәһаннам азабынан қорғаныңдар!*» деп бұйырады. Ақшаң қалтаңа сыймай жүріп, мен жарты құрма беріп, Жәһаннам отынан құтыла салайын дей алмаймыз. Ол жерде өзіңнен жырып беру жайында айтылуда. Өзіңде бір құрма ғана болса, жартысын беріп, Жәһаннам азабынан құтыл дегенді меңзейді.

Хадис шәрифтерден үзінділер

✂ Ислам бауырмалдығы жайында маңызды бір хадис шәриф:

Расулұллаһ ﷺ Әбу Әюб Әл-Ансариге қаратып:

«Әй, Әбу Әюб! Аллаһ және Оның Расулы сүйіп, разы болатын бір ізгілік жайында айтайын ба?», — деді. Әбу Әюб ﷺ :

«Иә, өгінемін, айтыңыз уа, Расулаллаһ!», — деді. Пайғамбарымыз сонда:

«Адамдар бір-бірімен араздасқан уақытта араларын жарастыр, бір-бірінен ұзап кеткенде бір-біріне жақындастыр», — деді (Бәйхақи, шуғаб, VII, 490; Хайсеми, VIII, 80).

✂ «Жомарттың кемшілігіне қарамаңдар. Себебі ол әр сүрінгенінде Аллаһ Тағала оның қолтығынан сүйейді» (Хайсеми VI, 282).

Демек, Аллаһ көмектеседі. Бірақ ол қандай жомарттық болуы керек? Сахабалардың көрсеткен жомарттығындай болуы тиіс. Басқалармен өзіңді салыстырып, анаған қарағанда мен жомартпын ғой деген болмайды. Ол өзіңді алдау ғана. Аллаһ Тағала бізге өнеге болу үшін сахабаларды мысал етеді.

✧ «Менің үмметім ақша мен малға қатты қызыға бастағанда Исламның айбаты мен ұлықтығы олардан кете бастайды. Ал жақсылыққа шақырып, жамандықтан тыюды қойған кездерінде уахидің берекетінен, яғни Құран Кәрімді түсінуден мақрұм қалады».

Демек, Құранның берекетінен құр қалып, оның ішіндегі айтылып жатқандар саналары мен жүректеріне жетпейтіндей, түсініктері тарылып кетеді.

✧ «Мен кеткеннен соң сендерге дүниенің зейнеттеріне жол ашылып, соларға көңілдеріңді бұрып кетулеріңнен қорқамын. Әр үмметтің бір фитнәсі болады. Менің үмметімнің фитнәсі — мал-мүлік» (Термези, зүһд 26).

✧ Абдұллаһ бин Омар айтады:

Бір жылы қатты қуаңшылық болған еді. Сол жылды қуаңшылық жылы деп атадық. Әкем Хазіреті Омар түйелермен маңайдағы көршілес аймақтардан алдырған бидайлар мен зәйтүн майларынан бәдәуилерге жәрдем ұластыру мәселесінде қатты еңбек сіңірді. Сол қуаңшылық кесірінен бүкіл құнарлы жерлер құрғап кетті. Омар дұғаға шығып:

«Аллаһым! Бәдәуилердің ризығын тау басынан бер!» деп жалбарынды. Аллаһ Тағала оның және өзге мұсылмандардың дұғасын қабыл етті. Сол

дұғалардың берекесімен жаңбыр жауған кезде Хазіреті Омар былай деді:

«Әлхамду лилләһ. Уаллаһи, Жаратқан Ием осы қиыншылықтан құтқармағанда, мүмкіншілігі бар бүкіл мүминдердің үйіне сол үйдің тұрғындарының санына тең пақыр үлестіріп, бір кісінің жейтінімен екі кісі ептеп-септеп аштан өлуден құтылар деп ойлаған едім» (Бұхари, әл-әдәбул-муфрад, 562; Ибн Сағд III, 316).

Қандай керемет жанашырлық үлгісі, қандай мөлдір таза ниетті басшы...

✧ Қуаңшылық жылында Хазіреті Омардың адамдардың дертіне ортақ болу мақсатымен ет, малдың майы секілді қымбат тамақтарды жеуді өзіне өзі тыйым салды. Тек сұйық майды ғана қолданып жүрді. Азғаннан реңі солып кетті. Бір күні аштықтан қарны шұрылдады. Хазіреті Омар саусағымен өзінің қарнын түртіп:

«Қалағаныңша шұрылдай бер! Саған бұдан басқа береріміз жоқ. Адамдар қуаңшылықтың аштығынан құтылғанға дейін осылай ептеп шыдай тұр!», — деді» (Әбу Нуғайым, хиләә, I, 48; Ибн Сағд III, 317).

✧ Сағид бин Язид былай деді:

Қуаңшылық жылы Хазіреті Омарды он алты жерден жамалған киіммен көрдім... Былай деп дұға етіп жатты:

«Аллаһым! Мұхаммедтің үмметін менің кесірімнен қырылудан сақта!» (Ибн Сағд, III, 320).

✦ Хазіреті Омардың қызметшісі Әлсәм айтады:

«Біз өз арамызда былай деп сөйлесетінбіз:

«Аллаһ Тағала қуаңшылық жылының қиыншылығын кетірмегенде, Хазіреті Омар мұсылмандардың халіне деген сары уайымнан өлер еді» (Ибн Сағд III, 315).

✦ «Хазіреті Омар қуаңшылық жылы ішіп-жемнен қалып, өзін ойлауды ұмытып, бүкіл уақытын мұқтаждарға жәрдем етуге жүгірумен өткізген еді. Адамдар жоқшылық көріп жатқанда өзінің және отбасының рахат және кең өмір сүруіне мүлдем көңілі разы болмай, бұған жол бермеген. Адамдар жаяу жүргенде өзі атқа мінуге ұялатын. Халқының жағдайын ойлап көзінен жас парлап ағатын. Адамдарға өзі арқалап апарып көмек таратып, өз қолымен тамақ пісіріп, өзіне қарай алмайтын жетімдер мен жесірлердің ісіне жәрдем етіп, халыққа және көршілес маңайдан келген тайпаларға қызмет етумен болды. Олардың науқастарын зиярат ететін, өлілеріне кепен тауып беретін, намаздарын өзі оқытатын. Бір жағынан аштыққа шара іздеп, екінші жағынан Жаратқанға жалбарынып жүріп, сол үлкен қиыншылықты өткізген еді» (Ибн Сағд III, 310-324).

Хазіреті Омар аспандағы жұлдыздардай болуға ұмтылатын. Ал біз сол жұлдыздарға қаншалықты жақынбыз немесе одан қаншалықты алыспыз? Аллаһ баршамызға Хазіреті Омардың жан дүниесін өзімізге өлшем таразысы етіп алуды нәсіп етсін. Әсіресе, бүгінгі қоғамда. Аллаһ баршамыздың жүрегімізге сол өлшемдерге жақындықты нәсіп етпей, иншаллаһ!

ТОҒЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(02.11.2010)

Алғаш түскен аят — «Аллаһтың атымен оқы!», болатын. Демек, ең бастысы — өмір атты тәлім медресесінде Аллаһтың атымен оқуды үйрену. Адам ең әуелі өзін оқуы керек. Қайдан келгенін, бұрын қайда болғандығын. Бұл әлемнен хабарсыз болғанын, үлкен уақиға күнін, тозақтың дәл үстінен өтетінін, келешек әлемін, мазар әлемін, қиямет жайын оқуы тиіс. Жүрек осыларды оқуы керек. Оларды оқу арқылы құлдық қасиеттерімізді арттыруымыз қажет...

✧ Тасаввуфтың мақсаты — құлды Аллаһпен достастыру.

✧ Бір Аллаһтың досы әулие кісі айтқан екен: «Бисмилләһир-Рахмәһнир-Рахим» деген кезде, Аллаһ Тағала үш жауап береді:

1. «Құлым мені есіне алып зікір етті» дейді.
2. Рахман деген кезінде «Құлым маған сиынды» дейді.
3. Рахим деген кезінде «Құлым менен жәрдем сұрады» дейді.

Хақ Тағала құлына жақын болғысы келеді. Өзіне бір қадам жақындағанға қаншама жақындайды? Біз Оны зікір еткен кезде, Ол да бізді зікір етеді. Соның үшін бісміллә айтқан кезімізде, Аллаһтың бізді естіп, жауап беріп тұратындығын естен шығармайық.

✧ Тәфәккур жасаушының ниетіне қарай тәфәккур әртүрлі болады. Нәпсісі үшін тәфәккур жасаған кісі тек өз пайдасын ғана ойлайды. Жүрегі кеңейген адамның тәфәккүрі Хақ Тағаланың ұлылығына қарай бағытталады. Мұндай тәфәккур жүректегі хұшұғ сезімдерін арттырады. Мұндай сезімдер ғибадатты оңайластырып, тереңдетеді. Жүректе хикметтер оянады. Шүкірді арттырады. Көркем есімдерінің әсері сол құлдың бойында көрініс таба бастайды.

Жаратылған барлық мақлұқаттың бөлек-бөлек қызметтері мен жаратылу хикметтері бар. Барлық жануарлар адам баласы үшін жаратылған. Сол себепті адам оларға да жауапты. Ол барлық мақлұқатқа мейірімді болуы қажет. Пайғамбарымыз мұнда да бізге ұлы өнеге. Құрбандық соятын адам пышағын құрбандық жануардың көз алдында қайрауы Пайғамбарымыздың жанына қатты тиіп: *«Пышағыңды малдың көз алдында қайрамасаң болмай ма? Неге малдың көз алдында қайрап жатырсың?»* — деген болатын.

Бізде сезімдер бар, ал жануарларда жоқ па? Жануарлардың біздің жауапкершілігімізде екендігін, қиямет күні тірілтіліп, өзіне зұлымдық қылғандардан өшін алатын күн болатындығын ұмытпауымыз керек.

Жеген астың адал болуы керек... Өйткені жеген асымыз қаншалықты адал болса, ғибаддаттағы руханиятымыз соншалықты таза болады. Сондықтан аузымызға кірген нәрселерге де, аузымыздан шыққан нәрселерге де абай болуымыз керек.

Үнемі Аллаһ жолында қызметте болуға тырысу керек. Бұл жолда барлық мүкіншіліктерді пайдаланған жақсы. Сахабаның бірі айтады: «Біз күндіздері Раузаға тас тасушы едік. Ал әйелдер түнде таситын». Сол кездің әйелдерінің өздеріне шарифат шегінің ішінде қызмет тауып алғандығына бір қараңызшы. Адам өзі қызмет іздейтін болса, Аллаһ оның алдынан шығарады.

»» Ғибадатымыздың қаншалықты қабыл екендігін білгіміз келсе, ахлағымыздың қандай екендігіне қарауымыз қажет. Өйткені рухани күйіміз ахлағымызға барып шағылысады.

»» Аллаһ Тағала Құран жайында оны «**Шипа мен мейірім көзі етіп түсірдік**» дейді. Әрі шипа әрі мейірім. Сахабалар ауырып қалған кездерінде Құранмен шипа табатын. Пайғамбарымыз «*Мына аяттарды, мына сүрелерді оқыңдар!*» деп айтатын. Олар соларды оқып, шипа табатын. Бүгінгі жүректер ол күнгі жүректерден қаншалықты өзгеріп кеткен десеңізші!

»» Құран Кәрімді дұрыс оқып үйрену — шарт. Дүниелік бір маңызды мәселені сөйлесетін кезде өзімізді ретке келтіреміз. Құран Аллаһтың сөзі, оны оқитын кезде одан да үлкен дайындықпен оқуымыз керек.

»» Жүректі ғапылдықтан құтқару үшін салихалы, турашылдармен бірге болуға мән бергеніміз абзал. Өйткені жүрек қалай қарай бұратын болса, соның әсерінде қалады. Материалдық әлемде де солай. Суық ауада жаураймыз, ыстық ауада терлейміз. Адам адамға мұқтаж. Кімнің қасында жүретін болсақ, соның руханиятына тарта бастаймыз. Достарымыздың тағдырынан бізге де үлес тиеді, соны ұмытпайық.

»» Сұхбаттарымызда жүрекпен байланыс жасай білуіміз өте маңызды. Сұхбатқа махаббатпен барған

адамға рухани жолдаулар жазылады. Адам сұхбатқа қаншалықты ғибадат ниетімен барса, сұхбаттан соншалықты нәр алып шығады. Сұхбатқа барған адамның жүрегінің тазалығына қарай сұрақтарына жауап беріледі. Сондықтан сұхбатта сұрақ жоқ, бірақ жауаптар бар.

» Тәфәккур мәут — адамның өлімді еске алу арқылы өзін-өзі жолға қойып отыруы. Өлімді ойлаған адам ғибадаттарында хұшүғ сезімінде болады. Өлімді ойлаған адам көп тәубе етеді, әрі тәубесін үлкен ыстық ықыласпен, толқып отырып жасайды.

Мысалы, біреуге он минут өмірің қалды, тәубе ет десе, ол тәубесін қалай жасар еді? Тәфәккур мәут арқылы жүрек сол күйге жетеді және әрдайым сол тәубемен тәубе етеді. Сосын сол тәубедегі рухани күйін барлық өміріне таратуға тырысады.

» Түндердімізді бос ұйқымен өткізбеуіміз керек. Ибраһим Әдһәм Хазірет түннің ерекшеліктері жайында былай дейді:

«Сол бір кісілер Аллаһ жолында екендіктерін даулайды. Мен Аллаһ жолындамын дейді. Бірақ иләһи рахым олжалары таратылатын мезгілде ұйықтап жатады да, одан үлес алуға ұмтылмайды».

Рахым олжалары таратылатын уақыт — сәресі уақыты, түндер. Түн мезгілінде қазыналардың есіктері

соңына дейін айқара ашылады. Түнді ұйықтаумен өткізген жүрек надан және солғын болып қалады. Хақ Тағала әр түні иләһи дастарханын сүйікті құлдарына жаяды. Сол сүйікті құлдардың қатарында болғымыз келсе, сәресі мезгілінде тұрып, екі рәкәат, төрт рәкәат тәһәжжуд намазын оқимыз, истиғфар етеміз.

» Түндерімді күндіздей етпейінше маған ешбір сырдың есігі ашылмады (Баязид Бистами).

» Түнгі құлшылыққа тұру, күнә астында езіліп жатқан адамға ауыр соғады (Хасан Басри).

» Пайғамбарымыз ﷺ айтады:

«Әмр бил-мағруф пен нәһи анил-мүнкәрден өзге сөздің барлығы бос сөздер». Яғни сөздерді ысырап етумен парапар.

» Ғибадат кезіндегі хұшуғымыз, тәфәккуріміз, инфәқымыз, құл ақысына мұқияттылығымыз, Құранмен азықтануымыз, сұхбаттардан рухани пайда әкетуіміз, түнгі құлшылыққа маңыз беруіміз — Пайғамбарымызға деген махаббатымыздың дәре-жесін көрсететін факторлар.

» Құран аятында **«Егер Аллаһты сүйетіндіктеріңді көрсеткілерің келсе, маған еріңдер. Аллаһ сендерді де сүйіп, күнәларыңды кешірсін»** делінді. Бұл Аллаһ Тағаланың бұйрығы. Құл Аллаһты

сүйетін болса, Пайғамбарына бас ию күйінде болуы керек. Пайғамбар нені қаласа, ол да оны қаласын. Пайғамбардың қылықтары, мейірімділігі, ұяңдығы, биязылығы, кешірімділігі қандай болса, мүмин де сондай болсын. Әрқашан оның ізін аңдып басуға тырыссын. Осылай Пайғамбарға деген махаббат ұрық шашып көбейеді.

﴿ Мұхаммед үмметі Пайғамбарымыздан ﷺ үнемі бірдеңе алып отырады. Біздің де қолымыздан, тілімізден, көңіл әлемімізден қаншалықты үммет үшін аларлық бірдеңелер болса, Пайғамбарымызға соншалықты ұқсағанымыз.

﴿ Өз басымызға тілегенімізді, мүмин бауырымызға да тілей білу, тіпті, оны алдыңғы орынға қоя білу — кәміл мүмин екендігіміздің көрсеткіші. Пайғамбарымызға бір кесе сүт әкелгенде өз қарны ашып тұрса да, асхабұ суффаны шақыртып, соларға ішкізетін. Бір күні Мәдинаға бір топ сері жігіттер келеді. Пайғамбарымыз Біләлға азан айтуды бұйырды. Сөйтіп, бүкіл сахабаларын мешітке жинады. Сахабаларға әркім үйінде не бар болса бәрін әкелсін деп бұйырды. Әлгі сері кісілердің дереу қарнын тойдырды. Қандай жанашырлық. Бүгіннің адамымен салыстырып көрелік ше...

﴿ Сахабалар үшін Пайғамбарымыз әке-шешесінен және өзге барлық нәрседен де сүйкімді болатын.

Ол қалағандай етіп киініп жүретін. Ол қалағандай ішіп-жейтін, басқаға да жегізетін. Барлық істерінде ол қалағандай болуға тырысатын.

✧ Жүрек — зікірдің сандықшасы.

✧ Алып-шығарған тыныстарымызды зікір арқылы жуып, шайып отыруымыз керек.

✧ Аллаһ Тағала «**Сендер жер бетіндегі Аллаһтың куәлік берушілерісіңдер!**», — деп бұйырады. Куәлік берушілер екендігімізді көрсету үшін Исламды өмірімізге толықтай енгізіп, басқаларға өнеге болуымыз керек.

✧ Ғайбаттан сақтану бәрімізге — парыз. Ғайбат — дін бауырыңа қиянат етіп, опасыздық жасауың. Ғайбатпен дін бауырыңды кішірейтіп, төмендетіп, өзіңді ұлықтаған боласың. Сол себепті ғайбат — жүректің қылмысы, тілдің қылмысы. Өзіңді үстем санау ауруы.

✧ Жеке адамдарда, отбасында және қоғамда күйреудің ең басы — ысырап. Ысырап бар жерден Аллаһ Тағала нығметін тартып алады. Халықтардың күйреуіне көз салатын болсақ, барлығы да ысыраптан болған. Испания жеріндегі көне Әндүліс мемлекетінің құлауы ысыраптан. Османлы императорлығының құлауы ысыраптан болған. Ысырап — Аллаһтың аманаттарына қиянат жасау. Аллаһ Тағала «**Ысырап**

ететіндер Шайтанның жолдастары» дейді. Мен ысрапшылмын ба, емеспін бе десеңіздер, өлшеп, таразылау үшін ардақты сахабалардың өміріне бір қарауыңыз керек.

✧ Жәилия дәуірінде адамдар малдарының күшімен өздерін көрсетуге тырысатын. Бүгінгі адамдар да банктегі есеп-шотымен, жайлы қоныстары мен көліктерімен өзін көрсетуге тырысады. Мына маркадан киім алды, мына маркадан сағат алып тақты. Бұлардың барлығы кісіліктің әлсіздігі, мүминге жараспайтын жеңілтектік. Мүмин өзінің келіскен тұлғасымен жағуы керек. Таққан сағатымен, киген шүберектерімен, үйінің мәрмәрімен, соңғы үлгідегі жиһазымен емес.

✧ Балалар — Аллаһ табыстаған аманаттар. Аллаһ Тағала оларға қайырлыға бейімді бос таспадай түйсік береді. Олар артымызда бізге не жәри садақа болып, не болмаса жәри күнә болып қалады. Не сыйымызды арттырады, не болмаса азабымызды. Әке мен шеше үшін ауыр жауапкершілік. Ата-ананың маңдайы перзентімен жарық болады, немесе перзентімен қара болады.

✧ Пайғамбарымыз: *«Тамақтарыңның иісімен көршілеріңді қинамаңдар»* деп бұйырады. Бүгінгі балқондарды қарап отырсақ, мангалдар тізілген, иіс аңқыған. Көршілер одан шыққан еттің иісінен дәм етеді-ау, сілекей шұбырады-ау деген ой кіріп те

шықпайды. Қоғамдық саябақтарға қарасақ, мангалды әкеліп, кәуаптың майын тамызып жатады. Оның иісі айналаға тарап, қарнын тойдыра алмай жүрген бишаралардың мазасын алар ма деп ешкім ойламайды. Жодларды қарасақ, ашық аспан астында дөнер кәуап пен самсаның неше түрі самсап тұрады, әркімнің қалтасы көтереді, көтермейді, көтермейтіндердің көңіл жарасы аршыла түседі-ау деп уайымдамаймыз. Бұлар болмағаны абзал.

✧ Қоғамның жағдайы нашар бөлігіне көңіл бөлу — барлығымыздың борышымыз. Құран аятында: **«Сен оларды жүздерінен танысың»** делінеді. Аллаһ кімге мал берген болса, оның мұқтаждарды іздеп табуы, сол кетіктерді толтыруы керек. Жүрегіміз рентгендей болып, мүмин бауырымыздың ішіндегі дертін сыртынан көре алатындай болуымыз қажет.

✧ Уәдеге берік болу, опаны білу өте маңызды шаруа. Пайғамбарымыздың уәдесіне беріктігі, опа сүйгіштігі баршаға дастан. Хабешістан халқы мұсылмандарға қиын шақтарында қанатын жайғаны үшін, Хабешістаннан келген адамдарға Пайғамбарымыз тікелей өзі қызмет етуге тырысқан болатын. Өзімізге және мұсылман бауырларымызға жасалған кішкене бір жақсылықты да ұмытпағанымыз абзал.

✧ Әрдайым кінәліні кешіруге тырысайық. Юсуф сүресіндегі кінәліні кешіру мәселесі бізге ең үлкен өнеге. Юсуф ﷺ қолына билік тиген кезде

өзін сатқан бауырларынан өш алуына болар еді. Ең азынан «Ұялмайсыңдар ма, ұятсыздар! Мені қорқылып, тастап кеттіңдер, өлі лақтай етіп құдыққа лақтырдыңдар, әкеме істегендерің анау!» деп айтып қалуына да болар еді. Бірақ айтпады. Оларды тек жақсылықпен қайырды. Олар «**Сен Юсуфсың, Аллаһ сені, шынымен-ақ, бізден артық етіп жаратыпты**», деп мойындады. Юсуф عليه السلام оларды қайта жұбатып: «**Ол кезде арамызға шайтан кірді, бұрынғы өткенді бетке басу жоқ, Аллаһ — мағфират Иесі**» — деді. Мәрттіктен соң мәрттік жасады.

✂ Уақыт сағаты келіп, бәріміз Аллаһтың есебіне тартыламыз. Пайғамбарымыз бұған «*Есепке тартылмай тұрып, өздеріңді есепке тартыңдар!*», — деп бұйырады. Аллаһ Тағала бізге әр күні өмір күнтізбесінен бір жапырақ сыйға тартуда. Демек, әр атқан таңымызда төсегімізден дұғамен, бісміләмен тұруымыз қажет. Ең әуелі Жаратушымызды есімізге алып, «**Бүгінімді нендей істермен толтырамын, Кирамән Кәтибин дәптеріме не жазады екен!**» деп оянуымыз керек. «**Аллаһтың сөзінен, Құраннан қандай үлес аламын, қай бауырымның кәдесіне жараймын**», — деп есеп алуымыз қажет.

✂ Ауру жүректен құтылудың шарасы — ғибадатқа, қарым-қатынасқа, хақылар мен құқықтарға абай болу. Жаратылғандарға Жаратушының мейірім көзімен қарай білу. Жүректе Аллаһтың махаббатын

ояу ұстау. Барлық күш-жігерімізді Аллаһ жолында қызмет етуге жұмсай білу. Негізгі өміріміз болатын ақыретіміз үшін тер төгу. Осылай Жаратушымен терең байланыс, берік достық орнату. Жүрегіміз ауруынан тек осылай ғана айыға алады.

﴿ Алғаш түскен аят **«Аллаһтың атымен оқы!»** болатын. Демек, ең бастысы — өмір атты тәлім медресесінде Аллаһтың атымен оқуды үйрену. Адам ең әуелі өзін оқуы керек. Қайдан келгенін, бұрын қайда болғандығын. Бұл әлемнен хабарсыз болғандығын, үлкен уақиға күнін, тозақтың дәл үстінен өтетіндігін, келешек әлемін, мазар әлемін, қиямет жайын оқуы керек. Жүрек осыларды оқуы керек. Оларды оқу арқылы құлдық қасиеттерімізді арттыруымыз қажет...

ОНЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(04.11.2010)

Сабыр — өте қиын шаруа.
Дүниелік көзбен қарағанда өте ащы
болғанымен, ақырет тұрғысынан
қарағанда өте тәтті нәрсе. Аллаһ
Тағала: «Сабырлы құлдарды
сүйіншіле!» дейді. Сабырдағы
бастымәселе — істің басында
сабыр көрсете білу. Аяғына қарай
өзі де жұмсарып, оңайласып
кетеді. Сабырлық танытуға
қиналған кезімізде дәрет алып, екі
рәкәат намаз оқып, Раббымызға
жалбарынуымыз қажет.

 Бұл ғаламдағы ең кішкентай бөлшектерден бастап, ең үлкен алып денелерге дейін неге қарасақта, Аллаһтың құдірет шеберлігін көреміз. Адам Аллаһтың жаратқандарын жақсылап көшіретін болса, шебер өнерпаз болып шыға келеді. Яғни айналып келгенде барлық ілімдер мен ғылыми жаңалықтардың барлығы негізінен, Хақ Тағаланың жаратқанын тану немесе көшіру ғана. Кемелерге қарайтын болсақ, балықтың көшірмесі. Бір тас лақтырсақ, судың ең түбіне барып түседі. Ал алып денелі кемелер, ауыр темірлер теңіздің үстінде қалқып жүреді. Ұшақтарға көз салар болсақ, құстардың көшірмесін көреміз. Демек, осы ғаламды қаншалықты сезіп, көре білсек, дүниеге соншалықты ғылыми жаңалықтар мен өнер туындыларын әкеле аламыз. Яғни өнер дегенің сезімге тікелей байланысты, ал өнерпаз соны сезе білетін талғампаз. Ал өнер туындыларының ең кереметі шын мәнінде, ол адамның өзі.

 Бүгінгі ең көп жоғалтып жатқанымыз өз әбүйіріміз. Еліктеуші, көшіруші дәрежесіне түсіп кетуіміз. Ата-бабаларға қарайтын болсақ, олар құндылықтарымызға өте берік болатын. Бұл олардың бойына парасат, терең сезіну сезімін беріп тұратын. Мысалы, үйде ауырып жатқан адам болса, терезе алдына қызыл гүл қойып қоятын. Ол жерден өтіп бара жатқан сатушы бұл үйде науқас бар екен деп дауысыншығармай өтетін. Сол көшеде ойнайтын балалар мұнда ауырып жатқан кісі бар екен деп,

алыстау жерге барып ойнайтын. Бүгін адамдардың рухы неткен тозып барады. Сол сезімталдықтан мақрұм қалып барады. Психологиялық бұзылулар көбейді. Кімге қарасаң да, әйтеуір бір жері бұзылған. Сол күнгі адамдардың үйінде істейтін ісі жоқ па еді? Басқа бір шаңыраққа барып сұхбат тыңдап, Құран тыңдап, иләһи әндер тыңдап, сол жерден жаны жәй табатын. Ал қазіргі ұрпақ не істейді? Айқайлап, төбелесіп, стадионда доп қуалағандарға қарап, сағаттар бойы онда бақыру арқылы немесе Аллаһ сақтасын, түнге қарай қызық іздеп рухтарын сонымен азықтандырады. Бұл тозығы жеткен рухтар. Руханияттан алыстаған сайын адам шетінен үгітілген топырақтай бүліне бастайды. Баяғы ахсан тақуим болып жаратылған Аллаһтың көркем туындысы өзін-өзі жоғалта бастайды.

 Өмірге өлмек үшін туылдық. Өлім — екінші бір өмірге, ақырет өміріне туылу. Сол туылуға дайындалу керек. Мысалы, ана босанатын кезде өз денесін күте бастайды. Соған қарай тамақтанып, сәбиі аман-сау туылсын, түсік болып қалмасын деп, бүкіл денсаулығына мұқият болады. Мүмин де рухани өміріне осылай мұқият болуы керек. Ең бастысы руханиятымыз. Мына дене түбінде шіріп, топыраққа айналады. Топырақтан келдік, сол топыраққа қайтамыз. Міне, сол себепті барлық күшімізді рухани дүниемізге бергеніміз абзал.

Өлім таусылу емес, келбет ауыстыру ғана. Бір әлемнен басқа әлемге өту ғана. Осы дүниеге келгеніміз сияқты. Рухымыз осы дүниеге бір денеге оранып келгені сияқты, бұл дүниеден кетерде де денені шешіп тастап, мазар әлеміне жолын жалғастырады. Содан соң қайтадан бір денеге оранып, ақырет әлеміне барып тіріледі. Яғни рух жолын жалғастырады. Рухқа өлім жоқ. Міне, бар мәселе сол рухты қоректендіріп, тәрбиелеуге байланысты

Егер адамның рухани жан дүниесі сау болса, барлық ілім адамды Аллаһқа апарады. Мейлі ол діни білім болсын, мейлі басқа ілімдер болсын.

Ілім адамның тақуалығын арттырмайтын болса, ол пайдасыз ілім болғаны.

Ихсан — иләһи камера алдында жүргенімізді, санаға, сол арқылы жүрекке құйып қою. Біз Аллаһты көрмегенімізбен, Ол бізді көріп тұр. Иман құтқару зелеткесі. Бірақ аятта бұл жайында «Сендер иман келтірдік дей салумен құтылып кетеміз деп ойлайсыңдар ма?», деп ескертіледі. Міне, асыл мұрат — иманнан ихсанға өту. Яғни жүрек сондай бір күйге еніп, өзінің дәйім Аллаһтың камерасы алдында жүргенін сезініп тұратын болуы қажет. Біреу артымызға таңнан кешке дейін бір камера тіркеп қойса, емін-еркін жүре алмас едік. Жаман сөздер айта алмас едік. Әр сөзімізді аңдып, «Ойбай, жаман

бірдеңе айтып қалып, бұл видеоны көргендерден ұятқа қалып жүрмейін» дейміз. Тіпті, аузымыздан сөз шықпай қалуы да мүмкін. Міне, ихсан осындай болуы керек. Бізді Аллаһ бақылап отырғанын, ертең сол таспаны қияметте өзімізге көрсететінін естен бір сәтке де шығармау.

 Мүминмін деген адам түннің соңғы уақыттарында истиғфар етумен күнәларын жуып-шаюы, істей алмаған құлшылықтарының орнын толтыруы керек. Аллаһ Тағала бізді тап-таза ғытратпен дүниеге әкелді. Бала деген періште дейді. Анасының құрсағынан шыққаннан мисктей жұпар иіс шашып тұрады. Сол иіс рухтың тазалығының пәк иісі. Сосын күнаға былғана бастағаннан кейін сол бейкүнә тазалық кете бастайды. Күнәлар — Жәннатқа кірудің бөгеттері. Бөгеттер саны артқан сайын Жәннатқа кіру қиындайды. Раббымызға сол баяғы бейкүнә күйімізде қауышсақ, қандай игі. Аллаһ бізден осыны қалайды. Салихалы амалдармен, толассыз истиғфарлармен жүрегімізді Жаратқанға дос етіп, Жәннатқа сиятындай етіп кішірейтуіміз керек.

 Бүгін ең қатты мұқтаж болып жатқан нәрсеміз — мүминнің турашыл болуы, шыншыл болуы, көңілдерге сенім ұялатуы. Аллаһ Тағала Құран аятында: «Ол күн қиямет күні, турашылдардың туралығы пайда беретін күн...», екендігін баян етеді. Демек, қиямет күні бізге пайда беретін нәрсе — осы

дүниедегі аузымыздың, көзіміздің қисаймай тура болуы. Мүминнің ауызы ғайбатпен кірленбеуі тиіс. Жүрегін, ішкі әлемін жаман сезімдермен ұсқынын кетірмеуі керек. Үнемі тура, шыншыл, сызғыштай түп-түзу боламыз иншааллаһ! Яғни мүминнің бойында әл-әмин, садық сипаттары болуы тиіс. Мүшріктердің өзі бір затын апарып Пайғамбарымызға еш қиналмай табыстай алатын. «Ей, Мұхаммед! Мынаны мен үшін сақтап қойшы, кейін аламын», дей алатын. Оның пайғамбарлығына сенбеген адамдардың өзі Оған сенім артып, туралығына тәнті болатын. Ұхұд шайқасында ол кезде мүшріктердің қолбасшысы болған Әбу Сүфиян Хазіреті Омарға

«Омар! Мен өз қасымдағылардан гөрі саған көбірек сенемін. Сен тура сөйлейсің. Мұхаммед тірі ма, емес па?» деп сұраған. Қылыш түйістірген екі адам бұлар.

 Сабырдан қиналған кезімізде Нух пайғамбардың аләйһиссәләм 950 жылдық сабырын ойлауымыз керек. Біздің сабырымыз қаншаға жетеді? Нух пайғамбар мен өзімізді алып, салыстырып көрелік. Оған неше түрлі зольық, зомбылықтар жасалды. Сан рет сөгіс естіді, қаншама таяқ жеді. Бірақ сабырдан танбай уағыздады. 950 жыл өткеннен кейін қараса, енді иман келтіретін түрлері жоқ. **«Я, Рабби! Мен таусылдым, Сен көмектес!»** деді. Сосын Пайғамбарымыздың ұлы сабыры жайында

ойланайық. Оның өмірінде ешкімге төзе алмаушылық жоқ, өзіне тас атқылағандардың өзін қарғауға дәті бармаған пайғамбар. Содан кейін бәрінен де ұлық Аллаһтың сабырын ойлайық. Аллаһты жоққа шығарып, Аллаһтың атына сөгіс айтқан адамдар Оның мүлкінде емін-еркін тайраңдап жүр. Оның берген нығметтері өңештерінен өтіп жатып, Аллаһты жоққа шығаруда, бас көтеруде. Аллаһ соның бәріне сабыр көрсетуде.

 Сабыр өте қиын шаруа. Дүниелік көзбен қарағанда өте ащы болғанымен, ақырет тұрғысынан қарағанда өте тәтті нәрсе. Аллаһ Тағала: «**Сабырлы құлдарды сүйіншіле!**» дейді. Сабырдағы басты мәселе — істің басында сабыр көрсете білу. Аяғына қарай өзі де жұмсарып, оңайласып кетеді. Сабырлық танытуға қиналған кезімізде дәрет алып, екі рәқағат намаз оқып, Раббымызға жалбарынуымыз қажет.

 Хақ Тағала құлының қор көрілуін, абыройының тапталуын қаламайды. Сол үшін ғайбатты ең үлкен күнәлардың бірі деп айтқан.

 Аллаһ сынақ мақсатымен бірімізді кедей қылып жаратса, бірімізді бай қылып жаратыпты. Бұл үстемдік пен өктемдік жүргізуге себеп болмауы керек. Кімнің кімнен үстем екендігі қиямет күні анықталады. Бір кедейді өзімізден төмен көру, елең санамау, шеттету барып тұрған қате. Кедейлік жайында Пайғамбарымыз «*Ол менің мақтанымшым*» деген.

🌸 Хазіреті Сүлеймен асқан байлық иесі болатын. Дүниедегі ешкімге оған берілген дәулет пен қазына берілмеген. Дүниелік байлыққа қоса оған жел мен жыңдарға билік жүргізу құдіреті де берілген болатын. Солай бола тұра ол «Мен пақырмын, маған пақырлардың қасында болу жарасады» дейтін. Пақырлармен араласып, құраласып жүретін. Мұса пайғамбар Хақ Тағалаға:

«О, Раббым! Сені қайдан таба аламын?» деп сұрағанда, **«Ей, Мұса! Мені жүрегі мұңлы, жабырқаулы адамдардың қасынан ізде!»** жауабын алған болатын. Сол үшін де пақыр, ешкімі жоқ ғаріптердің көңілінен Аллаһтың разылығын іздейік.

ОН БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ

(09.11.2010)

Ең басты әдіс — махаббат. Ұрсу, қабат шыту, ала көзбен сүзу, шеке тырыстыру жоқ. Үнемі күлімдеу бар. Күлімдеп сөйлеу бар. Адамның бойында махаббат болатын болса, айналаға жағымды энергия таралады. Мысалы, қозыларды жақсы көреміз. Себебі оларда сүйкімді энергия бар. Бірақ барып жыланды жақсы көрмейміз. Өйткені оның бойында ондай махаббат тартатын энергия жоқ. Демек, тәрбиедегі ең басты әдіс және ең көп әсерлі тәсіл — махаббатпен жақындау.

 Адам дүниеге келгенде тәрбиеленуге мұқтаж болып келеді. Ең басты тәрбие — адамды жаратушы құдайы Аллаһқа жақындататын, адамдық қасиеттерін табуына, яғни басқа хайуанаттардан айырмашылығын айқындап беретін тәрбие. Біздегі кейбір әдеп, ізет, ар-намыс секілді қасиеттер өзге мақлұқаттың бойында жоқ. Демек, адам баласы тәрбие арқылы өзге мақлұқаттардың дәрежесінен адам дәрежесіне көтерілуі керек.

АРДАҚТЫ ПАЙҒАМБАРЫМЫЗДЫҢ ТӘРБИЕЛЕУ ӘДІСТЕРІ

 Ең басты әдіс — махаббат. Ұрсу, қабақ шыту, ала көзбен сүзу, шеке тырыстыру жоқ. Үнемі күлімдеу бар. Күлімдеп сөйлеу бар. Адамның бойында махаббат болатын болса, айналаға жағымды энергия таралады. Мысалы, қозыларды жақсы көреміз. Себебі оларда сүйкімді энергия бар. Бірақ барып жыланды жақсы көрмейміз. Өйткені оның бойында ондай махаббат тартатын энергия жоқ. Демек, тәрбиедегі ең басты әдіс және ең көп әсерлі тәсіл махаббатпен жақындау.

Барлық нәрседе тартылыс күшінің заңы жүреді. Шәкірт ұстазын және ұстаз шәкіртін қаншалықты жақсы көрсе, соншалықты бір-біріне пайдалы болады. Пайғамбарымызға қарайтын болсақ, оның айналасында үнемі сүйіспеншілік жайлағандығын

көруге болады. Бір шөміш сүт әкелінгенде оны өзі ішпей, асхабұ сүффасына таратып жібереді. Хәндәк соғысында асқазаны бұратылып аш қалды. Сол кезде Жәбир رضي الله عنه үйіне тамақтануға шақырды. Ол رضي الله عنه бүкіл сахабаларын ертіп апарды. Пайғамбарымыздың мейірімі мен берекетімен сондағы асқа береке кіріп, бәріне жетті. Демек, Пайғамбарымыздың тәрбиесінің басты сипаты сүйіспеншілікке және Жаратушы көзімен жаратылғандарға қарауға негізделеді.

 Тәрбиелеуші өзі берген тәрбиесін өз бойынан көрсете білуі керек. Сонда ол жағымды энергия оның бойынан шәкіртінің бойына өтетін болады. Пайғамбарымыз ﷺ бізге көркем өнеге болып жіберілген. Яғни пайғамбарымыз бізге бұйырған әмірлерінің барлығын ең әуелі ең көркем түрде өз өмірінде орындаған. Оның жүрегі мен тәні керемет үйлесімділікте болатын. Барлық сөздері істеріне аударылған болатын. Демек, тәрбиеші деген осындай болуы керек.

 Пайғамбарымыз ﷺ діни үкімдерді сатылап отырып, шетінен білдіріп отыратын. Яғни артынан айтатын сөзді басында айтып қойматын. Аяттарда да дәл осы жағдайды көруге болады. Яғни тыйым салатын аяттар бас салып, бірден түсе салмады. Ретімен және дәреже бойынша біртіндеп түсті. Ішімдіктің үкімі жайында төрт түрлі аят ретімен түсті. Хақ Тағала алдымен ішімдіктің пайдаларымен қоса зияндары

да бар екендігін, алайда зияндары басым екендігін білдірді. Одан кейін **«Мас болған кездеріңде намазға жақындамаңдар!»** деп бұйырды. Барлық халық арақ-шарап қолданатын. Ең соңғы түскен аятта барлығы жаппай үйіндегі шарапты көшеге төккен кезде, көше бойымен селге ұқсап ақты. Сүт еметін балаға ет бере алмайтынымыз сияқты, тәрбиелеуде де дәрежесімен жақындай білген абзал.

🌸 Тәрбие беретін адам орта жолды ұстауды жақсы білгені абзал. Мысалы, Пайғамбарымыз ﷺ кезінде бір сахаба таң намазын қатты созып жіберді. Пайғамбарымыз ﷺ оған «Сен бездіргің келе ме?» деп ескертті. Намазда имамдыққа шығатын адам бұрылып артына бір қарауы керек. Жамағат арасында қариялар, жас балалар болса, намазды қысқа қайыруға тырысуы керек. Жалғыз өзі оқыған кезінде қалағанынша ұзақ оқысын. Яғни әрқашан орта жолды ұстану керек.

🌸 Пайғамбарымыздың енді бір әдісі сұрақ-жауап әдісі болатын. Мысалы, Пайғамбарымыз ﷺ асхабынан «Тақырға отырған адам кім?» деп сұрайтын. Сахабалар «Малы мен мүлкінен айрылған адам» деп жауап беретін.

Пайғамбарымыз ﷺ «Жоқ. Шын тақырға отырған адам — қиямет күні таудай үйінді ғибадаттармен, сауаптармен келсе де, бірақ кісі ақысын көп жеген адам. Ғибадаттары мен сауаптары

алынып, ештеңесі қалмайды. Тіпті, алдындағы адамның күнәларын да арқалап, Жәннаттан үміттеніп келгенде Жәһаннам жолаушысы болып кететін адам», — деді.

Тағы бірде «Әбу Дәмдәм кім?» деп сұрап қалды. Сахабалар ойланып, біле алмады. Өйткені бұрынды соңды мұндай есім естімеген болатын. Бәрі терең ойланып отырған кезде:

«Ол өткен қауымдардың біріндегі бір салихалы кісі болатын. Әр таңда оянған сайын: «О, Раббым! Мені гайбаттағандарды, менің сыртымнан жаман сөз айтқандарды Өзің кешіргейсің!», дейтін. Содан соң Пайғамбарымыз «Сендер Әбу Дәмдәм болуға шамаларың жетпей ме?» деп сұрай отырып, мәселенің маңыздылығына назар аударды. Яғни Пайғамбарымыз ﷺ сұрақ сұрау арқылы зейіндерін өзіне аудартып, сосын оның жауабын өзі беретін.

🌹 Пайғамбарымыздың ﷺ тағы бір әдісі ескі діндердегі орын алған қателіктерді түзетуі болатын. Мысалы, Пайғамбарымыздың ұлы Ибраһим қайтыс болған кезде ай тұтылды. Адамдар: «Ибраһим қайтыс болғандықтан ай тұтылды!» десті. Өйткені ескіден қалған осындай нанымдары болатын. Яғни ай тұтылған кезде маңызды бір себепке байланыстыратын. Пайғамбарымыз ﷺ :

«Жоқ. Ол бір адамға немесе басқа бір жағдайға байланысты тұтылмайды. Ол Аллаһтың аяттарының бірі. Саналарды таңырқататын кереметтердің бірі», деді.

Астрологиямен айналысатындар «Меккені сел басады екен» десті. Шынымен де, ұзақ уақыт жаңбыр жауып, иләни сынақ ретінде айналаны сел басты. Хақ Тағала кейде иләни хикмет ретінде осындай уақиғалар жіберіп, адамдардың имандарын сынайды. Тіпті, сел суы Пайғамбарымыздың есігінің алдына дейін жетті.

Пайғамбарымыз қос уыстап суды сыртқа қарай лақтырып жатып, бір жағынан «бүкіл жұлдыз жорамалшылар өтірікшілер» деп, сол қателікті түзетуге тырысып жатты.

 Пайғамбарымыз ﷺ алдындағы адамның түсінік дәрежесіне қарай сөйлеу үшін олардың дәрежесін анықтайтын сұрақтар қоятын. Кезкелген білім беруші мен тәрбиешінің шәкірттің зейін және қабілет дәрежесін анықтауы керек. Өйткені кісіге қарап сөз айту өте әсерлі болады. Мәуләнаның осы жайында айтқан жақсы бір сөзі бар:

«Соқырлар базарында айна сатпа, саңыраулар көшесінде киік сатпа!». Яғни қай жерде және кімге не айту керек екендігін жақсы сайлаған жөн.

☪ Сондай-ақ Пайғамбарымыз ﷺ кейбір нәрселердің астын сызып тұрып айтатын. Мысалы, бірде құм үстіне бір сызықтар сызып, «мынау Жәннаттың жолы, мынау Жәһаннамның жолы» деді. Мұндай әдіс ақылға өте қонымды болады.

☪ Пайғамбарымыз ﷺ іс-қимылдармен сөздерін қуаттайтын. Яғни сөздермен қоса дене қимылдарын, мимканы өте жақсы қолданатын. Мысалы, бір күні Мұғазға ﷺ :

«Ей, Мұғаз! Мына мына нәрселерге абай бол!» — деді. Сосын біраз үнсіздіктен соң:

«Бұлар жеткілікті емес, мыналарға да абай бол Мұғаз!» — деді. Сосын өз тілін ұстап: «Мұғаз қара! Мынаған да абай бол!» — деді. Яғни тіліңе абай бол дей салмай, тілінің ұшын шығарып, оны қолымен ұстап тұрып, қимылымен сөзін қуаттады.

☪ Пайғамбарымыз кейде өзінен сұрақ сұралмай жатып жауабын беретін. Өйткені алдына келген кісінің тұрысынан, келбетінен оның дертін аңғарып қоятын.

☪ Сондай-ақ Пайғамбарымыз ﷺ алдындағы адамның сұрағына кем қылмай немес артық қылмай дәл жауап беретін. Бір кісі әңгімелейді:

«Мен Мәдинада Пайғамбарымыздың жанында бір жыл қонақ болдым. Одан ізгілік пен күнәнің не

екенін сұрадым. «Ізгілік — мінездің көркемдігі. Ал күнә — адамдар білмесе екен деген жаман істерің», — деді».

Қараңыз, бір ауыз сөзде қандай ауқымды жауап. Артық та емес, кем де емес. Демек, тәрбиелеуші былайша айтқанда мылжың болмауы керек. Өйткені артық сөз алдыңдағы адамды жалықтырады. Бұл мәселеде Пайғамбарымыздан асқан майталман жоқ.

 Пайғамбарымыздың әдісінде кейде қалжыңдар да орын алатын. Өйткені хош ілтипаттар адамның санасына жеңіл қонады. Мысалы, бір сахаба келіп Пайғамбарымыздан мінуге бір жануар сұрады. Пайғамбарымыз ﷺ оған:

«Сені бір ұрғашы түйенің баласына мінгізейік!» деді. Әлгі адам таңырқап, «Уа, Расулаллаһ! Мен ұрғашы түйенің баласын не қылайын, ол мені көтере алмайды ғой!» деп таңданысын жасыра алмады. Пайғамбарымыз ﷺ:

«Түйенің үлкені де, кішісі де бәрі бір ұрғашы түйенің балалары емес пе?» — деді.

Бірақ қалжыңдағанда қарсы алдыңдағы адамды ренжітіп алмауға, айтылған сөздің өтірік болмауына да көңіл бөлу қажет. Сондай-ақ Пайғамбарымыз оңға солға қалжыңдамай, тек алдыңдағы адамына қарай қалжыңдайтын.

🌸 Пайғамбарымыз ﷺ маңыздылығына орай кей сөздерін үш мәрте қайталайтын.

🌸 Адамдарды қызықтыру үшін, әрі оларды қасіретті істерден сақтандыру үшін қуанту және қорқыту әдісін қолданатын. Яғни Пайғамбарымыз мұнда да тепе-теңдікті сақтап, кей жерде сүйінші хабар айтып, кей жерде қорқытатын хабар айтатын. Шектен тыс көп қорқытып, адамдарды бездіру және тек Жәннатты ғана айтып адамдарды жалқаулыққа да итермелемейтін.

🌸 Сондай-ақ Пайғамбарымыз ﷺ адамдарды ренжітпеуге көп көңіл бөлетін. Біреу қателік істесе, қатені Пайғамбарымыз өзіне тиістіріп, тәрбие беретін. Мысалы, «Маған не болған өзі, сендер мынадай, мынадай қателік жасаған болып көрініп жатырсыңдар көзіме» дейтін.

🌸 Риязат — халалдың өзін керегінен артық ұстамау. Өйткені дінімізде сараңдыққа да, шектен тыс тұтынуға да тыйым салынған. Сол үшін Аллаһтың берген нығметтерін өлшеулі қолдануға тырысу керек. Риязат жолында үш нәрсеге баса көңіл бөлу қажет. Олар — тамақтану, ұйқы және сөз. Бұл үшеуі нәпсіні тоздыратын нәрселер. Адам орташа тамақтанатын болса, тәні жайлы болады. Ондай денемен Жаратқанға еркін құлшылық жасай алады. Аз сөйлеп, мылжыңдамаса, Хақты ғана сөйлеуге

тырысса, руханияты нығаяды. Ұйқыға мұқтажбыз, дене тынығуы керек. Бірақ мөлшерінен артық ұйқы денені ауырлатып, жалқаулық береді.

Демек, сөзде риязат, тамақтануда шектеу және ұйқыда өлшем болса, бәрі де жақсы болады.

 Нәпсінің барлық қалауларын орындауға тырысқандардың нәпсісі адамдықтан шығып кетеді, жануарға айналады. Бәрі менде болсын дейді. Көптеген күнә мен қылмыстар жасайды. Сондықтан да нәпсіні тәзкие ету әр мүминге қажет. Тәзкие арқылы нәпсі арсыздықтан құтылып, тақуалыққа қарай бағыт алады. Тәзкие арқылы өзімізді тәрбиелесек, Аллаһты танып, жүрегіміз жай табады. Раббымызбен, Пайғамбарымызбен, мүмин бауырларымызбен келісімде боламыз. Дүние Жәннат бола бастайды.

ОН ЕКІНШІ ЛЕКЦИЯ

(11.11.2010)

Мұмин құлдың міндеті — үнемі жан тәнімен Аллаһ Тағаланы паналау. Біреу соқыр болып қалса, соқыр болғаны жамандық сияқты болып көрінері, сөзсіз. Бірақ ол адам ақыретте соқыр болғанына, көп нәрседен солай көзін қорғап қалғандығына, қате нәрселерді көрмегендігіне қуанып, шүкір ететін болады. Дүние өмірі жалған қысқа мерзім еді, өтті де кетті дей салады.

🌸 Нәпсімізді тәзкие еткіміз келсе, әлсіздігімізді біліп, менмендік сезіміне бой алдырмауымыз қажет. Хақ Тағаланың кеңшілігіне алғыс сезімінде болып жүруіміз қажет. Адамның жеткен табыстары оны тәкаппарлыққа бастайды, ондайдан сақ болу керек. «О, Раббым! Барлығы сенің рахымыңмен» дей білу қажет. Бізді тәзкие етуі үшін әрдайым Аллаһқа дұға етуіміз керек.

🌸 Пайғамбарымызға деген махаббатымыздың көрсеткіші ретінде Оған қарсы болғандардан, Ол қалағандай ғұмыр кешпегендерден аулақ болғанымыз жөн.

🌸 Әсмә бинт Язид атты бір әйел сахаба бар болатын. Бұл кісі ара-тұра Пайғамбарымызға барып, сұрақтарын сұрайтын. Бір күні Пайғамбарымыз Әбу Бәкір және Омар ﷺ бәрі бірге отырғанда Әсмә босағаға келеді.

Пайғамбарымыз: *«Әсмә келе жатыр, ол ешкімнің ойына түспейтін сұрақтар сұрайды»* — дейді. Әсмә ﷺ қастарына барып, сәлемдескен соң:

«Уа, Расулаллаһ! Әйелдердің қандай кінәлары бар?», — дейді. Одан кейін: «Уа, Расулаллаһ! Әкешешем сізге құрбан болсын. Сізге әйелдердің елшісі ретінде келдім. Шығыстағы және батыстағы бүкіл әйелдердің көзқарасы менікімен бірдей. Аллаһ Тағала сізді бүкіл әйелдер мен ерлерге пайғамбар

етіп жіберді. Біз сізге, сіздің Раббыңызға иман келтірдік. Біз әйел заты болғандықтан бала-шағаның қызметіндеміз. Оларды бағып, қағумен айналысамыз. Үйден шықпай отырамыз, үйдің жұмыстарын атқарумен әлекпіз. Ал ерлер болса, Жұма намазына барады, намаздарын жамағатпен оқиды, ауруларды көбірек зиярат ету мүмкіншілігіне ие, жаназаларға көп қатыса алады, бізден гөрі көбірек қажылыққа барады, жұмыс істейді, табыс табады, инфәқ жасайды. Ал біз болсақ, осылардың бәрінен мақрұмбыз. Біздің қандай кінәміз бар, о, Аллаһтың Расулы?!», — дейді.

Әсмәның бұл сөздері Пайғамбарымызға ұнайды. Асхабына бұрылып:

«Сендер дін жайында осы әйелден артық жақсы сұрақ қойған адам көріп, естідіңдер ме?», — деп сұрады. Асхабы: *«О, Аллаһтың Елшісі! Біз бұл әйел осындай керемет сөздермен сұрақ сұрайды деп күтпеген едік!»* — дейді. Пайғамбарымыз ﷺ Әсмаға қарап:

«Ей, әйел! Менің айтатындарымды жақсылап тыңда! Сені осында жіберген әйелдерге жақсылап түсіндір. Әйел баласы жұбайымен жақсы тұрып, оның ризалығы мен көңілін табатын болса, оның сауабы жаңағы айтқандарыңмен тең болады».

Яғни әйел жұбайын демеп, жебеп, оған көмекші болса, үйдің ішіндегі тәртіпке жауап берсе, ерлердің

тапқан сауабын ол да алады. Әсма қуанып, тәкбір айта отырып, бұрылып кетті.

Демек, әйел үнемі күйеуіне сүйеу болып, оны жақсылыққа бағыттап, үйдің адамы болып өмір сүреді. Өйткені әйелдің жаратылысы бөлек. Ол медреселердің анасы. Әйел мектеп, әйел қайырлы бүлдіршіндер тәрбиелейді. Ол балапандары кейін өзіне жәри/жалғасымды садақа болып қалады, әрі күйеуінің көңілін тапқандығы үшін күйеуі тапқан сауапты ол да алады.

 Құран Кәрім жатқан бір мұхит. Тек оның тереңдігіне сүңги білу керек. Одан әркім жүрегіне сыйғанша, демі жеткенше ізгілік маржандарын алып шығады.

 Жүрек өз тіршілігін рухани азықтармен қамтамасыз ете алады. Рухани қоректер ол жүректе даналық хикметтерді де азықтаңдырады.

 Біз Хақ Тағаламен қаншалықты біргеміз. Ол әрқашан бізбен бірге.

 Тасаууф (تَصَوُّف) — үнемі Аллаһ Тағаламен бірге екенімізді аңғарған күйде күн кешу.

 Пайғамбарымызға деген махаббатымыз күн санап артуы керек.

Хақ Тағала тәубе сүресінде «Олар жан-дарымен, малдарымен Жәннатты сатып алады», дейді. Аятта назарымызды аударуы қажет бір нәрсе бар, атайды демейді, сатып алады дейді. Сатып алу қалай болады? Мен өз қаламымды басқаға сатқан кезімде, қаламға иелік құқықтарым жалғаса ма, ол менікі деп енді айта аламын ба? Айта алмаймын, әрине. Сатып жіберген нәрсемізге бұдан былай иелік құқығымыз жоқ. Ол толығымен сатып алғанның қолына өтеді. Міне, сондықтан қолымызда бар ең қымбат нәрсе — жанымыз бен малымызды Аллаһқа солай сата білуіміз керек. Кәмілдік сол. Пенде осы шыңға қаншалықты жақындай алса, Аллаһпен соншалықты дос болады. Хазіреті Ибраһим сол шыңға жеткен адам болатын. Халил, яғни Аллаһтың досы деген сипатқа ие болды. Жанын сатып, жан тапты, малын сатып, малына береке қосты. Ұлын сатты, Аллаһтың разылығын тапты. Аллаһ Тағала **«Сәлем саған Ибраһим, бұл өте қиын сынақ болды»,** деді.

 Адам қасымен, көзімен, бойымен немесе сұлулығымен Аллаһпен дос бола алмайды. Ол ішкі дүниесімен, жүрегімен дос бола алады.

 Достық жүректердің бірігуінен, сезімдердің ортақ болуынан пайда болады.

 Адамның жаны, малы мен балалары қымбат әрі тәтті. Олар жайында Пайғамбарымыз ﷺ бұл үш

нәрсе нәпсінің жанды жері деп айтқан. Сахабалар осы үш нәрсесін пида етуге дайын адамдар болатын.

«О, Расулаллаһ! Жаным, малым, барлық нәрсем саған құрбан болсын», — дейтін. Пайғамбарымыз ﷺ көршілес елдердің билеушілеріне хат жазған кезінде кім апара алады деп сұрады. Барлығы жарысып, «Мен апарайын, уа, Расулаллаһ!» деп жан тәндерімен алға шықты. Алайда мұның ұзақ сапар екендігін, көптеген қиындықтар күтетінін, патшалардың қасында шаш ал десе, бас алатын жендеттер бар екендігін, сол жендеттердің алдыңда сол Аллаһ Расулының хатын оқып беру керектігін жақсы білетін. Ойбай, қалай апарам, патша мені өлтірте салса, қайтем демеді. Міне, жанын Аллаһқа сата білу деген осы.

 Адамның ең үлкен қасиеті өз руханиятын байыту болып табылады.

 Мүмин құлдың міндеті — үнемі жан тәнімен Аллаһ Тағаланы паналау. Біреу соқыр болып қалса, соқыр болғаны жамандық сияқты болып көрінері, сөзсіз. Бірақ ол адам ақыретте соқыр болғанына, көп нәрседен солайша көзін қорғап қалғандығына, қате нәрселерді көрмегендігіне қуанып, шүкір ететін болады. Дүние өмірі жалған бір қысқа мерзім еді, өтті де кетті дей салады.

 Саңырау болғандар саңырау болғанына, еш өсек, аяң, ғайбатты естімегендеріне, басқа да жамандықтарға

құлақ түрмегеніне қуанатын болады. Сол себепті үнемі «Барлық халіміз үшін Аллаһқа шүкірлер болсын!» деуіміз қажет. Яғни халімізге разы болып жүргеніміз абзал. Кейбір адамдар бар, шүкірлік етіп отырып, миының бір ұшымен мынадай бай болсам, анауым болса, мынауым болса деп жүреді. Алайда байлыққа кенелсе, жолдан таятынын, шайтан қасына дос болып ілесетінін білмейді. Сол үшін Аллаһтан барлық нәрсенің қайырлысын сұрау керек.

 Ең маңызды ғибадаттар намаз болып табылады. Сол себепті әке мен ана балаларына ең көп намаздарынан жауапты болады. Тіпті, кейбір пәтуалар бойынша өмірінде әдейілеп намаз оқымаған адамның жаназа намазы да оқылмайды. Өйткені аяттарға қарайтын болсақ, кәпірлердің ерекшеліктері арасында **«ол намаз оқитындардың қатарынан емес еді»** деген сөздер өтеді. Демек, намаз мұсылманның айрылмас бөлігі болуы керек. Пайғамбарымыз қайтыс болатын кезінде екі нәрсені басып айтты. Біріншісі — намаз, намаз, намаз! Аллаһ Расулының тынысы тарылып бара жатса да, қырылдаған дауыспен намаз, намаз деп жатты.

 Аяттардан түсінгеніміз, Ибраһим пайғамбардың төрт алаңдаушылығы бар болатын.

Біріншісі — өз дерті. Яғни барлық күйінде Аллаһқа жан тәнімен тәсілім/бойсұну дерті.

Екіншісі — ұрпағының дерті. Олардың намаз оқитындардың қатарында болуы, Құрбанға жандарымен жақын болуы және шүкіршіл болулары.

Үшіншісі — ата-анасының дерті болатын.

Төртіншісі — барлық мүминдердің дерті. Яғни осы төрт түрлі дертпен өмір сүріп өткен. Құран Кәрімнен бізге жеткен бұйрықтар бойынша, біз де осы төрт түрлі дертпен өмір сүруіміз қажет.

 Құл Хақ Тағаланың назарын өзіне тартып алса, өз бойында Аллаһтың көркем сипаттарының әсері шағылысуына қайрат жұмсаса, Аллаһ Тағала ондай құлды жақсы көреді және барлық адамдарға жақсы көргізеді. Құрбанға қарай ағылған адамдар секілді, жүректер ол пендеге ынтық болады.

 Кәпірлерге бағынышты немесе тәуелді болып қалмау керек. Мұсылмандар мұндай төмендік сезіміне берілмеуі керек. Леонардо ди Винчи II. Баязидке хат жолдайды. Хатында «Стамбулдың жобасын мен сызып берейін, жолдарының, моншаларының, мешіттерінің жобасын әзірлеп берейін» деп жазыпты. Мұны естіген сарайдағы уәзірлер әлемге әйгілі сәулетші келеді деп қуанады. II- Баязид хан болса, үлкен парасаттылық танытып, «Жоқ!» деді. «Егер ол мұнда келетін болса, христиан сәулеті бізге кіреді. Біз өз құрылысымызды өзіміз жүргізуіміз керек» дейді. Шынымен де, сол ықыластың берекесі

ретінде Синан сынды сәулетшілер дүниеге келді. Мұсылмандар осымәселеге қатты көңіл бөлуі қажет. «Жалғыз Саған ғана құлшылық қыламыз, жалғыз Сенен ғана жәрдем тілейміз!» деген кездерінде Аллаһ Тағала мұсылмандарға қаншама жеңістер бұйыртты. Изник аты кішкентай ғана қалашықта төрт жүзге жуық атты сарбаздан құралған бір мемлекет, араға үш ғасыр салып, жиырма төрт мың шаршы километрге жайылған, алып Осман империясына ұласты. Абдүләзиз патшаның дәуірінде Османлыны науқас адам деп атайтын. Сол дәуірдің өзінде Басра бұғазындағы Османлы жасағы ағылшындарды ұзақ шығысқа кіргізбей тұрған. Шын мәнінде, жеңіс пен табыс Аллаһтың қолында. Құл тек қайрат жұмсайды, Аллаһ нәсіп етеді. Сол үшін мұсылман емес өлкелерге қайран болып, еліктеу қажет емес. Аллаһ сақтасын, бұл иманымыздың өзін қатерге тігетін нәрсе.

Мұсылмандардың барлық нәрсесі көркем боулы, істеген ісін жақсылап істеуі керек. Неге артта қалып барамыз? Аллаһ бізге Ислам шарапатын берген, соны қорғауға тиіспіз.

ОН ҮШІНШІ ЛЕКЦИЯ

(23.11.2010)

Намаздың уақыты бар. Оразаның уақыты бар. Бірақ құл болудың белгілі бір уақыты жоқ. Құлдығымызда бір ойық шытынаған жер болатын болса, ондай жүрек, Аллаһ сақтасын, қарс айырылады.

Сондықтан құлдық өмірімізге абай болайық. Әр сәт құлдық міндеттерімізді естен шығармайық.

 Дүние соңсыз әлеммен салыстырғанда бір нүктедейін құрлы емес. Соңсыз әлемді мұхит десек, бұл дүние бір кеседей емес. Аллаһ Тағала о дүниенің өмірін таусылмайтын күн деп атайды. Бітпейтін бір өмір. Мұндағы өміріміз бір күні тауысалады да қалады. Адам атадан бері қарай миилиондаған жан өмір сүрді, кетті. Енді олардың бірдеңе табуға немесе жоғалтуға мүмкіндіктері жоқ, аяқталған. Бөгеттерді я асты, я аса алмады. Барлығы қияметте белгілі болады. Ал қазір сынақ сыныбында біз бармыз. Осы дүниедегі қарапайым емтихандарға кірерде қаншама дайындаламыз. Кейде тіпті, ұйқыдан қаламыз. Ал негізгі сынақ — ақырет сынағы.

 Аллаһ Тағала харамдарды тартымды етіп қойған. Харамдарды тартымды болмағанда, ешкім харамға әуес болмайтын еді. Ешкім барып ағаш қабығын жеп жүрген жоқ. Ешкім үйінде қарағаштардың жапырағын қап-қабымен сақтамайды. Өйткені тартымдылығы жоқ. Немесе ешкім көз тартпайтын бір ұсқынсыз нәрселерге қарамайды. Харамдар магнит секілді. Демек, мұмин антимангнитке айналдырып, жүрегін магниттен қорғай білуі керек. Ол магнитті нәпсінің бөгеттері деп атаймыз. Харамдар мен жағымсыз істер.

 Ібіліс үнемі нәпсіні түрткілейді. Сыбырлап, уәсуәсәмен алдауға тырысады. Мысалы, жас адамға «сен әлі жассың, жастығыңның қадірін біл, қайта

айналып келмейді. Ей, ойна да күл! Ой, ойна да күл!» дейді. «Қартайғанда құлшылық істеп үлгересің» дейді. Темекі шегетін адамға мынадай ойлар салады. Мысалы, «темекі жаман достан жақсы емес пе?» дейді. Бірақ темекінің денеге де, руханиятқа да үлкен зиян тигізіп жатқанын айтпайды. Нәпсінің осы құмарлықтарына тойтарыс беру үшін құлда рухани күш-қуат болуы керек.

 Нәпсі өз айыбын білмес. Айыпты үнемі басқалардан іздейді.

 Пендеге ең маңызды іс — өз нәпсісін тануы.

 Ең үлкен тәлім — Аллаһқа құл болуды үйрететін тәлім. Ондай тәлімді беру мен алу — үлкен өнер. Яғни ең ұлы өнер — мұсылман болу өнері.

 Аллаһ Тағала қиямет күнінің қиындығына ант етеді. Біздің әрқашан сол күнге әзірленіп жүруімізді бұйырады. Бірақ адам қияметті ұзақ деп санайды. Нәпсісі оның көз алдына жасаған бес-алты амалын жайып салып, сол бес алты амалмен қияметтің қиындығын асып өте салатындығын ойлайды.

 Кәміл мүмин өмірінде тағдырына жазылған ешбір нәрсеге «неге бұлай?» деп налымайды. «Мен неге мұндай болдым?» демейді. «Мен үшін осы қайырлы шығар» дейді. Бізді жаратқан Аллаһ өзіне сенім артуымызды қалайды. Қалай сәби анасы

өзін жақсы көретінін білетін болса, оған жамандық ойламайтынын, асырап баққандығын, жақсылығын қалағандығын білетін болса, пенде де Аллаһтың өзін жаратқандығын, өзіне жамандық ойламайтындығын білуі керек.

 Бүкіл мақлұқат адамзатқа аманат. Адам олардың барлығына жауапты. Адам барлық жәндіктерге көз-құлақ болуы тиіс. Кейде кейбір нәрселерді елемей өте береміз. Хадистердің бірінде «Бір итке су берген күнәһар құтылды. Мысығын аш тастаған ғибадат етуші әйел қор болып, жәһаннамға кірді», делінеді. Олай болса, аманатқа өте абай болуымыз керек. Дорбаның астын тесетін болсақ, байқалмай ол дорба босап қалады. Сондықтан босағаға бір мысық келсе, апыр-ай мүмкін аш шығар деп ойлауымыз керек. Құрбан шалар кезімізде Аллаһқа тағзым етіп, біз үшін оны жаратқан Аллаһқа шүкір айтуымыз керек. Біз оның етін жейміз, сүтін ішеміз, жүнін, тіпті, тезегін пайдаланамыз.

 Аллаһтың бізге тарту еткен материалдық аманаттарын ысырап етпеуге тырыса жүріп, рухани аманаттарды да көзіміздің қарашығындай қорғаштауымыз керек. Ең бастысы сенімімізді ысырап етпеуіміз керек. Ғибадаттарымыз бен салихалы ізгі амалдарымызды да.

 Аллаһтың разылығына сай келмейтін өмір шөлдердегі сағым секілді. Шөлде шөлден өлейін деп

келе жатқан адам сағым көріп, оны су деп ойлап жүгіретіні тәрізді, нәпсі де алданады. Бұл дүниенің сағымдарына алданбау керек.

🌸 Намаздың уақыты бар. Оразаның уақыты бар. Бірақ құл болудың белгілі бір уақыты жоқ. Құлдығымызда бір ойық шытынаған жер болатын болса, ондай жүрек, Аллаһ сақтасын, қарс айырылады. Сондықтан құлдық өмірімізге абай болайық. Әр сәт құлдық міндеттерімізді естен шығармайық.

🌸 Мүмин — қалай өмір сүретіндігіне және қалай өлім құшатындығына мән беріп жүретін адам.

🌸 Өлімнен қорқудың еш пайдасы жоқ. Біз қаласақ та, қаламасақ та, бір күні жер қойнына берілетін боламыз. Сондықтан ең басты мәселе — иманнан ихсанға жету, барлық уақытта иләһи камералардың алдында жүргенімізден хабардар болып жүруді әдетке айналдыру. Бір кесеге біріккен тамшылар, жинала-жинала сол кесені толтырады, сосын ең соңғы тамған тамшы кеседегі суды тасытады. Міне, сол соңғы тамшы — соңғы деміміз біздің. Соңғы деміміз де сол кесе мысалындағы өзге тамшыларға байланысты. Сондықтан да өміріміз қаншалықты қайыр мен ізгілік тамшыларына толғандығын, қаншалықты Аллаһ жолында өтті, қаншасы нәпсіміз үшін күресумен өтті деп, ұдайы өзімізден есеп сұрап отыруымыз керек.

 Осы дүниеде бақытты отбасын құрып, үлкен арпалыс күні қияметте «Олар қорықпайды да, қайғырмайды да» аятының қамтуында болғымыз келсе, ізгілік амалдарын жасауды үзбеуіміз, Раббымызға дұғамызды үзбеуіміз, бұл дүниенің фәнилігін ұмытпауымыз керек. Барлық істің пәтуәсы ең азы бойынша беріледі. Ол ғимараттың іргетасы секілді. Ал ғимараттың үстіңгі жағының көркеюі жүректің кемелденуіне, яғни тақуалыққа байланысты. Біз әрқашан да тақуалық жағын таңдауымыз керек. Тақуа — жүректің Жаратушысына жақындығы. Егер ғимарат іргетасы құйылған күйі қалып кететін болса, ол шала құрылыс болып қалады. Соның үшін біз әр нәрсенің пәтуә жағын емес, тақуа жағына бейім болуымыз қажет.

 Ең үлкен борышымыз — Раббымызға құлшылық жасау. Бірақ Аллаһқа апаратын жол өте ұзын әрі тар дәліз секілді. Ал оның іші машаққат пен сынақтарға толы. Ол дәлізді тек тақуалық арқылы ғана жүріп өтуге болады. Сондықтан діндарлық — өмір бойы жалғасатын тақуалық өмір.

 Нәпсі орайы келген сайын тағы да қармап қалсам дейді.

 Балалары көргенсіздік танытса, әкесі мен шешесі оған не дер еді? Анасы «Мен оны тоғыз ай құрсағымда көтердім, сосын құшағымда тербеттім. Әлі де есімін жүрегіме орап көтеріп жүрмін. Ал оның

қайтарғаны осы ма?»; Әкесі болса, «Мен ол үшін қаншама тер төктім. Шапқылап табыс тауып, осылар жесін, ішсін дедім. Сондағы көрерім осы ма еді?», — дейді. Ал енді біз Жаратушы, ризықтандырушы Раббымызға қалай қайтарып жатырмыз? Қиямет күні ол бізден «Мен сенің әкең мен шешең жасаған жақсылықтан аз жақсылық жасадым ба?» деп сұрайды. Сондықтан нығметтер жайында терең ойланып, шүкірлік айту керек.

 Барлық сыртқы себептердің арт жағында ішкі себептер жатады. Абдуллаһ бин Мүбәрак Хазіреті әдептен жүрдай бір кісімен бір саяхатында жолдас болады. Қайтып келгенде өте көңілсіз болып келеді. Неге көңілсіз екендігін сұрағандарға «Оның ахлағын түзете алмадым. Менің қандай осалдығым болды екен, Аллаһ маған оның ахлағын түзетуді бұйыртпады» деген екен.

Сондай-ақ Әли бірнеше күн қонақ келмегеніне көңілі түседі. «Апыр-ай, қандай ағаттық жасап қойдым екен, Аллаһ маған қонақ жібермеді» дейді. Сондықтан анау келмей қойды, мынау түзелмеді, анау бүйтті, мынау сүйтті деудің орнына, басымызға түскендерден жасырын себептер іздеп, жолымызды жалғастыруымыз керек.

 Осы уақытқа дейін ешбір құс көршісінің ұясынан артығырақ немесе көбірек ұя жасауға ұмтылмаған. Ешбір түлкі өзі тығылатын бір ғана іні болғанына

қайғырмаған. Ешбір тиын бір қыс емес, екі қысқа жететіндей жаңғақ жинап күйбеңдемеген және одан аш та қалмаған. Ешбір ит қартайған кезімде жеймін деп сүйек жинамағандығына қайғырып, түндерін ұйқысыз өткізбеген.

ОН ТӨРТІНШІ ЛЕКЦИЯ

(25.11.2010)

*Адамды адам ететін — оның ахлағы.
Адамды адамдықтан алыстататын
әсфәлү сәфилин күйіне дейін төмен
түсіретін ішкі дүниесінің, ахлағының,
әдебінің жұпынылығы. Сондықтан да дін
— әдеп деуге болады.*

 Пайғамбарымыз ﷺ тек өз заманындағы адамдарға ғана емес, қияметке дейін келіп-кететін бүкіл адамдарға мұғалім етіп жіберілген.

 Пайғамбарымыз ﷺ сондай шебер мұғалімдік қасиетімен, сүйіспеншілігімен барлық адамдарды өзіне баурап алғаны, рас. Бір топ христиан алқасы осы шындықты мойындап, Оны дүниенің ең ұлы адамы деп тауып отыр.

Пайғамбарымыз ﷺ – Жаратушы Жаббар Иенің адамзат атты ұлы туындысының ішіндегі ең шебер өнер туындысы.

 Көз жүректің көзілдірігі секілді. Негізінде көріп тұратын көз емес, жүрек. Пайғамбарымызды ﷺ Хазіреті Әбу Бәкір де көрді, Әбу Жәһіл де көрді. Бірақ Хазіреті Әбу Бәкір Оның айнадай таза болмысынан дүниенің ең баға жетпес керемет адамын көрді. Әбу Жәһіл болса ол айнадан өз ұсқынсыз болмысын ғана көрді. Біз де Пайғамбарымызды өз ішкі әлемімізге байланысты көреміз. Демек, әр адам әр нәрсені өз ішкі жаңдүниесіне қарай көреді. Аллаһ сақтасын, ең жаман ауру жүрек көзінің, яғни көкірек көзінің соқыр болып қалуы. Ондай адамдар тірідей мәйітке айналады.

 Уағыз айтатын адамның ішкі дүниесі таза болуы керек. Екіншіден, ол барлық жағынан адамдарға өнеге болатындай болуы керек. Өнеге болмаса, әсері де болмайды. Ол өз айналасына оңды көңіл-күй

райын таратып тұруы қажет. Адамдарға уағызын терең жеткізе білуі керек. Сосын алдындағы тыңдаушысын бағалап, оған жеке көңіл бөлуі керек. Пайғамбарымыз қасына таяп келген әр адамға жеке көңіл бөліп, ілтипат жасайтын. Сондықтан дінге шақыратын адам сүйіспеншілік толы болуы керек, қатты болмауы керек. Алдындағы адамның жүрегіне жету үшін жұмсақ етке жұмсақ сөздер айтуы керек.

Бір пікірдің қоғам тарапынан қабылдануының үш шарты бар.

Біріншісі — берік және айқын пікір болуы керек.

Екіншісі — ол пікірді уағыздайтын бір топ ұжым болуы керек.

Үшіншісі — материалдық қолдау қажет болады.

 Адамды адам ететін — оның ахлағы. Адамды адамдықтан алыстататын әсфәлу сәфилин күйіне дейін төмен түсіретін ішкі дүниесінің, ахлағының, әдебінің жұпынылығы. Сондықтан да дін — әдеп деуге болады. Мәуләнаның бір сөзі бар.

«Ақылым жүрегімнен "Дін деген не?" деп сұрады. Жүрегім ақылыма, "Дін дегеніміз — әдеп" деп жауап қатты.

Олай болса, адамды адам ететін — оның әдептілігі. Адамдықтан шығаратын да — әдепсіздігі.

 Ер үшін де, әйел үшін де ең жаман нәрсе — ар-намысын жоғалту. Хайуандарда ар-намыс деген сезім жоқ, ол тек адамға тән сипат. Демек, адам ар-намысын жоғалтқанда адамдығын жоғалтқаны, басқа хайуандардың дәрежесіне төмендегені.

 Иманымызды қуаттандырудың бірден-бір жолы Кітап пен Сүннетке қос қолдап жармасу. Әрқашан осыны тексеріп отыруымыз керек. «Мен Аллаһ разылығындамын ба? Құран Кәрімнің жолындамын ба? Сүннет менің өмірімде бар ма? Исламды өмірімнің шырағы ете алдым ба?» деген ойларға терең батып жүруіміз керек. Сонда Аллаһ бұйыртса, иманымыз тұғырлы болады.

 Оңды ниетті жүректерден шығатын энергия дәлме-дәл радиация сәулелері сияқты. Адамның бойын тесіп өтіп, әсер етеді. Адамдарға ең көп әсерін тигізетін сол жүрек энергиясы. Аллаһ Тағала бұл мақсатта бір ғана пайғамбар емес, әр қауымға бір-бір пайғамбардан жіберген және олардың жүрегі арқылы басқалардың жүрегін емдеген.

 Ауыспалы бұрқасындар алдында жүректің өзгеріссіз қалуын жүректің (тәмкин) тыныштық күйі деп атайды. Пайғамбарлардан кейін мұндай күйдің ең шыңына Хазіреті Әбу Бәкір шыға білген.

Адам оңды қуаты бар адамдардың арасында бір басқа сезінеді өзін, ал пасықтардың қасында мүлде

басқа сезінеді. Теледидар қарай-қарай, радио тыңдай-тыңдай, интернетке қарай-қарай, солардың реңіне бояна бастайды. Яғни бір күйден екінші күйге құбылып отырады. Мұны тәлуин (құбылмалы күй) деп атайды.

Бар мәселе — жүректі тәмкиннен айырмай, тыныштық күйінде ұстай білу.

 Кей адамдар малына сенеді, малын ыстық көреді. Кей адамдарға балалары ыстық. Балаларының көптігіне, немесе қорғап, асырап, қамқор болатындығына қатты сенім артады. Мұндай адамдар Абсолютті Билік Иесі Аллаһты ұмыта бастайды. Малдың да, баланың да қайыр әкелуі тек Аллаһтың қолында. Құран аяттарының бірінде: «Ол күні малың да, балаларың да пайда бермейді!», деп айтылады. Бұлар осы өмірдің протездері ғана. Бір күні қол үзетін боламыз. Барлығы бір-біріне сынақ мақсатымен жаратылған. Осы дүниелік протездерді ажыратып, оларды Аллаһтан жоғары қоймауды үйрену өте маңызды.

 Хақ Тағала өз құзырына қарайған және қатайған жүрекпен келуімізді қаламайды. Қалбү сәлиммен, яғни таза және саф жүрекпен келуімізді қалайды. Ол үшін жүрегімізді күнәлардан сүзіп, тазартуымыз қажет. Мұнайды сұрыптайтын аппараттар болады. Айықтырғышқа қосқан кезде бір тетіктен смала, бір тетіктен мазут, енді бір тетіктен бензин аға бастайды. Жүректен дәл солай бөтен заттарды ағызып тастап, тек Аллаһтың жаратып берген кезіндегідей таза сипаттар қалуы керек.

🌸 Тәубелеріміз де, ғибадаттарымыз да қабыл болуға мұқтаж. Тәубелерді Аллаһ қаласа, қабылдайды. Сол үшін де Аллаһ қабыл ететіндей тәубемен жақындау өте маңызды. Намаз, ораза, қажылық, зекет, көркем ахлақ... Бәрі де Аллаһтың қабыл етуіне байланысты. Сондықтан құл құлшылығын еш уақытта көп көрмеуі керек. Қаншауы қабыл болып, қаншауы желге ұшқандығын білмейміз. Қолымыздан келері тек «Раббым! Қабыл ет!» деп жалбарыну және қолдан келгенше қабыл болуға лайықты амалдар жасау.

🌸 Тасаууф (تَصَوُّف) менмендікті өшіріп, орнына Жаратушы Иені қоюға дәнекер болады.

🌸 Ең қиын тәлім — жүректі бабына келтіріп, тәрбиелеу. Бірақ ең маңыздысы да осы іс. Бұл дүниеге Аллаһқа құл болу үшін келдік. Бұл дүние бес күндік дейді. Шын дүниемен салыстырғанда бұл дүние сабын көбіктерінің ғұмырындай ғана.

ОН БЕСІНШІ ЛЕКЦИЯ

(30.11.2010)

Адам адамға жауапты. Мүмин өзі үшін қалаған нәрсені барлығына қалауы керек. Аллаһтың берген нығметтерін ондай нығметке қолы жетпей отырғандармен бөлісе пайдалануы керек. Өйткені мүлік Аллаһтікі. Сенікі, менікі, онікі емес.

🌸 Зікір — тәлқин. Адам нені сүйсе, екі сөзінің бірі сол жайында болады. Үйін жақсы көретіндер үйі жайында айта береді. Баласын жақсы көретіндер оның қылықтарын айтуға бір тоймайды. Біреулер мамандығын, енді біреулер бір спорт түрін аузынан тастамайды. Ал Аллаһ пен Расулын сүйгендердің тілінде үнемі Аллаһ пен Расулы жүруі керек. Үнемі **«Уа, Раббым!»**, **«Е, Аллаһ!»**, **«Әлхамдү лилләһ»**, деп, салауат айтып, бісміллә мен зікірлер айтып жүреді. Демек, зікір — тәлқин. Бізге Аллаһты және Расулын санамызға сіңдіретін, сөйтіп оларға деген махаббатымызды арттыратын құрал.

🌸 Хақ Тағаланың достығын өтеу үшін Онымен дос болуымыз, Онымен дос екенімізді дәлелдеуіміз қажет. Немен және қалай дәлелдейік? Ізгі амалдармен, қателіктерімізге истиғфар айтумен, сапалы құлшылықтармен, көркем қарым-қатынастармен, ықыласпен, хұшуғмен.

🌸 Аллаһты жақсы көретіндігімізді айтпай тұрып, Оның жүрегімізде баржоғына көз жеткізуіміз керек. Құрғақ сөздер жеткіліксіз. Мен мұсылманмын деп айтумен ешкім де нағыз мұсылман болмайды. Менің жүрегім таза деу жеткіліксіз. Құлшылық арқылы тазарту керек. Қаншама ғапыл адамдар бар. Мен темекі шегем, арақ ішем, намаз оқымаймын, бірақ жүрегім таза дейді. Ал шын мәнінде, жүрегі таза адам Аллаһ Тағала ұнатпайтын амал жасамайды.

🌸 Үнемі мүминге тән характер иесі болуымыз керек.

🌸 Пайғамбарымыз «*Мүмин алтын тәрізді*» дейді. Басқа элементтермен қанша араласса да, жерге батып, балшыққа араласса да, жуылған кезде жылтылдап, алтын екендігін көрсетеді.

🌸 Нәпсіқұмарлықтардың көлеңкесінде қалмай, иманды құлшыныспен алып жүруіміз керек. Бұл жолда сахабаның сара жолынан айнымау керек. Мысалы, Уәһб бин Кәбшә иманға ғашықтығымен сонау Қытайға дейін барды. Пайғамбарымыз оны Қытайға тағайындаған кезде, ол жаққа қалай барамын демеді. Он мың километрлік жол. Есептеп көрелік. Сол күнгі ат немесе түйенің жүрісімен қанша уақыт алады. Қанша шөлді басып өтуі керек. Гималайдың етегін жағалап, Қытайға дейін жүруі керек. Бүгінгі ұшақтардың өзі он сағатта барады. Қытайға не іздеп барды? Аллаһтың разылығын іздеп әрине. Иман нығметінің құнын өтеу үшін. Бізге өнеге болса, осылар болуы керек.

🌸 Пайғамбар сүннетіне мән-маңыз беру мен тақуалыққа ерекше назар аударудың маңыздылығы жайында бір мысал:

Османлы падишасы II-Абдұлхамид отыз үш жыл падишаһ тағында отырды. Дүниедегі ең қиын заман болған кездер болатын. Османлы жағрафиясы

құс қанаты талатындай өте кең болатын. Алып территорияда, әрине, бүліктер де бой көрсетпей тұрмайтын. Бірақ өз ықыласының арқасында жерін толықтай сақтап, мемлекетті тұрақты басқарып шықты. 1908 жылы оны тақтан түсіріп тастады. Ол кеткен соң императорлықтың бес-ақ жылда саудасы бітті. Оның тақуалығын көрсететін бір уақиғаны сарайдың қызметкері Әсат Әфеңді былай әңгімелейді:

Бік күні түн ортасы болатын. Өте маңызды бір жаңалықты жеткізіп, қол қойдыру үшін сұлтанның есігін қақтым, бірақ есік ашылмады. Біраз кідірген соң есігін қайта қақтым. Сонда да ашпады. Апырай сұлтанға бірдеңе боп қалды ма деп, алаңдай бастадым. Біраздан соң тағы да есік қақтым. Бұл жолы есік ашылып, сұлтан қолында сүлгісі бар есік аузына келді. Жүзін құрғатып тұрып, күлімдеп:

— Тыңдай ғой қарағым. Бұл мезгілде өте маңызды хабар үшін келгеніңді біліп тұрмын. Есікті алғаш қаққан кезінде-ақ тұрып қойған едім, бірақ дәрет алып жатқандықтан кешіктім. Өйткені мен осы уақытқа дейін халқымның ешбір құжатына дәретсіз қол қойған емеспін. Әкел қол қояйын деді. Сосын бісмілләмен құжаттарға қол қойды.

Жұбайы айтады: Абдұлхамит ханның төсегінің басында әрқашан таза бір батпақ кірпіш тұратын. Төсегінен тұрған кезінде дәретханаға барғанға дейін дәретсіз жерге баспау үшін сол кірпішке тәяммум

соғатын. Бір жолы өзінен мұның себебін сұрадым. Ол:

— Мен мұсылмандардың халифасымын. Біз сүннетке берік болмасақ, мұның зияны бүкіл Мұхаммед үмметіне тиеді. Сондықтан сүннетті берік ұстануымыз керек.

🌸 Нәпсіқұмарлықтар өтірікке, жүректің ғапылдыққа батуына, жүректің науқастануына, кемтар болып қалуына себеп болады. Бақара сүресінде жалған сөйлейтіндерге қатаң ескерту жасалынған. **«Олардың айтқан өтіріктерінің себебінен аурулары қоза-ды»**. Демек, өтіріктен аулақ болу аса маңызды шаруа. Бір Құран аятында Аллаһ Тағала қиямет жайында **«Турашылдардың туралығы пайда беретін күн»** деп баян етеді. Мүмин адам үнемі тура сөзді, тура жүректі болуы керек. Жалғанға ешуақытта былғанбауы керек.

🌸 Аллаһ Тағала Пайғамбарымызды қатты жақсы көргендіктен, оның үмметін де қатты жақсы көреді. Біз де дұғаларымызды әуелі Мұхаммед үмметінің қайырын тілеумен бастауымыз керек. Пайғамбарымыз ﷺ өз үмметіне жасалған дұғаларға қатты қуанатын. Сондықтан да дұғаларамызда:

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметін мағфират ет!

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметіне рахым ет!

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметіне жәрдем ет,
жеңістер нәсіп ет!

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметін сақтай гөр!

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметіне бірлікті және
бір денедей тұтастықты нәсіп ет!

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметін тура жолға сал!

О, Аллаһ! Мұхаммедтің үмметін қиыншылық-
тардан құтқар! (Әбу Нұғайым, хилйә VIII, 366; Ибн Әсәкир, Тариху
Димашқ XXXIX, 402) деуіміз керек.

Мұхаммед үмметіне дұға ету сол дұғаның қабыл
болатындығының ишарасы. Сосын соңғы деміміз үшін
Юсуф пайғамбардың дұғасын жасауымыз керек. **«О,
Раббым! Менің жанымды мұсылман күйімде ал
және мені салихалылардың қатарына қоса гөр!»**
Соңғы дем — ең маңызды сәт. Осы дұғаларды
жадымыздан шығарып алмайық.

 Ішкі жан-дүниеміз қаншалықты алға басқан
болса, Құранның әсері де соншалықты артады. Үгіт
алар ғибратымыз да молаяды.

 Сахабалар Құранды жүректеріне сіндіре
отырып үйренетін. Пайғамбарымыз оларға 8-10
аят жаттататын. Сосын оны өмірлік тәжірибелеріне
енгізулерін талап ететін. Омар :

«Бақара сүресін сегіз жылда әрең аяқтадым» дейді. Яғни оны іс-жүзінде қолданып, жаным жай тапты. Сосын шүкірлік белгісі ретінде құрбан шалдым, дейді.

🕌 Мүмин өлімнің үрейінен өзін тек ізгі амалдарымен, көркем ниетімен, ықыласымен, тақуалығымен құтқара алады.

🕌 Түннің өмірімізде алатын орны бөлек, күндіздікі бөлек. Хазіреті Әбу Бәкір 🕌 Хазіреті Омарға насихат айтып:

— Ей, Омар, түнде атқарылатын істер бар, оларды күндіз істесең, бомайды. Күндіз жасайтын істерің бар, түнде болмайды», деген екен.

Аллаһтың қойған тәртібі сондай, адамның рухани әлемі түнге, ал дене әлемі күндізге арналған. Түнде белгілі мөлшерде ұйықтаймыз, денеміз бен ми қыртыстарымыз тынығады. Үште екі бөлігін ұйықтаған соң, рухани әлемімізге көңіл бөлуге тырысуымыз қажет. Түнде өзімізді рухани қуатпен зарядтауымыз керек, күндізіміз сол арқылы жанымызға жайлы өтсін. Аллаһ Тағала бұл жайында «Жылы төсектерінен тұрып, қорқыныш пен үміт арасында Раббыларына жалбарынады», дейді. Түнді пайдалану өте маңызды. Бірақ күндіз бойы қате қылықтар істейтін болсақ, теледидардан жаман нәрселер қарайтын болсақ, ауызымыз өсек айтып жүретін болса, таңсәрідегі

құлшылығымыздың пайдасы болмағаны. Намазға әзірлетеніміз секілді таңсәріні де дайындықпен қарсы алу керек. Сонда түніміздің руханиятымызға берері болады.

 Асрұ саадаттағы адам мен бүгіннің адамын алып қарайық. Асрұ саадат адамдарды тақуалықтың жамағаты еді ғой! Хақ Тағала тыныштық пен бақыт орнауы үшін сондай жамағат болуымызды қалайды. Бүгінгі адамдарға қарап отырсақ, «өмір сүргің келсе, бұлғаңдауды біл» дәрежесіне түсіп кетті. Бүгінгі адамдар сондай пайдақор, дүниеқоңыз, өзін ғана ойлайтын болып бара жатыр. Мұндай жағдайға түсуіміздің себебі жүректердің солуы болып отыр. Қайта түзелуіміз үшін сол солған жүректерді рухани тіршілік суымен суаруымыз керек.

 Адам адамға жауапты. Мүмин өзі үшін қалаған нәрсені барлығына қалауы керек. Аллаһтың берген нығметтерін ондай нығметке қолы жетпей отырғандармен бөлісе пайдалануы керек. Өйткені мүлік Аллаһтікі. Сенікі, менікі, онікі емес.

ОН АЛТЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(02.12.2010)

*Аллаһтың берген уақыт атты
нығметін зиянға шашпауымыз
керек. Мүминнің еш уақытта бос
уақыты болмауы керек. Хақ Тағала
бір аятында «Бір істен босай
қалсаң, дереу басқасына жармас!»
деп бұйырады. Әр қиыншылықтың
артынан жеңілдік келеді.*

 Аллаһ Тағала біздің назарымызды уақытқа аударғысы келіп **«Уақытқа ант етейін!»** дейді. **«Күнге ант етейін!»**, **«Сәскеге ант етейін!»**, **«Таңсәріге ант етейін»** дейді. Бұлардың бәрі уақытқа байланысты. Өйткені уақыт ағып кетіп барады. Уақыт өте құнды байлық. Бәрін сатып алу мүмкін, бірақ уақытты сатып ала алмайсың. Уақытты қарызға бере алмаймыз, біреудің уақытын қарызға ала алмаймыз. Бір күнді кері қайтарып әкеле алмаймыз. Сол ең бағалы заттың шын бағасын адам білмей келеді.

 Осы күнде жыл басын тойлайтын әдет бар. Өмір күнтізбемізден бір жылды артта қалдырдық, енді қайтып оралмайды. Осы жылда не істеп үлгердім деп толғану керек пе, әлде қуану керек пе? Адам қартайғанына қуанбайды, қайта қайғырады. Бірақ жыл басында ғапылдық дариясына сүңгіп, ессіз қуанып, көңіл көтереді.

 Уақыттардың арасында көп мүмкіншіліктер ұсынатын кейбір мезгілдер бар. Мысалы, Пайғамбарымыз қасиетті Рамазан, Зілқағда, Зілхижжа, Мұхарам мен Режеп айларының басқа айлардан гөрі ерек екендігін, руханиятқа берер орны бөлек екендігін айтады. Аллаһ Тағала құлдарының рухани мол азық алуы үшін осы күндерді айрықша етіп қойған. Бұл күндерде ерекше руханият, басқа уақыттарда болмайтын иләһи сый-құрметтер таратылады. Бұл күндерді жақсылап пайдалануымыз керек.

 Тасаввуфтық мағынада һижрат жүректің шірк пен күпірден арылуы. Яғни жүрек әрдайым күпір мен шірктен иманға, Ислам мен ихсанға көшіп, жол жүріп отыруы керек. Нәпсіге қызмет жолынан бөлініп, Аллаһқа қызмет жолына оралуы керек. Мұхаммед сүресінде **«Сендер Аллаһқа жәрдем етсеңдер, Аллаһ та сендерге жәрдем етеді. Аяқтарыңды тайдырмайды»**, деп сүйіншілейді. Һижрат — жаманшылықтың барлық түрінен жақсылыққа қарай ығысу. Һижрат — жаман адамдардың ортасынан салихалы жандардың ортасына қарай сырғу. Һижрат — нәпсіні Шайтанның жаманшылығынан Хаққа қарай бағыттау. Һижрат — өлімді көркем ету.

 Пайғамбарымыз ғибадаттарыңда да өзге дін өкілдеріне ұқсамауға қатты көңіл бөлетін. Яғни ғибадаттардың өзінде оларға ұқсауға тырысуға болмайтын болса, онда басқа уақыттарда, басқа істерде қаншалықты сақ болуымыз керектігін ойлай беріңіз. Өйткені бұған көңіл бөлмейтін болсақ, жүрек соларға қарай бұрып кетуі мүмкін. Бір мысал келтіретін болсақ, кейбір жанұялар бар, жаңа жылды тойламаймыз дейді. Бірақ кол кеште теледидарды қосып қойып, ол жерде не бар болса, соның бәрін отырып тамашалап отырады. Бұл соны тойлауға қатысумен тең. Бұл нәпсінің айласы. Бұған абай болайық.

 «Сендер сендерден бұрынғы үмметтердің жолын қарыш, қарыштап, табан табандап қуалай-

тын боласындар. Тіпті, олар барып кесірткенің ініне кірсе, сендер де барып солардың артынан кіресіңдер». Біз «Уа, Расулаллаһ! Бұлар яһудилер мен христиандар ма? дедік. «Басқа кім болушы еді», — деді.

Бүгін бәрі солай болып кеткен. Салған үйлеріміздің келбетінің өзі солардың үйлерінің жобасындай. Біздің ата-бабалардың салған үйлеріне қарайық, өзіне тән нақышы бар, ою-өрнегі бар, бір жайлылық бар еді. Қазіргі киімдереміз де солардың киімдерімен бір болып кетті. Бір мода шықса, бәрі жүгенінен сүйреленген бұзауға ұқсап, сол моданың жетегінде кете береді. Мода деген адамды арбау мен алдау ғана. Мысалы, сары реңді ұнатпайтын адамдардың өзі сары түс мода болса, сол мода болғаны үшін ғана киіп жүреді. Өзінің кісілігін жоғалтып, өз түсінігімен киінуден қалған адамдар. Тек елге ұнау үшін, соларға жағу үшін ғана киінеді. Бұл негізінде капиталисттердің пайдасына шығарып қойған ойындары. Мүмин оларға ұқсамауға әрекет жасауы керек.

 Дөрекі, қатыгез, қанталаған және нәпсісінің көзілдірігін іліп алған жүрекпен жиһад жайында әңгіме қозғаудың өзі әбес. Өйткені жиһад тек қару алып соғыса беру ғана емес. Жиһад — Аллаһ жолында жасалған күрестің барлығы.

 Біз ешқандай құн төлемей Аллаһ Тағаланың сыйымен мұсылман ортада дүниеге келдік. Тек

қана Оның кеңшілігімен сондай ортада өмір сүріп жатырмыз. Майда-шүйде нәрселердің өзін құнын төлеп сатып аламыз. Құнын төлемеген нәрсемізді менікі деп дауласу әбеске жатады. Олай болса, ең бағалы нәрсеміз иманымыздың құнын Аллаһқа өтеуге тырысуымыз керек. Қалай өтейміз? Ғибадатта хұшұғ арқылы, көркем қарым-қатынастарымыз арқылы, елдің ақысы мен құқығына қол сұқпау арқылы, мақ-рұм жандарға құшақ жаю арқылы, Аллаһтың жер бетіндегі куәлік етушілері болу арқылы, адамдарға Аллаһтың дінін үйрету арқылы иманымыздың құнын өтеуге тырысуымыз керек.

🌸 Аллаһтың берген уақыт атты нығметін желге шашуға құқылы емеспіз. Мүминнің еш уақытта бос уақыты болмауы керек. Хақ Тағала бір аятыңда «Бір істен босай қалсаң, дереу басқасына жармас!» деп бұйырады. Әрбір қиыншылықтың артынан жеңілдік келеді.

🌸 Пайғамбарымыз Фатима анамызды жүрегінде жоғары тұтатын. Оны әрдайым тақуалыққа бағыттап отыратын. Бірде Фатима анамыз үй шаруасынан қиналғанын айтқан кезінде Пайғамбарымыз «*Бұл дүниеде Жәннат жоқ, Фатима. Осы дүниеде төзгендеріңнің сыйын о дүниеде алатын боласың!*» деген болатын. Сол себепті оған бір қызметші жалдап бермеді. Сол тәрбиені алған Фатима анамыз өнегелі әйел болып шықты.

☪ Ис-жүзінде тәжірибеге асырылмаған сөздердің ешқандай құны жоқ.

☪ Достық сүйген адамның өз сүйіктісінің кейбір сипаттарын өз бойына сіңіріп алуы. Яғни сүйген мен сүйіктісінің арасында бір ортақ тұстар болады. Хақ Тағаламен дос болу үшін Оның жәмәли сипаттары жүрегімізде көрініс таубы керек. Сол кезде достық орнаған болады. Жүректен жаман қасиеттер өшіп, ол жүрек Раббысымен бірге болады.

☪ Барлық сезімдерді тепе-теңдікте сақтай отыру өте маңызды. Шектен тыс махаббат та адамды адастырады.

☪ Аллаһ Тағала ұлы хикмет иесі. Оның хикметі ілім тәрізді шексіз. Өзімен дос болғандарға сол хикметтерден ауыз тигізеді. Хикмет — құпия, жасырын сырлардың ашылуы. Бұл ақылмен жететін нәрсе емес. Яғни хикметі ұғыну мәселесінде ақылдың өзі дәрменсіз. Мұны тек жүрек қана шеше алады. Бір гүлге жолыққан кезде мшрік те ол гүлді көреді, мүмин де көреді, Аллаһ досы болған жандар да көреді. Бірақ әр көрген адамның ол гүлден алары бір басқа. Біреуі гүлді ғана көріп, басқа ештеңе көрмейді. Кейбірі гүлдің әсемдігін көріп бағалайды. Кейбірі гүлмен бірге оның Жаратушысын көріп, тәфәккур етеді. Міне, хикмет осы жерде іске қосылады.

ОН ЖЕТІНШІ ЛЕКЦИЯ

(07.12.2010)

Пайғамбарымыз ﷺ «Оқыған әр намаздарыңды соңғы намаздарыңдай етіп оқыңдар!» деп бұйырады. Мұны істей алу үшін жүрекке рухани күш керек. Бірақ мұны істей алатын болсақ, ол намаз бізді нәпсінің бодауынан құтқарады. Жүрек сол кезде барып осы дүниеден арылып, ақырет өмірін ойлай бастайды.

 Бұл өмір рухани борандарға толы. Құл Аллаһқа жақындаған сайын сол борандардың қарқыны ата береді. Сол себепті рухани борандар ең көбінесе Пайғамбарлардың өмірінде орын алған. Ал пайғамбарлардың арасынан ең көп Мұхаммед ﷺ өмірінде болған. Жүрек зікірмен өз беріктігін сақтауы керек, сонда борандарға қарсы тұратын қауқары болады.

 Мүмин күнәға өш болады, бірақ сол өшпенділікті күнәһарға тасымалдамау қажет. Дәрігер емдейтін кезде науқасты сен неге ауырып қалдың деп, жағасынан алмайды ғой. Өз міндетін атқарып, оны емдейді. Жүректерді емдеу де дәл солай болғаны жақсы.

 Адамның кеудесінде таптаза жүрек болған кезде оның рухани тәфәккүрі артады, нәпсілік тәфәккүрі әлсірейді. Шіркін-ай керемет өмір сүрсем, ананы жесем, мынаны мінсем демейді. Жүрек Аллаһтың ұлылығына қайран болып соға бастайды. Әр ісінде Оған бет бұрады. Ондай адам үшін ғилмәл-йақиннен хаққал-йақинге өту басталады.

 Ең маңыздысы — жүректің хикметті таба білуі. Мәліметтерді апарып санаға қоймаға үйгендей үйіп жинап қоюдың еш пайдасы жоқ. Басты мәселе — соны жүрекке дейін түсіруде жатыр. Осыны істей білгендерді ариф деп атайды. Ғалым білетін адам болса, ариф хикметті ұғынған адам.

🌸 Ариф — барлық нәрсенің артқы жағын көріп, ішкі жағын сезінетін, бұл әлемнің хикметтеріне куә болған адам. Ал ғапыл болса нәпсілік қалауларын іздеп жүріп жүрегін тат бастырып алған адам. Ғапылдың барлық тәфәккүрі дүниелік пайдалар жайында, ал ғарифтікі болса хикмет жайында. Ариф — хикмет оратын адам, Аллаһтың ұлылығын айналадан тамашалай білген адам.

🌸 Білу — қағаз бетіндегі жазудың мағынасына тіреліп қалу емес, жүректің хикметті табуы. Аллаһ Тағала «Білетіндер мен білмейтіндер тең бола ма?» дейді. Білетіндер әр нәрсенің хикметін ұғынғандар, өз әлсіздігін көргендер. Білетіндердің қатарында болу үшін әуелі түнде сәжде жасайтындардың, ақыретті дүниеден артық ұстайтындардың және әр сәтте Хақтың рахымын іздейтіндердің қатарында болу керек. Жүрек осылар арқылы қанат жайып, алысқа самғайды.

Хикметтер мұхит тәрізді. Таза, мінсіз асыл ой сол мұхиттың түбінде жатады.

🌸 Балды жейміз, ал араның жайын бір сәт ойлаймыз ба? Аллаһ Тағала сол балды ағаш басында жеміс етіп те өсіре алар еді. Бірақ бір жәндік арқылы беруде. Ол жәндік үнемі гүлдерді аралап, нәрлі жерлерінен қоректенеді. Оларды денесіне қоймалап, сосын ұясына апарып төгеді. Біраз күннен соң ол балға айналады. Аллаһ Тағала біздің араны

көруімізді қалайды. **«Біз араға аян бердік»** дей отырып, назарамызды соған аударады. Яғни арадан Аллаһ бізге тарту еткен сыйына қарап, ара сияқты болуды, адал нәрселерден теріп, таза жерге ғана қонып, айналаға пайдалы болуға шақыруда.

 Иманның кілті — тәфәккур. Бірақ нәпсі жолындағы тәфәккур емес, ол адамды күйрететін, иманды қамап тастайтын тәфәккур. Ал рухани тәфәккур болса Аллаһ Тағалаға жақындатады. Иманды қамаудан шығарады. Сол үшін де Аллаһ Тағала Құран Кәрімнің 130 жерінде бізді тәфәккур жасауға шақырады. Тәфәккур хикметтің көмекшісі. Бірақ нәпсілік тәфәккур мен рухани тәфәккур бірге бола алмайды. Рухани тәфәккур болуы үшін нәпсілік тәфәккурден бас тарту керек.

 Пайғамбарымыз *«Оқыған намаздарыңды соңғы намаздарыңдай етіп оқыңдар!»* деп бұйырады. Мұны істей алу үшін жүрекке рухани күш керек. Бірақ мұны істей алатын болсақ, ол намаз бізді нәпсінің бодауынан құтқарады. Жүрек сол кезде барып осы дүниеден арылып, ақырет өмірін ойлай бастайды.

 Бұл ғаламдағы барлық нәрсе Аллаһтың ұлылығын паш етегін теңдессіз жәдігер бұйымдай. Жер бетінде 6,5 миллиард адам бар. Ешбірінің түртұлғасы, саусақ іздері бір-біріне дәл келмейді. Әр нәрсенің жасушасы өзіндік төлқұжаты секілді.

🌸 Жаратушы Аллаһ Анкәбут сүресінде «Адам иман келтірдік дей салумен құтылып кетеміз деп ойлайды ма?» деп ескертеді. Демек, жәй ғана мұсылманмын дей салумен әлі іс бітпейді, өміріміздің әр-бір бұрышында Ислам шуағын таратуымыз керек. Тәфәккур бізге бұл мәселеде үлкен көмекші. Өйткені ол хұшұғды арттырады және құлды қателікке бүйрек бұрудан қорғайды.

🌸 Адам материалдық жағынан кепенмен, ал рухани жағынан ізгі амалдарымен бірге көміледі. Кепен бір мезгілден соң шіріп кетеді. Бірақ істеген амалдар ол адам үшін жәри садақа немесе жәри күнә болып мәңгілікке дейін сақталады. Кейбір адамдар тірі кезінде менің кепенім мынадай матадан болсын, бәлен болсын, түген болсын, зәмзәммен жуылсын дейді. Алайда кепен де, тән де шіритін дүние. Басты мәселе — ізгі амалдармен көмілу.

🌸 Кісінің мерейінің үстемдігі тән әсемдігімен немесе әдемі бір адамның қасында болумен болмайды. Шын абырой жүректің әсемдігімен болады. Абдуллаһ бин Сәлул секілді Пайғамбарымыздың қасында жүріп, бірақ ешқандай абырой жинай алмаған адамдар да бар.

Бір ұлы кісі «Байқа, мекенге алданба!» дейді. Яғни мен Қарғаның қасында өмір сүріп жатырмын. Мәдинада тұрамын. Аллаһ Расулының қасында жүрмін деп алданып қалма. Қарашы, Адам ﷺ

Жәннәтта болатын. Жәннаттан киелі, Жәннаттан артық мекен жоқ. Бірақ ол жерден қуылып шықты. Ұлы адамдардың қасындамын деп те өзіңді алдама. Сағләбә атты сахаба Аллаһ Расулының артында намаз оқитын дейді. Біліміңе де алданба. Қарұн біліміне мақтанды да, тайып кетті. Ібіліс те періштелерге ұстаз болып жүріп, біліміне мастанып адасты. Бойыңда рухани ерекшеліктер болса, оған да алданба. Бәлғәм бин Баура Аллаһтың ұлық есімін білетін, дұғалары үнемі қабыл болатын. Өзін ұлық санады да, адасты да кетті.

 Қателеріміздің кешірілуі үшін ең әуелі ықыласпен өкініш болуы керек. Ендігәрі қайталамауға сөз береміз, жылап тұрып, сол күнәдан безгенімізге куәлік береміз.

 Фәни махаббаттардың барлығы Аллаһ Тағалаға деген махаббаттың іргетасы болуы керек. Мүмин өз баласын Аллаһ разылығы үшін өсіруі керек. Отбасына Аллаһ разылығы үшін қызмет жасап, уағызын, дін бауырларына деген насихаттарын басқаны разы қылу үшін емес, Аллаһ разылығы үшін жасайды.

 Өзіміз нақты білмейтін нәрсені басқаға тасымалдамаймыз. Өз көздерімен көрмесе де, Айша анамызға жабылған жаланы өз араларыңда жайып жібергендер жайында Нұр сүресінде «Егер Аллаһтың рахымы түспегенде, оларға азап түсер еді»

делінді. Кімдерге азап түседі деп жатыр. Сахабаларға, яғни бұл іс сондай қауіпті іс.

🌸 Айтылған өтірік бір күні бәрі-бір сыртқа шығады. Өтірікті барып, мұхиттың түбіне тастасаң да, бір күні міндетті түрде су бетіне шығады.

🌸 Аналар қатты жандарына батқан кезде балаларына теріс дұға жасайды. Сосын өмірлерінің бір кезеңінде сол теріс дұғалары алдарынан шығады. Басқа бәле тілден деген. Сол үшін ата-аналардың өте абай болулары, сабырлы болулары, тілдеріне абай болулары керек.

🌸 Өмірдің кейбір асау өткелдері алдына келгенде сабырдың тежегішке баспауы керек. Төзіміміз таусылған кезде Яқуб عليه السلام көрсеткен сабырлылықты есімізге алып, **«О, Раббым! Маған сабыр бер. Сабыр көркем, сабыр неткен көркем іс!»** деп айтуымыз керек. Кішкентай бір сынаққа жолыққан кезде байбаламға салмауымыз қажет. Соған қоса қажет намазын жиі оқу арқылы сабырымызға сабыр қосуымыз керек. Өйткені Аллаһ Тағала **«Сабырмен және намазбен Аллаһтан жәрдем сұраңдар!»** деп бұйырады.

🌸 Барлық қабілеттер мен қасиеттер Аллаһ Тағаладан келеді. Біздің сол Аллаһтан алған қабілеттерімізді дамытуымыз, одан да көркейтуіміз керек. Мұны тек тақуалық арқылы іске асыра аламыз.

ОН СЕГІЗІНШІ ЛЕКЦИЯ

(09.12.2010)

*Өз отанымызда азан дауысын
естіп, ғибадаттарымызды еркін жасап
жүргеніміздің шүкірлігін білдіруіміз
қажет. Барлығымыз соғыс болып жатқан
жерлерде болуымыз мүмкін еді.*

 Тарихқа даналы оймен көз салатын болсақ, зұлымдық шегіне жеткен кезде бір азап қамшысы арқаға тиетіндігін көруге болады. Құран Кәрімде Аллаһ Тағала Ад қауымының, Сәмуд қауымының, Перғауын қауымының азап қамшысы қалай болғандығын, қандай апаттармен жер бетінен жойылып кете барғандарын, құраған ағаштай шабылып тарихтың қоқысына қалай тасталғандықтарын баян етеді.

 Құран Кәрімде 124 мың пайғамбар арасында Бәни Исраил пайғамбарларының көбірек аталуының, яһуди қауымы жайында көбірек сөз қозғалуының себебі мынау:

Сол азғындаған қауыммен пайғамбарлары қалай алысқандығын, қалай үгіттеуге тырысқандықтарын білдіру және содан ғибрат алуымыз үшін назарымызға ұсыну.

Асрұ саадат дәуірінде де Пайғамбарымызды ең көп шаршатқан халық солар болды. Олар әрқашан бүлік шығаруға тырысып жүрді. Демек, Аллаһ Тағала олардың психологиялық болмысын бізге білдіре отырып, бізге абай болуды, сондай күйге түсіп кетпеуді, басымызға солар тапқан бәлені тауып алмауымызды ескерту жасауда.

 Зұлымдық артқан сайын қияметтің аяқ дыбысы жақындап келе жатқандай қаттырақ естілуде. Бүгін зұлымдық көріп, жапа шегіп жатқан адамдардың

халіне бүкіл әлемнің үндемей қарап отыруы, сол зұлымдыққа көз жұмуы деген сөз.

🌸 Өз отанымызда азан дауысын естіп, ғибадаттарымызды еркін жасап жүргеніміздің шүкірлігін білдіруіміз қажет. Барлығымыз Газада болуымыз мүмкін еді.

🌸 Мұсылман бауырларымыз көріп жатқан зұлымдықтың алдында бізге тиетін міндет — ең әуелі мол дұға жасау. Ясин сүресі, Фәтх сүресі, Дұхан сүресін оқып, оларға бағыштау. Онан басқа қандай мүмкіншіліктеріміз болса, соларға пида ету.

🌸 Халардар мен харамдар тұрғысында кейбір адам белгілі бір жерге дейін ғана табандылық көрсетеді. Одан арғы жағында өзіне бір теке жолын тауып алып, тура жолдан сырғып алады. Мысалы, өзіне тиісті емес жолмен тиісті емес нәрсе берілсе, мен мұны сыйлық ретінде алдым дей салады. Пайғамбарымыз ﷺ тағайындаған бір зекет қызметкері зекеттерін жинап келгенінде «О, Расулаллаһ! Мыналар зекеттер, ал мыналар маған берілген сыйлықтар», дейді. Аллаһ Расулы дереу сұрайды. «Бұлар саған зекет қызметкері болмай тұрған кезінде де берілуші ме еді?» Ол жоқ деп жауап бергеннен кейін Аллаһ Расулы: «Оларды дереу қайтарып бер!» деп бұйырды. Бұндай жағдайларға аса сақ болу керек.

 Хақ Тағала Тәубе сүресінің жиырма төртінші аятында «(Ей, Расулым!) **«Егер әкелерің, балаларың, аға-інілерің, әйелдерің, туысқандарың, жиған мал-мүліктерің, кесет болып қалама деп қорыққан саудаларың, өздеріңе жаққан үй-жайларың сендерге Аллаһтан, Пайғамбарынан және Оның жолында жиһад етуден артық көрінсе, онда сендер Аллаһтың (азап) әмірі келгенше күте тұрыңдар! Аллаһ пасық елді оңдамайды» деп айт!»**, деп бұйырады. Яғни азап қамшысы, бастарыңа келетін бәле мен апаттарды күтіңдер деген сөз. Осы аталғандар дүние атты сынақ сыныбының емтиханға арналған құралдары. Бұл құралдарды орын орнымен қолдана білу үшін рух шебер болуы керек. Әйтпесе олардың барлығы адамды тек пәлеге жолықтырары сөзсіз.

 Адам бұл дүниеде аттестат алады, бірнеше жыл ғана оқып диплом алады. Ол диплом зейнетке болғанға дейін кәдесіне жарауы мүмкін. Ал рухани тәлім алғанның жағдайы мұндай болмайды. Аллаһ Тағала өмір бойы оқуымызды, өмір бойы құлшылық жасауымызды қалайды.

ОН ТОҒЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(14.12.2010)

*Асрұ саадат адамының бүгіннің
адамдарынан айырмашылығы —
махаббаты. Пайғамбарымызға ғ деген
соңсыз махаббаты. Адам жақсы көрген
адамының айтқанына құлақ асады.
Пайғамбарымыз махаббат арқылы
баршаның жүрегін баурап алған асыл
тұлға.*

 Адам Хақтан қол үзген кезінде ақымақша салыстырулар жасай бастайды. Мысалы, Аллаһтың әмірлеріне талдау жасап, «меніңше бұл былай болуы керек еді» дейді. Құдды бір ғаламды жаратқан, өзін жаратқан, өзіне кішкене ғана ақыл күшін берген Жаратушы Иесінен артық білетіндей күйге енеді. Аллаһтың бұйрығына жеңіл қарайды. Келешегін білмейді. Сондықтан ақылды уахидің саясында қолдана білу — аса маңызды шаруа.

 Құран бізге жіберілген ең үлкен мұғжиза. Ол шөлде немесе тау басында жүрген бәдәуиден бастап, ең жоғарғы дәрежедегі білім иелерінің қажеттіктеріне жауап береді. Одан қалаған адам рухани оңды заряд алады. Бір әнді қайталап он рет тыңдасақ, жалығып кетеміз. Бір кітапты қайталап қанша рет оқи аламыз. Құран Кәрім адамға сондай бір күш-қуат береді. Қалағаныңша тыңда, қалағаныңша оқы, жалығу деген жоқ. Оқыған адамның рухани жағдайына қарай беретін әсері де әртүрлі.

 Барлық адам сол бір партада отырып оқығанымен, әркім өз көңіл күйінің бұрауына қарай Құраннан әсер алады.

 Пайғамбарымыз берген тәрбиенен асрұ саадат атаулы бір теңдессіз қоғам пайда болды. Ардақты сахабаларға қарап отырсақ, ең сауатсыз, ең қатігез адамдардың ең тақуалы, жанашыр да мейірбан қоғамға қалай айналып кете барғанына куә боламыз.

Жәһилият дәуірі қыз балаларын тірідей топыраққа көміп тастарлық дәрежеде жүрегі солған қоғам бола тұра, Исламды үйренгеннен кейін ағыл-тегіл жылайтын, жүректері мақтадан жұмсақ адамдарға айналды. Бұл Пайғамбарымыздың көп мұғжизаларының бірі. Біз де сондай тәрбие алуға мұқтажбыз. Сондай тәлімнің шәкірті болуға талапкерміз.

 Асрү саадат адамының бүгіннің адамдарынан айырмашылығы — махаббаты. Пайғамбарымызға деген соңсыз махаббаты. Адам жақсы көрген адамының айтқанына құлақ асады. Пайғамбарымыз махаббат арқылы баршаның жүрегін баурап алған асыл тұлға.

 Адам қашан да өзіне өнеге тұтатын кәміл тұлға іздейді. Өйткені фытраты таза. Яғни адам баласының табиғаты пәк болып, бейкүнә фытратпен дүниеге келеді. Бірақ нәпсіқұмарлықтармен сол таза фытрат көміліп, бұзыла бастайды. Іздеген үлгісін көрген кезінде сол ішіндегі таза фытрат сыртқа ұмтыла бастайды. Сол себепті Әбу Жәһілдің өзі Пайғамбарымызға қайран болып, «Сен еш уақытта жалған сөйлемедің» деп мойындайды. Ең үлкен дұшпандарының өзі Пайғамбарымыздың әр сөзі шындық екендігін мойындаған. Бір христиан поптың өзі «Мынадай дидардан жалған сөз шықпайды» деген еді. Бұл не? Кәміл тұлғаға деген қайран қалу!

Демек, асру саадат адамы сол надан адам Пайғамбарымыздың рух күйіне қайран қалды. Оның мейірімділігіне, биязылығына, әдебіне қысқасы, барлық мінезіне қайран болды. Пайғамбарымыз оларды өзіне тартып тұратын үлкен бір тартылыс күшіне айналды. Магниттей адамдарды өзіне қарай тартып, айналасына үйірді.

 Хақ Тағала Фұрқан сүресінде **«Оларға Раббыларының аяттары ескертілген кезде, олар соқыр және саңырау кейіп танытпайды»** дейді. Демек, Аллаһтың аяттары оқылған кезде жүрегіміз аяттар жайында терең ойға батуы керек. «Аллаһ менен не істегенімді қалайды» деген ізденісте болып, тапқан кезде дереу орындауы керек.

 Аллаһ Тағала бір аятында **«Сәждеге кел де жақында!»** деп бұйырады. Сәжде нығметі жаратылғандар арасында тек адамға ғана тарту етілген. Басқа мақлұқатқа сәжде жасау бұйырмаған. Қойлар сәжде жасамайды. Сәжде тек адамның еншісінде. Адам осы нығметтің қадірін білмесе, өзге мақлұқаттардың дәрежесіне төмендейді.

 Фұрқан сүресі 30-аятында Хақ Тағала қиямет күнінде бізді күтіп тұрған тағы бір қатер жайында хабар береді. Қиямет күні Пайғабарымыз **«Раббым! Менің үмметім Құранды түгелімен ұмытып кетті!»** деп шағымданатын болады. Яғни біздің Құранды өмірімізге енгізбегендігімізді, қағаз бетінде үймелеп

қалғанымызды, оқыған Құранымыздың өңешімізден ары өтпегенін айтып арызданады. Аллаһ мұндай жағдайдан баршамызды сақтасын.

 Бір хадис шәрифте былай деп айтылады: «Кімде-кім Құранды үйретіп, сосын оған көңіл бөлмей кететін болса, қарамаса, қиямет күні Құран келіп оның жағасына жабысады:

— О, Раббым! Мына құлың мені қамап қойды. Мені тастап, өзі алыс кетті. Мені амалдарына қоспады. Ол екеуіміздің арамызға Өзің үкім бер!-дейді».

Осының бәрі бізді күтіп тұрған қатерлер.

 Аллаһ Тағала Мұхаммед сүресінде «**Олар Құранды терең ойламай ма?**» дейді. Өмірде барлық нәрсені ойлап жүреміз, солай емес пе? Жейтін тамағымызды ойлаймыз, киетін киімімізді де, ертеңгі күніміз не болатынын да ойлаймыз. Ал бәрінен көп Құранды ойлауымыз керек.

 Құраннан рухани пайдалану үш түрлі болады:

Біріншісі — дұрыстап оқу. Қыраатын, махражын үйрену. Әр әріпті тиісінше оқып, тәжуидке дағдылану.

Екіншісі — түсінуге тырысу. Бұл адамның тақуалығына байланысты. Тақуалығы қаншалықты болса, Құранды соншалықты түсіне алады.

Үшіншісі — оның тура жолына түсу. Оқыған әр аятымыз өмірімізде орын алуы қажет.

 Ең үлкен тәлім — Құран Кәрім тәлімі. Ал сол Құран тәлімі қалай болуы керек? Зүмәр сүерісінің жиырма үшінші аятында бізге осы жайында баяндалады:

«Аллаһ сөздердің ең көркемін ұйқасты және жалықпай қайталана оқылатын Кітап етіп түсірді. Раббыларынан қорқатындардың бұл Кітаптың әсерінен төбе шаштары тік тұрады». Демек, Құран бізді қайран қалдырып, кей кезде үрейлендіруі керек. Жәһаннам жайлы айтылған жерлері біздің төбе шашымызды тік тұрғызуы керек. Азап аяттары айтылып өткен жерлерде ойландыруы керек.

 Тауқыметті жерлерде болмауға тырысуымыз қажет. Өйткені балшықты жерден өтіп бара жатқан кезімізде қаншалықты қорғансақ та, бәрібір бір жерімізге балшық жабысады.

 Көз жанарымызды қадағалау өте маңызды. Көзіміз қайда қараса, жүрегімізге сол жақтан ұшқындары кіреді. Сондықтан пайдасыз теледидар бағдарламалары, интернет өкінішке орай, адамдар үшін рухани рақтай деуге болады.

 Бүгінгі қоғамды көріп отырмыз. Құтырған нәпсі барлығын өзіне қарай тартып кетуде. Көшедегі

витриналар, теледидар каналдары ұдайы соған кел-кел деп шақыруда. Қоғам селмен аққан бөренелерге ұқсап ағып бара жатыр. Қаншама таза сулар жер асты құбырларына ағып кетуде. Тап-таза фытраттар бұзылып, жойылуда. Қоғамның жауапкершілігі бәріміздің мойнымызда. Аллаһ Тағала бізге Құран нұғметін берді. Сол Құранның үйреткен тақуалығы өмірімізден табылуы керек. Сосын басқаларға да әмр бил-мағруф, нәһи анил-мүнкәр жасау. Яғни Ислам жолымен жүру және басқаларды да қатарымызға шақыру.

 Аллаһ Тағала тыйым салған нәрселерден қашқақтап, өзімізді күнәлардың тырнағынан қорғап қалу үшін пида ете аларымыздың бәрін пида етуіміз керек.

 Өмірімізде намазды алдыңғы планға шығаруымыз қажет. Намазды кешіктіруге болмайды. Кешіктірген сайын намаз ауырлай береді. Мысалы, он рәкәат намазды ең соңғы уақытқа қалдыратын болсақ, ол рәкәат біздің көзімізге отыз рәкәаттай көрінеді. Ең абзылы — алғашқы уақытында оқу. Хақ Тағала азан дауысымен бізді Өзіне сәжде етуге шақырады. Біз сол шақыруға баруымыз керек. Азан айтылған кезде сирек жағдайлар тыс үнемі намазға барып, хұшуғмен оқып қайтуымыз керек.

 Адамның ең көп ұмытатын нәрсесі — өзінің Раббысы. Раббысын ұмытқан кезде күнәні ойлай бастайды.

Даналық сөздер

 Тышқан мінезді болғандарға, мысық мырза, қожайын болады. Олай болса, нәпсілік сезімдердің тұтқыны болғандардың соңы жем болу. Мысық тышқанды қалай жем қылатын болса, нәпсіқұмарлықтар да адамның рухын өзіне солай жем қылады.

 Түн неге жүкті болса, соны туады. Демек, қоғам не тәрбиелеп шығарып жатса, оның келешегі сол.

 Раушан гүлінің тікенге шыдауы оны хош иісті етті. Қиындықтар қашан да адамды пісіреді. Дерт қиын, бірақ адамды жетілдіреді. Аллаһ жолындағы дерт Аллаһ жолындағы адамға шипа болады. Бірақ күшімізден асатын дерттерімізге Жаратқаннан көмек сұрауымыз керек.

 Раушанның досы тікен

 Кезкелген қанат теңізді асып ұшып өте алмайды. Әркім өз әлін білуі керек, әлін білмеген әлек.

 Ешбір қол көңілден хабарсыз түрде іс жасай алмайды. Демек, бізді іске итермелейтін ішкі сезімдеріміз.

🌸 Жүректегі кір дақтарды су емес, тек көз жасы ғана жуа алады. Иләһи кешірімге бөлену көздердің ылғалдануына байланысты.

🌸 Қарғалар қарқылдай бастаса, бұлбұлдар үндемей қалады. Дөрекі және жаман сөздер рухтың мазасын кетіреді.

البع اصايرن

ЖИЫРМАСЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(16.12.2010)

Өлмек үшін туылдық. Бір табысқа кенелген кезде «шын өмір ақыреттегі өмір» екендігін ұмытпай, тәкаппарланбауымыз керек. Қайта Аллаһқа хамд пен шүкір айтуға тиіспіз. Ал тарылған кезімізде тағы да «шын өмір ақыреттегі өмір» екендігін еске алып, өлімді ойлап, дүниенің жалғандығын ойлап, сабырымызды арттырамыз.

🕌 Мүмин ғибадаттарын еркін жасай алатын жерде өмір сүруге ынтық болуы керек.

🕌 Ғаламдағы не нәрсеге қарамасақ та, онда махаббат ағынын көреміз. Шаянның өзі балапанын арқасына салып көтеріп жүреді. Ешбір хайуанның баласын оңайлықпен қасынан ажыратып ала алмайсыз. Кезкелген топырақта ағаш өсе бермейді, топырақ пен тұқым жарасуы керек. Яғни бұл ғаламдағы барлық нәрсе махаббатпен жаратылған. Осы махаббаттың өзге бір атауы — рабыта. Яғни рабыта махаббат деген сөз. Бұдан артық анықтама берудің де қажеті жоқ. Кейбір адам әдейі не болмаса білместіктен рабытаны табыну жолы ретінде көреді. Пайғамбарымыз *«Мен де сендер секілді пендемін»* дейді. Кейде өзіне қиын сұрақтар сұралғанда *«Сұраған адамың сұраған кісіден артық білмейді»* деп жауап берген кездері де бар. Бұлар өкінішке орай, кейбір білімсіздердің тасаууфты даттау үшін айтып жүрген жаңылыс пікірлері.

🕌 Адамның рухани ортада болған кезіндегі сезімдері басқаша болады. Ал енді көше қыдырып, базар аралап келгендегі сезімері мүлде басқа болады. Сезімдерді берік ұстап тұру үшін берік нәрсеге махаббат болуы керек. Салихалы жаңдармен, Құранмен, ғибадатпен рабыталы болуымыз керек, сонда жағымсыз рабыталардан құтыламыз. Яғни ішкі әлемімізді оңды рабыталармен толтыра алмасақ, теріс рабыталар жаулап алады.

🌸 Сахаба болудың екі айрықшалығы бар. Біреуі — тәнмен бірге болу, екіншісі — жанмен бірге болу. Тән бірлігі болмай, жан бірлігі болатын болса, сахаба емессің. Тән бірлігі болып, жан бірлігі болмаса тағы да сахаба емессің. Сондықтан тән бірлігі өте маңызды. Тән бірлігінен алынған энергия адамды тура жолға бағыттайды. Сол себепті де ешбір нәсіл сахабалар нәсіліндей болуы мүмкін емес.

🌸 Махаббат дәлелдеуді қажет етеді. Пайғамбарымыз ﷺ «Адам сүйгенімен бірге болады» деген. Кімнен сұрасаң да, Аллаһ Расулын қатты жақсы көретіндігін айтады. Бірақ бұл сөзбен бола қоймас. Пайғамбарымызды қаншалықты жақсы көретіндігіміз Оның сүннетіне қаншалықты берік болғанымыздан белгілі болады.

🌸 Өлмек үшін туылдық. Бір табысқа кенелген кезде **«шын өмір — ақыреттегі өмір»** екендігін ұмытпай, тәкаппарланбауымыз керек. Қайта Аллаһқа хамд пен шүкір айиуға тиіспіз. Ал тарылған кезімізде тағы да «шын өмір ақыреттегі өмір» екендігін еске алып, өлімді ойлап, дүниенің жалғандығын ойлап, сабырымызды арттырамыз.

🌸 Пайғамбарымыз *«Бүкіл ләззаттарды сындыратын өлімді көп көп еске алыңдар»*, деп бұйырады. Аллаһ Тағала аяттарының бірінде *«Әр тірі жан өлімді татады»* деген. Құран Кәрім бізге үнемі өлімді еске алып, күнәлардан аулақ болуымыз үшін ақырет

уақиғалары, қиямет уақиғалары жайлы сыр шертеді. Біреуге бір жылдық қана ғұмыры қалғандығы айтылса не етер еді? Намазына берік болып, ораны көп ұстап, адамдармен қарым-қатынасын түзеп, әр айтқан сөзіне, басқан әр қадамына мән беретін болар еді. Яғни өлімді ойлау рухани тепе-теңдікті сақтаудың ең үлкен құралы.

 Тәфәккур мәут/өлімді ойлау Хақ Тағаланың ұлық құдіретін еске салады.

 Дүниедегі сапарларымыздың өзіне қаншама дайындық жасап барып шығамыз. Тәфәккур мәут Аллаһқа аттанатын сапарымызға қалай әзірлік жасауымыз керектігін еске салып отырады.

 Тәфәккур мәут өлімнің үрейін жойып, оны көркемудеге деген құлшынысымызды арттырады.

 Бұрынғылар мазарларды қаланың ортасына жасайды екен. Себебі ол жерден өткен-кеткен ғибрат көзімен қарап, өз келешегін есіне түсірсін, соған қарай өмір сүрсін дейді екен. Сондай-ақ мазарларға кипарис ағашын тігеді екен. Кипарис ағашы мәңгіліктің символы, адам оған қараған кезде мәңгілік өмірді есіне алсын дейді екен.

 Тәфәккур мәут жасау үшін ыңғайлы мезгіл түн мезгілі. Өйткені түнде дүниелік байланыстар тоқтай тұрады, тәфәккур оңайласады. Қараңғылық қалаған адамды ұлы сезімдерге ұшырып әкете алады.

 Дүние өмірі ақыретке қарағанда дариядағы бір тамшыдайын емес. Адам ойлауы керек, сол бір тамшы арқылы бір дарияны жиып алуға немесе сол бір тамшының соңынан қуып жүргенде сол үлкен дариядан айрылып қалуы да мүмкін.

 Діни сұхбатта насихат айтқан адамның сөздерінің әсер етуі оны тыңдаған жүректердің рух күйіне байланысты.

 Сұхбат айтқан адам ешқандай әсер бермей жатса, ол сұхбат тәндердің жиылуынан ары аса алмағаны. Ал сұхбат сұхбат болуы үшін жандар жиылуы керек, рухани бірлік болуы керек. Әйтпесе ол жиын шайға жиылу ғана болады.

 Діни сұхбатқа ғибадатқа барғандай толқыныспен бару керек. Барған адам дін бауырларымен Аллаһты отырып еске аламын деген ой болуы керек. Сонда жүрегі дайын барады.

 Діни сұхбатты жүрекпен негізінде, жасау керек, тілмен емес. Тіл тек оның тілмәшші ғана. Яғни жүрек болған жерде сұхбат бар, жүрек қатыспаған жерде сұхбат та жоқ.

 Сахабалар сұхбат тыңдап тәрбиеленген. Ол кезде кітап оқу, дәпер ұстау деген жоқ. олар Пайғамбарымыздың аузынан шыққан қара сөздерді тікелей жүректеріне қоймалайтын. Жәһилиә кезінде мейірімнен, жанашырлықтан жұрдай адам болып

жүргенде Пайғамбарымыздың сұхбатынан теңдесі жоқ қоғам тәрбиеленіп шықты. Әттең, біздер жасаған сұхбат та осындай болса екен. Сұхбаттар сол сұхбатқа қаншалықты жақындаса, соншалықты бағалы.

 Сахабалар Аллаһ үшін, Пайғамбары үшін пида болуға дайын тұратын. Бұл оларға Расулұллаһтан дарыған қасиет. Аллаһ Расулынан алған қуат арқылы олар Оның бояуымен боянды. Онымен біртұтасқа айналды. Сол боянудың нәтижесінде олар **фәнә филләһ** және **фәнә фир-расул** болды. Барлық жерде Аллаһтың ризалығын ғана іздейтін болды. Олардың бойында бір тұлғалық қалыптасты. **Әл-әмин, әс-садық** тұлғалығы. Пайғамбарымыздың тұлғасынан үзінді немесе бөлшегі болуға барлығы қолдырынан келгенінше тырысты. Сосын әмр бил-мағруфқа кірісті. Уағыздаудың маманына айналды бәрі. Әрбір барған жерлерінде Аллаһтың куәгерлері болды. Міне, Хақ Тағала біздің де солар секілді болуымызды қалайды. **«Мұһажирлер, ансарлар және олардың ізінен келгендер ихсан иелері»** деп атап, оларға разы болғандығын баяндайды және оларға Жәннаттарды уәде етеді.

Даналық сөздер

 Өз жүріс-тұрысымен, іс-әрекетімен, мінез құлығымен үгіт болған адам сөзбен үгіт айтқан адамнан артық.

 Күндіз секілді жарық шашып тұрғың келсе, түнге ұқсаған нәпсіңді өртеп жібер.

 Ашу мен қалау адамды қыли қылады.

 Елшімнен саған жамандық келмесін десең, өзгелерге жаман ойлама!

 Жастардың айнадан қарап көре алмаған бейнелерін, қариялар дуалға қарап-ақ көреді. Яғни тәжірибе оларды ақиқатқа жақындата түскен. Қарияларда тәжірибе бар, бірақ күш-жігер жоқ. Жастарда күш-жігер көп, бірақ тәжірибе аз. Жастардың жігері мен қариялардың тәжірибесі бірлесуі керек.

 Кімнің бойында сұлулық болса, ұмытпасын оны қарызға алған.

 Жүрегі мен сөзі бірдей болмаған адам жүз тілді білсе де, бәрі-бір тілсіз саналады. Яғни айтқандарының әсері болмайды.

 Діннің түбін түсінуге мүмкіншілік жоқ, оған тек қайран қалу ғана қалады.

 Дүние магнит тәрізді. Барлық сабанды өзіне тартып алады. Тек өзекті бидайлар ғана оның тартылысына бой бермейді.

 Ашкөздік немесе дүниелік нығметтерді қолға түсіруге деген құмарлық адамды хақысы жоқ нәрселерге қол созуға итермелейді.

 Құстар тек өз түрінің құстарымен ғана ұшарды. Пасықтар пасықтармен, ізгілер ізгілермен бірге болады.

 Жақсы досы бар адам айнаны қажет етпейді. Ол досының жүзінен өзін көреді, қателіктерін де, сауаптарын да көреді.

 Қаламың судан, қағазың желден тұратын болса, қанша жазсаң да бекер, бәрі-бір жоқ болады.

 Аяқ киіміңнің біреуі аяғыңа тар келсе, екіншісі де іске жарамайды.

 Есек клиент болып сауда жасауға келетін болса, әрине шикі қауын сатып алар еді.

 Ақыл артынан ах ұрып өкіну үшін емес, алдын ала қамдану үшін берілген.

 Ұзын сөзбен өз мақсатын түсіндіре алмаған өтірік айтқанмен парапар. Оқыған адам өз ақылы деңгейінде түсінеді.

🌸 Пәлекеттердің көбі пайғамбарлардың басына түскен. Өйткені шикі адамдарды жолға қоюдың өзі бір пәлекет.

🌸 Әлі қанаты қатпаған құс ұшуға тырысса, алғашқы кездескен жыртқыштың жемі болады. Демек, әркім өз әлін білгені дұрыс.

🌸 Бал әр ауызға тәтті. Жұмсақ сөз, жағымды сөз әр ауызда тәтті.

🌸 Соқыр адамның өзі кемшіліксіз күннің туғанын оның ыстық шуағынан аңғарады. Мүмин адам парасатты болуы, уақиға болмай жатып білуі керек.

🌸 Құрсағың бала тумайынша қаның сүтке айналмайды. Яғни бір қиындыққа жанкештілік көрсетпейінше нәтиже күтпе.

ЖИЫРМА БІРІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(21.12.2010)

Дененің күші болғанындай көздердің де күші болады. Көзден энергия шығады. Егер рахым көзімен қарайтын болса, шыққан энергия рахым болып барады. Жоқ, егер қызғаныш, көре алмаушылық көзімен қарайтын болса, ол энергия теріс әсерін тигізеді. Яғни салихалы жандардың назары әсемдік таратады. Жаман адамдардың назары болса, жағымсыздық таратады.

 Діни сұхбаттың бір нәтижесі болуы керек. Оның ең үлкен нәтижесі — қызмет. Сұхбаттың бойымызға қаншалықты пайда дарытқнадығы қызмет етіп, етпеуімізден белгілі болады. Бірі сұхбатқа барып жүрсе, бірақ Аллаһ жолына қызмет етуге асық болмаса, ол сұхбат емес құрғақ жиын ғана.

 Қызметтің ең үлкен пайдасы көңілдерге кішіпейілділікті орнатуында. Өйткені тәкаппар адам қызмет ете алмайды.

 Жаратқан Ие құлының бойында мейірбандық орын тебуін қалайды. Мейірбан жандар қызмет етеді. Мейірім болмай, кәміл мүмин боламын дедудің өзі мүмкін емес.

 Иманның ләззаты — мейірімді тату, мейірімнің көрсеткіші болса, қызмет ету.

 Қызмет адамға кішіпейілділік пен қарапайымдылық сыйлайды. Бұл дегенің қызметті жасырын түрде, ешкімге мақтанбай, тек Аллаһ разылығы үшін жасау. Қызметке ешбір фәниді және өз нәпсісін араластырмау. Тәкаппарлық пен өзімшілдікке бой алдырмау.. Біз мынау істедік, ананы бүйттік, мынаны сүйттік демеу. Өйткені құл өзіне Аллаһтың берген нығметтерінің арқасында ғана қызмет етіп жатқандығын біледі.

🌸 Қызмет адамының бойында қарапайымдылық, ал тілінде хамд пен шүкір сөздері артады.

🌸 Құл үшін шүкірлік ете білудің өзі өте үлкен нығмет. Аллаһ Тағала бір аятында **«Шүкірлік ететін құлдарым өте көп»** демейді, **«аз»** дейді. Неге аз? Өйткені нығметтерді көбіне құл өзінен деп біледі. Бұл менің қабілетім, бұл менің еңбегім, бұл менің жетістігім дейді. Ал шын мәнінде, Раббысы мүмкіндіктерін жасап бермесе, құл ешқандай жетістікке жете алмайды.

🌸 Мүмин рухани даму үшін Раббысының өзіне берген күші жеткенше қызметте болуы керек. Қызметтен шаршау, қашу деген болмауы керек. Шетке қарай сытылып, үйінде жатып тәсбих тарту, намаз оқу жеткілікті емес. Мұсылман қоғамшыл болуы керек. Мұхаммед үмметінің дертіне ортақ болуы, қызметіне ортақ болуы қажет. Дені сау адам науқасқа қызмет етеді, науқас адам сау адамға дұға етеді. Дәулетті адам кедейге қызмет етеді, кедей оған дұға етеді. Ата-ана баласына қызмет етеді, Аллаһ жолына тәрбиелейді, ал ол перзент қиямет күні ата-анасына жәри садақа болады. Айналып келгенде, бүкіл мүминдер бір-біріне жауапты. «Мен міндетімді атқардым, менің ісім бітті!» деу жоқ. Аллаһ Тағала құлынан күшінен асатынын талап етпейді.

 Бүгінде жер беті өрттің қалдығы, шөлдегі аурухана іспеттес.. Бәрімізге бір-бір міндет бар. Қолымыздағы мүмкіншіліктерді жақсылап пайдалануымыз, адамзатқа жанымызды, басымызды тігіп қызмет етуіміз керек.

 Иман өте үлкен нәсіп. Адамға бүкіл дүниені берсе де, бүкіл мұхиттар алтын болса да, бәрі-бір түбінде осы дүниеде қалмақ. Ал мәңгілік бақыт ол — мүмин болып тіршілік ете білу, мүмин болып соңғы демді беру.

 Сұхбаттарда рухани нәрді неғұрлым көп алу үшін қызмет адамы болу маңызды.

 Ислам — жіңішкелік, әдептілік, сезімталдық, көңіл таба білу.

 Дененің күші болғанындай көздердің де күші болады. Көзден энергия шығады. Егер рахым көзімен қарайтын босла, шыққан энергия рахым болып барады. Жоқ егер қызғаныш, көре алмаушылық көзімен қарайтын болса, ол энергия теріс әсерін тигізеді. Яғни салихалы жандардың назары әсемдік таратады. Жаман адамдардың назары болса, жағымсыздық таратады.

 Дұға өте маңызды. Адам өзінің дәрменсіз табиғатын дұғада сезінеді. Өзінің әлсіз, дәрменсіз,

қауқарсыз, күшсіз екендігін мойындап барып, Раббысынан сұрайды. Кей жандар дұға мәселесіне көп көңіл бөлмейді. Аллаһ оны адам етіп жаратты, мыңдаған түрлі нығметтер сыйлады, ал ол қолын жайып дұға етуге ерінеді. Ал енді біреулер дұға етеді, бірақ сол дұғаның жолында болмайды. Дұғаның жолында болу қалай болады? Дұғаны сөзде қалдырмау, ізгі амалдармен қуаттандыру, тәубе және ғапылдықтан алыс тұру арқылы болады...

 Жаңбыр жауып жатқанда Аллаһ Тағаланың тәңірлік хикметіне ой жүгіртіп, «О, Раббым! Мына сулар қалай құралды? Аспанда тазарып, жер бетіне рахым болып түсіп жатыр!» деп тәфәккур жасау керек. Бақырайып субүркекке қарағандай қарап отыра бермей, жаңбырдың артындағы хикметті көре білу керек.

 Әр істейтін ісімізді иншаллаһ дей отырып, Аллаһтың рұқсатына байланыстыру керек. Бір мезеттен соң бармыз ба, жоқпыз ба, беймәлім. Бәрін тек Аллаһ қаласа және бұйыртса ғана жасай аламыз. Сол үшін әр сөз бен істің басында иншаллаһ деуіміз керек.

 Адам абыройын төгіп алатын болса, қайта жиып, теруі аса қиын жұмыс. Бір дуал қисық өрілсе, оны құлатып қайта қалаймыз. Бірақ адамның тұлғасы қисайса, оны қалпына келтіру аса қиын.

 Бәріміз әділетсіздікке ұшырауымыз, жамандыққа душар болуымыз мүмкін. Ондай шақтарда Юсуф пайғамбардың бауырларына қолданған әдісі ұмытпайық. Жамандықты тарқатудың ең көркем жолы — жақсылық жасаумен жауап қайыру. Жамандыққа жамандық жасасақ, оның кегін арттырамыз. Бірақ егер жақсылықпен жауап қайырсақ, жұмсарып, тіпті, өзі қатесін түсінеді. Адам қашан да сый, құрметтен жеңілген. Бізге дұшпан болған адамды жақсылық жасау арқылы жеңеміз. Қанша жерден біздікі дұрыс болса да, жамандықпен қайтарсақ, зиян көреміз. Бірақ Юсуф пайғамбардың әдісін қолданатын болсақ, біздің көңіліміз жай табады, айналамыз да тыныш болады.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

ЖИЫРМА ЕКІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(23.12.2010)

Юсуф عليه السلام Аллах Тағалаға
жалбарынуларында: «О, Раббым!
Билікті маған Сен бұйырттың!»
дейтін. Демек, адам Аллахтың берген
мүмкіншіліктеріне табанын басып,
қаншалықты жоғарыға шықса да, әсте
«Мен» демейі керек. «Мен» сөзінің үстін
айқыштап шегелеп тастауы керек,
тіпті.

 Гидаятқа шақыратын адамдар мейірімді болуы тиіс. Мейірімсіз адамның жүрегі қатты. Ал қатты жүректерден оңды қуат шықпайды, қатыгездік шығады. Ондай адамдардың өздерін қайта өңдеуден өткізуі керек. Мейірімі мен жанашырлығын кеңейтуі керек. Пайғамбарымыз ﷺ бір күні мейірім жайында әңгіме қозғады. Сахабалар жарыса: «Уа, Расулаллаһ! Біз бәріміз мейірімдіміз. Балашағамызға, әйелдерімізге жақсы қараймыз» десті. Пайғамбарымыз: *«Мен оны айтып отырғаным жоқ. Шын мейірім — бүкіл мақлұқатты қамтитын мейірім»*, деді. Яғни Аллаһтың барлық мақлұқатына, тіпті, жыланға дағы мейірім көзімен қарау.

 Гүлшешектердің топырақ бетіне өсіп шығып, кебетін, әсемдігін, түрлі реңдерін жаятыны секілді құл да өзіне Аллаһтың берген қабілеттерін дамытуы керек. Бұл жолда ол көптеген кедергілерге жолығады, бірақ жығылмайды және ол кедергілердің бәрін бір-бірлеп асып өтеді.

 Қатты да қатал жүрекпен уағыз айтылмайды.

 Уағыздайтын адамның көркем мінез бен адамгершілік тұлғаға ие болуы керек. Бұларға ие болмаған адам қағаз бетінен қаншалықты дұрыс оқыса, оқысын, хақты қанша айтса, айтсын оның сөзіне ешкім иық бұрып қарамайды. Жаббар Тағала сол үшін депайғамбарларды өмірі кіршіксіз таза адамдардан таңдаған. Өмірінде ақауы болған адам

пайғамбар болмаған. Пайғамбарлар пайғамбарлық міндеті мойындарына артыла салысымен дереу мұғжиза көрсетпейді. Себебі оның ары қоғам мұғжизасыз да оның сөзіне сенетіндей, «Бұл адамның аузынан жалған сөз шықпайды, ол шыншыл адам» дегізетіндей дәрежеде пәк.

🕌 Қиямет күні адам ең жақындарынан, бауырынан, әкесінен, анасынан, жұбайынан, балаларынан да қашатындығы баян етіледі. Яғни осы дүниеде тірегі болған, ең арқасүйері болған нәрселердің бәрінен қашатын болады. Қиямет жайында Құранда **«Қатты және ауыр сынды күн, бәлесі мол, тарылушы, күйзелтуші күн»** деп сипат беріледі. Күн жақындап, қатты күйдіреді, маңдайдан аққан тер біреудің тобығына жетсе, біреудің тамағына дейін жетеді. Кейбіреуін тіпті, тұншықтырып тастайтындығы айтылады. Сол күннен қорғану үшін бүгін мольнан қайыр жасау керек.

🕌 Юсуф عليه السلام Аллаһ Тағалаға жалбарынуларыңда: **«О, Раббым! Билікті маған Сен бұйырттың!»** — дейтін. Демек, адам Аллаһтың берген мүмкіншіліктеріне табанын басып, қаншалықты жоғарыға шықса да әсте «Мен» демеуі керек. «Мен» сөзінің үстін айқыштап шегелеп тастауы керек тіпті.

🕌 Юсуф عليه السلام ұдайы соңғы демінің қамымен жүретін. **«О, Раббым! Жанымды мұсылман күйімде ал!»**, — деп дұға ететін. Өмірде кәмілдікке

жеткен ол, енді жан беруде де кәмілдікке жеткісі келген. Негізінде пайғамбарлар үшін соңғы демдерін уайымдау қажеттілігі жоқ та шығар, бірақ ол үмметіне өнеге болу үшін осылай істеген.

 Юсуф басынан өткізген соншама қиыншылықтарына қарамай, Аллаһ Тағаланың өзіне берген нығметтерін санап, тізіп шүкір айтқан. «О, Раббым! Менің басыма мынадай қиыншылық түсті, олай қиналдым, былай қиналдым!» деген. Азаптары жайында айтпаған, қайта олардың өзін нығмет деп көрген. Өйткені азап адамды пісіреді, шикіліктерден құтқарады.

ЖИЫРМА ҮШІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(28.12.2010)

*Әр адамның бойында күпірге де,
иманға да апаратын қабілеттер бар.
Өйткені адамның бойында Аллаһтың
барлық көркем есімдері көрініс тапқан.
Ешкімнің иманды болуға кепілдігі жоқ.*

🌸 Тәфәккур — ең үлкен ғибадат. Тәфәккур — иманның кілті.

🌸 Ғаламдағы егіз ештеңе жоқ. Тәні мен жаны, сырты да, іші де бірдей болатын екі адам жоқ. Іздері бірдей болатын екі саусақ таба алмайсыз. Бір-бірі-нен аумайтын екі апельсин ағашы, екі алма ағашы жоқ. бір-бірінің копиясы болатын екі жануар да көрсете алмайсыз. Бұл Аллаһ Тағаланың теңдессіз жарату шеберлігі. Қызыр عليه السلام Мұсаға عليه السلام «Құстың тұмсығындағы бір тамшы суды көрсетіп, сенің ілімің, менің ілімім, келіп-кеткен қаншама тір жан болса, солардың бәрінің ілімін қосқанда дариямен салыстырғанда мына тамшы судай ғана. Аллаһ Тағаланың ілімі болса, соңы жоқ дария» дейді. Мұны көкеймен ұғыну бізге шын мәнінде "еш" екенімізді мойындатады. "Еш..."

🌸 Бір тақталар болады, үстінде «Еш» деген жазу. Арғы жағында «Өзіңді таны, өзіңді біл!» деп жазады. «Еш» болу — Аллаһтың ұлылығы алдыңда өзіңді ештің еші деп көру, тәкаппарлық, менмендік секілді шайтанға тән сипаттардан ада болу. Өйткені менмендік келген жерден, «ештік» кетеді. Ал негізінде барлық нәрсе «еш»-тен басталады. Сол кезде «Раббым-ай!» дер адам. Жүрек содан кейін іске қосылар.

🌸 Аллаһ Тағала өз құлдарына күре тамырынан дажақын. Дүниеде 6,5 миллиард адам бар. Адам

атадан бері қаншама адам өмірге келіп кетті, қияметке дейін қаншасы келіп кетпек?! Бәріне де ең жақын Аллаһ. Бәрінің ойынан өткенді білетін, неткен ұлы құдірет, неткен асқақтық, ақыл жетпес ұлылық.

🌸 Әр адамның бойында күпірге де, иманға да апаратын қабілеттер бар. Өйткені адамның бойында Аллаһтың барлық көркем есімдері көрініс тапқан. Ешкімнің иманды болуға кепілдігі жоқ. Аллаһтың «Мұдилл» сипаты келіп құлдың астан-кестенін шығарады. Сол үшін де Жаратқан Ие «Тек мұсылман болған күйде жан тапсырыңдар!» деп бұйырады. Ол үшін мұмин үнемі қорқыныш пен үміт халінде жүруі керек. Яғни иманын жоғалтып алудан сескеніп жүруі тиіс. Қарұн Аллаһтың «Һәди» есімінің нығметін татқан еді. Соңғы кездерде малына сенді, малына сиыңды да Аллаһтың кәріне душар болды. Сонда «Мұдилл» сипатының дәмін татты. Ал Мұса пайғамбармен белдескен сиқыршыларға басында Мұдилл сипаты төніп тұрған жерден, сондай бір жағдай болып, Һәди сипатына алмастырылды. Барлығы да нидаят тауып барып жан тапсырды. Олай болса, тар жол тайғақ кешудеміз. Табанымыздың асты тайғанақ. Аллаһ Тағала табанымызды тура жолда мығым етсін.

🌸 Әйелдер екі соңсыз полюстің арасында қалғандай. Пайғамбарымыз «Өмірдегі ең бағалы жан — салихалы әйел» дейді. «Жәннат аналардың табанының астында» дейді. Кімге қызмет етейін

деп сұраған сахабаға үш мәрте «Анаңа!» деп жауап береді. Екінші жағынан «Жәһаннамда ең көп әйелдер екендігін көрдім!» деп ескертеді. Қоғамдарға көз салатын болсақ, қай қоғамда салихалы әйелдер көп болған болса, сол қоғам мәдениеттің, адамдықтың шыңына қарай өрлейді. Ал егер әйелдері бұзылған болса, ондай қоғам сазға батады. Көшелер әйнек сынықтарына толы болса, ол қоғам күйреп кетеді. Мысалы, бүгінгі әлемді алайық. Барлық жерде бір зат сату үшін жарнамаға жартылай жалаңаш әйелді қойып қояды. Ал ол әйелдің табиғатындағы нәзіктік, тазалық пен ар-ұят осылай жоғала береді. Әйелдерді бағалап жатқандарына сендіріп, керісінше, олардың аяқ асты қуыршақ етуде.

 Әр көрген аяулы көрінісімізде өзімізді соның орнына қоюымыз қажет. Сол қайғының қасынан табылуымыз керек. «Маған не қыл десін?» деп, теріс айналу жоқ. Біз болашағымызды біле аламыз ба? Мысалы, Палестина.. Ол жерде қырылып жатқан бүлдіршіндерді, зұлымдық көріп жатқан адамдардың тағдырына алаң болуымыз керек.

Исламға қызмет жолында шаршау, шалдығу жоқ. Шаршау әлсіздікті білдіреді. Аллаһ жолында шаршадым деуге болмайды. Пайғамбарымыз шаршауды білмейтін. Таифте тас боранға тұтылса да, бір кісінің мұсылман болуы оны шаттандырып, бәрін ұмытып кете салды. Біз де бір кісінің қолымызда

иман келтіруін ең үлкен бақыт санап, басқаны елең санамауымыз керек.

 Пайғамбарымыз ﷺ әлемге мейірім болып жіберілген. Аллаһ бізге сол мейірімнің парқына баруды нәсіп етсін.

 Басымыздан әлі не өтері беймәлім. Сол үшін де үнемі хамд, зікір және шүкірден қол үзбеуіміз қажет-ақ.

ЖИЫРМА ТӨРТІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(30.12.2010)

*Дүниеде ең түкке тұрғысыз
нәрселерге бола қырық дүкен
аралаймыз, қырық жерге арызданамыз.
Ал негізгі болашағымыз, мәңгілік
өміріміз үшін қанша жерді араладық?!*

🌸 Мүмин бастан кешірген қиындықтарына, сынақтарға сабырлылық танытса, Аллаһ Тағала оны міндетті түрде есендікке қауыштырады. Әр қиындықтан соң жеңілдік есігі міндетті түрде ашылады.

🌸 Барлық адамдар жүрегін тазартуға, нәпсісін тәзкие етуге мұқтаж. Жүректі тазартып, тәзкие етілмесе, Хақ Тағаламен жақындық орнату мүмкін емес. Дінді алып жүру мүмкін емес.

🌸 Иләһи хикметтер жүректерге түн мезгілдерінде ашылады. Мұны сезінгісі келгендер таңсәрі мезгіліне өте көп көңіл бөлуі керек.

🌸 Мұсылмандар тәухидтің қос өзегіне, орталығына ие болуы керек. Тәухидтің бірінші орталығы — Қарба. Ол жер Адам атадан Пайғамбарымызға дейін көптеген пайғамбарлардың, салихалы жандардың зиярат еткен мекені. Тәухидтің екінші орталығы — Ақса мешіті. Ол жер Мұса пайғамбардан Иса пайғамбарға дейін Исраил ұлдары пайғамбарларының басым бөлігі зиярат еткен құтты мекен. Бұл қос мекен дүниенің ең құтты да киелі мекендері. Оларға ие болып қалмасақ, уысымыздан кетеді.

Дін — аманат. Ие болмасақ, ол да қолдан шығып кетеді. Осыны ұмытпау керек. Бүгін Ақса мешіті қолдан-қолға өтуде. Егер мұсылмандар лайық бола алса, қайтарып алар еді.

🌸 Адам нәпсі бөгетін асып өте алғанда періштелерден де жоғары дәрежеге жетеді. Өйткені періштелерде нәпсі жоқ, яғни кедергі жоқ. Ал адамның нәпсісі бар, кедергісі бар.

🌸 Қиямет күні өте жіңішке есепке тартылатын боламыз. Кішкене амалдарымыздың өзі ортаға төгіліп, есебі сұралады. Пенделер «Уа, Тәңірім! Дүниедегі ешбір нәрсе ұмыт қалмай жазылыпты» дейтін болады. Дүниеде қанша құмырсқаны езіп өттік, қанша жүректі ренжіттік, өзіміз де білмейміз. Аллаһ Тағала барлығын сол жерде көз алдымызға әкелетін болады.

🌸 Намазға қатты маңыз беруіміз керек. Бізге парыз болған алғашқы құлшылық — намаз құлшылығы. Оның үстіне тікелей, яғни Жәбірейіл періште араға салынбастан, тікелей парыз болған құлшылық. Намазды қаншалықты хұшүббен оқитын болсақ, соншалықты арыламыз. Намаз — Хақ Тағалаға жақындаудың дәнекері. Мүмин үшін берік сауыттай қорғаныс. Ол мүмин мен кәпірдің арасындағы ең үлкен айырма. Мүддәссир сүресінде айтылғандай, Жәннатқа кіргендер Сақар тозағына кіргендерден себебін сұрайды. Олар сонда «Біз намаз оқымаушы едік» деп жауап береді. Демек, намаз мүминнің қасеті, тұлғасы. Бірақ намаз оқу оңай шаруа емес. Өйткені намаз жүрекпен оқылады. Пайғамбарымыз ﷺ айтады: «Екі адам намаз оқиды, бірақ араларында жер мен көктің айырмашылық болады». Арадағы

сол айырмашылық жүректегі хұшуғқа байланысты. Демек, намазда ең бастысы — хұшуғды ұстап алу.

 Дүниеде ең түкке тұрғысыз нәрселерге бола қырық дүкен аралаймыз, қырық жерге арызданамыз. Ал негізгі болашағымыз, мәңгілік өміріміз үшін қанша жерді араладық?!

 Жүрек Аллаһтан ұзақ босла, Аллаһ Тағала нығмет берген сайын ол өзінің кереметтігімен таптым деп ойлайды.

 Бүгін қарап отырсақ, бұрынғы өткен қауымдардың жер бетінен тып-типыл жойылуына себеп болған жағдайлардың бәрі бар. Лут қауымының жолындағы адамдар бар. Ад пен Сәмуд қауымының өзін үстем санап құтырған, басқаларды қор көретін адамдары толып жатыр. Шұғайыб пайғамбардың қауымы секілді арам пиғылды, құтырық адамдар қаншама. Бірақ Аллаһқа шүкірлік айту керек, Хақ Тағала Өзінің азап қамшысын жібермей отыр, Мұхаммед үмметін астан-кестен етпей отыр. Өйткені Пайғамбарымыз ﷺ «О, Раббым! Үмметімді басқа үмметтер секілді азаппен жойма!» деп дұға еткен болатын. Сол себепті пәлекеттер бөлек, бөлек, аздап келуде. Мұны аңғарып жатқан ешкім жоқ, біреулер оны табиғат уақиғасы деп, өтіп кете салады. Рас, ол табиғи уақиға, бірақ әр табиғат апатын қоздыратын, әрекетке көшіретін рухани күш бар.

🌸 Бүгінде ер мен әйелдің теңдігі деген мәселе көп қозғалып жүр. Еркек пен әйелге бірдей қабілеттер дарытылған болғанда, балаға кім қарайтын еді? Ауыр жұмыстарды кім істейтін еді? Аллаһ Тағала анаға бөлек қасиет, әкеге бөлек қасиеттер дарытқан, екеуі бірін-бірі толықтырып тұрады.

🌸 Хақ Тағала әке мен ананың ақысына үлкен маңыз береді. **«Оларға ту деп те кейіме, оларды сөкпе, ол екеуіне көркем сөз сөйле»** деп бұйырады. Адам дүниеге қауқарсыз болып келеді. Әкесі мен анасының демеуімен ғана қанаты қатаяды. Қартайған кезінде бәрі кері кетеді. Күш азаяды, зейіні шаршайды, жүйке жүйесі бұзылады, қайтадан балаға айнала бастайды. Міне, әсіресе сондай шағына жеткен кезінде ата-анамызға көбірек құрмет көрсетіп, жүректеріне қаяу түсірмеу — бәріміздің асыл борышымыз.

Бір хадисінде Пайғамбарымыз ﷺ айтады:

«Ұйықтап кетіпін. Түсімде Жәннатта тұрған екенмін. Біреудің Құран оқыған дауысын естідім. Жәннаттағылардан «Ол кім?» деп сұрадым. Олар «Бұл Хариса бин Нұғман» деп айтты». Осыны айтып берген кезде Айша анамыз себебін сұрайды. Пайғамбарымыз айтады:

«Ізгіліктің міне, осындай сыйы болады. Хариса анасына ең жақсы қарағандардың бірі болатын».

Тағы бір хадисінде Пайғамбарымыздың ﷺ жанына бір кісі келеді, қасында кәрі бір кісі бар екен. Пайғамбарымыз оның кім екендігін сұрайды. Ол кісі әкем деп жауап береді. Сонда Пайғамбарымыз ﷺ:

«Оның алдынан жүрме! Одан озып отырма, оны шақырған кезде жақсы сөзбен шақыр және онымен әрқашан жұмсақ тілмен сөйлес!» — деп бұйырды.

 Екі маңызды міндетіміз бар: Біріншісі — қартайған әке-шешемізді ұмытпау. Екіншісі — салихалы балалар тәрибиелеуге қайрат жұмсау.

 Ғұмыр үш кезеңнен тұрады:

Біріншісі — балалық шақ кезеңі, дерменсіздік кезеңі.. Адам бұл кезеңде қамқоршының қанатын паналауға мұқтаж.

Екіншісі — жастық кезеңі, күш пен қуатының толысқан кезеңі..

Үшіншісі — жастық дәуірінің аяқталып, қайтадан кері қарай балалыққа оралу — кәрілік кезеңі.

 Жастар қартайған ата-аналарына қалай қарайтын болса, ертең балалары да оларға солай қарайтын болады.

🌸 Дін махаббатпен ұсталынуы керек. Махаббаттың нәтижесі — әдеп. Яғни адамның қаншалықты діндар екендігін әдебінен білуге болады.

🌸 Бір күні Хасан Басри Хазіреттің жанына төрт кісі келеді. Біреуі құрғақшылық жайында айтады.

— Жаңбыр жоқ, айнала құрап кетті, ештеңе өспей қалатын болды, дейді.

Екінші адам пақырлығын айтады. Үшінші адам биыл егін алқабының өнім бермей қалғандығын айтады. Барлығы Хасан Басриден дұға жасауын өтінеді. Ал ол болса, олардың әрбіріне истиғфар айтуды насихат етеді. Қасындағы адамдар оған:

— О, алдияр! Бұл кісілердің барлығының дерттері әртүрлі, бірақ сіз бәріне бірдей нәрсені өсиет еттіңіз, бұл қалай?, дейді. Хасан Басри Хазіреті оларға мына аятты оқиды:

«Раббыларыңнан мағфират сұраңдар. Өйткені Ол аса кешірімді. Мағфират сұраңдар, Ол төбелеріңнен көктен мол-мол жаңбыр жаудырсын, малдарың мен балаларыңды көбейтсін, сендерге бақшалар берсін, сендер үшін өзендер ағызсын...» Яғни барлығының да дауасы — бір болғаны. Демек, өмірімізде истиғфарға осал қарамуымыз керек екен. Өйткені әр дерттің дауасы истиғфар көрінеді.

🕌 Пайғамбарымыз ﷺ Аллаһ жолында жасалған инфәқтың себебінен болған иләһи сыйлардың бірін хадисінде былай әңгімелейді:

«Бір кісі шөлде жол жүріп келе жатады. Аспаннан пәленшенің бақшасын суар деген дауыс естиді. Басын көтеріп қарайды, көкте тек қана бір уыс бұлт бар екен. Иә, ол дауыс бұлттан шығып жатты. Әлгі адам таңырқап, бұлттың бара жатқан жағын аңдыды. Тау, тас, жармас жерлерге келгенде бұлт ішіндегі жаңбырын төгіп, төгіп жіберді. Жаңбыр жауып, жаңбыр сулары бір жерге жиналып, арық болып аға бастады. Енді ол кісі сол жиналған судың қалай қарай ағатынын аңди бастады. Алдынан бір бақша шықты. Су сол бақшаға ағып келе жатыр екен. Бір кісі қолына күрегін алып суды олай, бұлай бұрып, бақшасын суаруға кірісіпті. Әлгі кісі онымен сөйлесуге бел байлайды. "Ей, Аллаһтың пендесі! Атың кім болады?!" — деп сұрады. Ол кісі әуелде бұлттан шыққан дауыс айтқан есімді айтты және неліктен сұрап жатқанын сұрады. Әлгі кісі "Жаңа ғана осы маңайда жаңбыр жаудырған бұлт көрдім, бір дауыс сол бұлтқа сенің атыңды айтып, «Пәленшенің бақшасын суар!», деп айтты. Ал мен бұлттан ізін аңдып отырып, осы жерге келдім. Атыңды сол үшін сұрап жатырмын. Сен қандай амалың үшін Аллаһтың осындай сый-құрметіне қол жеткіздің?". Бақша иесі былай деді: "Егер

қатты қызыққан болсаң, айтайын. Мына өзін көріп тұрған бақша өнім берген кезінде үштен бір бөлігін бала-шағамызбен жейміз. Үштен бір бөлігін садақа етіп таратамын. Қалған үштен бірін еккенге алып қаламын. Менің істегенім сол гана". Демек, қаншалықты инфәқ жасасақ, дүниеміз соншалықты берекелі болады екен.

 Ысырап мәселесіне өте абай болайық. Молшылық кезінде де, жоқшылық кезінде де, ысырап жасау жоқ. Айша анамыз киіле, киіле тозығы шыққан жамаулы бір киімді әкеліп: «Уаллаһи, Расулұллаһ ﷺ рухын Жаратқанға осы киімінің ішінде тапсырды» деді.

Киімдеріміз қарапайым болуы керек. Киіміміз бен түрәлпетіміз «Мені қара!» дегендей болып тұрмауы керек. Өміріміз жұпыны болуы керек, тақуалық бізге осыны бұйырады.

 Мұқтаж жандардың тілеуіне қолымыздан келгенше жәрдемші болуға тырысуымыз қажет. Қолымызда ештеңеміз болмаса, ең болмағанда олардың көңілін алатын сөз айтайық. Құранның бір аятында:

«Оларға ештеңе бере алмасаң, ең болмағанда көркем, көңіл жылытарлық сөз айт» деп бұйырылады. Ештеңеміз болмаса да, езуіміздегі күлімдеуіміз бар ғой. Көңіл жылытарлық бір ауыз

сөзіміз бар. Міне, мұминнің айрықшалығы осы болуы керек. Кей жерлерде байқаймыз, «Саған Құдай берсін, кет» деп жатады. Ал өзіне кім беріп жатыр?

Саудамен айналысып жүрген кезімде бір күні сауда дүкеніме бір мұқтаж адам келді. Сатушы оған «Саған кеше беріп едік қой, тағы келісің» деді. Марқұм әкем дүкеннің ішінде отырған, оларды естіді. «Қара, балам! Мынаны білгің. Аллаһтан үнемі сұраймыз. Аллаһ берді, таңертең таңғы ас іштік. Аллаһ берді, түскі ас іштік. Кешке тағы тамақ жейміз, тағы да береді. Ал мына адам саған екі-үш күнде бір келеді» деді. Демек, мұсылманның қолын кері қайтаруға болмайды. Әрине бұл істі мұқтаж болмаса да, кәсіп етіп алған адамдар да жоқ емес. Оларды да бос қайтармай, аз бірдеңе беріп, көңілдерін алу керек. Өйткені Аллаһ Тағала мұмин адамның қорлануын, төмендетілуін, шеттетілуін қаламайды.

🌸 Ең қиын нәрсе — Аллаһтың берген нығметтерін пайдалана білу. Малды, ақылды, қабілеттерді қолдануды білу. Кімнен сұрасаң да ақылын, малын, қабілеттерін, мүмкіншіліктерінің бәрін керемет қолданып жүрмін деп ойлайды. Ал негізінде олай емес. Бұларды ең кәміл түрде қолдана білгендер сахабалар еді. Өйткені олар мұны Аллаһ Расулынан үйренді. Біздер де солардан үйренуіміз керек, иншааллаһ.

🌸 Жиырма бірінші ғасыр мәдениет ғасыры деп танылуда. Бірақ балалардың өлтірілуі мәселесінде әлі надан қауымның деңгейіндеміз. Ол кездегі балалардың қасабшысы әкелері болатын. Ал бүгінгі қасапшылар аборт жасаушы ақ халатты абзал жаңдар. Ризықты беретін Аллаһ, сенің ризығыңды берген Аллаһ, оның да ризығын беретін Аллаһ. Ата-ана қартайғанда жалғыз қалады. Сол сәби, бәлкім, оларғасүйеу, көңіліне жұбаныш болар ма еді? Басқа балалары шетінен басқа қалаларға көшіп, көшіп, мүмкін сол бала әке-шешесінің қолында түтін түтетіп отырар ма еді. Тағдырды білеміз бе? Неге Аллаһтың тағдырымен ойнаймыз?

ЖИЫРМА БЕСІНШІ ЛЕКЦИЯ

(11.01.2011)

*Жетімдерді қорғап, қарайласу
— бәріміздің ортақ міндетіміз. Тек
оларға қарайласу дегеніміз қолдарына
тоқаш, тәтті ұстата салу емес,
оларға қамқорлық жасау, тәрбиелеріне
ат салысу, рухани және материалдық
тұрғыдан көз-құлақ болу. Өз баламызға
қалай көңіл бөлетін болсақ, оны да дәл
сондай аманат деп көріп, оған да солай
көңіл бөлу керек.*

 Адамға абыройы, ар-намысы, әдептілігі мен ұлы мінезі үшін құрмет жасалады. Бірақ адамдар, өкінішке орай, сол әдептен күн озған сайын бір адым алшақтап бара жатыр. Бүгін қоғам адамдар арасынан адам іздейтіндей дәрежеде. Тасаууф (تَصَوُّف) — адамға сол әдепті дарытатын білім.

 Пайғамбарымыз ﷺ үнемі өз дәрежесін көтеріп отыратын. Хақ Тағалаға шүкірін аз көріп, бұрынғы халіне истиффар айтумен болатын. Айша анамыз «Уа, Расулаллаһ! Өзіңізді неге сонша шаршатасыз!» дегенде, «Ей, Айша! Шүкір ететін құл болмайын ба?» деп жауап беретін. Тағы да Пайғамбарымыз «Аллаһым! Саған ұлылығыңа лайықты түрде тиісінше мақтау айта алмаймын!» деп өз әлсіздігін әрі құл екендігін тіліне тиек ететін. Пайғамбарымыздың өзі осылай дейтін болса, біздің халіміз нешік?

 Арифтер — Аллаһқа жақын құлдар, өз міндеттері мен жауапкершіліктерін жақсы ұғынатын жандар. Аллаһтың берген нығметтеріне шүкірлік білдіре алмағандықтарының уайымымен жүретін жандар. Ал Пайғамбарымыз арифтердің сұлтаны. Нәбәуи мешіті салынып жатқан кезде Пайғамбарымыз өзгелермен бірге тас тасып жүрді. Сахабалар «Уа, Расулаллаһ! Біздің күшіміз жеткілікті, сіз тасымаңыз!» деген кезде, «Сендер мені жайыма қалдырыңдар, менің жауапкершілігім ауыр» дейтін.

 Әр өткен сәтімізде қаншалықты өлімді ойлаймыз? Мазардың қасынан өткенде «мен қазір осы қабірдің ішінде болуым мүмкін еді ғой!» деп, ойға терең батамыз ба? Немесе бір жаназа көлігі өткен кезде «ана табыттың ішінде менің мәйітім болуы мүмкін еді!» дейміз бе? Өмірімізді және жоспарларымызды құрғанда осыны ескереміз бе? Егер солай болса, ақиқатты терең ұғынғанымыз.

 Тасауфты бір ғана сөзбен жеткізуді сұраса, Тасаууф (تَصَوُّف) — тақуалық.

 Бір нәрсені түсіндіру басқа, оны өз өміріңде бастан өткізу бір басқа. Аллаһқа деген махаббат та солай. Махаббаттың ақиқатын тапқан арифтер сондай бір рух күйіне оранады да, жүректерінен фәни дүниеге тиісті барлық нәрсе өшіп кетеді. Ер жеткен адам барып, жас балалардың ойынын ойнайды ма? Міне, арифтер үшін солай, дүниелік қызықтар, ойынсауықтар балалардың асық немесе таспен ойнағаны сияқты.

 Рухани жолдың қашан да өрі мен қыры, қиындықтары болады. Елшімге «келдің бе, қош келдің» деп оңайлықпен айтыла салынбайды.

 Кейде аз зиян үлкен зиянның бетін қайтаратын кездер болады. Мысалы, дүниеде бай болып жүрген адам кедей болып қалады. Бұл сырт қарағанда зиян секілді көрінеді. Бірақ ол бай болып қала берсе, бәлкім, талай адамның ақысын жер ме еді, талай

қателіктерге шашылар ма еді? Бұлардың қасында оның кедейлікке душар болып қалуы кішкене ғана зиян болып саналады да, оны одан әлдеқайда үлкен зияндардан қорғап қалған болады. Өйткені қолының қысқалығы оны көптеген күнәлардан сақтап қалуы мүмкін. Сондықтан да ең дұрысы — басқа түскенге көндігу. Тәуекелмен «Уа, Раббым! Мен үшін осы қайырлы шығар» дей білу...

 Жетімдерді қорғап, қарайласу — бәріміздің ортақ міндетіміз. Тек оларға қарайласу дегеніміз қолдарына тоқаш, тәтті ұстата салу емес, оларға қамқорлық жасау, тәрбиелеріне ат салысу, рухани және материалдық тұрғыдан көз-құлақ болу. Өз баламызға қалай көңіл бөлетін болсақ, оны да дәл сондай аманат деп көріп, оған да солай көңіл бөлу керек.

 Дін — сүйіспеншілік пен пидагершілік. Діни өмір мен діни түсінік сүйіспеншілік пен пидагершілік бар жерде болады. Қатты да қатал жүрекпен дін ұсталынбайды. Пидагершілікті тудыратын — сүйіспеншілік. Сүйіспеншілік болмаса, пидагершілік болмайды. Ал сүйіспеншілікті оятатын — жүректің сезімталдығы. Ол үшін Аллаһ Тағалаға жасайтын ең маңызды дұғамыз «Уа, Раббым! Сезімдерімізді өз ризалығыңа сай ет!» болуы керек.

 Өзімізден төмен жағдайдағыларға жәрдем етуге мәжбүрміз. Мейлі рухани, мейлі материалдық

болсын. Зекеті бар, уағызы бар, инфәғы бар. Осылай қоғамда тәртіп қалыптасады және ынтымағы жарасқан қоғам орнайды.

🌸 Мұсылман адам өзінің пайдасына жарайтын барлық ілімдерді біліп, үйренуі керек.

🌸 Пайғамбарымыз сахабалардың кейбірінің некесін қиярда еркектен: «Құран Кәрімнен қаншасын жатқа білесің?» деп сұрайтын. Сосын мәһір ретінде «Жұбайыңа сол білгендеріңді үйретесің» дейтін. Назар аударыңыздар! Мәһір әйелдің қажеттілігіне беріледі. Пайғамбарымыз ﷺ мәһір ретінде мынанша сүре үйретесің дегеніне қарағанда, демек, ең басты қажеттілік — Құран Кәрім болғаны ғой. Дүние берсе, дүниеде қалады, ал Құран мәңгілік жадында қалып, мәңгілік бақытқа апарады.

ЖИЫРМА АЛТЫНШЫ
ЛЕКЦИЯ
(13.01.2011)

Пайғамбарымыздың өмірбаянын білу өте маңызды. Өмірімізде бақытты күндер болады, қайғылы күндер де болады. Барлық жағдайда Пайғамбарымыздың өмірбаянын көз алдымызға әкеліп, соған сай әрекет етеміз және солай тыныш табамыз.

🌸 Адам үшін ең бағалы нәрсе — уақыт. Сонымен қатар ең бағаланатын нәрсе де — уақыт. Уақытты кері қайтару мүмкін емес. Мүмин адам уақытын ең жақсы түрде пайдалану үшін үнемі ізденіспен жүруі керек. Пайғамбарымыз ﷺ үмметін қатты жақсы көретін, бірақ үмметінің бос отыруын еш қаламайтын. Хақ Тағала құлының бос отыруын мүлде қаламайды. Бір ісінді бітірсең, дереу екінші іске жармас дейді.

🌸 Пайғамбарымыздың үмметіне деген мейірбандығы әке мен ананың өз балапанына деген мейірімінен де асып түседі... Енді ойлап көріңіз, ананың кішкентай бүлдіршінін біреу тартып алса, көзінің алдында найзаға түйреп, ұрып, соғып, ыстық тас бастырса, ол ананың жағдайы не болады? Міне, Пайғамбарымыздың ﷺ үмметіне деген жағдайы сондай еді. Азаптың ең ауыры Пайғамбарымызға жасалды. Бірақ ол өзіне жасалғанды елемей, үмметіне көрсетілген азапқа қатты күйзелетін.

🌸 Аллаһ Тағала бұл дүние өмірін өз қалауынша қомағайланып сүріп жатқандар жайында: **«Олардың тұяқ серпіп жер бетінде асыр салуы сендерді алдамасын. Олардың барар орны — тозық»** дейді. Ал мүмин бұл дүниенің тек сынақ орны ғана екендігін еш ұмытпайды, ақыреттің мәңгілігін ойлайды. Пайғамбарымыз ﷺ мысал береді:

«Саусағыңды дарияға сал. Сосын саусағыңды шығарып қарашы, қанша тамшы су бар екен.

Сосын дарияға бір қара. Дарияда қанша тамшы су бар. Міне, сол дария ақыреттің, ал саусағыңда қалған сулар осы дүниенің мысалы».

🌸 Иман Аллаһтың ұлы нығметі екендігін еш ұмытпауымыз тиіс. Сосын өміріміздің әр сәтіне Исламды таратуымыз керек. Ислам еш жерде жадымыздан шықпауы керек. Қандай жағдайға тап болсақ та, Құран не дейді, Расулұллаһ не дейді деп ойланып барып, қадам басуымыз қажет.

🌸 Хақ Тағала бізден тәухидті тәжірибеге енгізуімізді қалайды. Тәухидтің тәжірибесі деген не? Алдымен жүректегі Аллаһтан алыстататын теріс нәрселердің барлығын тазалау. Сосын жүрекке Аллаһтың көркем есім-сипаттарының шағылысуына қайрат жұмсау. Осыны істесек, «әмәнтү» деп қысқа да нұсқа қайырып айтылатын иман, яғни тәухид негіздері шын мағынада тәжірибеге енген болады. Аллаһқа иманымыз құрғақ сөзде қалмаған болады.

🌸 Мүмин адам үнемі өзін қоғамға жауапты сезінеді. «Мен өзімді қатырып алайын, өз жанымды құтқарайын» деу жоқ.

Пайғамбарымыз ﷺ Мәдинаға ең алдымен өзі нижрат етіп, үмметін Меккеге тастап кеткен жоқ. Хазіреті Әли عليه السلام айтады:

«Расулұллаһ ﷺ жорықтарда ең алда батылдықыпен жүретін. Біздер артында жүретінбіз. Бірақ жорық сапарынан қайтар жолда ең артынан жүріп, әскерді жинап келетін».

Шопанның бір қозысы аяғын сындырып алса, оны ол жерде тастап кетпей, арқасына арқалап алады ғой. Пайғамбарымыз да солай, керуеннің артынан жүріп, кімнің не дерті бар, кімнің жарақаты ауыр деп қарап келетін.

🕌 Пайғамбарымыздың өмірбаянын білу өте маңызды. Өмірімізде бақытты күндер болады, қайғылы күндер де болады. Барлық жағдайда Пайғамбарымыздың өмірбаянын көз алдымызға әкеліп, соған сай әрекет етеміз және солай тыныш табамыз.

🕌 Бір кісі Пайғамбарымызға келіп, «Уа, Расулаллаһ! Маған Құраннан бірдеңе үйрет» деді. Пайғамбарымыз ﷺ оған:

«Басында Әлиф, ләм, ра әріптері бар үш сүрені оқы» деді. Ол кісі:

«О, Аллаһтың елшісі! Менің жасым қатты ұлғайған. Есте сақтау қабілетім тым нашар. Тілім де күрмелене береді», — деді. Сонда Пайғамбарымыз ﷺ:

«Ха, мимдердің үшеуін оқы», — деді. Ол кісі тағы да сол сөздерін айтты. Сосын

«Я, Расулаллаһ! Маған ішінде көптеген қайыр жинақталған бір сүре үйрет!» деді. Бұл жолы Пайғамбарымыз оған Зилзәла сүресін оқып, үйретті. Әлгі кісі:

«Сені хақпен жіберген Аллаһқа ант етейін, бұдан артық ештеңе оқымаймын», деді. Сосын бұрылып қайтып кетті. Пайғамбарымыз ﷺ:

«Бұл адам құтылды, ол құтылды» деп қуанышын білдірді.

Зилзәла сүресіне қарайтын болсақ, Хақ Тағала ол жерде ақырет уақиғалары жайында баяндайды. Жер жүзінің өте үлкен сілкіну мен сілкінетіндігі, сосын үстіндегі ауыр салмақтардың бәрін көкке ұшыратындығы айтылады. Ол ауыр салмақтар алтын, күміс, дүниедегі адамдардың артынан қуалаған нәрселері. Сол күні жер ана егер сендерге енді пайдасы бар болса, алыңдар мына алтындардың, күмістердің, рудалардың, мұнайлардың, асыл тастардың бәрін, сендердікі-ақ болсын дегендей көкке лақтыратын болады.

Адамдар абдырап қалады. Аспан басқа бір әлем, жер беті басқа бір әлем, таулар ақ мақтадай болып басқа әлем, теңіздер басқа әлемге айналады. Адам не болғанын түсінбей, қатты сасады. Сосын жер Аллаһтың қалауымен өзінің хабарын айта бастайды. Дүниеде бұл адам баласы не істеді? Мына жерде

намаз оқыды. Ана жерде біреудің аяғынан шалды, ал мына бір жерде аузынан жаман сөздер шықты. Бауырының жүрегіне тікен батырды, мына жерде біреудің жүрегін мәңгілікке оятты. Бәрі де көрсетілетін болады. Қиямет күні барлығы өз амалымен беттесетін болады. Ал одан кейін зәредей қайыр мен зәредей жаманшылықтың есебін беретін болады. Демек, өміріміздің барлық кезеңінде молынан қайыр іс жасап, кішкентай болса да жамандықтан қашып жүруіміз керек. Аллаһ Расулы әлгі кісіге егер соны істейтін болса, құтылды деп айтты. Аллаһ Расулының бұл өсиеті оның атынан барлық үмметке тиісті. Біздер де сол сүренің шекарасында болатын болсақ, құтылатын боламыз.

 Аллаһқа қаншалықты жақсы құл бола білсек, соншалықты рахым келеді, иләһи жәрдем жетеді.

ЖИЫРМА ЖЕТІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(18.01.2011)

*Адам еш уақытта «мен бәрін білемін»
деп айта алмайды. Кез келген адамның
міндетті түрде білмейтін нәрсесі
болады. Әр адамнан асқан адам қашан
да табылады. Өйткені ілімнің кеңдігі
ақырсыз. Сол себепті адам өзінен жоғары
адамды кездестіргенде тәкаппарланбай,
одан үйренуге ұмтылуы керек.*

🌸 Адам баласы уақиғалар мен апаттар алдында қаншалықты әлсіз екендігін мойындап, өзінің «еш» екендігін сезініп жүруі керек.

🌸 Рухани жол ғашықтықты, жүректі және басы бүтін толық берілуді қажет етеді. Бұл жолда адам ешқашан «Болды, маған жетеді, мен бәрін шешіп тастадым» деп айта алмайды. Қайта жоғарылаған сайын әлсіздігін ұғына береді. Пайғамбарымыз ﷺ иләһи ұлылықтармен беттескен сайын өз әлсіздігін көріп, «Я, Рабби! Сені тани алмаппын, Мені кешір!» дейтін. Түндерде аяқтары ісігенге дейін намаз оқитын. Біз аяқтарымыз ісігенге дейін намаз оқи аламыз ба? Мүмкін емес. Олай болса, дүниелік тәлімдерге қаншалықты күш жұмсап жүргенімізді, ал рухани тәлімдерге қаншалықты күш жұмсап жүргенімізді жақсылап салыстырып көруіміз керек.

🌸 Адам еш уақытта «мен бәрін білемін» деп айта алмайды. Кез келген адамның міндетті түрде білмейтін нәрсесі болады. Әр адамнан асқан адам қашан да табылады. Өйткені ілімнің кеңдігі ақырсыз. Сол себепті адам өзінен жоғары адамды кездестіргенде тәкаппарланбай, одан үйренуге ұмтылуы керек.

🌸 Иләһи тәртіп жүйесінде жаратылыстың барлығы бір-біріне мұқтаж етілген. Бай адам ешкімге мұқтаж емеспін деп ойлауы мүмкін. Ал шын мәнінде, бай адам бәрінен көп мұқтаж. Пақырдың дұғасына

мұқтаж, оның дұғасы арқылы пәле, жаладан құтылады. Яғни ол көмектескен ғаріп жандар оның кепілдігі, сақтандыру полюсіндей болады. Мүгедек адам сауларға мұқтаж деп ойлауы мүмкін. Жоқ, сау адам да мүгедекке мұқтаж. Мүгедектің ізгі тілегіне, дұғасына мұқтаж. Ата-ана балаларына мұқтаж деп ойлауы мүмкін. Оларды өсіріп, олардан келетін жәри садақа сауаптары арқылы өз дәрежелерін арттырады немесе күнәларына кәффарат болады. Сол себепті Исламда әрқашан жамағат болып жүру бар.

🕌 Мешіттер жамағат орталығы болуы керек. Ол жерде мұсылмандар бас қосады, иық түйістіре бірге құлшылық жасайды, бірігіп дұға етеді. Қоғамның дерттеріне біріге дауа іздеп, бір-бірімен кеңеседі. Кімнің қандай кем-кетігі болса, оның мұқтаждығын іздеседі. Бүкіл мұсылмандар бірін-бірі тануы, бір-біріне сүйеніш болуы қажет. Сол себепті еркектердің жамағатқа қосылып мешітке барулары өте маңызды.

🕌 Жаратушы Иеміз **«Істеген істеріңді ең көркем түрде істеңдер»** деп бұйырады. Әйел адамның үйі таза болуы керек, тәртіпті, жинақы болуы тиіс. Ана өз баласына ең жақсы түрде қарауы қажет. Уағыздаушылар ең әдемі тілмен насихаттауы керек. Қысқасы, мүминге жарасары — қай жерде болса да, қандай істің құлағынан ұстаса да, оны ең жақсы түрде аяғына дейін жеткізіп, аяқтау.

🌸 Аллаһ Тағала «**Аллаһ мұхсиндерді жақсы көреді**» дейді. Мұхсин — басқаларға сый көрсетуші, жақсылық жасаушы, пайда етуші және үнемі Аллаһтың бақылауында екендігін біле жүретін, иманнан ихсан дәрежесіне көтерілген адам.

🌸 Ақиданы іс жүзінде қолдану керек. Аллаһқа иман келтіру құрғақ сөзбен болмайды. Иман тәжірибеге енгізуді, белгілі нәрселерді пайда етуді талап етеді. Иманның құнын Аллаһқа өтеуіміз керек. Пайғамбарларға иман келтіру де құрғақ сөзбен болмайды. Пайғамбарлардан келген хабарларды қабылдап, өмірге енгізу қажетті. Пайғамбарымыз мұнда да ең үздік өнеге. Кітаптарға иман келтіру үшін кітаптардағыны түгел қабылдау керек. Ақыретке иман үшін өлімнің арғы бетін ойлану, фәнилікті түйсіну қажет. Тек қағаз бетіндегі ақида ілімі кәмілдікке жеткізбейді.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

ЖИЫРМА СЕГІЗІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(20.01.2011)

Құлдық екі түрлі болады. Біріншісі — Аллаһқа, екіншісі — нәпсіге құлдық. Тәухид кәлімәсінің көздеген мақсаты — нәпсіге құл болудан құтқарып, Аллаһқа құл болуға үндеу.

 Қызмет дене қайратын жұмсауын талап етеді. Жалқау адам қызмет жасай алмайды. Сараң адам да қызмет жасай алмайды. Тәкаппар адам қызметке жолай алмайды. Қызмет мейірімсіз адамның да қолынан келер іс емес.

 Хақ Тағала Құран Кәрімде ең көп мейірім сипаты жайында баян етеді. Мейірімнің адамға сыйлайтын қасиеті — жанашырлық. Адам жанашыр болғанда ғана қызметке бейім болады.

 Қызмет — жүректің тәрбиесі. Ол тәрбиенің нәтижесінде жүректің рухани нәрі артады. Көкейге түрлі хикметтер ашылады. Осылай қызметке деген құлшыныс пен ғашықтық пайда болады.

 Қызмет жолындағы адам алыстан пультпен басқаратын ойыншық ойнағандай болып жүрмеуі тиіс. Тікелей істің басында болуы әрі бұл оған ләззат беруі керек. Пайғамбарлардың өміріне қарап отырсақ, барлығы да әрқашан ең қиын істердің басы-қасында жүрген.

 Алдағылардың талпынысы қашан да арттағыларға әсерін тигізеді. Осман империясы дәуірінде тоқырау дәуіріне дейін падишаһтар үнемі жорықтардың алдын басқарып жүретін. Бұл арттағы әскерге толқыныс пен құлшыныс, күш-жігер, батылдық сезім сыйлайтын. Зигетвар жорығында Кануни Сұлтан Сүлеймен қартайған шағы болатын. Сокулу

Мехмет Паша «Тақсыр, сіз өмір бойы қызмет еттіңіз. Исламның байрағын талай мәрте асқақтаттыңыз. Әлемге үлгі, өнеге болдыңыз. Сіз Ыстанбұлда қалыңыз, Зигетвар Австрияға дейін жол жүріп шаршамаңыз. Біз бүкіл уәзірлер мен генералдар болып әскердің басын бастап барамыз. Сіздің саулығыңыз және амандығыңыз үшін осында қалуыңызды сұраймыз», — деді. Кануни Сұлтан Сүлеймен: «Тыңда, бас уәзірім! Падишаһ қашан да алда жүруі керек. Бұл әскерге дем беріп, шабыттандырады. Сонымен бірге біздің тәжірибеміз орайы түссе, шайқастың тағдырын өзгертіп жіберуі мүмкін. Соның үшін менің кәрілігіме, екі бүктеліп жүргеніме қарамаңдар, мен де барамын», — деді. Арбалардың барлығы Зигетварға қарай жорық сапарына шықты. Жолда зеңбірек арбалары балшыққа батып қалды. Кануни Сұлтан Сүлейменге хабар жіберілді.

— Тақсыр! Зеңбірек арбалары батып қалды, шығара алар емеспіз, әскердің күші жеткіліксіз болып жатыр.

Кануни Сұлтан Сүлеймен батпақ саздың қасына барып:

— Бүкіл уәзірлер, генералдар! Барлығың балшыққа түсіңдер, иықпен көтеріңдер» деп бұйырды. Барлығы балшыққа түсіп, зеңбірек арбаларына иықтарын тосып көтерісті. Осылай арбалар саздан шығарылды. Соғыстарда жазушылар жүретін. Болған уақиғаны тарихқа мәлімет және тәжірибе болып

қалсын деп сол сәтінде қағазға түртіп отыратын. Кануни Сұлтан Сүлеймен: «Мұны жазып қой, менен кейін келетіндер оқысын. Көшбасшы қашан да алда жүруі керек», — деді.

🕌 Құлдық екі түрлі болады. Біреуі — Аллаһқа, екіншісі — нәпсіге құлдық. Тәухид кәлимесінің көздеген мақсаты — нәпсіге құл болудан құтқарып, Аллаһқа құл болуға үндеу.

🕌 Ғаламда жасық пен жалқау болған ешқандай мақлұқат жоқ. Аллаһ Тағала адамның қол қусырып қарап отыруын қаламайды. Пайғамбарымыз ﷺ:

«Раббым! Жалқаулықтан Саған сиынамын» деп дұға еткен. Демек, мұсылман адам қашан да белсенді болып, қызметтің бір ұшында жүруі тиіс.

🕌 Пайғамбарымыз қалай қызмет етсе, қызметті қалай сүйсе, мүмин де қызметті солай сүйі керек. Куба мешітінің құрылысы кезінде шамамен 1500-дей мұсылман болды. Аллаһ Расулының жұмыс істеуінің түк қажеттілігі жоқ еді. Соған қарамастан Аллаһ Расулы тас тасыды. Сондай-ақ, Мәдинадағы Нәбәуи мешітінің құрылысында да тас тасыған болатын. Сахабалардың бірі: «Уа, Расулаллаһ! Біздің күшіміз де жетіп артылады, сіз шаршамаңыз» дегенде, Пайғамбарымыз ﷺ: «Сендер таси беріңдер, ал маған қарамаңдар. Сендер Аллаһ разылығына қандай мұқтаж болсаңдар, мен де сондай мұқтажбын»,

деді. Сондай-ақ, Бәдір шайқасына кетіп бара жатқанда мұсылмандардың небәрі 100 түйесі бар еді. Яғни үш кісіге бір түйеден түсетін. Шамамен алғанда 150 шақырымдық жолды төрт күнде жүріп өту межеленген. Пайғамбарымыз ﷺ Хазіреті Әли мен Әбу Лубәбә үшеуі бір түйеге мініп барды. Әбу Лубәбә мен Хазіреті Әлидің «Уа, Расулаллаһ! Сіз міне беріңіз, біз жаяу жүрейік, біз жаспыз ғой» дегеніне қарамай, Пайғамбарымыз кезектесіп міну райынан қайтпады. Бәдірге жеткен кездерінде сахабаларды ұйықтауға қалдырып, өзі таңға дейін дұға етумен болды.

 Мүминнің жасаған қызметі айналасындағыларды қайран қалдырарлық болуы тиіс.

 Адамгершілік ең қиын шақта өзін көрсетуі керек. Пайғамбарымыз ﷺ Бәдірде тұтқынға түскендерден сауаты барларды сахабаларға үйретулері үшін үйді үйге таратып бөліп берді. Нәбәуи мешітінің бір бұрышына отырғызып қойып, халықты олардың алдына апаруына да болар еді. Бірақ олай істемеді. Оның себебі тұтқындар отбасылардың ішіндегі Ислами ортаны, мәдениет пен әдептілікті көрулерін қалады. Сол тұтқындардың бірінің аузынан шыққан сөз:

«Мен көп балалы бір отбасыға түстім. Кішкентай ғана ас қолдарына тисе, оны маған жегізіп отырды. Ал өздері құрмамен, сумен ғана тамақтанды. Мен олардың бұл сый-құрметтерінен, тіпті, ұялып кеттім.

Олардың балалары су ішіп, ал мен болсам, тамақ жеп отырдым. Оларға «Мен де сендер секілді құрма мен су ішейін!» деп едім, көне қоймады. «Аллаһ Расулы бізге осылай бұйырды, сені жақсылап күтуіміз керек», — деді».

Осыны риуаят еткен сол тұтқын кісі Ислам дінін қабылдаған. Сахабалардың уағызы міне, осындай іс жүзіндегі уағыз болатын.

 Қызмет жүректің дүниетанымын кеңейтеді.

 Қызмет адамның мейірімін бекемдейді.

 Бар мәселе — Жаратушының назарымен жаратылғандарға қарай білуде. Бұған қол жеткізу үшін рухани тәжірибені арттыру керек. Мысалы, дәрігер неше жылдық оқуын бітіріп шықса дағы, мың науқасты емдеп, мың түрлі қиыншылықтан өткеннен кейін барып қана тәжірибе жинайды. Жетік маман болады. Руханиятта да жағдай дәл осы. Қызмет тек сөзде қалатын болса, ол мейірім әкелмейді. Мейірімді қайрап отыру керек. Өйткені Аллаһ Тағала мейірімді құлдарын сүйеді. Пайғамбарымыз ﷺ:

«Көктегілер сендерге мейірім етсін десеңдер, сендер жер бетіндегілерге мейірім етіңдер», — деп бұйырады. Ал мейірім тәліміне қызмет арқылы қол жеткізіледі. Қызмет жасаған мүмин жомарт, мейірімді және кішіпейілді болып шығады. Сондықтан да пайғамбарларға қарасақ, үнемі қызметті сүйген.

☪ Тағдыр белгісіз, өмірімізді біз белгілемейміз. Сол себепті дәйім ояу жүрекпен жүру керек. Барлық адамның ертеңге құратын арман жоспарлары болады, бірақ Аллаһ сақтасын бірақ зілзәләмен арманның бәрі көкке ұшады. Сол үшінде дәл осы сәт, дәл осы мезет деп жүруіміз керек.

Пайғамбарымыз ﷺ:

«Ертең жасаймын дегендер зиянда қалды» дейді. Адам ертең бар ма, жоқ па? Күш-қуаты, ден-саулығы және мүмкіншілігі болып-болмайтыны белгісіз. Сондықтан «алдымен мына дүниемді тындырып алайын, сосын көңіл бөлемін» деп, ертеңге қалдыруға болмайды. Бұл істің сосыны болмайды. Дүниеге қайтып оралу да жоқ. Осы басымыздағы сәттің, мүмкіншіліктердің, мұрсаттардың қадірін білуіміз керек.

☪ Пайғамбарымыз ﷺ:

«Садақаларыңның сауабын жойып алмандар» деп бұйырады. Жақсылық жасағанда көңілсіз жаса-са, немесе қасықпен салып, сабымен қайтып шығарып алса, «Мен саған пәлен-түген жақсылық жасадым» деп айтатын болса, дорбаның түбі тесілген болады, ал ішіндегілер түк қалмай төгіліп қалады. Хазіреті Айша анамыз бір әйелге садақа береді. Ол әйел Хазіреті Айшаға дұға етеді. Ол дұға еткен соң Хазіреті Айша анамыз оған дұға етеді. «Неге қайтара дұға еттіңіз?»

деп сұрағанда «Өйткені мен оған бір сый жасадым, ол дұғасымен маған қайтарды, сосын мен оның дұғасын бос қайтармау үшін қайтара дұға еттім» деген екен.

 Адам қызмет жолында болатын болса, Аллаһ оның істерін оңайластырады.

 Хақ Тағала Исламды уағыздауымызды етуімізді, уағыздай жүріп те мұсылманның бойында табылуы керек мейірім, шапқат, сабыр және т.б. ізгі қасиеттердің бәріне ие болуымызды қалайды.

 Ақыр заманда насихат айтатын ешкім қалмағандықтан әр мұсылманға насихат жасау парыз болып отыр. Қазір сондай бір заманға жеттік, адамдар селмен аққан шөптер құсап, дүниенің жетегінде ағып бара жатыр.

 Нәпсі фәнилікті қаламайды. Ұзақ өмір сүрсем, тіпті, еш өлмесем дейді. Сондықтан да дүниеқоңыздыққа беріледі. Мысалы, балық үшін теңіз түбінде мың түрлі қорек заттары табылады. Бірақ балық қармақ ілгегіндегі құртты көреді. Қармақтың ілгегін байқамайды, жемге бас салған кезде ілгекке ілініп, өмірімен қоштасады. Дүниеқоңыздықтың тағдыры дәл осындай болмақ.

 Адам кіммен жақындық құрғанына абай болуы керек. Бір мысал беретін болсақ, ішімдікке салынған бір ана баласын тастап кетеді. Ол бала иттермен

бірге өсіп, ер жетеді. Сондықтан жүре алмай, төрт аяқтап жүретін болып шығады. Адам көрген кезде ол да иттер секілді үретін болады. Демек, адам кіммен бірге болған болса, соларға ұқсай бастайды. Сондықтан садықтармен, салихтармен бірге болуға барынша асығу керек. Керсінше, пасықтармен бірге жүріп, тұрмау керек.

🕌 Тәлімнің ең бастысы — Пайғамбарымызды тану. Адам Пайғамбарға қаншалықты ынтық болса, қаншалықты сүннетіне берік болса, Оны соншалықты танығаны. Оған ынтық болған адам Оның ізімен жүреді. Бірін-бірі сүйген екі адамның өзі бір-біріне ұқсай бастайды. Әскерге кетіп бара жатқан ұлына анасы «Балам келген кезде мынандай тамақ пісіремін» дейді. Сол тамақты әр пісірген сайын ұлын есіне алады. Біз өмір сүру барысында Пайғамбарымызды қанша рет есімізге аламыз? Бұл бізге өлшем болуы керек.

Сейіт Ахмет Яссауи 63 жасқа, пайғамбар жасына келгенде «Дүниеде мен көретін ештеңе қалмады» деп, жер астына түсіп, соңғы он жылдық ағартуын жер астында жалғастырған деседі. Абдуллаһ бин Зәйд 🕌 «Бәрі онымен көрікті еді, я, Рабби! Енді мына көздерімді ала сал!» деп күйзелген болатын. Міне, бұлар Пайғамбарымызды жақыннан таныған, дүниенің ең ұлы тәлімінің жолындағыларға үлгі боларлық мысалдар. Егер адамның талпынысы оны

осындай жағдайға апармаса, пайдаға аспағаны. Ең маңызды тәлім — Пайғамбар ахлағымен безену. Сол себепті жүрек көзілдірікке айналуы керек. Абдуллаһ бин Зәйд соқыр болып қалғанда өзін жұбатуға келгендерге «Маған бұл көздер Аллаһ Расулына қарау үшін керек еді, Ол дүниеден озған соң дүниенің ең әдемі киіктерінің әсем көздеріне ие болсам да, одан не пайда. Шын мәнінде, Пайғамбарымызды танып, біліп, оқымай жатып, ештеңені оқу мүмкін емес. Одан өзгесі босқа шаршау ғана.

 Хазіреті Айша с айтады: «Бір күні Расулұлаһты өте қуанышты болып жүргенін көрдім. «Ей, Аллаһтың Расулы! Мен үшін Аллаһқа дұға жасап жіберіңізші» дедім. Ол:

«Аллаһым! Айшаның өткен, келешек, ашық және жасырын барлық күнәларын кешіре гөр!» деп дұға етті. Менің көңілім қатты көтеріліп, күлкімді жасыра алмадым. Аллаһ Расулы:

«— Дұға стуім сені сүйіндірді ме?» деп сұрады. Мен *«Сенің дұғаң мені қалай сүйіндірмесін»* дедім. Аллаһ Расулы:

«— Уаллаһи бұл менің өз үмметім үшін әр намазда жасайтын дұғам» деді. Бұл хадис Пайғамбарымыздың өз үмметін қаншалықты жақсы көретіндігінің айғағы.

Әбу Һүрайра айтады: «Бір күні Расулұллаһ:

«— Қалқандарыңды алыңдар!» деп бұйырды. Біз алаңдап:

«— Уа, Расулаллаһ! Жау шапты ма?» деп сұрадық. Расулұллаһ сонда:

«— Жоқ. Сендерді Жәһаннамнан қорғайтын қалқандарыңды алыңдар. Сүбханаллаһ, Әлхамдү лилләһ, Аллаһү әкбар, Лә иләһә илләллаһ деп айтыңдар. Бұлар сендерді қияметте құтқарушы болып қарсы алады» деді.

Бұл сөздер бақи қалатын ізгі амалдарға ұласуы керек. Тек сөзде қалып кеткені жарамайды.

 Пайғамбарымыз айтады:

«Раббым маған үнсіздігімнің тәфәккур болуы жайында әмір берді. Мен де сендерге осыны өсиет етемін». Демек тәфәккур аса маңызды шаруа.

 Әбу Дәрда «Бір сағат тәфәккур қырық түн нәпіл ғибадат жасауға тең» деді. Әрине, мұндағы қырық дегені көптік мағынаны білдіру үшін астарлап айтылған. Аллаһтың ұлылығын тәфәккур ету, өзіңнің еш екеніңді ойлау — тәфәккурдің басты тақырыптары.

 Ұлы Аллаһтың нығметтерін ойлау — ғибадаттардың ең абзалы (Омар бин Абдулазиз).

ЖИЫРМА ТОҒЫЗЫНШЫ
ЛЕКЦИЯ
(15.02.2011)

Адам өз ғибадатымен және адамдармен қарым-қатынасы арқасында бедел жинайды. Адамдармен қатынастар ғибадаттан ауыр болып келеді. Егер қарым-қатынастарымыз бұзық болса, ғибадаттарымыз да шығын бере бастайды.

🌸 Ибраһим Әдһәм Хазіреті: «Біздің ішкі дүние-мізде татқан ләззаттарымыз жайында бай, дәулетті адамдар естісе, бізден оны сатып алу үшін бар байлықтарын берер еді» деген. Демек, Хақ тақуалы өмір сүргендердің, дін жолында пидагершілік танытқандардың жүректеріне сондай бір ләззат сезімін береді. Ондай адамдар үшін фәни қиыншылықтар мен пәлекеттері еш емес болып кетеді.

🌸 Отанның орны бөлек. Отанымыз — діни есендік, жан тыныштығы. Хақ Тағала отанымыздың ынтымағын қияметке дейін жалғасын, шайтанның жаманшылықтарынан сақтасын деп дұға етумен болуымыз керек.

🌸 Қоғам жекелеген адамдардан құралады. Жақсы қоғам құралуы үшін жеке адамдар арасында сыйластық пен түсінушілік, махаббат болуы тиіс. Яғни шынайы түрдегі бауырмалдық орнауы керек.

🌸 Мұсылман адам әлжуаз болатын болса, қашан да басқалардың езгісінде болуға мәжбүр болады. Егер Ислам үйрететін қасиеттер мен сипаттарға ие болса, Аллаһ Тағаланың көмегі жетеді. Ол адам айналасына айбатты болып, басқа адамдар өзінен тартынатын халге келеді. Пайғамбарымыздың дәуіріне көз салар болсақ, һижрат кезеңінде мұсылмандардың қолында ешбір дүние-мүлік, қаражат, мал дегенің жоқтың қасы болатын. Меккеден Мәдинаға құры қол барған. Бірақ Аллаһ Тағала мұсылмандарға сондай бір

айбат берді де, Яһудилер сол айбаттан тартынып, олармен келісім жасасуға мәжбүр болды. Өкінішке орай, бүгін дүние керісінше болып кетті. Исламның айбаты тарқаған сайын мұсылмандар езгіге ұшырауда.

🕌 Адам өз ғибадатымен және адамдармен қарым-қатынасы арқасында бедел жинайды. Адамдармен қатынастар ғибадаттан ауыр болып келеді. Егер қарым-қатынастарымыз бұзық болса, ғибадаттарымыз да шығын бере бастайды.

🕌 Исламның бұйрықтарын ешбір жерде ұмытпау керек. Ұмыта бастасақ, халаттың жібі сөгітілгені сияқты болады. Бүгін өкінішке орай, тойлар, сауда қатынастары, орана киіну сияқты Исламның бұйрықтары кейбір жерде орындалып, кейбір жерлерде орындалмайтын болып барады. Саудаға пайыз араласып, Ислами киінуде бүрмелі немесе бүрмесіз көйлектердің орнына джинсы шалбарлары мен тар блузкалар пайда болды. Тойлар мүлде басқа сипат алуда. Ал негізінде, тойлар Құран Кәріммен, насихат толы бағдарламамен өтіп, онда байлар мен кедейлер деп бөліп жармай шақырылуы тиіс. Жүрек тереңінен екі жасқа дұға тілектер жаудырылып, той дұғалар қабыл болатындай таза ортада өткізілуі қажет. Бүгінгі тойларға қарап отырсақ, бұлардың ешқайсысының көлеңкесі де жоқ. Кей тойларда арақ қойылмайды, бірақ ол тойлардың өзі де руханияттан жұрдай өтеді. Тойлар қазір әдемі көйлектер мен алтындарын

көрсетуге келетін жарысқа айналуда. Артынан жаға жырттысқан ұрыс-керістермен аяқталатыны ешкімді таң қалдырмайтын болды.

 «Топкапы» сарайын аралап көретін болсаңыз, Осман империясының ханшайымдарынан қалған алқалар мен білезіктер көре алмайсыз. Сұлтан аналардың барлығы да сарайда өскен, көптеген ұстаздардан дәріс алған, өте мәдениетті әйелдер. Олар қолдарындағы бар мүмкіншіліктерін қайыр мақсаттарына қолданған. Ыстанбұлдағы салынған мешіттердің жартысына жуығы Сұлтан әйелдердің мирасы. Олар тек мешіттер салдырып қана қоймай, қасынан медресе, асхана, аурухана, кітапхана, мектептер де салдырған. Мешіт ол кездері халықтың барлық қажеттіліктерінің орталығы болған.

 Пайғамбарымыз ﷺ сахабаларының арасынан көбіне Құран Кәрім үйренушілерге көбірек көңіл бөлетін. Сондықтан да ұстаздықтың ішіндегі ең абзалы Құранды үйрету. Әрине, қадірі мен бағасын білгендер үшін осылай. Құран ұстазы болудың қадірін қаншалықты білсе, Құран соншалықты рухани нәр береді. Құран Кәрімнің қайнар көзі — Аллаһ Тағала. Құранда **«Рахман Құранды үйреткен»** деп айтылады. Ал Құранның алғашқы шәкірттері Хазіреті Жәбірейіл періште және Пайғамбарымыз Мұхаммед ﷺ.

🌸 Қияметке дейінгі күллі Мұхаммед үмметі Пайғамбарымыздың шәкірттері болып саналады. Адамдар сүннетке қаншалықты мән, маңыз берсе, соншалықты дәрежеде шәкірт болғаны. Асхабү сүффа Пайғамбарымыздың көп кездесетін шәкірттері болатын. Пайғамбарымыз оларға ілім үйретіп, сосын дүниенің төрт бұрышына дінді іс тарату үшін аттандыратын. Сахабалар «Аллаһ Расулы бізге он аят үйрететін, сосын сол он аятты тәжірибеге ақтаруымызды талап ететін» дейді. Олар үйренгендерінің бәрін дереу өмірлеріне қолдануға асығатын. Мысалы, инфәқ жайындағы аяттар түсе бастағанда, Асхабү Сүффа оқтын-оқтын тау басына шығып, отын аралап, базарға әкеліп сатты. Бір бөлігін өз қажеттіліктеріне жаратып, қалған бөлігін мұқтаждарға таратып берсін деп Аллаһ Расулының алдына қойды. Яғни олар бір жағынан үйреніп жатып, екінші жағынан үйренгендерін дереу тәжірибеге көшіретін.

🌸 Адам Құран үшін жаратылды. Мұхаммед үмметі Құран үшін жаратылды және тек Құранмен бақыт табады.

🌸 Әр нығмет үшін шүкірлік білдіру қажет. Құранға шүкірлігімізді білдіру үшін оны өмірімізге енгізіп, тәжірибеге көшіріп, басқаларға да үйретіп, Құранды инфәқ етуіміз керек.

🌸 Мына әңгімені Сами Әфәнді Хазіреттен естігенмін:

Осман империясы кезінде Көпрүлү дегендер болатын. Көпрүлү Мехмет Паша, Фазыл Ахмет Паша, Көпрүлү Фазыл. Бұлар аталы, әкелі және немерелі үш кісі, үшеуі де бас уәзір болған. Көпрүлү Мехмет Паша бала кезінде өте ерке болған көрінеді. Бір күні әкесі оған: «Сен адам болмайсың!» деп шапалақпен жағынан тартып жібереді. «Сенен жүк көтергіш те шықпайды» деп тағы бір тартып жібереді. Сол жерден көреген адамның бірі өтіп бара жатып, әкесіне бір қарап, сосын баласына бір қарап: «Әкесі не дейді, пешенесі не дейді?» деген екен. Әкесі ол адам болмайды, жүк көтергіш те бола алмайды дейді, ал тағдыр оны, алып императорлықтың бас уәзірі қылғалы тұр. Біз не дейміз, тағдыр не дейді. Барлық істе Аллаһтың қалағаны болады.

 Біздің бойымыздағы көркем ерекшеліктер мен қасиеттер негізінде, Пайғамбарымыздың қасиеті. Тағдырымызда қандай нығмет бар, бәріне Пайғамбарымыз ﷺ дәнекер болған. Сол үшін Пайғамбарымызға алғысымыз шексіз болуы керек. Сағди Ширазидің қандай керемет хикаясы бар:

Бір кісі моншаға барады. Оған қолына кил (балшық езінгіш) беріледі. Ол килден сондай тамаша жұпар иіс аңқып тұрады. Ол кісі килмен сөйлесе бастайды. «Сен миск пе, әлде гүл ме едің, иісің қандай керемет?» дейді. Ол «Бұл иіс менікі емес. Мен негізінде бір раушан гүлінің түбінде топырақ

болып жатқанмын. Таңғы шықтар оның жапырақтарын толтырып, сосын менің үстіме тамшылайтын» дейді. Яғни сол раушанның шықтарымен осындай күйге жеттім. Бұл иіс негізінде сол гүлдің иісі дейді. Олай болса, бойымызға қандай көркем сипат пен мінез тапқан болсақ, бәрін Пайғамбарымыздан алдық. Барлығына оған алғыстар мен қарыздар болуымыз керек.

ОТЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(17.02.2011)

*Тарихта өмірбаяны бүге-шүгесіне
дейін зерттелген жалғыз адам —
Пайғамбарымыз Мұхаммед ﷺ. Одан өзге
ешбір адамның өмірі бұлай зерттелмеген.*

*Бұл мүмкін емес те. Себебі ол бүкіл
адамзат үшін көркем өнеге. Бір адам қай
уақытта, қай жерде, қай дәуірде, қай
жаста және қандай шарттарда өмір
сүріп жатса да, өзінің басынан кешкен
нәрселерді оның өмірінен таба алады.*

 Имам Касталанидің кітабында мынадай бір риуаят бар: Хазіреті Аббас айтады:

«Әбу Ләһәбі өлгенінен бір жыл өткен соң түсімде көрдім. Өте нашар халде екен.

— Саған қандай мәміле жасалды?, — деп сұрадым. Әбу Ләһәб:

— Мұхаммедтің туылғанына қуанған кезімде Суәйбә атты күнімді азат еткенім үшін дүйсенбі күндері азабым біраз жеңілдетіледі. Сол күні бас бармағыммен сұқ саусағымның арасындағы мына кішкентай тесіктен аққан сумен біраз сергігендей боламын, — деп жауап берді» (Ибн Кәсир, Әл-бидәя, II, 277; Ибн Сағд, I, 108, 125).

Ибн Жәзәри былай дейді:

«Әбу Ләһәбтай кәпірдің өзіне кеңшілік танытқан Аллаһ Пайғамбарымыз туылған түнді зікірмен, ғибадатпен өткізген мүминге Расулұллаһтың ﷺ құрметіне кім білер, қандай нығметтер сыйға тартып, қандай құрмет көрсететінін.

Олай болса, мүминдерге жарасатыны — Расулұллаһ ﷺ туылған күнді құлшылықпен безендіріп, бауырларына көмек көрсету. Осылай істегендер сол жылғы бәледен аулақ болып, тілеген тілектері орындалады» (Касталани, мәуәнибі ләдунниә I, 139).

🕌 Хақ Тағала Пайғамбарын қатты жақсы көреді және Пайғамбарын жақсы көргендерді де жақсы көреді. Адамдар да солай емес пе, өз сүйіктісіне жақын адамдарды да сүйеді. Аллаһ та солай Пайғамбарын сүйгендерді сүйеді.

🕌 Пайғамбарымыз ﷺ үмметін қатты жақсы көреді. Өз үмметімен қияметте де бірге болуды қалайды.

🕌 Пайғамбарымыздың ұлылығы мен асқақтығының бағасын беру өте қиын. Біздің ақыл-есіміз, түсінігіміздің аясы бұған тар келеді. Бұл біздің жүректің көтеретін салмағынан асып кетеді. Жас балаға үлкен адамдардың білімі үйретілмейтіні тәрізді біздің Пайғамбарымыздың рух күйін толық ұғынуымыз мүмкін емес. Тек Оның ізімен жүрсек, Оған махаббатпен байлансақ, Оның сүннетін іске асырсақ, сол кезде жүрегімізге азын-аулақ аян жетуі мүмкін.

🕌 Селжұқ мемлекеті сұлтанының қызы Гүржү Хатун Мәуләнә Жәләледдиннің шәкірті болған. Сарайдың суретшісіне «Өзіне білдірмей, тынышын бұзбай, әдептен айырылмай, Мәуләнәнің суретін маған сызып әкеліп бер» деп бұйырады. Ол барып Мәуләнәге: «Ұстаз, сіздің суретіңізді салып әкелуді сұрап жатыр, суретіңізді салайын», — дейді. Мәуләнә: «Ұлым, егер салғың келіп тұрса, сала ғой!», — дейді. Суретші суретін салуға кіріседі, бірақ салған суреттері

мүлде басқа болып шыға береді. Біреуі болмай қалады, екіншісін бастайды, сөйтіп жиырма қағазын құртады. Содан кейін Мәуләнәнің аяғына жармасып: «Бұл діннің уәлиі осындай болса, нәбиі қандай екенін кім біледі?», — дейді.

 Бұл дүниеге шыр етіп келген әр адам — өлім жолаушысы. Сондықтан осы дүниенің ойын-сауығына алданып, ақыретті жоғалтып алмау керек!

 Біз ақырзаман үмметіміз. Қиыншылықтар айқын түрде көбейген дәуірде ғұмыр кешудеміз. Екі нығметті үнемі ойлап жүруіміз керек. Аллаһтың сөзі Құран және Пайғамбарымыз. Осы екі нығметті бағалап, тиісті түрде ұстана білсек, нығметтер нығметке ұласады. Ал егер нығметтердің қадірін білмесек, одан ажырап қаламыз да, қоғамда рухани тоқыраулар басталады.

 Аллаһ Расулына махаббатымыз артқан сайын мұсылмандық әдебіміз де арта береді.

 Бұрынғы өткен мұсылмандардың өмірлерінде Аллаһ Расулына махаббаттың сансыз көріністері бар еді. Осман Гази өзі бастырған алғашқы ақшасының үстіне Пайғамбарымыздың есімін жаздырған. Явуз Сұлтан Сәлім хан Топкапы сарайындағы Пайғамбарымыздың жәдігерлері сақталған бөлмелерді өз қолымен тазалағанды ұнатады екен. Өзге падишалар да бұл ізгі дәстүрді жалғастырған дейді. Сондай-ақ, Явуз

Сұлтан Сәлім хан Мәдина Мұнауараны Османлы шекарасына қосқаннан кейін ол жердегі қызметкерлерге уәли (әкім) емес, мұхафыз (қорғаушы) атауын берген. Пайғамбарымыздың қаласында Одан өзге бір уәли болғанын қаламай, оған деген құрметтен әкімдерді уәли деп атамаған екен.

Соңдай-ақ, Османлы падишаларының барлығы болған жерлерінде Пайғамбарымыздың есімі аталғанда құрметпен орындарынан тұрады екен. Міне, Пайғамбарымызға деген махаббаттарының берекетімен сол мемлекет алты жүзден астам жыл бойы ғұмырын жалғастырған.

🕌 Хазіреті Пайғамбарға жақындай білу ақылдан гөрі, жүрек пен көңіл әлемінің ісі.

🕌 Тарихта өмірбаяны бүге-шүгесіне дейін зерттелген жалғыз адам — Пайғамбарымыз Мұхаммед ﷺ. Одан өзге ешбір адамның өмірі бұлай зерттелмеген. Бұл мүмкін емес те. Себебі ол бүкіл адамзат үшін көркем өнеге. Бір адам қай уақытта, қай жерде, қай дәуірде, қай жаста және қандай шарттарда өмір сүріп жатса да, өзінің басынан кешкен нәрселерді оның өмірінен таба алады.

🕌 II-Махмуд кезінде Раузадағы күмбез ескіреді. Ол жерде ешқандай бұзып, қиратпай, жәй ғана қасынан екінші күмбез жасауға шешім қабылдайды. Ыстанбұлдан сәулетші инженерлер мен құрылысшы

шеберлер шақыртылады. Олар Аллаһ Расулының мешітінде дүниелік сөздер сөйлемеуге, өз араларында бір ым тілін ойлап тауып, сол тілмен ымдасып түсінісуге бел байлайды. Сөйтіп, өз араларында бір тіл ұйымдастырады. Мысалы, кірпіш керек болса, кірпіш әпер демей, оның орнына «**Аллаһ**» деп айтады. Аллаһ деген сөз кірпіш әпер деген бұйрықты білдіреді. Немесе құман керек болса, «**Бісмилләһ**» дейді. Кетпен керек болса, «**лә иләһә илләллаһ**» дейді. Міне, Құббатүн Хадра/Жасыл Күмбез осылай, дүниелік сөз араласпай, зікірмен салынған болатын.

🕌 Абдуллаһ бин Омар 🕌 балалық шағынан бері Пайғамбарымызды аңдиды. Пайғамбарымыз қай құдықтан су ішсе, ол да сол құдықтан барып су ішетін. Пайғамбарымыз қай ағаштың саясында тынықса, ол да сол ағаштың саясында тынығатын. Қай жартасқа арқа сүйеп отырса, сол жерде отыруға асығатын. Қажылық жасап жүргенде де, ол жәбәлү рахмә деген жерде бір мезет отырып алып, «Аллаһ Расулы осы жерде біраз отыратын» деп айтатын. Керуенмен жол жүріп бара жатқанда керуенді тоқтатып, бір ағаштың астына барып отырып, біраздан соң қайтып келетін. Сұрағандарға Аллаһ Расулы сол ағаштың астында отыратын деп жауап беретін. Қайтыс болар кезінде мынадай бір уақиға болды:

Меккеде жүрген кезінде кенет ауырып қалады. Оны адамдар бір шатырға апарып жатқызады. Не сөйлей алмайды, не қимылдай алмайды. Қасындағыларға бірдеңе дегісі келеді, бірақ оларға түсіндіре алмайды. Олар шарасыз кейіппен қасында күтіп отырған кезінде шатырға Абдуллаһ бин Омардың жақындарының бірі кіріп келеді. Дереву бәрі соған жабысты. «Бұл кісі бізге бірдеңе айтқысы келеді, бірақ біз түсіне алмай жатырмыз» дейді. Әлгі кісі: «Сендер Абдуллаһ бин Омарға не істедіңдер?», — деді. Олар дәрет алдырғандарын айтты. «Ал дәрет алдырып жатқанда құлағына мәсіх тарттыңдар ма?», — деп сұрады. «Жоқ, ұмытып кетіпсіз». Сонда әлгі кісі: «Сендер оны танымаушы ма едіңдер? Ол өмір бойы Пайғамбарымыз жасағанның барлығын жасауға, ол аулақ тұрған барлық нәрседен аулақ тұруға тырысып өтті». Сол жердегі сахабалар дереу Абдуллаһтың құлағына мәсіх тартты. Абдуллаһ бин Омар 7 содан кейін тынышталды, күлімдеді және солай мүбәрак рухын Раббысына тәсілім етті.

 Бұл дүниеде Пайғамбарымызбен жақын болуға, ғибадатымыз бен қарым-қатынасымызда, ахлағымызда, мейірімділікте, кешірімділікте, сабырда оған ұқсауға қаншалықты тырыссақ, қиямет күні Онымен соншалықты бірге боламыз, иншаллаһ.

السَّلَامُ

ОТЫЗ БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ

(22.02.2011)

Өміріміздің әр кезеңінде «Аллаһ маған разы ма? Пайғамбарымыз маған разы ма? Пайғамбарымыз менің мына түрімді көрсе, күлімдер ме еді, жоқ әлде қабәқ шытып, теріс айналар ма еді?» деп өзімізді есепке тартуымыз керек.

 Өмір өзені тым жылдам ағып барады. Жастық өмірдің көктемi, ең тамаша маусымы. Бірақ көктем тез-ақ өте шығады. Жастар осы дәуірлерін ең пайдалы түрде өткізіп, күш-жігерлерін жақсы орындарға жұмсауы — олар үшін үлкен табыс.

 Махаббат қос жүрек арасындағы энергия ағысын қамтамасыз ететін сымтетік тәрізді. Физикадағы біріккен ыдыстар тәрізді. Адам кімді жақсы көретін болса, уақыт өткен сайын онымен бір бола бастайды.

 Асру саадат дәуірінен үш әйелдің орны біз үшін бөлек. Біріншісі — Хадиша анамыз. Аллаһ жолында жан мен мал қалай пидә етілуі керек екендігін Одан үйренеміз. Екіншісі — Айша анамыз. Пайғамбарымызды ең жақсы таныған және бізге танытқан сол кісі. Үшіншісі — Фатима анамыз. Пайғамбарымыздың тақуалығын оның бойынан табамыз. Пайғамбарымыз оны жастайынан тақуалықтың шыңына жеткізіп шыңдаған болатын.

 Айша анамыз қайтыс болар алдында екі өсиет айтқан екен.

1. «Қайтыс болған кезімде жаназамды еш күттірмей, дереу апарып көміңдер».

2. «Мені қабірстанға апара жатқанда мәйітімнің қасына құрма жапырақтарын өртеңдер». Арабтардың әдетінде неке тойында келінді күйеу балаға апарып

табыстайтын кезде құрма жапырақтарын өртеп, соның түтінімен апарады екен. Яғни Айша анамыз қабірге Пайғамбарымыздың жанына бұрынғыдай, келін болып бара жатқандай барғысы келген.

 Хұжурат сүресінде «Ей, иман келтіргендер! Дауыстарыңды Пайғамбар дауысынан асырып көтермеңдер. Бір-бірлеріңе айқайлағандарың секілді Пайғамбарға дауыс көтеріп сөйлемеңдер. Әйтпесе, өздерің де байқамай, амалдарың босқа кетіп қалады» деп бұйырылады. Аллаһ Тағала басқа амалдарымызды босқа кетіретін қылықтар жайында айтпаған, бірақ Пайғамбарға деген құрметсіздіктің амалдарды босқа кетіретін жаман әдет екендігін ескертеді. Сондықтан да Пайғамбарымызға құрмет көрсету тұрғысында өте сақ болуымыз керек.

 Өміріміздің әр кезеңінде «Аллаһ менен разы ма? Пайғамбарымыз маған разы ма? Пайғамбарымыз менің мына түрімді көрсе, күлімдер ме еді, жоқ әлде қабақ шытып, теріс айналар ма еді?» деп өзімізді есепке тартуымыз керек.

 Алдымызда өте ұзақ саяхат күтіп тұр. Ол сапар ешқашан бітпейтін саяхат. Дәл қазір соған дайындық кезеңін бастан кешірудеміз. Қабіріміздің қандай болуын қаласақ, соған бүгін, осы жерден дайындық жасауымыз керек. Қиямет күні қайда болғымыз келсе, оны бүгіннен әзірлеуіміз қажет.

🌸 Ең басты тәлім — Хақ Тағаланы тану, Оған құл болуды үйрену тәлімі. Мынау ғаламды, Құранды және өзімізді тану тәлімі. Ардақты Пайғамбарымызды жақыннан тану жолындағы тәлім. Басқа тәлімдердің барлығы адамды осы тәлімдерге жетелемейтін болса, бітеу көшелерде адасып жүруден басқа нәтижесі болмайды.

🌸 Құран арқылы Раббымызбен тілдесуіміз, Һәди сипатының үстімізде көрініс табуы, Пайғамбарымызға үммет болуымыз — шүкірлігін ешуақытта өтей алмайтын ұлы нығмет болып табылады.

🌸 Аллаһ Расулына деген махаббатымыздың қаншалықты екендігін өлшегіміз келсе, нәпсілік құмарлар, қоғамның теріс ағыстары бізді өзіне тартады ма, сол жаққа қарай әуесіміз ауа ма, деп толғануымыз керек. Сол біздің махаббатымыздың айнасы болмақ.

🌸 Негізінде Пайғамбар сүннетінен өзге ештеңеге әуесіміз болмауға тиіс.

🌸 Пайғамбарымыздың Меккеде сондай бір қиын дәуірді басынан кешірді. Мәдина дәуірінде де жыл сайын дерлік бір ауыр оқиғалар болып тұрды. Біресе соғыс болады, біресе мүнәфиқтар шығарған фитнәлармен алысады. Пайғамбарымыз өзінің ең жақын, арқа сүйеген жандарын жоғалтты. Жеті баласының алтауынан көзі тірісінде айырылды. Солардың ешбірі оның шашы мен сақалын ағартпады. Бірақ

«Өзіңе бұйырылғандай түп-тура бол!» деген аят түскен кезде, үмметімнің халі не болады деп уайымдағаннан шашы мен сақалына ақ түсті. Бұл бізге Пайғамбарымыздың өз үмметіне деген шапқатын көрсетеді. Пайғамбарымыз біз үшін алаңдайтыны соншалықты шашы мен сақалына ақ түсуде. Енді айнаны өзімізге қарай бұрайық. Ал біз ше, біздің Пайғамбарға жақындығымыз қаншалықты? Сүннетті сақтау үшін, Пайғамбарды таныту үшін өз қоршаған ортамызда не істеп жатырмыз? Бұл аят бізге негізінде өз жауапкершілігімізді ескертеді.

 Тура жол, тура жол, тура жол... Дін — тура болу. Тасаууф (تَصَوُّف) — тура жолмен жүру. Тасаууф (تَصَوُّف) — Исламның әсемдігін өміріміздің барлық жағдайына тарату.

 Ғиммет сұрау — маған дұға етші деген сөз. Ғиммет — салихалы жандардан дұға сұрау.

 Егер адам сүйгенін Аллаһ разылығы үшін сүйетін болса, бұл оны Аллаһқа апарарды. Ал егер Аллаһ разылығы үшін емес, басқа себептермен сүйетін болса, басқа нәрселерге апарарды.

 Таңсәріде тұру үшін күндізден бастап әзірлік жасау керек. Күндіз егер көзіміз бен тіліміз басқа жақта болса, таңсәріде тұра алмаймыз. Сондықтан да жүректі күндізден әзірлей бастау аса маңызды. Мысалы, спорт әлемінің өзінде бір спортшы

алдағы ойынға өзін алдын ала дайындауға кіріседі. Жаттығуларға үзбей барады. Сыртта көп қаңғымайды, денесін қадағалайды. Мұнда да жүректі қадағалау керек. Егер күндіз аузымыздан өсек шықса, бос мылжың сөздер шықса, ғибадаттарымыз хұшусыз болса, көздер экраннан жаман нәрселер тамашаласа, ол жүрек қатайып қалады. Түнде тұруға күші жетпейді. Яғни таңсәриде тұра алмай жүргендер мұның себебін өз рухани ақауларынан іздеуі керек...

ОТЫЗ ЕКІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(24.02.2011)

Пайғамбарымыз «Мен күніне жетпіс (70) рет, жүз (100) рет истиғфар айтамын» дейді. Ол Пайғамбар бола тұра осыншалықты истиғфарға мұқтаж болса, Аллаһтың сансыз нығметтеріне қол жеткізіп жүрген біздердің қанша истиғфар айтуымыз керек десеңізші.

🌸 Қызмет нәпіл құлшылықтардан да маңызды.

🌸 Адамдарға Хаққа шақырғанда Пайғамбарлардан өнеге алу керек. Олар қандай әдіс-тәсілдер қолданған болса, бұқара халықты қалай Хаққа шақырған болса, біз де дәл солай шақыруымыз керек.

🌸 Судың ағысын тамашалау адамға қандай ләззат сыйлайтын болса, Хаққа дағуат жасайтындардың да алдындағы адамға оңды әсер ететін сондай жағымды тілі болуы керек.

🌸 Пайғамбарлардың өмірінде еш уақытта ұрыс, керіс және айқаласып сөйлесу болмаған.

🌸 Өмірде бұлбұл дауыс болады және есек дауыс болады. Бірін тыңдау рахат сыйлайды, ал екіншісін тыңдау құлақты тырнайды, жүректің құтын қашырады. Адам тілі де сондай.

🌸 Барлығыз Хаққа дағуат жасауға міндеттіміз. Тіпті, Хаққа дағуат етуге мәзжбүрміз.

🌸 Өз рухани халімізге абай болуымыз керек. Отырған отырыстарда, сөйлеген жерлерімізде рухани халімізді суретке тартып отыратындар бар.

🌸 Адамдарды жақсы тану, олардың рухына баратын тамырларын табу өте маңызды. Кей адам ілтипат естігенді, кей адам қызметті ұнатады. Кей адамды кішкентай ғана шешекпен бақытты ете

салуға болады. Яғни, көңіл табуды білген жөн. Егер адамдардың көңілін таба алсақ, адамдар да бізді жақсы көреді. Сөзіміз өтімді болып, олар бізден көрген ізгі қасиеттерден үлгі алатын болады.

🌸 Адамдарды Хаққа шақырған кезде жүзіміз күлімдеп, сөзімізден жылылық сезілуі керек. Исламның күлімдеген жүзін көрсете білуіміз керек. Орны келгенде өзіміздікі дұрыс болып тұрса да, күлімдеумен қарсы алдымыздағы адамды сабырға шақырамыз. Ұлық болсаң, кішік бол деген. Егер бастағы тәж болғымыз келсе, әуелі аяқ астына төсейтін киіз болуды үйренуіміз керек.

🌸 Уағыз айтушы күлімдеп жүруге тиісті. Бір кісі бір сахабадан сұраған екен. «Сіз неге осы сөзіңізді үнемі күлімдеумен бастайсыз, үнемі күлімдеп жүресіз?». Сахаба былай жауап беріпті: «Мен Аллаһ Расулының бір нәрсе айтатын кезде сөзін үнемі күлімдеумен бастайтынын көргенмін».

🌸 Қабары түюлі, шекесі тырысқан адам қаншалықты хақты айтып жатса да, айналасына адам жиналмайды.

🌸 Пайғамбарымыз «Мен күніне жетпіс (70) рет, жүз (100) рет истиғфар айтамын» дейді. Ол осыншалықты истиғфарға мұқтаж болса, Аллаһтың сансыз нығметтеріне ие бола алмай жүрген біздердің қанша истиғфар айтуымыз керек десеңізші.

Даналық сөздер

 Дін адамның рухына рахат сыйлайды. Мейлі сарайда өмір сүр, мейлің малай боп өмір сүр. Хақ Тағала саған байлық берген болса, дін сенің даңдайсып кетуіңе бөгет болады. Егер саған тақыр кедейлік берген болса, сабыр қаруын қолдануыңа көмектеседі. Егер түрлі қиын сынақтарға, тағдыр тәлкегіне ұшыраған болсаң, Аллаһқа тәсілім болуыңды оңайластырады. Ендеше ең үлкен байлық — жан тыныштығы қазынаң діндар болуың.

 Өзімсінген адам Аллаһқа қанша бас игенімен, негізінде, ол бас имеген, өз бетімен кеткен. Ал, өз бетімен кеткендігіне истиғфар айтатын адам негізінде бас игені. Яғни адамның бойында Аллаһтың алдында «Мен» деген сезім ұшқыны болатын болса, құлшылық қылып жүріп, бас көтерген болады. Ендеше өз әлсіздігімізді біліп жүруіміз керек. Адам болып жаратылғанымызға шүкірлік етуіміз керек. Бақшада жорғалаған бір жылан немесе құрт болып та жаратылуымыз мүмкін еді. Біз еңбек сіңіргендіктен адам болып жаратылдық па, әлде құнын төлеп пе едік?

 Жағфар Садық Хазірет айтады.

Бес түрлі адаммен сырласудан без:

1. Өтірікшімен сырласпа, сені алдап, сан соқтырар.

2. Ақымақпен отырма, саған пайдасын тигізем деп жүріп, зиянын тигізіп кетеді.

3. Сараңмен отырма, сенің ең бағалы нәрсең — уақытың. Сараң сенің уақытыңа дейін алып қояды.

4. Жүрегі қатты адаммен дос болма. Ондай дос көлеңке тәрізді, басыңа күн күлсе, қасыңнан қалмайды, ал бұлт төнсе, іздеп таба алмайсың.

5. Пасық адаммен бірге болма. Ондай адам сөзіне берік болмайды, бір үзім нанға сені сатып кетеді.

 Жатарда өлімді жастығыңның астына қойып қой. Сол жастықтан оянбауың да мүмкін. Оянған кезінде өмірдің фәнилігін көз алдыңа жазып қой, бүгін соңғы күнің болуы мүмкін (Уайс әл-Қарани).

 Күнәнің кішілігіне қарама, сен жасаған күнәні көріп тұрған Тәңірдің үлкендігін ойла! (Фахреддин Аттар).

 Биіктік іздеп едім, оны кішіпейілділіктен таптым. Мырзалық іздеп едім, оны қайырсыңерліктен таптым. Мәрттік іздеп едім, оны туралықтан таптым. Абырой іздеп едім, ешкімге алақан жаймайтын кедейліктен таптым. Даңқ іздеп едім — тақуалықтан таптым, байлық іздеп едім — қанағаттан таптым, рахаттықты іздеп едім — дүниеге құл болмайтын зұһд өмірінен таптым (Уайс әл-Қарани).

🌸 Мәлік бин Динар Хазірет Хасан Басриден сұраған екен: «Ғалымға берілетін жаза қандай?» деп. Хасан Басри: «Ғалымның жүрегінің өлуі» деп жауап береді. Мәлік бин Динар «Жүректің өлуі деген қалай?» деп сұрайды. Хасан Басри: «Дүниеге қызығып кетуі» дейді.

Демек, ғалым Аллаһтың өзіне берген ғылым атты үлкен нығметіне қиянат етсе, сол ғылымды жерге тастаса, тек пайдасын ойлап кетсе, оның жүрегі өлгені.

🌸 Хасан Басриге «Сен жайыңда біреу ғайбат айтты» деген сыбыс жетеді. Хасан Басри өзін ғайбаттаған адамға бір табақ құрма беріп жібереді. Оның қасына хат жазып «Естуімше тапқан сауаптарыңның бір бөлігін, өз амал дәптеріңнен менің амал дәптерімнің атына аударыпсың. Яғни, мені сыртымнан ғайбаттау арқылы маған пайда келтіріпсің. Сол үшін алғыс ретінде саған бір табақ құрма жібердім» депті.

🌸 Мен азанды әр естуімде қияметте сурға үрлеушіні, Исрафил періштені еске аламын. Әр қар жауғанда амал дәптерімнің ауада қалқып жүргенін көремін. Бір шегіртке үйірін көріп қалсам, хашрді, яғни адамдардың апыр-топыр қияметте жиналып жатқанын көз алдыма елестетемін (Рабиға ханым).

🌸 Бауырым, төрт нәрсені кейінге қалдырсаң Жәннатқа кірерсің. Біріншісі, ұйқыны қабірге қалдыр.

Екіншісі, рахатыңды сырат көпіріне қалдыр. Үшіншісі, мақтануды мизанға қалдыр. Төртіншісі, нәпсіңнің құмарларын Жәннатқа қалдыр (Әбу Хаким).

 Түн ұзақ. Оны ұйықтау арқылы қысқартпа. Ислам тап-таза. Оны күнәларыңмен кірлетпе! (Яхия бин Мұғаз).

ОТЫЗ ҮШІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(01.03.2011)

*Инфәқ тек мал мен мүлікте болмайды.
Инфәқ — Аллаһтың берген әр нығметін
бөлісу. Құш-жігермен, Құран ңйретумен,
жәрдем етумен, адамдардың дертіне
ортақ болумен және т.б. түрлі
инфәқтар жасауға болады. Осылардың
барлығы инфәқтың қамтуына кіреді.*

🕌 Намаз — Аллаһқа сәжде ету. Жаратқан Иемен бірге болу, құл екеніңді дәлелдеу, Хақ Тағалаға алғысыңды білдіру.

🕌 Нәпсіні тәрбиелеудің ең жақсы жолдарының бірі — аш қалдыру. Сол үшін Аллаһ Тағала бүкіл хақ діндерде ораны парыз еткен. Әрі ораның парыз екендігін білдірген аятта сондай-ақ **«тақуалықтарыңды арттыру үшін»** деп айтылған. Демек, нәпсінің азғындауына қарсы ең әсерлі ем аштық пен ораза болғаны. Өйткені тоқ асқазан зейінде де, жүректі де қатайтып, қарайтып, жалқауландырып жібереді. Пайғамбарымыз оразадан тыс уақыттың өзінде тамақтануға белгілі шектеу қойып, *«Қарынның үштен бірі тамаққа, үштен бірі суға және қалған үштен бір бөлігі тыныс алуға арналуы керек»*, — деп айтқан. Яғни қомағайлану жоқ, қомағайлық денсаулығымызға да зиянды, рухымызға да зиянды, дұрыс ойлауға да зиянды.

🕌 Тәніміздегі әр ағзамызға ораза тұттыруымыз керек. Ал ең бастысы ауызға ораза тұттыру керек. Пайғамбарымызға бірде *«Уа, Расулаллаһ! Екі әйел талғалы жатыр, оразаларын ашсын ба?»*, — деп сұрап келеді. Пайғамбарымыз: *«Олар онсыз да ифтар жасап, ауыздарын ашып қойған»*, дейді. *«Жоқ, уа, Расулаллаһ! Олар әлі ашқан жоқ, талуға таяп жатыр»*, дейді. Пайғамбарымыз: *«Ол екі әйелді шақырыңдар»*, — деп бұйырады. Екі әйел

келген кезде Пайғамбарымыз: «*Қане, түкіріңдер!*» дейді. Екеуінің түкірігі ұйыған қан болып түседі. Пайғамбарымыз оларға: «*Сендер оразаларыңды ашып қойдыңдар, себебі ғайбат айттыңдар, оразалы бола тұра өсек тасыдыңдар*» дейді. Бұл оразаларыңнан ешбір пайда, нәтиже сауап болмайды деген сөз. Құрғақ аштықтан басқа ештеңеге саналмайды деген сөз. Ғайбат айтылған кезде оразаның қалқан болу қасиеті жойылады. Жәһаннамнан қорғайтын перде болатын қалқанымызды сындырмауымыз керек. Орамамыз кәміл болуы үшін аузымызға да, тілімізге де, құлағымызға, барлық ағзаларымызға түгел ораза тұттыруымыз керек.

 Хақ Тағала «**Садақаларыңның сауабын жойып алмаңдар!**» деп бұйырады. Шын мәнінде, ойлап қарайтын болсақ, тіленуші берушіге мұқтаж ба, әлде беруші тіленушіге мұқтаж ба, анықтау қиын. Садақа, зекет беретін кезде алушы адамға алғыспен берген дұрыс. Өйткені оның арқасында бір құлшылық жасау мүмкіншілігін таптық. Садақа арқасында бәледен, жаладан, апаттан құтыламыз, немесе Жаратқанның ұлы сыйларына қол жеткіземіз. Сол мұқтаж жан болмағанда кімге берер еді?

 Зекет сөзі «зәккә» яғни тәзкие, тазарту деген мағынадан келеді. Зекет малдың тәзкиесі, тазартылуы. Аллаһ сақтасын, зекетті бермеу өте жаман нәрсе. Ойлап қараңызшы, ұрының өзі кедейді

тонамайды, байды тонайды ғой. Ал зекет бермеген адам кедейдің ақысын жеп, оны тонағандай болады. Өйткені, Аллаһ Тағала «Тіленушінің және мұқтаждың байдың қаражатында тиесілі ақысы бар» дейді. Соның үшін зекет өте маңызды. Зекет бермеген жағдайда адамның басына ауыр сынақтар түсуі мүмкін.

🌸 Пайғамбарымыздың кезінде Пайғамбарымызбен кездескісі келетін адам алдымен садақа беруі керек болатын. Тек садақа бергеннен кейін ғана Пайғамбарымыздың алдына кіре алатын. Өйткені садақа арқылы алдымен ішкі дүниесі тазарып, мөлдірленіп қалады. Сонда Пайғамбарымызбен кездесуге дайын болады. Бәлкім бұдан өзге де хикметтері болар. Бірақ кейін бұл қағида мәнсух болып, үкімі жойылды.

🌸 Пайғамбарымыз бірде «*Бір дирһәм жүз мың дирһәмнан асып түсті*» деді. Сахабалар сұрайды: «Уа, Расулаллаһ! Бір дирһәм қалайша жүз мың дирһәмнан артық болады?». Пайғамбарымыз «*Бір дирһәм берген адам өзінен жырып берді. Ал жүз мың дирһәм берген адам мүмкіншілігінің бір бөлігін ғана берді*» деді. Ендеше инфәқта берген садақаның көптігінен гөрі, берушінің қанша нәрсесін пидаткендігін есептеу керек.

🌸 Инфәқ тек мал мен мүлікте болмайды. Инфәқ Аллаһтың берген әр нығметін бөлісу. Күш-жігермен, Құран үйретумен, жәрдем етумен, дертіне ортақ

болумен және т.б. түрлі инфәқтар жасауға болады. Осылардың барлығы инфәқтың қамтуына кіреді.

🌸 Сұлтан Ахмет мешітін Сұлтан І-Ахмет салдырған болатын. Мемлекет жұмыстарынан босаған кездерінде тікелей өзі барып, киімін ауыстырып мешіттің іргетасында білек күшімен жұмыс істеп, қабырғаларында тас тасып тұратын. Сұлтан Ахмет үшін ол жерге барып, кішірейіп тас тасу сол мешітті қаржыландырудан да қиын болуы керек. Себебі, ол сол кездегі дүниенің ең мықты мемлекетінің патшасы. Ол кездері бүкіл патшалар Османлы падишаларының алдында бас иетін кездер. Бұл падишаның кезінде Осман империясы еш жеңіліс татып көрмеген.

Сұлтан қайтыс болған кезінде қызы оны түсінде көреді. Керемет сұлу бір мекенде екен. «Әке қандай амал жасап, осындай керемет мекенге келдің?», — деп сұрайды. Сұлтан былай дейді: «Мен ара-тұра киімімді ауыстырып, мешіт құрылысында жұмыс істейтін едім. Раббым маған соның себебімен осындай мекенді нәсіп етті». Түсінде Сұлтан Ахметтің бауырын да көреді. Ол да қайтыс болған болатын. Яғни, әкесі мен кіші атасын қатар көреді. Кіші атасы: «Қызым, енді біздің жанымызға келмейсің бе?», — дейді екен. Ал әкесі: «Қызым, екінші балаңды босанғаннан кейін келе ғой!», — деп «әл-фатиха» дейді екен түсінде. Сұлтан Ахметтің қызы таңертең толқыныспен оянады. Әрине, қайтыс болған әкесі

мен кіші атасын көргендіктен түсінен біраз қорқады. Сосын түс жорығыштарға жүгінеді. Түс айқын түс, қыз екінші баласына жүкті екен. Түс жорығыштар көңілін алаңдатпау үшін жұбатып, түсті түрліше жоруға тырысады. Бірақ, ол екінші баласын босанып жатып шейіт болып жан тапсырады. Демек, көрген түсі шынайы түс екен.

Мұндағы инфәққа және ол арқылы қол жеткізілген сыйға қарап отырсақ, үлкен қиындықтардың сыйы да үлкен болатынын көруге болады. Сұлтан Ахмет үшін бір мешіттің құрылысын қаржыландыру оның құрылысында жұмыс жасаудан әлдеқайда оңай. Ал біреулер үшін тас тасу оңай, инфәқ жасау қиын. Сауаптар әркімнің жағдайына және мүмкіншілігіне байланысты екен.

 Бүгінде ең маңызды инфәқ — еліміздің рухани кем-кетіктерін жамау. Құран Кәрімді, Аллаһтың дінін жаюды инфәқ ету керек.

 Аллаһтың жер жүзіндегі куәгерлері болуға тырысуымыз керек. Сонда Расулұллаһ бізге қиямет күні бәлкім, куәгер болар.

ОТЫЗ ТӨРТІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(03.03.2011)

Бір тамшы бір дарияны түсіндіруі мүмкін емес. Пайғамбарымызды да әлсіз пенденің ауызынан шыққан әлсіз сөздермен толықтай түсіндіріп жеткізу мүмкін емес. Біздің қолымыздан келері — махаббат толы көңілмен, терең түсінікпен жүрегімізден терезе ашып, сол терезеден оны сезе білу, оны тыңдай білу. Оған тәнті болу және сол арқылы оған деген махаббатты жүрегімізде арттыру.

 Жаратқан Ие бізге екі түрлі сый жасады. Біріншісі — Құранмен танысуымыз. Екіншісі — Пайғамбарымызға ﷺ үммет болуымыз. Раббымыз Пайғамбарымызды «Әлемдерге рахым» ретінде тарту етті. Яғни, ол әлемдерге рахым, адамдарға рахым, періштелерге рахым, біз біліп-білмейтін қаншама әлемдер болса, солардың бәрі үшін рахым болып жіберілген. Пайғамбарымыз сондықтан да өзін бүкіл адамдарға, мақлұқаттарға, тіпті, ағаштарға, хайуандарға, ыдыаятқа жеткен адамдарға, жетпеген адамдарға, бәріне де жауапты деп көрді. Солар үшін қам жеді.

 Бүкіл адам баласы пайғамбарымыздың үмметі. Пайғамбарымызға иман келтіргендерді «үммет ижәбә», яғни мойындаған үмметі деп атаймыз. Ал оның пайғамбарлығына сенбегендерді «үммет ғайри ижәбә», яғни мойындамаған үмметі деп атаймыз. Пайғамбарымыз үмметі ғайри ижәбә үшін де жанталасып, қам жеді. Олардың қырсығып, қарсыласуына тап болды. Тайфте тас боранмен қарсы алынды. Қаншама қастандықтарға шыдап бақты. Бірақ барлық адамдарды құшағына сыйдыратын мейірімділік танытты.

 Пайғамбарымыздың жалғыз ғана дерті өзінің үмметі болатын. Исрафил сурға үрлегенге дейін қабірімде «Үмметім-ай, үмметім» деп жатамын дейді. Қияметтің ең ауыр шақтарында үмметін іздеп, ол

жерде де үмметім деп ах ұрады. Біздің де өзіне дәл солай ынтық болуымызды әрине қалайды. Бұл өз алдына Оған деген махаббатымызға және ол қалдырған аманаттарға қос қолдап ие болуымызға байланысты.

 Бүкіл адамзат мейірім дегенді одан үйренді, жанашырлықты одан үйренді. Өзгелердің дертіне күйіп пісуді одан үйренді. Ол бір көңілді табу үшін шарқ ұрған кісі болатын. Сахабаларын да солай етіп тәрбиеледі. Соның үшін сахабалар Қытай демей, Самарқанд демей, Ремей демей, Атлант мұхиты демей дүниенің төрт бұрышына дінді таратуға кете барған. Ешуақытта шаршамады, артқа қадам баспады.

 Сахабалар Пайғамбарымыздан сондай керемет тәлім алып шыққан, оған сондай тәнті болғандықтан бүкіл өмірлерін Аллаһтың дініне қызмет етуге атады. Мүшріктердің бірі сахабаға «үш минут бар, не дініңнен қайтасың, не болмаса сені осы жерде өлтіремін» дегенде сахаба әлгі мүшрікке «Маған үш минут бергеніңе рахмет айтамын, үш минут ішінде саған Ислам жайыңда айтайын, бәлкім, ғидаят табарсың» деген болатын.

 Пайғамбарымыз сондай бір үммет тәрбиелеп шығарды. Аллаһ Тағала бұл үмметті баршылық және байлықпен сынады, даңдайсымады. Жоқшылықпен сынады, сабырдан қайтқан жоқ. Түрлі қиыншылықтар және қайғылармен сынады, олар бар істерін

Аллаһқа тапсырудан бір сәт айныған жоқ. Сөйтіп ең шарапатты үммет болып шықты. Пайғамбарымыз біздің де сондай болуымызды қалайды. Қияметке дейінгі келетін барлық үмметінің Пайғамбарымыз өз асхабына ұқсауын және қияметте өзімен бірге болуын қалайтыны хақ.

 Бір тамшы бір дарияны түсіндіруі мүмкін емес. Пайғамбарымызды да әлсіз пенденің ауызынан шыққан әлсіз сөздермен толықтай түсіндіріп жеткізу мүмкін емес. Біздің қолымыздан келері махаббат толы көңілмен, терең түсінікпен жүрегімізден терезе ашып, сол терезеден оны сезе білу, оны тыңдай білу. Оған тәнті болу және сол арқылы оған деген махаббатты жүрегімізде арттыру.

 Адам Құран Кәрімге және Пайғамбар сүннетіне бойламай, Расулұллаһтың өнеге өмірімен түзелуі мүмкін емес.

 Аллаһ Расулын тани білу хронология арқылы, яғни оның өмірбаянын қағаздан оқумен мүмкін болмайды. Тек Аллаһқа құл, атаға ұл, Расулұллаһқа үммет болу талпынысын жүрегімізде терең сезінумен ғана мүмкін болады. Сол кезде Аллаһ Расулын тани бастаймыз.

 Тарихқа қарап отырсақ, Пайғамбарымызға арнап жүздеген мәуліт пен жүздеген қасида жазылыпты. Бұлардың барлығы Пайғамбарымызды

жақынырақ тану, таныту және жақынырақ сезіну үшін. Кейбір орталарда ерекше күндерде мәуліт оқылады. Мәуліт оқылуындағы мақсат — ел жадында Пайғамбарымыздың өзін, руханиятын жаң-ғырту. Адам өлген кезде сол өлімнің қайғысын Пайғамбарымыздың туылу қуанышымен басу үшін мәуліт оқылады. Бала сүүнетке отырғанда, жігіт әскерден оралғанда қуаныштан мәуліт оқылады. Қуаныштар бөліскен сайын артады, ал қайғылар бөліскен сайын азаяды дейді. Қоғамымыз мұны Пайғамбарымызбен сезінеді, қуаныштар онымен артып, қайғылар онымен азаяды.

 Біздің тарихымыз Расулұллаһқа махаббат көріністеріне толы. Ал біздер сол махаббатты бізден кейінгі келер ұрпаққа тасымалдауымыз керек. Рабиғул-әууәл айын толқыныспен атап өтіп, махаббатпен еске алып, жаңғыртуымыз қажет.

 Жаратушы Иенің ең сүйікті құлдары — пайғамбарлар. Ал пайғамбарлардың ішінде Хазіреті Мұхаммед ﷺ. Біздер оның 1400 жыл кейін дүниеге келген үмметіміз. Одан 1400 жыл кейін дүниеге келдік. Бірақ Пайғамбарымыз «Адам сүйгенімен бірге» дейді. Пайғамбарымыз «Менің үмметім берекелі сәуір жаңбырындай, басы да рахымға толы, аяғы да» дейді. Біздер иншааллаһ соңы рахымға толы деп сүйіншілеген үмметі болармыз. «Хауыз бойында күтетін боламын, үмметімді сағынатын

боламын» дейді. Иншааллаһ, Расулұллаһ сағына күтетін үмметінен болайық.

 Жаратқан Ие Өзіне хамд, шүкір және зікір айтуды ұмыттырмасын, Аллаһ Расулын ұмыттырмасын және өмірімізді Өзіне деген махаббаттың толқынысымен сүріп өтуімізді нәсіп етсін!

وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

ОТЫЗ БЕСІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(08.03.2011)

*Ең маңызды шаруа — көңілдің
Жаратушысымен және Оның Расулымен
бірге бола білуі. Ғибадатқа, қарым-
қатынастарға, ахлаққа, құл ақысына
абай болып, иманнан бір адым кері
аттамай, тақуалы ғұмыр кешіп өту.*

🌸 Абдуллаһ бин Сәләм бір күні Пайғамбарымыздан «Уа, Расулаллаһ! Біз сізді қиямет күнінде Сізден кейінгі үмметтің жасаған қылықтары үшін жүзіңіз қызарған, Раббыңыздан ұялған күйде аяқта тік тұрғаныңызды көреміз, солай ма?» деп сұрайды. Аллаһ Тағала қиямет күні Пайғамбарымыздың жүзін күлдіруді нәсіп етсін, Оны ұятта қалдырудан сақтасын. Үмметінің алған әрбір сауабы оны шаттандырады, ал әрбір жасаған жаман қылығы оның көңілін жабырқатады. Ендеше бар мәселе Аллаһ Расулын қияметте ұялтпайтындай амалдар жасауымызда.

🌸 Абдуллаһ бин Дәйлеми былай деді:

«Маған жеткен хабар бойынша, діннің жойылуы сүннетті тастаумен басталады. Жіптің аз-аздан түтіліп барып, түбінде үзілуі сияқты сүннеттің де біртіндеп артқа тасталуы арқылы соңында қолдан кетеді» (Дәримі, Мұқаддимә, 16).

Расында, бүгінде неше түрлі жамағаттар шығып, солардың бірі «Құран бізге жетеді, сүннет қажет емес» дейтіндер шықты. Бұл барып тұрған дінді бұрмалаушылық, олардан сақтану керек.

🌸 Әбу Һұрайра былай дейді:

«Мен түнді үшке бөлемін. Үштен бірінде ұйықтаймын, үштен бірін құлшылықпен өткіземін, үштен бірінде Аллаһ Расулының хадистерін қайталап, есіме түсіремін».

❁ Бұқылас Аллаһ Тағала аз ғана күшпен үлкен істер тындыруға көмектеседі. Бұл барлық мәселеге қатысты. Құл Раббысынан жәрдем сұрап, сиынса, Раббысы жәрдем етеді. Бірақ егер құл «Мен» десе, нәпсі бірақ күнде құрдымға құлайды. Бұл жеке адамдарға да қатысты, қоғамға да, мемлекетке де қатысты. Метафизика физиканы астан-кестен қылады. Яғни рухани күштер материалдық күштер мен түсініктерді қашан да жеңеді. Топкапы сарайында 7-8 килограмдық қылыштар бар. Бұлар соғыс майданында сағаттар бойы сермелген болса, бұл тек қана дене күшімен мүмкін олатын нәрсе емес. Метафизикалық, физиканы асып кететін бір күш араласқан болуы керек.

❁ Адам өзіне үнемі бір айна қаратып қойып, өмірдің, уақыттың, мекеннің және заманның ауыспалы кезеңдерінде Аллаһ және Расулымен бірге болуды қаншалықты ойлаймын деп сұрауы керек.

❁ Бәдір соғысында Хұдәйіб мұсылман болмаса да мұсылмандарға жақ болып соғысқа қатысқысы келеді. Пайғамбарымыз сарбаз жетіспеушілігіне қарамастан мұсылман болмағандықтан оны кері қайтарады. Хұдәйіб төрт рет барып, келеді. Төртінші рет алдына барған кезінде ақиқат көз алдында жарқ етіп ашылып, «Иә, сен шынымен пайғамбарсың» дейді. Пайғамбарымыз материалдық жағынан қиналып тұрса да, «Сен мұсылман емессің, бірақ

сонда да кел, бізбен бірге соғыс, олжаңды аласың, табыспен ораласың, жалдамалы сарбаз ретінде соғыс» деп айтқан жоқ. «Менің Аллаһтың Расулы екенімді қабылдайсың ба?» деп сұрады. Хүдәйіб «Жоқ» дегенде «Саған мұқтаж емеспіз, Аллаһ бізге жеткілікті» деп қайтарған болатын. Ендеше өмірдің қандай бір қиын шағында да басты мәселе — «Аллаһ бізге жеткілікті» дей білуде.

 Ең маңызды шаруа — көңілдің Жаратушысымен және Оның Расулымен ﷺ бірге бола білуі. Ғибадатқа, қарым-қатынастарға, ахлаққа, құл ақысына абай болып, иманнан бір адым кері аттамай, тақуалы ғұмыр кешіп өту.

Қиындықтарға ұшыраған кезімізде жүрекпен «Аллаһ маған жетеді. Ол неткен ізгі Уәкіл» дей алсақ, болғаны. Сонда мәселелерді түбегейлі шешіп тастап, қиыншылықтан оңай құтыламыз.

ОТЫЗ АЛТЫНШЫ
ЛЕКЦИЯ
(10.03.2011)

*Я, Рабби! Бізге Исламды уағыздау
жолында тер төгуді, Исламның атын
ардақтап, абыроймен алып жүруді,
Исламның жайдарлы жүзін адамзатқа
таныстыруды нәсіп ет!*

🕌 Құран ғаламдағы бүкіл ілімдерін және Аллаһ Тағаланың орнатқан бүкіл заңдылықтарының хикметін ашып береді. Құран арқылы адам ой-өрісі кеңейіп, дамиды, мәселелеріне шешім табады. Сол арқылы Раббысымен достық құрып, дүниеде де, ақыретте де жан рахатын табады.

🕌 Ілім екі қыры бар пышақ сияқты. Адамды дамытуы да мүмкін, жердің астына тығып жіберуі де мүмкін. Бұл түгелімен жүрекке байланысты.

🕌 Ілім пайда әкелуі керек. Ілімнің пайдасы сол, құлды Аллаһқа жақындатуы. Егер ілім құлды Аллаһтан суытып жатса, ондай ілім зиянды ілім. Ілім тәкаппарлыққа апара жатса, онда ол Аллаһтан суытып жатыр деген сөз. Бұл адамды Шайтанның тағдырын бөлісуге итермелейді.

🕌 Мынадай бір уақиға келтіріледі:

Бір мемлекеттің падишасы дүниеден озады. Салихалы бір кісі ол падишаның көркем бір мекенде жүргенін түсінде көреді. Салихалы кісі одан «Аллаһ сені не себепті осындай сыйға бөледі?», — деп сұрайды. Падиша сонда айтады: «Бір күні соғыстан қайтып оралған кезім болатын. Өзіме бір қарадым, әскеріме бір қарадым да, «Я, Раббым! Шіркін мені Аллаһ Расулының заманында жаратып, мен де Аллаһ пен Оның Расулының жолында әскерлеріммен бірге пида болып кеткенімде ғой!» дедім. Хақ Тағала құдды бір

Аллаһ Расулының қасында болып, сол жорықтарға қатысқандай қылып маған сауап жазды».

Демек, ниет өте маңызды. Ниетімізге қарай сый алып кетуіміз де ғажап емес. Әрине тек тілмен ғана айта салу емес ниет дегенің, оны шын мәнінде көкейден қалау керек.

 Я, Рабби! Бізге Исламды уағыздауды, Исламның атын ардақтап, абыроймен алып жүруді, Исламның жайдарлы жүзін адамзатқа таныстыруды нәсіп ет.

 Құран аятында «Бітпейтін, түгесілмейтін сый» деп уәде айтылады. Яғни адам өз ғибадаттарына, құлшылығына мұқият болып, ізгі амалдарға толы ғұмыр кешіп, Аллаһтың берген нығметтерін Аллаһтың жолына қолданса, бір күн жетіп науқасқа немесе сапарда болуына байланысты құлшылығын уақытша жалғастыра алмай тоқтатып алса, Аллаһ Тағала оның сауаптарын жалғастырады. Бұл бізге Раббымыздың қандай кең пейілді екендігін және құлдарын қаншалықты жақсы көретіндігін көрсетеді.

 Ең үлкен қызмет — Құранға қызмет жасау. Бүкіл пайғамбарлар Аллаһтың кітаптарына, Аллаһтың дініне қызмет еткен. Бұл кәсіп — Пайғамбарлардың киелі кәсібі. Қаншалық ықыласпен, шын көңілмен, тақуалықпен атқарылса, Жаратқан ие ісімізге соншалықты береке береді. Құлға білмейтіндерін

үйретеді, жақсылық пен жамандықты ажыратып береді.

 Аллаһты танудың үш шарты бар:

Біріншісі — таңсәріде истиғфар ету.

Екіншісі — бұл дүниенің фәнилігін ұғынып, «Барлық нәрсе жоқ болады» аятын көкейден шығармау. Сол оймен өзіңді өткінші фәни сауықтардан қорғаштау.

Үшіншісі — Хақ Тағалаға дұғада болу.

 Рухани өмір бір мұхит тәрізді. Мұхиттар кейде тыныш жатса, төселген киіздей мидай жазық болып жатады. Кейде алып кемелерді аударатын толқыңды. Кеменің сол толқындарға, борандарға төзімді болуы үшін мықты жолбасшы қажет болады. Адам да дәл сол сияқты жол бастап жүретін біреуге мұқтаж болады. Соның үшін Аллаһ Тағала пайғамбарлар жіберген. Пайғамбарлардан кейін сол пайғамбарлардың ізін қуып, адамдарды ізгілікке бастайтын мүршид адамдар дүниеге келген.

 Мүршидтің жол көрсетуі Кітап пен Сүннетке сай болуы тиіс.

 Өмірде қиналып қалған кезімізде Аллаһ Тағалаға тәуәссул жасай алатындай көзге көрінерлік көркем амалымыз болуы керек.

🕌 Хазіреті Әли 🕌 « Мені екі нәрсе бақытты етеді. Біріншісі — бір адамның бұйымтайымен келіп менің көмегіме жүгінуі, ол үшін мені таңдауы. Мейлі материалдық нәрсе болсын, мейлі кеңес болсын, мейлі білім іздеп, немесе кезкелген қажеттілігі үшін жүгінген болса да солай. Ал екіншісі — менің сол кісіге жәрдем ете алуым».

Демек, ең маңыздысы адамдар арасында айналаға көмек қолын соза алатын адам болу. Біреу қысылғанда келіп, сырын ашып, ақыл кеңес, көмек сұрайтындай қоғамшыл болу.

« Фәридуддин Аттар Хазірет мынадай бір хикая әңгімелейді:

«Мәлік бин Динар бір кездері жалғыз бөлмелі үй жалдайды. Қапталындағы көршісі яһуди болатын және үйлері де бір-біріне түйісіп тұратын. Мәліктің үйінің құбыла жағы яһудидің үйіне қарап тұратын. Ал яһудидің үйінің алдына салынған әжетханадан Мәліктің үйіне қарай нәжіс ағып, Мәліктің үйі бетін ластайтын. Бір күні яһуди Мәлікке келіп: «Мына әжетханаға шағымың бар ма?», деді. Мәлік оған: «Бар, бірақ мен оны тазалап жүрмін», деді. Яһуди оған: «Бұған неге төзіп жүрсің?», деді. Мәлік: «Аллаһтың разылығы үшін шыдап жүрмін. Өйткені Аллаһ **«Олар ашуларын жұтып, адамдарды кешіре салады»** деп бұйырады», — деп жауап берді.

Яһуди бұл аятты естігенде: «Бұл неткен керемет дін, Аллаһтың досы Аллаһтың дұшпанына төзімділікпен қарап, шағымданбай, арызданбай сабыр көрсетеді» деді де, Ислам шарапатын қабылдады. Демек, ізгі ахлақты һидаяттарға себеп қыла білу керек.

🌸 Фәридуддин Аттар Ибраһим Әдһәмнің сұхбатына қатысып, кетіп бара жатқан кезде «Ұстаз! Менің бойымда байқаған қателіктер мен кемшіліктер жайында айтыңызшы» деп өтінген екен. Ал Ибраһим Әдһәм былай деп жауап беріпті: «Мен ешқандай айып пен кемшілік байқамадым. Өйткені мен саған үнемі жақсы көзбен қарадым. Сенің бойыңнан көрген нәрселерімнің бәрі маған ұнады».

🌸 Баязид Бистами Хазіреті айтады: «Көп зікір саны көп болған зікір емес, ғапылдыққа ауытқымай жасалған зікір».

🌸 Расулұлла ﷺ «Үш жетімнің мұң-мұқтаж-дығын тауып беріп, түнін ғибадатпен, күндізін оразамен өткізген адам, қылышын қынынан шығарып күні-түні жиһад еткен адамның сауабын алатынын» баян етеді.

ОТЫЗ ЖЕТІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(15.03.2011)

*Дінді қандай шабытпен алып жүру керек,
Аллаһ Расулына махаббатпен қалай
байлану керек, мұның бәрін сахабалардан
ұйренеміз. Олардан ұйренгеніміз дінді
тек оқумен ғана емес, махаббатпен
ұйрену керек. Махаббаттың нәтижесі
немесе көрсеткіші — Аллаһ және Оның
Расулына махаббат.*

🌸 Ғаламдағы барлық нәрсе өз халімен бізге үндеу салып тұрады. Аллаһтың нығметтеріне, мақлұқаттарына бос назармен қарамауға, ғибрат көзімен қарауға шақырып тұрады.

🌸 Ұхұд соғысына кірісетін кезде Пайғамбарымыз сахабаларына бір қылыш көрсетіп, «*Мына қылыштың хақысын кім беруге дайын?*», «*Кім Аллаһ жолында жанымен, малымен жәннен барлық нәрсесімен хақысын орындайды*», — деп сұрайды. Әбу Дүжәнә тұрып, «*Мен, уа, Расулаллаһ!*», — дейді. Пайғамбарымыз ﷺ қылышты соған береді. Әбу Дүжәнәнің сол қылышы Ұхұдта үлкен маңызға ие болады. Пайғамбарымыз Әбу Дүжәнәні арқасынан қағады. Бүгін сол оқиғадан 1400 жыл өтті, бірақ Әбу Дүжәнәнің қылышы әлі арамызда жүр. Ол қылыш қияметке дейін бар болады және дәл қазір өзін қолына алатын азаматты күтіп жатыр. Әбу Дүжәнәнің қылышына ие болғысы келетіндер бар болса, Исламды таратып, жер бетінде Аллаһқа куәлік етуші болып, Аллаһтың дініне арқа тосуы керек.

🌸 Өмірдің барлық кезеңінде Аллаһ Тағаланың бізді сынап отыратындығын ұмытпау керек. Кейде сүрінбей өтеміз, ал кейде әлсіздік танытып жатамыз. Кейде орташа түрде өтіп жатамыз. Басымызға қандай бір уақиға келсе, Аллаһқа бәрін тапсырып, Пайғамбарымыздың сүннетіне бекем жармасуымыз керек.

 Бір шешім қабылдайтын кезімізде тек өз білімімізге ғана сенім артпай, өзге мұсылман бауырларымызбен ақылдасып, кеңес сұрап отыруымыз қажет. Пайғамбардың өзі еш уақытта жалғыз шешім қабылдамай, әрқашан сахабаларымен кеңесіп отыратын. Кеңесті де іс білетін майталмандарынан алған жөн. Әйтпесе, жемісін көру былай тұрсын, «содан ақыл сұраған мен де жыңды екенмін» деп, опық жеп қалуымыз ғажап емес.

 Басқа кішкене қиыншылық түскенде, бір нәрсе пидә ету керек болған жағдайда жүрек кейде өзгеріп шыға келеді. Бәрі ойдағыдай кезде Исламды алып жүру оңай. Ең бастысы қиын шақтарда Исламнан ажырап қалмау.

 Хақ Тағала **«Күндерді адамдардың арасында айналдырып отырамыз»** дейді. Яғни жеңіс кейде мұсылман жағында болса, кейде теріс жағында болады. Кейде кіріс кірсе, кейде шығын шығады. Мүминдер жеңіс күндерінде мастанбай, шүкірлік қылулары керек. Аллаһтың Расулына бас ию күйінде боулы керек. Басына бәле жолыққан кезде оны сынақ деп көріп, ықылас пен сабырлылық көрсетуі керек.

 Аллаһ Тағаланың «Һәди» есімімен қатар «Мұдилл» есімі де бар және қияметке дейін екеуі қатар жалғасатын болады. Яғни, ауыр зұлымдық дәуірі кезінде де Хақ Тағаланың Һәди есімі өз жұмысын жасай береді. Солайша Ислам жойылып

кетпейді. Мысалы, Кеңес Өкіметі кезінде көптеген зұлымдықтар жасалған дәуірдің өзінде имандар жүректің түбінде сақталып қалды, толығымен жойылып кетпеді. Алайда Аллаһтың «Мүдрил» сипаты да бар. Яғни әрқашан аз болса да, күпір қауымы бар болады. Хазіреті Мұхаммед Пайғамбарымыздың дәуірінде де Әбу Жәһілдер бар болатын.

 Пайғамбар өмірбаяны бізге барлық жағынан гибрат. Пайғамбар өмірбаяны қағаз бетінде емес, жүрек түбінде және іс-амалдарымызда болған кезде ғана мәні болады.

 Дінді қандай шабытпен алып жүру керек, Аллаһ Расулына махаббатпен қалай байлану керек, мұның бәрін сахабалардан үйренеміз. Олардан үйренгеніміз дінді тек оқумен ғана емес, махаббатпен үйрену керек. Махаббаттың нәтижесі немесе көрсеткіші — Аллаһ және Оның Расулына махаббат.

 Мұсаб бин Ұмәйір Мәдинаға дінді жаю үшін аттандырылған кезінде жап-жас жігіт болатын. Ол жастығының үлбіреген шағында Ибн Мәктуммен бірге Мәдина Ислам мемлекетінің іргетасын қалады. Аллаһ Расулы бұл іске неліктен Мұсабты таңдады? Өйткені Мұсаб Исламнан бұрын да өте танымал, жаратылысы дара азаматтардың бірі болатын. Аллаһ Тағала оның бойына ер азаматқа тән барлық сұлулықты берген еді. Материалдық жағдайы да жақсы, бай отбасынан шыққан. Отбасы оны Исламды

қабылдағаны үшін құдалайды. Бірақ оны бұл бетінен қайтарған жоқ. Сахабалардың бірі айтады:

«Мұсабты Мәдинада үсті басы жамаулы киім киіп жүргенін көрдім, көзіме жас келді. Оның Меккедегі салтанатты күндері есіме түсті. Оның кигені модаға айналып, ол жаққан иіссуды бәрі жағуға елпінетін. Бүкіл қыздар оның артына түсетін. Ол барлығын бір шетке ысырып қойып, Аллаһ Расулының жанында болуды таңдағанды. Енді қарасам, Мәдинада жұпыны өмір сүріп жүр екен».

Демек, ең бастысы — тақуалық пен ықылас. Ибн Мәктум да көзі соқыр сахаба. Ол да Мәдина халқына Құран мұғалімі ретінде жіберілді. Демек, бұл өмірде «Менің қолымнан не келер?» деу жоқ. Ол кездері жағдайлар бүгінгіден әлдеқайда төмен боса да, Пайғамбарымыз соқыр адамды 450 шақырым қашықтыққа қызметке аттандыруда. Яғни, ешкім өзін қызметке мұқтаж емеспін деп білуіне болмайды. Әр адамның өз жағдайына қарай қолынан келер бір қызмет түрі қашан да табылады. Үммү Мәктум мұны Қадисия шайқасында да ең айқын түрде паш етті. Қадисия соғысына мен де қатысамын деп атой салды. Айналасындағылар «Аллаһ сені соғыспасаң да үзірлі көреді. Соғыста көз керек, сенің көздерің көрмейді, саған не бар?» десті. Ал ол жағдайынан қайырлы жағын тауып былай деді: «Мен туды ұстаймын. Көзім көрмегендіктен дұшпанның айбаты

мені қорқыта алмайды, қорықпағандықтан туды тік ұстаймын. Туды тік ұстасам, артымдағы әскердің батылдығы артады». Мұны тек берік иман ғана жасата алады. Бұлардың бәрі бізге үлкен ғибрат.

🌸 Аллаһ Тағала біз ғибрат алуымыз үшін көптеген мысалдар келтіреді. Қабырғаның ішіне де ағаш өсе ме?! Аллаһ Тағала қабырғаның ішінен ағаш өсіреді. Інжір ағашына қараңыздар, дуалдың ішіне өседі, сол жерде інжір жемісін беріп тұрады.

Демек, мұмин ықыласпен қайрат жұмаса, Аллаһ оның алдындағы жолын ашады.

ОТЫЗ СЕГІЗІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(29.03.2011)

Сүннетке берік болуымыз қажет. Адамның ғапылдыққа түсіп, сүннетті ұмытып кетуі үлкен пәлекеттерге жол ашады. Оқиғалар алдында «Меніңше анадай, меніңше мынадай» деп емес, ең жақсысы сүннет бойынша жүру болуы керек. Сосын өміріміздің олқылықтарын сүннет арқылы қалай түзете аламын деп алаңдап жүруіміз керек.

🌸 Пайғамбарымыздың 23 жыл пайғамбарлық өмірі Құран Кәрімнің тәфсірі боылып табылады. Оның басынан өткен әр оқиғадан өзімізге ғибрат пен хикмет іздеп табуымыз керек.

🌸 Өмірді қуанышты сәттер мен қайғылы сәттер алма-кезек келеді. Былтыр қатты қайғыртқан оқиғаның биыл жүрегіміздегі әсері азайған. Яки, кеше қатты қуанған нәрсеміздің қуанышы бүгін басылып қалған. Ендеше қуанышты сәттерде көкке ұшып, ғапылдыққа түсіп кетпеу — міндетіміз. Ал қайғыда сабыр және тәуекелмен аяқта тік тұру — борышымыз. Қуаныштар мен қайғылардың уақытша екендігін және салыстырмалы түрде қабылдау керектігін естен шығармау керек.

🌸 Сүннетке берік болуымыз қажет. Адамның ғапылдыққа түсіп, сүннетті ұмытып кетуі үлкен пәлекеттерге жол ашады. Оқиғалар алдында «Меніңше анадай, меніңше мынадай» деп емес, ең жақсысы сүннет бойынша жүру болуы керек. Сосын өміріміздің оқылықтарын сүннет арқылы қалай түзете аламын деп, алаңдап жүруіміз керек.

🌸 Пайғамбарлар материалдық мұра қалдырмайды. Олар адамзатқа адамгершілік пен адалдықтың мұрасын, рухани мұралар қалдырады. Яғни ең бағалы мұра — өзіңнен кейінгілерге адамгершілік қасиеттерді мұра етіп қалдыруың. Біз де сол пайғамбарлар қалдырған мұраларды кейінгі ұрпағымызға жеткізуге

ат салысуымыз керек. Ол мұралар қандай керемет мұра. Айша анамыз айтады:

«Аллаһ Расулының соңғы сәттері болатын. Жамағатқа шығатын әлі қалмаған болатын. Сахабалардың бірі келіп, «Уа, Расулұллаһ! Сіз келмей намазды бастамай жатырмыз, сізді күтіп отырмыз» дейді. Пайғамбарымыз «Бір шелек су әкеліңдер!» деп бұйырды. Суы төгіліп, аяғына тұрғызса, шыдай алмай қайта құлап жатты. Осы жағдай үш рет қайтalandы. Үшіншісінде бір қолтығынан ағасы Аббас رضي الله عنه демеп, екінші қолтығына басқа сахабалар кезектесіп кіріп жүріп, мешітке алып кіргізді. Пайғамбарымыз Хазіреті Әбу Бәкірге ыммен имам болуға меңзеді. Әбу Бәкір имам болып намаз оқытты. Расулұллаһ сол ауырып, ыңқылдаған күйінде бөлмесіне қайтып бара жатып, артына бір қарады, көркем жамағатын көрді. Ол жамағат Аллаһ Расулын қуандырды, жанын тынышталдырды. Аллаһ Расулының бұлай қуанғанын көрмеген едім». Міне, ең бағалы мұра осы.

 Мәселесін шешіп берген адамыңыз сіздікі.

 Махаббатымызды бере алған адамдарымыз өз адамдарымыз. Мейлі жанұямызда болсын, сыртта болсын. Адамдарға қаншалықты мейірім таратсақ, ол қоғам бізді соншалықты өзіне тартады, соншалықты жақын тұтады, өз адамдарымыз болып кетеді.

ОТЫЗ ТОҒЫЗЫНШЫ
ЛЕКЦИЯ
(31.03.2011)

*Мүмин жан үшін ең үлкен пәлекет
— өз «Менмен»-дігі. Менмендік
тәкаппарлықтың дәл өзі. Өзіңді
ұлықтау, басқадан жоғары санау.
Ал негізінде адам өзіне Аллаһ қандай
мүмкіншіліктер берген болса, соған
ғана ие болады. Соның үшін ең қиын
нәрселердің бірі адамның үлкен
табыстарға жеткен кезде өзін
менмендіктен қорғап қалуы.*

Адам үшін ең маңызды нәрсе оның иманы. Иманымызды қорғап, жақсылап сақтанып жүру арқылы оны өмірдің асау толқындарынан аман алып қалуымыз керек.

Адам Хақтан алыстап, жалғанға батқан сайын ақымақтана береді. Қаншама рет көлік апатына куә болады немесе алдынан қанша табыт арқалап өткендерді көреді немесе қабірлерде жатқан өзі сияқты қанша адамдарды көреді. Бірақ өзін солардың орнына бір сәт қойып ғибрат, сабақ алмайды. Кей адамдарға өздерінің жасаған бірнеше жақсылығы көзіне үлкейіп, үлкейіп, ал жасаған күнәлары кішірейіп, кішірейіп көкірек көзін көлеңкелейді. Кейбіреулер «Аллаһ Ғафур емес пе, Рахим емес пе!», мені кешірер. Басқалардың күнәларымен салыстырғанда менің күнәм ештеңе емес қой» дейді. Нәпсі адамды алдаудың жолын тауып тұрады. Одан сақтанудың жалғыз ғана жолы бар — тақуалық.

Негізінде, бұл ғаламда жансыз ештеңе жоқ. Барлық нәрсе иләһи құдіретке басын иіп тұрады. Күн егер Аллаһтың құдіретіне бағынбағанда бір сәтте жақындап кетіп, жер бетін алау өртпен өртеп жіберер еді. Табиғат күштері иләһи ұлылыққа бас имесе, цунамилер жер бетін қаншама рет астын үстіне келтірер еді. Теңіздердегі толқындар үнемі биіктеп, төмендеп тұрады. Аллаһ Тағаланың жаратқан барлық нәрсесі жандысы, жансызы бәрі біз түсінбейтін,

өздерінше бір-бір әлем, бір-бір үммет. Барлығы Жаратушыларын өздерінше басқа жолмен таниды. Аллаһ Тағала оларды белгілі ауыспалы кезеңдерге бағындырып қойған. Барлығы Аллаһқа бағынуда. Осылайша Аллаһ Тағаланың ұлылығын, иләһи күдіретін көрсетуде.

 Пайғамбарлар келмесе адамдардың ақиқатты іздеп табуы мүмкін емес. Өйткені, адам өмірге үнемі өз нәпсісінің терезесінен қарайды. Өз ақылы бойынша бір жол тауып алып, әркім өз жолын дұрыс санайды. Алайда ақыл адамға уахиден тізгіңделсе ғана жол көрсетеді. Уахидің аясында дұрыс жұмыс істейді. Уахидің сыртына шыққан мезетте жолынан тайып кетеді.

 Мүмин жан үшін ең үлкен пәлекет — өз «Менмен»-дігі. Менмендік тәкаппарлықтың дәл өзі. Өзіңді ұлықтау, басқадан жоғары санау. Ал негізінде адам өзіне Аллаһ қандай мүмкіншіліктер берген болса, соған ғана ие болады. Соның үшін ең қиын нәрселердің бірі — адамның үлкен табыстарға жеткен кезде өзін менмендіктен қорғап қалуы.

 Аллаһтың бұйрықтарына сараптаусыз бағынуымыз керек. Өз ақылымызды салып, ауырдың үстімен, жеңілдің астымен жүретін жол іздеуге тырыссақ, бұл дінді бұрмалау дінге опасыздық жасау болады. Сондықтан да Пайғамбарымыз ﷺ «Көп сұрақ сұрамаңдар!» деп бұйырады. Өйткені біздің

ақылымыздың шегі бар. Бізге Аллаһтан қандай әмір жеткен болса, соған бас ұрып, «О, Раббым! Естідік, иман келтірдік және қостадық!» деуіміз керек. Ішімдік, құмар, зина және т.б. нәрселердің харам етілуінің сыртқы себептері жайында сөз қозғауымызға болады. Бірақ оларды ең әуелі Аллаһтың әмірі болғандықтан харам деп білеміз, бағынамыз.

🕌 Ең жаман нәрсе — адамның даңдайсуы. Аллаһ Тағала құлының даңдайсығанын қаламайды. Ол құлына не берген болса, бәрін өз мейірімімен, кең пейілімен берді. Олардың шын Иесін мойындап, дұрыс қолдануды білу керек.

🕌 Адамда нәпсі болмаса, құлдық болмайды. Құл болғандығымыздан нәпсіміз соңғы демімізге дейін өз жұмысын атқарады. Тізгінді оның қолына беріп қоймаудың шарасы сол, бұл дүниелік өмірді өз көзімізде кішірейтіп, төмендетіп, дүниелік әуестеріміздің бәрін артқа тастау. Сол арқылы Аллаһтың берген нығметтерін тек қана Оның жолына атап, Оның жолында қолдана бастаймыз, нәпсінің тұтқыны болудан солайша құтыламыз.

ҚЫРҚЫНШЫ ЛЕКЦИЯ

(05.04.2011)

Аллаһ Тағала «Шүкірлік ететін құлдарым тым аз» дейді. Шүкірлік қиын іс. «О, Раббым! Саған шүкір» деумен ғана шүкірлік еткен бола алмаймыз. Шүкір Аллаһтың берген әр нығметін орынды орнымен қолданып, қате жолдарға қолданбау арқылы болады.

 Аллаһ Тағала әр адамды басқа бір адамға жауапты етіп жаратқан. Мүминдер де өзге мүминдерге жауапты. Адамзат арасындағы қатынас өрілген желі секілді. Сол себепті «менің шаруам жоқ» деп шетте қарап тұру Исламда жоқ. Жаратаушы Ие адамдарды бір-біріне мұқтаж етіп жаратқан. Пайғамбарлардың өзі өз жамағаттарына мұқтаж болатын. Ғибадаттың және әлеуметпен қарым-қатынастың өз уақыттары бар, сол уақытты мұсылман жақсы белгілей білуі керек. Сондықтан да мүмин әлеуметпен араласудан, қызметтен қашпауы керек.

 Мүмин үмметке қызметті тек Аллаһ разылығы үшін жасай отырып, көзге ұру, мақтаннан аулақ болуы керек.

 Адам Жаратушы Иесімен жүздесуді қалайтын болса, ықыласпен қанаты сынғандардың қасынан табыла білуі керек. Кімде-кім іздейтін болса, Аллаһ Тағала оның алдына сондай мүмкіншілікті жолықтырады.

 Адам әр қадамын жоспарлы түрде жасауы керек. Әр алған тынысын, бүкіл ізгі амалдарын Аллаһқа атауы керек.

 Бәрі мол болып тұрған кезде қадірі онша білінбейді. Нығмет тек уыстан шыққан кезде ғана бағалы бола бастайды.

 Бүгінде рухани аштық тән аштығының алдын орап, одан да асып түсуде. Мұсылман заманның ағымына жауапты. Сол себепті жүректі һидаят жолының саяхатына әзірлеу керек. Һидаят саяхаты қаншалықты имани толқыныспен жасалатын болса, Аллаһ Тағала оның соншалықты жемісін көрсетеді.

 Бір күні Аллаһтың бізге берген нығметтерінен есепке тартылатындығымызды ұмытпауымыз керек.

 Аллаһ Тағала **«Шүкірлік ететін құлдарым тым аз»** дейді. Шүкірлік қиын іс. «О, Раббым! Саған шүкір» деумен ғана шүкірлік еткен бола алмаймыз. Шүкір Аллаһтың берген әр нығметін орыңды орнымен қолданып, қате жолдарға қолданбау арқылы болады.

 Жәннатқа кіре алуымыз үшін жүректің оған асық, құмар, құштар, тәнті, ғашық болуы керек. Ол үшін көкірек ояу болуы керек. Ұйқыдағы жүрек оны көре алмайды.

 Кәміл иманның алғашқы жемісі — мархамат. Құлдың кәмілдікке жеткендігінің алғашқы белгісі — мархамат. Мархаматты адам, жомарт, кішіпейілді келеді. Ондай адам «Рахманның құлы» және қызмет ері. Мархаматсыз адам сараң, үнемі өз пайдасын ғана ойлайды, қызметтен алыс, айналасына тек қаһарын шашып, тәкаппарлана, төбеден қарап жүреді.

🌸 Жүрек бір мәртебеге жеткен кезде өмірге деген көзқарас өзгереді.

🌸 Пайғамбарымыздың үмметінің жүрегінде әзіз естелік болар орыны бар. Құл соны әзіз тұтып, ардақтайтын болса, Аллаһ да ол құлды әзіз тұтып, ардақтайтын болады.

🌸 Хазіреті Омарға ﷺ бір кісі келіп «Уа, Халифа! Мазарымды қалай әзірлейің?» деп сұрапты. Омар т:

«Мазарыңды әзірлеуді қоя тұр, сен өзің мазарға әзірлен», депті. Яғни мазарыңа табыт пен орын дайындау емес, мазарға өзің дайындалуың маңызды.

الله

ҚЫРҒЫҚ БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ

(07.04.2011)

Әйел адам өз отбасының барлық мүшелеріне адамгершілік қасиеттердің нышаны болуы керек. Ондай ананың тәрбиелеген балалары да, жұбайы да тұзу болады.

Жүрек тынышталуы үшін таңсәрі мезгіліне көп көңіл бөлу керек.

Жүректі зияндардан қорғаудың жолы рухани өмір сүру арқылы оңай болады.

Барлық іс пен сөзді бісмілләмен бастап, хамд-мадақ айтумен аяқтау, жаңылыс басқан мезет жүрегімізді дереу түзетіп, жолға қойып, «әстәғ-фируллаһ әл-азим» деу. Жағымсыз жағдайға тап болған кезімізді сабамызға түсу үшін «лә хаулә уә лә қууәтә иллә билләһил-әлийл-азим» деу, бір жақынымыздан айрылған кезде «иннә лилләһи уә иннә лилләһи ражигун» деу керек. Бұлардың барлығы — зікір. Ал зікір — жүректің шипасы.

Әйел адам өз отбасының барлық мүшелеріне адамгершілік қасиеттердің нышаны болуы керек. Ондай ананың тәрбиелеген балалары да, жұбайы да түзу болады.

Сафиә бинт Шәйбә айтады: «Орамалдарын омырауларының үстіне дейін түсірсін» деген аят түскен кезде еркектер үйлеріне қайтып оралып, қыздарына, әпке, қарындастарына және туыстарына осы аятты оқып берді. Мұны естіген бүкіл мұсылман әйелдері киімдерін жиыстырып, бастан төмен қарай жақсылап киінеді. Осылайша Аллаһтың Кітабында түсірілген бұйрықтарды дереу орындау арқылы қаншалықты шын көңілден иман келтіргендіктерін

дәлелдеді. Таң намазында Аллаһ Расулының артына бәрі орамалдары тағылған, етеккеңдері жинақы түрде сапқа тізілді. Олардың бастарына таққан қара жамылғыларының себебінен бастарының үстінде қарғалар отырғандай болып көрінді.

🌸 Кішкентай ғана қызыл тілімізге билігімізді жүргізуіміз керек. «Анау анандай, мынау мынандай» екен деген әңгімелер, басқаларды сыртынан талқылау бізге күнәдан өзге нәтиже бермеуі мүмкін.

🌸 Фитнә болып жатқан ортадан алыс тұрған жөн. Сахабалар ортаға бір фитнә шыққан кезде дереу ол жерден алыстап кететін. Өйткені фитнә қасындағы адамдарды өз алауымен күйдіреді.

🌸 Аллаһтың бізді кешіруін қаласақ, өз көкейімізде ешкімге өшпенділік пен кек болмасын. Бар болса, ол кекті жүрегімізден ойып алып тастау керек. Әнфәл сүресінде:

«Егер мұсылман болсаңдар араларыңды түзетіңдер!», — деп бұйырылады. Менікі дұрыс, сенікі дұрыс дей бермей, кейде артқа қадам жасай салу керек, дін бауырымызды кешіре білуіміз керек.

ҚЫРЫҚ ЕКІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(12.04.2011)

*Тақуаның шарттарының бірі — әмр бил-
мағруф және нәһи анил-мүнкәр жасау.
Сахабалар бұл үшін сонау Қытайға,
Самарқандқа, Дағыстанға, Атлант
мұхитына дейін барған.*

 Бұл дүниедегі жай сынақтардың біреуінен құлап қалсақ, келесісіне кіріп жүріп өтуіміз мүмкін. Бірақ бұл өмірде бір рет қана рухани сынақтан өтудеміз, екінші рет кіру құқығымыз жоқ. Ендеше, осы дүниедегі өміріміздің әр сәтін қопарғыш жарылыс заттары майданында жүргендей болып, өте сақтықпен өткізуіміз керек.

 Екі адамның арасына кірмей тұрып, екі жақтың да датын тыңдамай жатып, үкім кесетін болсақ, біреуінің обалына қалған боламыз. Бұл әсіресе әйелдердің басына көп келетін уақиға. Бір жерден бір сөз естіп қалса, дереу оны үшінші бір құлаққа естіруге асығып тұрады. Осылай бір адамның сыртынан үкім пішкен болады. Мұны істемеуге өте мұқият болған жөн.

 Тақуаның шарттарының бірі — әмр бил-мағруф және нәһи анил-мүнкәр жасау. Сахабалар бұл үшін сонау Қытайға, Самарқандқа, Дағыстанға, Атлант мұхитына дейін барған. 120,000-нан астам сахабаның тек 20,000-ы ғана Меккеде, Мәдинада жерленген екен. Яғни қалған 100, 000 сахаба қияметте әмр бил-мағруф нәһи анил-мүнкәр жауапкершілігінің есебін бере алу үшін дүниенің төрт бұрышына тентіреп, жайылып кеткен. Бүгін біз де сол сахабалар секілді дүниенің төрт бұрышына таралып, сол міндетті мойнымызбен көтеріп, ізгі дәстүрді ары қарай жалғауға тиіспіз.

🌸 Қатайған жүрекпен және білімсіз баспен әмр бил-мағруф болмайды. Шала дәрігер жаныңнан, шала молда дініңнен айырады дейді. Алдымен өзімізді тәрбиелеуіміз керек.

🌸 Бүгін жасалған әмр бил-мағруф нәһи анил-мүнкәрді Аллаһ «қарзан хасәнә», көркем қарыз деп қабылдайды. Қиын және ауыр жұмыстар атқарғандарға өкімет қосымша жалақы беріп, ерте зейнетке шығаратыны сияқты, Аллаһ Тағала Исламды өміріне енгізіп, оны басқаларға насихат ете білген адамдарды Аллаһқа «көркем қарыз» берген ретінде жазып қоятыны жайында хабар береді. Сондай-ақ, **«Қарызын Аллаһтан артық түрде қайтаратын кім бар?»**, дейді. Егер біз де әмр бил-мағруф нәһи анил-мүнкәр жасап жатсақ, неткен бақыт. Бұл алдымызда бізді үлкен қазына сыйлар күтіп тұрады деген сөз.

🌸 Әмр бил-мағруф нәһи анил-мүнкәр — жәри садақа. Дүниеде өзге адамдарға қаншалықты пайдамыз тиген болса, өлген соң олардан келген амалдардан бізге де үлес жазылады.

🌸 Құран Кәрімге ерекше құрмет пен сый керек. Қоғамдар Құранмен мәңгі жасайды, Құраннан теріс айналу арқылы күйреуге ұшырайды.

Даналық сөздер

 Ирфан/парасат иесі болудың белгілері мыналар:

Ішкі жан-дүниедегі рухани халді жасыру, тура сөйлеу және бос қиялдардан арылу.

 Құлдың бойында «Мен» деген ұғымдардың біреуі дағы қалатын болса, ол адам кәмілдік мәртебесіне жете алмайды.

 Аллаһтың нығметтері жайында айтып жүру Оған жақындық тұрғысынан зікір болып есептеледі. Оны айтпай жасырып қою болса, құлдық мәртебесіне балшық лақтыру деген сөз. Яғни, иләһи құдірет белгісін көрген кездерімізде оны тәфәккур етіп, Аллаһтың ұлылығын ойланамыз. Егер иләһи ұлылықты ойланбайтын болсақ, бұл Хақ Тағаланың берген құлдық нығметіне балшық шашу болады.

 Пайғамбарымыз ﷺ мол-мол салауат айту сыраттан өтуімізді оңайластырады.

Сырат өте маңызды. Пайғамбарымыз ﷺ:

«Бәрі Жәһаннамнан өтетін болады» дейді. Сахабалар таң қалып: «Уа, Расулаллаһ! Мүминдер де ме?», — деп сұрайды. Пайғамбарымыз «Иә», дейді.

🌸 Ата-анаға жақсылық жасау өлім қиыншылықтарын жеңілдетеді.

🌸 Бір адам алатын өнімінің мөлшерінің көптігін білетін болса, еккен тұқымдарын көп аянбайтын еді. Мұса Пайғамбарға Аллаһ Тағала:

«Ей, Мұса! От жақ!» дейді. Мұса и от жағады. Аллаһ Тағала «Қанша адам бар болса, бәрі шырақтарын алып келіп, сенің отыңнан оттарын жақсын!» дейді. Мұса и маңайдағылардың бәрін шақырады. Олар шырақтарын көтеріп келеді. Мұса пайғамбар жаққан оттан шырақтарын тұтатып алып кетеді. Сосын Хақ Тағала сұрайды:

«Ей, Мұса! Сен бәрінің шырағын тұтатып бердің, ал сенің отыңнан бірдеңе кеміді ме?» Міне, қызмет деген осындай, барған сайын кеңейеді, барған сайын жайылады. Құл тіпті, өзінің қолы қандай алыс жерлерге жетіп қалғандығын да аңғармайды.

🌸 Ахмед бин Харб айтады:

«Аллаһқа елу жыл бойы ғибадат еттім, бірақ ғибадаттың дәмін тек мына үш нәрсені тастаған кезімде тата бастадым:

1) Адамдардың табалауынан жасқанғанды қойдым. Осылай хақты қалағанымша сөйлейтін болдым.

2) Пасықтармен сөйлесіп, сұхбаттасқанды қойдым. Осылай салихалы жандардың сұхбатына уақыт кеңейттім.

3) Дүниенің ләззаттарын тастап едім, ақыреттің дәмін сезіне бастадым» (Зәһәби, сияру аләмин-нубәлә, XI, 32-34).

وَجَعَلْتُ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً

ҚЫРЫҚ ҮШІНШІ
ЛЕКЦИЯ
(14.04.2011)

*Ең үлкен байлық — Хақ Тағаланың
бергенімен қанағаттану. Ал ең пақыр
адам — дүниеге тоймайтын адам.*

 Хақ Тағала құлын әртүрлі жолмен сынап отырады. Біреуді жоқтықпен, біреуді аурумен, ал біреуден асқан байлықпен сынайды. Қиямет күні құл өз сылтауын айтып келетін болса, Аллаһ Тағала мысал бере бастайды. «Сен Сүлейменнен де асқан бай ма едің? Сенің ауруың Әюбтің ауруынан асқан ауру ма еді? Сен Юсуфтан көп бөтен елде жапа шектің бе?» дейді. Демек, ол күні ешқандай сылтау есігі ашық қалмайды.

 Мүмин адам парасатты болып, ақылын жүрегіне байланыстырып қолданатын болса, Хақ Тағала оның алдын ашады да отырады.

 Балалар әке-шешесінің жалғасы. Ең бетбақ, ең аяусыз, ең ақымақ ата-ана — балаларын осы дүниеде-ақ отқа лақтырып, оған ақырет болашағын сыйламаған ата-ана.

 Дүниенің алдамшыларына алданып, бала тәрбиесінде ақыретке түймедейін маңыз бермей кеткен ата-ана — ең мейірімсіз ата-ана.

 Аллаһ Тағала үнемі жүрекке назар аударады. Өйткені көзіміз жүрекпен көреді, құлағымыз жүрекпен естиді, тіліміз де жүрекпен сөйлейді. Яғни, барлық нәрсе жүрекке байланысты болғаны. Сезімдердің орталығы да сол жүрек.

🌸 Ең үлкен байлық — Хақ Тағаланың бергенімен қанағаттану. Ал ең пақыр адам — дүниеге тоймайтын адам.

🌸 Хасан Басри Хазірет айтады:

Ит екеш итгің бойында он түрлі ізгі қасиет бар:

1) Аштыққа әдеттенген болады. Ал бұл салихалы жандардың әдеті.

2) Белгілі және тұрақты бір мекені жоқ. Бұл тәуекелшілдердің белгісі.

3) Түнде тым аз ұйықтайды. Бұл да Аллаһты сүйетін, махаббатпен байланған құлдардың ерекшелігі.

4) Өлген кезінде мұра қалдырмайды. Бұл Пайғамбарымыздың және зәһидтердің ерекшелігі.

5) Ұрса да, айқайласа да, иесін тастап кетпейді. Бұл Аллаһқа берілгендердің белгісі.

6) Жер бетіндегі ең төмен саналатын, жағымсыз орындарды паналауға разы болады. Бұл кішіпейілділердің белгісі.

7) Орнын біреу алып алса, ол жерді тастап, басқа жерге кетеді. Бұл тағдырға ризашылықтың белгісі.

8) Иесі ұрса, қинаса, қуаласа, айқайласа, сосын шақырса, дереу жауап береді. Бұрынғы өткен

нәрселерге кек сақтамайды. Бұл хұшуғ иелерінің белгісі.

9) Дастархан әзірленген кезде оған алыстан тел-міріп қарап отырады, бірақ келіп мұрнын сұқпайды. Бұл міскіндердің белгілерінің бірі.

10) Бір жерге көшіп кеткен кезде бұрынғы тұрған жерін іздемейді, енді қайтып ол жерді аңсамайды. Бұл да дүниеге байланбағандардың белгісі (Бурсауи, рухул-баян, Кәһф, 18; Рамазаноглу Махмуд Сами, Мусахабә, VI, 87).

ҚЫРЫҚ ТӨРТІНШІ
ЛЕКЦИЯ

(19.04.2011)

*Қазіргі, бүгінгі жағдайымызды ой
елегінен өткізіп отыруымыз керек. Бүгін
Пайғамбарымыз бен сахабалар болғанда
не істер еді? Ал біздің халіміз нешік?
Қандай нәрселерге алданып жүрміз?*

 Мәриәм анамыз өзінің ізеттілігімен, тақуалығымен, жұпыны рухани тіршілігімен қияметке дейін келіп, кететін бүкіл әйел атаулыға өнеге тұлға. Раббымыз оны Кітабында **«Ар-намысын қорғаған Мәриәм»** деп ескереді. Бірақ сол нығметке жауап ретінде **«Ей, Мәриәм! Раббыңа ғибадат жаса, сәждеге иіл, рүкуғ жасағандармен бірге сен де рүкуғ жаса!»**, — деп бұйырылады. Демек, намаз өте маңызды құлшылық. Оны еш елеусіз қалдыруға болмайды. Намазды елемеу ең үлкен апат. Құлды Раббысына жақындататын, адамды темір сауыттай қорғап тұратын, ғибадаттардың ішіндегі ең өзектісі ол әрине — намаз. Барлық нәрсенің өтеуі бар. Мәриәм анамыздың құлшылығы тиісті дәрежеде болғандықтан Аллаһтың кеңшілігі оған төбесінен жауды. Демек, Аллаһтың берген нығметтерін өзіміздің еншімізге тиісті санамай, құнын өтей алмасақ та, өтеуге ең болмаса тырысуымыз керек.

 Барлығымыз үнсіздік оразасына мұқтажбыз. Басымызға келген пәленің қаншасы тілімізден келеді. Пайғамбарымыз ﷺ **«Сөйлемес бұрын ойланып ал!»** деп бұйырады. Өйткені, айтылған сөзді көмейге қайтып қайтарып алу мүмкін емес. Ауыздан шыққан сөз, садақтан атылған оқ сияқты қайтып кері келмейді. Ал Кирамән Кәтибин оны жазуға даяр тұрады. Бұл дүниедегі диктафондар, таспалар бұзылып, істемей қалуы мүмкін, бірақ Кирамән Кәтибиннің көшіру құралдары еш бұзылмайды.

🌸 Дүние ақыретті бәсекеге тіккен ойын секілді. Бұл жерде не ақыретті ұтып шығасың, не одан ұтылып шығасың. Хақ Тағала бір аятында: «**Олар жандарымен, малдарымен Жәннатты сатып алды**» дейді. Қажеттілігін ұғынғандар үшін Жәннат бұл дүниеде сатылады, қабірде немесе барған кезде алу деген жоқ.

🌸 Қазіргі, бүгінгі жағдайымызды ой елегінен өткізіп отыруымыз керек. Бүгін Пайғамбарымыз бен сахабалар болғанда не істер еді? Ал біздің халіміз нешік? Қандай нәрселерге алданып жүрміз? Қиямет күні құмның түйіршігіндей жақсылығымыз бен құмның түйіршігіндей жамандығымыздың нәтижесін көретін боламыз. Уысымыздан жіберіп алған кішкентай жақсылықтарға кім біледі, қанша рет ах ұрып, өкінетін боламыз. Қаптаған арызданушылар алдымызға келіп, «Дүниеде маған ананы айтпадың, мынаны түсіндірмедің, Исламды танытпадың!», дейтін болады. Сол күні өкініштің уын ішпеу үшін күн сайын өзімізден «Мен бүгін Аллаһтың мейірімін оятатын не іс жасадым?», — деп сұрауымыз және сол бағыттан танбай тіршілік етуіміз қажет.

МАЗМҰНЫ

КІРІСПЕ.....	5
БІРІНШІ ЛЕКЦІЯ (30.09.2010).....	9
ЕКІНШІ ЛЕКЦІЯ (07.10.2010).....	25
ҮШІНШІ ЛЕКЦІЯ (12.10.2010).....	35
ТӨРТІНШІ ЛЕКЦІЯ (14.10.2010).....	45
БЕСІНШІ ЛЕКЦІЯ (19.10.2010).....	57
АЛТЫНШЫ ЛЕКЦІЯ (21.10.2010).....	71
ЖЕТІНШІ ЛЕКЦІЯ (26.10.2010).....	81
СЕГІЗІНШІ ЛЕКЦІЯ (28.10.2010).....	87
ТОҒЫЗЫНШЫ ЛЕКЦІЯ (02.11.2010).....	105
ОНЫНШЫ ЛЕКЦІЯ (04.11.2010).....	119
ОН БІРІНШІ ЛЕКЦІЯ (09.11.2010).....	129
ОН ЕКІНШІ ЛЕКЦІЯ (11.11.2010).....	141

ОН ҮШІНШІ ЛЕКЦИЯ (23.11.2010).....	151
ОН АЛТЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (02.12.2010).....	179
ОН ЖЕТІНШІ ЛЕКЦИЯ (07.12.2010).....	187
ОН СЕГІЗІНШІ ЛЕКЦИЯ (09.12.2010).....	195
ОН ТОҒЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (14.12.2010).....	201
ЖИЫРМАСЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (16.12.2010).....	211
ЖИЫРМА БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ (21.12.2010).....	221
ЖИЫРМА ЕКІНШІ ЛЕКЦИЯ (23.12.2010).....	229
ЖИЫРМА ҮШІНШІ ЛЕКЦИЯ (28.12.2010).....	235
ЖИЫРМА ТӨРТІНШІ ЛЕКЦИЯ (30.12.2010)....	241
ЖИЫРМА БЕСІНШІ ЛЕКЦИЯ (11.01.2011).....	253
ЖИЫРМА АЛТЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (13.01.2011).....	259
ЖИЫРМА ЖЕТІНШІ ЛЕКЦИЯ (18.01.2011).....	267
ЖИЫРМА СЕГІЗІНШІ ЛЕКЦИЯ (20.01.2011).....	273
ЖИЫРМА ТОҒЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (15.02.2011).....	285
ОТЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (17.02.2011).....	293
ОТЫЗ БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ (22.02.2011).....	301
ОТЫЗ ЕКІНШІ ЛЕКЦИЯ (24.02.2011).....	309
ОТЫЗ ҮШІНШІ ЛЕКЦИЯ (01.03.2011).....	317

ОТЫЗ ТӨРТІНШІ ЛЕКЦИЯ (03.03.2011).....	325
ОТЫЗ БЕСІНШІ ЛЕКЦИЯ (08.03.2011).....	333
ОТЫЗ АЛТЫРШЫ ЛЕКЦИЯ (10.03.2011).....	339
ОТЫЗ ЖЕТІНШІ ЛЕКЦИЯ (15.03.2011).....	347
ОТЫЗ СЕГІЗІНШІ ЛЕКЦИЯ (29.03.2011).....	355
ОТЫЗ ТОҒЫЗЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (31.03.2011).....	359
ҚЫРҚЫНШЫ ЛЕКЦИЯ (05.04.2011).....	365
ҚЫРЫҚ БІРІНШІ ЛЕКЦИЯ (07.04.2011).....	371
ҚЫРЫҚ ЕКІНШІ ЛЕКЦИЯ (12.04.2011).....	375
ҚЫРЫҚ ҮШІНШІ ЛЕКЦИЯ (14.04.2011).....	383
ҚЫРЫҚ ТӨРТІНШІ ЛЕКЦИЯ (19.04.2011).....	389
МАЗМҰНЫ.....	393

«Хикмет» баспа үйі ЖШС,
Алматы қаласы, Мамыр-4 мөлтек ауданы,
167-қй.

Байланыс телефондары: **8 (727) 255 63 41**
255 63 57

